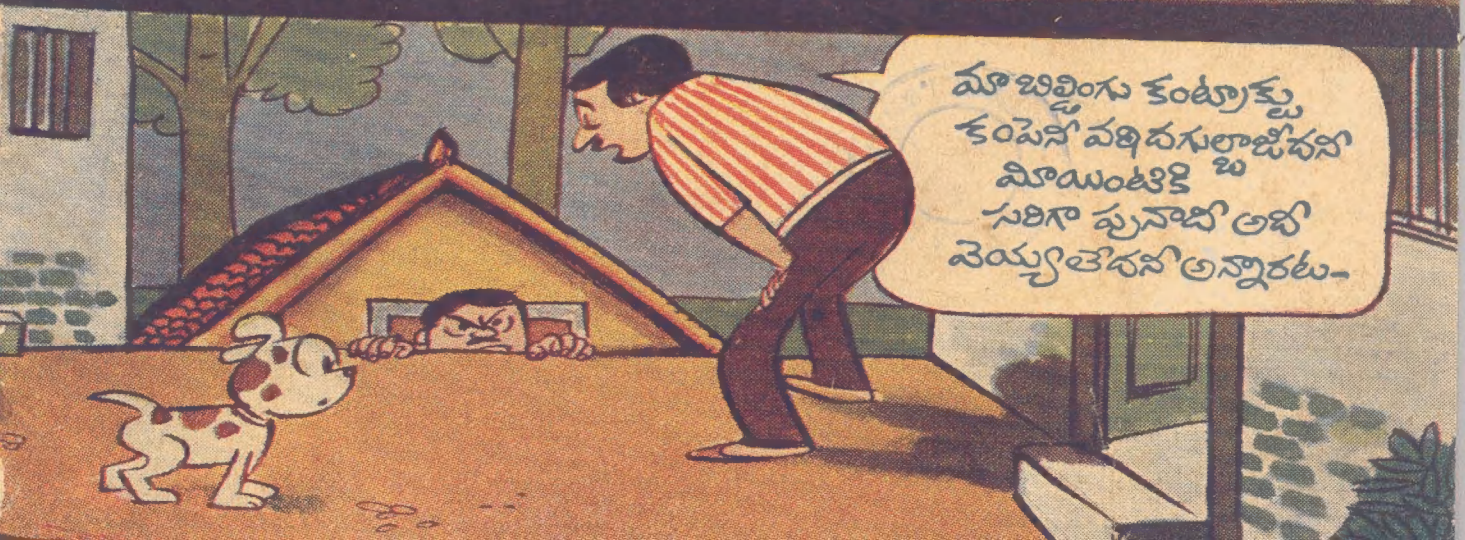

ఆంధ్రసాహిత్యవార్త
పత్రిక

2-11-1962

25 నవంబర్ 1962

సాహిత్యం
సాహిత్యం

వచ్చే వారం!

‘ఆంధ్రసచిత్రవారపత్రిక’లో

‘వేసక్ష్మి’

(‘కుటుంబనియంత్రణం’)

పై ప్రత్యేక వ్యాసం

*

త్వరలో ప్రారంభం!

‘డిటెక్టివ్ సిరియల్ కథ’

వివరాలకై ఎదురుచూడండి!

లక్షలాది జనులకు ఆనందం కలిగించే ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికలో
ప్రకటనలు వేసి మీ వ్యాపారాభివృద్ధి చేసుకొనండి.

జబ్బుకొని ప్రతిసారీ ఈ టాల్కం పొడరు

మీ చర్మానికి రెట్టింపు రక్షణ సమకూరుస్తుంది

NATIONAL C 30162A

కుటికూరా టాల్కం పొడరు ముండా మీకు తేజాశీ
లాభం యిస్తే. మీ చర్మానికి ఇది రక్షణ కల్పించిన విధంగా,
మరే పొడరా కలిగించదు. దీనికి కారణం కుటికూరాలో
తగు మూత్రం కలపడం కలియటమే.

కుటికూరా పంటిపెయ్యదు, చికాకు కలిగించే వర్షాన్ని
కాంతపరుస్తుంది. వానపప్పులించే తమలను పీర్చి, మిమ్ము
లోపల వూపులా మనాపనగా పుండుతుంది. దీనికి తేలికైన ఒక
ప్రత్యేకమైన మనాపన మీ కెంతో ఉపకారాన్ని కలిగిస్తుంది.
ఈ వాడే ఒక కుటికూరా వర్షా కొవడే. ఈ టాల్కం
పొడరుకు 110 సంవత్సరం సాంప్రదాయముంది.

కు టి కు రా

మీ చర్మానికి అంతటికీ వసివచ్చే ఏమాత్రం ఏదోకయోగరహితమైన టాల్కం పొడరు

కుటికూరా అయిందే మెంట్. పుండ్లను ముప్పుతుంది. పంటి
వూరనూ, తర్కడుతడనూ ముప్పి వర్షాదోగ్గాన్ని కాపాడుతుంది!

వివిధ భారతి

ప్రతి వారం టిక్కెట్ గంటలసేపు అలిత వివేద
కార్యక్రమాలను ప్రసారం చేస్తుంది.

వివిధ భారతి

ప్రతి వారం భారత దేశమునుండి, విదేశాలనుండి
శ్రేతలవద్దనుండి వచ్చిన వేలకొలది ఉత్తరాలను
అందుకొంటుంది.

వివిధ భారతి

ప్రజానురంజకమైన ఉన్నతశ్రేణికి చెందిన వివేద
కార్యక్రమాలను మీకు నచ్చిన అనేక రూపాలలో
అందిస్తుంది.

రా. 5/5/55

దీపావళి సంచిక

దీపావళి పండగను జ్ఞప్తికి తెస్తూ, మా ఇంటికి వచ్చిన మీ క్రితము మేము ఎంతో ఆదరముగా ఆహ్వానించినాము. తోగా మూర్ఖత్వం నీమీమాలో పితరుడుకుగా ప్రవేశించాడో జదివి, వస్తువులన్నింటి అమె అనలు ఫోటో మాకు మీ క్రితకద్వారా అందజేసిన 'రూప' గారికి అభివందనాలు.

షేక్ నజీర్ అహమ్మద్, (చెన్నై)

'దీపావళి సంచిక' ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు అనుకొన్నంత ఆశ్చర్యోయుగా వెలువడినందుకు చిత్రకారులకి, రచయితలకి ముఖ్యంగా సంచికకులకి అభినందనలు.

అశ్వచర్య అన్నపూర్ణ రంగయ్య (గుంటకల్లు)

ముఖచిత్రం

దీపావళి సంచికలో బాపుగారి ముఖచిత్రం చూడ ముచ్చటగా ముచ్చడింది. కథలన్నీ విశేషంగానే ఉన్నాయి. అందులో హాస్య రచించిన మమత అను కథ చాలా బాగున్నది.

హెచ్. కామేశ్వరరావు, (గుంటకల్లు)

కథలు

రెండవ అధ్యాయం పొందిన శ్రీ కె. ఆర్. కె. మోహన్ గారు రచించిన అనుబంధం కథ రచనలకుంటే, చెరిమిలోంచి పూలు పిట్టల వా కండ్లనుంచి పిట్ట బింధువులు కాలిపోయాయి. మాత్రం ప్రేమ ఎటువంటిదో, కడుపుబ్బర అంటే ఏమిటో ఈ కథ ద్వారా తెలుసుకోవచ్చును. వరాయివాడైన రాజాపై ముచ్చుమ్మకుగల పుత్ర ప్రాంతి రాజుకు ముచ్చుమ్మపైగల మాత్రం ప్రేమ, సంబంధములేనివారికి ఈ అనుబంధం ఎట్లెక్కడినదో ఆశ్చర్యము?

బి. కొయ్యమూరి (కమలాపురము)

'తానొకటి తరిస్తే....' అన్న కథ చిన్నదై ముప్పటికీ చాలా బాగుంది. "దాయ" గారికి అంత మంచి కథ ప్రాసినందుకు, ప్రచురించినందుకు మీకు, మా ధన్యవాదాలు.

కె. కామమోహనరావు (మద్రాసు)

కాత్యుగాలు రచించిన 'తానొకటి తరిస్తే' చాలా బాగుంది. కథ వివరణా సన్నద్ధుల వాగా జడి పించి. చాలా బాగుంది అనడానికి సందేహంలేదు. కథకు తగ్గ చిత్రం వేసిన చిత్రకారుణకు, రచయితకు వా హృదయపూర్వక అభినందనాలు. కాదేమిటి కృమంరావు (కాకినాడ)

నీతారామయ్య అన్న కథ చాలా బాగా ఉంది. విశంగ జరుగుతున్నట్లే అనిపించింది. రచయిత్రీ, కామలక్ష్మి గారికి, వా హృదయపూర్వకధన్యవాదాలు.

బి. ఎన్. మహాంతి (విజయనగరం)

రామలక్ష్మిగారు రచించిన "నీతారామయ్య" బాగు బాగా వచ్చింది. చువత్తుల వెంకటా మనోజ్జంగా ఉంది. కథ రూపేణా మా మనస్సుకు అన్నద

ఉత్తరాలు

మును అందజేసిన రచయిత్రీగారికి వా అభినందనలు.

కామర్తి వెంకటేశ్వరరావు (మద్రాసు)

రామలక్ష్మిగారు ప్రాసిన నీతారామయ్య అను కథ చదివినాను. విశంగ వెచ్చింటే దర్శింపని త్రాంకో తైలాగులు వీర్చి కూర్చి రాసినట్లుంది.

రా. సాంబిరెడ్డి (మండూరు)

నీ రియల్ కథలు

"గేషెట్" కథ చాలా బాగుంది. అమెయొక్క ముందుముద్రోని అంబాల్లు, పిల్లల తీరు చదివి తన్నయము చెందాను.

కె. నన్నానాయుడు (దుప్పలపూడి)

"గేషెట్" ప్రాసిన "నమా—మా రాజా గారూ"లో రాజా—రాజాలో వంగిలాడిన అమె అంత ప్రాముఖ్యత ఇచ్చినందుకు బాగుంటే వేస్తే వది. వ్యాసం ప్రచురించినవారికి ధన్యవాదాలు.

గోపాని నీతమ్మ (పాడరావూరు)

ఉ. కమ్మని భావ సంపదయు గాంగ, తీయని యాండ్రభాష, వై కమ్మన ముంచియెత్త యధికముగ మా హృది సంపదించి, పా యుని గ్రమ్మరించ వలె మనోకమ మించి వొల్లు మీ తిమ్మం వెల్లరించగ జపికుడు కాస్త్ర "వికాల్ వేళముకో."

కానీ (కృష్ణా గుంటూరు)

సందేహాలు

"సందేహాలు" క్రింద ప్రచురించబడిన సందేహానికి జవాబు తెలియవచ్చు చున్నాను.

"విర్రుల ఈ తువ్వకాని పూలు పెట్టుకో లేదు. అమె ఈ తువ్వకాని పువ్వులు పెట్టుకుంటే ఎందు కనుకోవాలి? కాదుగా మేము తువ్వకాని పూలు పెట్టుకుంటే "విర్రుల" పూ తువ్వకాని కుంటి. అంతే. అందుకే "విర్రులు" అని పుష్పంగా వ్రాయబడింది.

12-10-62 సంచికలో వని వేరిమిద వక్కారదప్ప వడిందంటే మరొకరు తిస్తుంటే వడొచ్చు. లేదా తనే తిస్తుంటే మిగతా దప్ప లేనా వారి వడమా వచ్చు.

అదే సంచికలో కామధేవులు .... సంవత్సరంలో "....మరొక గోవుకునుక్కోమంటే" అనుందాని. చివ్వు తువ్వంను వరంతుకుని కడుపుకు పోవాలి.

విచుర్లుకు ముందు క్షుల్లంగా చదివి మరీ విశు త్పించాలని ప్రార్థన.

గోమలామి (తెలంగాణ)

ప్రశంస ప్రముఖులు

"ప్రశంస ప్రముఖులు" గురించి ఇంకొంతో విపులంగా ప్రాసినట్లుంటే ఇంకా బాగుంటుందని భావించి. మన క్రితకో కాశ్యాంగ దుయాలకు అంతగా ప్రాసించిన ఇన్నవర్షిని వా రెండో మనవి.

గరిమెళ్ల మోహనరావు (పాశ్చాత్యుడి)

స రా గ మా ల

కరాగమాలో ప్రచురించే వ్యాసాలు చాలా బాగుంటున్నాయి. 12-10-62 క్రితకో నీతి సంపదలు సినిమాలో 8 పాటలు ఉంటాయని కొంటా అని వ్రాశారు. కాని అందులో ఉన్నవి కూడ 8 పాటలే. పుస్తకంలో మాత్రం (నీతి సంపదలు) 7 పాటలే వ్రాశారు. అందులో వాసం లికి అందించిన గొంటు ఎవరిదో తెల్చి, ఆ పాట ఎందుకు పాటల పుస్తకములో ప్రచురించలేదో తెలుపుతారని ఆశిస్తున్నాను.

ఈ. ఉమామహేశ్వరరావు (మమారదేవం)

కామమూసినవారు వచ్చింది "మంతి మమము" తెలుగుచిత్రంలో మంటపాల వెంకటేశ్వరరావుగారు పాడిన "అపూ ఆంధ్రభోజా" అన్న పాటలో "ల నులే పోయి, కాశ్యాలు కూరిన, కాలాలు కూరిన, గాడ్డలే పిలిచి, మమజాలే దక్షిణ జల్లె మట్టిపాల్చే నీవా, చెడరని, కడరని కిల్లాల వలనే పిచ్చు బాహుదయాన విత్తమై, నత్తమై నిలిచివుండువు చెరి, విజము నా జాబిలి" ఈ చివరి చరణాలు గ్రామస్థాని రికార్డుంగోలో లేవు. కారణం చెప్పరా?

ఎన్. రాఘవరావు (తెనుకవరం)

"విజయావారి "మాయాబజార్"లో "అవళి వా పెళ్ళంట...." అను పాట చివర పాడిన పురుషుడు, కంకం క్రి మాధవపెద్ది గారిదా? లేక క్రి మంట పాల వారిదా?"

హెచ్. జి. జనరావ్ (రెంగులూరు)

కొద్దికోజం క్రితం రేడియోలో "బాబుగారి" లోని పి. బి. క్రిదాన, జమునారాణి పాడిన ఒక కోకాగం విన్నాను. ఈ రికార్డు కిక్కిరో వినిపించ లేదు. కారణమేమిటో తెలిపిస్తారామోంటున్నా!

కె. ఆర్. కృష్ణమూర్తి (అనంతపురం)

నీ కరాగమాళ కాశ్యక్రము చాలా బాగుంటుంది. వా కోక చివ్వు అనుమానం వచ్చింది. తీర్పులే రని తెలుస్తాను. రాజ్ కమర్ కలామందీర్ వారి "ప్రీ" (అధిష్టాన కామంతలము) పాడిన చిత్రంలో మహేంద్రకపూర్ పాడిన "కానో హూ తుమ్" అను పాట సంకేషములో, విచారములో రెండు రకాలుగా రేడియోలో వినిపించారు. కాని సినిమాలో సంకేషములో పాడిన పాట ఒక్కటే ఉంది. ఇంకొకటి లేదు. ఇది వా పాకపాటా ఏంటు! లేక పిక్చర్లో లేదా! వా సందేహము తీరుస్తారని ప్రార్థన.

డి. ఎన్. మూర్తి (చెడన)

లాభదాయకమైన లఘుపరిశ్రమ ప్రారంభించండి

"అభినాతన మదిర పరిశ్రమలు" (తెలుగు) శుక్రవారం లాభదాయకమైన వివిధ పరిశ్రమలు వ్రాసాయి. ఈ పరిశ్రమలలో శుక్రవారం చక్కటి లాభాలను అర్జిస్తున్నాయి. ప్రతి పరిశ్రమను గూర్చి సరిగ్గా తెలుసైన వివరాలు, ముడి పదార్థాలు లభించే చోట్లు, ముడి పదార్థాల కొనుగోలుకు, వాయిదాల వదిలిపెట్టే యంత్రాల కొనుగోలుకు ప్రభుత్వం యిచ్చే సహాయం - యిందులో వ్రాసాయి. లఘు పరిశ్రమలు ప్రారంభించే వలచుకున్న వ్యక్తుల సమస్యలకు తగిన పరిష్కార మార్గాలు యిందులో వ్రాసాయి. పుటలు 878, ముద్రలు 300 చొప్పులు, ధర రూ. 13/- రెపాలరుము రూ. 1.61. Phone: 229835. COTTAGE INDUSTRY, (WN-45), P. B. 1262, Jamuna Road, Delhi-6.

పొడర్లతోకెల్ల మేలైనది

రాజుల టాల్కం పొడరు
మంచి సువాసనగలది

మణ్యం & కంపెనీ, బెంగుళూరు-20.

(కొంది చోట్ల యందు లభించును)

వెంకన్నా వెంకన్నా & సన్లు, రాజమండ్రి. • పువ్వాడ పుల్లయ్య & సన్లు, విజయవాడ. • రామా విజెస్సెన్, నెల్లూరు. • రవి & కంపెనీ, 5వ, బందరుబిది, మద్రాసు-1. • నీటి ఎంపిరియం, మాజీకర్మమందిర్, కాకినాడ.

డాక్టర్ శుక్తి బేయండి

విశాఖపట్నంలో ఇంటిలో
బోర్డర్ హ్యాండ్లర్ వ్యాధి
జ్వరం, మలబద్ధి, కడుగు,
గజ్వలు, మంటలు, రీతి, శక్తి,
కారణవ్యాధి, దీర్ఘ
సాగుండి.

(డాక్టర్ శుక్తి బేయండి, బెంగుళూరు)
INDIAN HOMOPATHIC COLLEGE
(APW), JULLUNDUR CITY

నెలకు రు. 200 సంపాదించండి

క్రామింగ్ అండ్ పెయింటింగ్ కృత ప్రొఫెసర్
క్రామింగ్, స్టెన్సిల్, కలర్ స్క్రీముతో పెయింటింగ్
వర్క్. వేర్వేరుగానికి 610 చొప్పులతో వార్షిక
గైడు ఖరీదు. 8/8/- దీనితో మీరు మంచి క్రాఫ్టింగ్
మన్ క్రామింగ్ మార్కెట్, పెయింటింగ్ దీక్ష వర్క్,
అర్జిస్తున్నావచ్చును. ఎంక్రామింగ్ దీక్షను ముఖ్య
250 దీక్షలతో ధర రు. రీ.
వివాహ జీవితం: 100 విశ్రాంతిముతో. ఖరీదు. రీ.
ప్రతి వ్రాసే కమిషనుకు బోన్స్ జీ. రు. 1 అయిదు.

VANDANA BOOK DEPOT.,
(A.P-3) Rafatganj Aligarh (U.P.)

నాకాన్

నేటినుండి ఉబ్బసపు వ్యాధిలో బాధపడే
వ్యక్తులందరినీ. ఈ వ్యాధి నిర్మూలనకు గాను
30 సం||ల పరిశోధనా ఫలితముగా అభ్యుదయ
వరచుకొనబడి, వరచుకొన క్రియలను
మూలికలతో రూపొందించు అయ్యుర్వేదాచరణం.
ఎంత ముండి వ్యాధి కేవలం తగ్గించు బాధ
నివారించేయటమే గాక కొంతకాలము
సేవింపిన తిరిగి చూపెట్టు.

8 బో. దు. 3-75. బో. నీల (వర్ణం).
ఇండియన్ మెడికల్ జూన్, విజయవాడ-2

ఫౌ. పి. కం. : 1920

రెడ్డి & కో. (రిజిస్టర్డ్)

గోపాలపురం - తూ. గో. జిల్లా
బొల్లి, మేహపాడ, మేహమవ్వలు
వగైరా సమస్త చర్మవ్యాధులకు
ప్రత్యేక చికిత్స
శాస్త్రీయ అయ్యుర్వేద వైద్యములు
లభించును.

శ్రీకృష్ణ సలహా ఉచితం.

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

వ్యవస్థాపకులు :

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

వి ప యా న్న క్ర మ ణీ క

శుక్రవారం : 2-11-62

కుభక్పత్ సం॥ కార్తికమాసం శు॥ పంచమి

సంపుటము : 55 సంచిక : 9

స్థాపితము :

1908

ముఖ్యసంపాదకుడు :

శివలెంక శంభుప్రసాద్

సంపాదకుడు :

శివలెంక రాధాకృష్ణ

ఒక సంవత్సరం చందా

వి ప రా లు

ఇండియా : రూ. 13.00 ఇతర దేశాలు :
పిడమిడ (Sea Mail) రూ. 20.00.
(విమానంద్వారా (Air Mail) : పిటన్,
జర్మనీ, ఇతర యూరోప్, ఆఫ్రికా దేశాలు-
రూ. 114.00. అమెరికా రూ. 176.50.
ఆస్ట్రేలియా: 135.00.)

విడిచిపతి : 25 న.పై.

సంవత్సర చందా : 18-0-0.

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము

7, తంబుచెట్టిపేథి, మద్రాసు-1.

న. త. రామారావు

లోకసంపాకడ

సరిహద్దుల అక్రమజనబల అవేళం పొంద
తున్న భారత కమ్యూనిస్టు సోదరులారా
నే చెప్పేదేమంటే కమ్యూనిస్టుకు ఒక
కాదంటూ లేనేలేదు. ఏదో ఖర్చుకాలి మన
భారతదేశంలో వుట్టినా మనం చైనాకి
రష్యాకి వగైరా వగైరాలక్కూడా చెందమా
మరి.

3	మొరఖా	—	8
4	జీవితం	—	16
5	కత్తుపికాచీ-ఫ్యాన్సీడ్రస్	—	32

హరివంశం	—	14	3
మూరి కళ (బొమ్మల కథ)	—	19	4
వికాం నేతాలు	—	23	5
బంగారు పంజరం	—	26	6

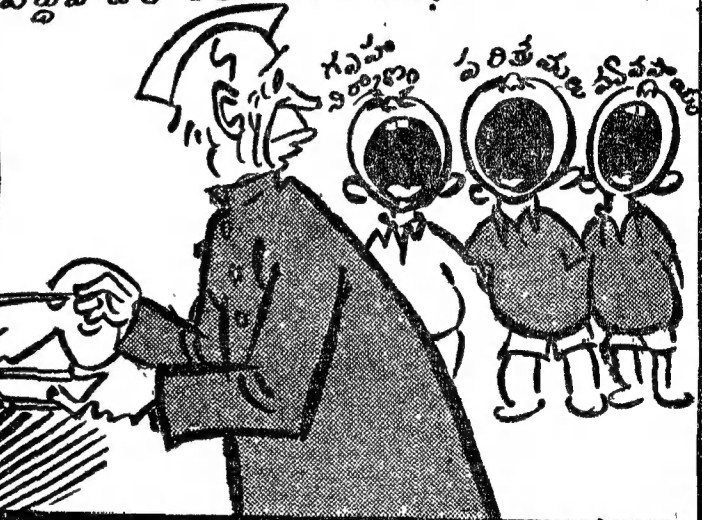
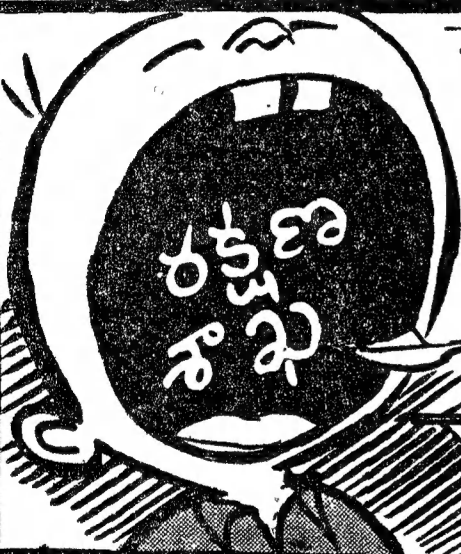
ఈ క్రమము-3, ఈ మన కాయాన్-6, న్యూఢిల్లీ
లేఖ-7, వివిధప్రాంతాల వింత ప్రదేశాలు-9, రాజ
ధానికలు-11, చిత్రవ్యక్తులు-12,22, కథకాని
కథ-15, సిటీలో సినిమాలు (వ్యాసం)-17, వనిత
వాణి-18, మనమూ-మన దేశాన్ని-21, మామేమీ
తిమాని-25, కన్నీటి కలువ (శేయం)-27, వార
ధలాలు-28, పరాగమూల-31, ఇటీవల-39,
బ్రహ్మపంథం (శేయం)-45, యువ ప్రపంచం-61,
కొత్తనుడికట్టు-63.

ఛీ! పాడుకుకా!

పెద్దవాడికే తాకలేకుండా మరి!

నైనా చెప్పన్న దురాక్రమణను విమర్శిస్తూ ప్రధానమంత్రి ఇటీవల ఆకాశవాణిలో ప్రసంగించారు.

శ్రీ తపస్వ

ద్రావిడియ పీఠికుడైన ఉద్దయం ఈ వారంతో అయిపోయింది. అత్యంత మంత్రి గత ఈ పది పాను రోజుల్లోను ప్రశంసనీయమైన కృషి జరిపిన వారందరికీ బహుమతులు యోగ్యతా ప్రకారం ఇచ్చారు. ఈ యేటి ఉత్సవాల్లో నంపిర బక్షంగా జరిగిన సంగణం ఒకటుంది. బహుమతులు వివరికివ్వారోవాళ్ళను, ఈ పీఠికుడైన ఉద్దయం ప్రారంభంకాకముందే నిర్ణయం చేశారు. సరే, అత్యంత మంత్రిగారు ఇలా ఉంటే, వ్యూహమంత్రి తన మహాత్మ్యవాల్లో ముఖ్య తీర్పుల్ని ఇంక ప్రక్కన అంటి విర్రూలన కార్యక్రమం తురుగ్గా పోగుతున్నది. విద్యమంత్రికి నభుల, సమావేశాలు, గోష్టిలూతాటి బాటతో తీరికే ఉండటంతో, పిలుస్తూనే వతిలాలు విద్యారంగంలో ఒక గండ్లగం అన్ని విషయాలలో ప్రమాణాంతరం. ఉన్నంతా ద్వారా మన దేశంలో పొన్న ప్రతికూ, కాస్తీయ వరకోధనలు జరగటానికి మన సొంత ప్రతికూల మంత్రి కాదు. ఓ కొద్ది అక్షరం రూపాయల అప్పుతో మ్యాజీల్లో ఆరుబయట రంగస్థలాన్ని ఒక వాణ్ణి విరిచారు. వాటియ రంగస్థలమనేది ఒకటి ఇంకా తరగ రూపంలో ఉంది. పిలుస్తూనే ఉన్నా, మ్యాజీల్లో మురికి పొంతంగా మార్చే ప్రయత్నాలు కూడా జరుగు పోగుతున్నాయి. ఒకప్పుడు పీఠికుడైనా వివక్ష పంకండి కేంద్ర సచివాలయంలో అతి అంతస్తు గదులను కూడా మురికి కూపాలుగా తయారు చేశారు. అసలే మురికి పేటలు విద్యాంం జరిగేటప్పుడు ఆ వాడల్లో వాళ్ళని కదిలించసాడట! ఆ జర కాల్పించే మురికివాడల అరికల్లి. ఈ అరికల్లి మురికివాడల మురికివాడల ప్రతికూలం అని

వృద్ధినిబట్టికాక, అయిన అర్హు అభివృద్ధినిబట్టి నిర్ణయించాల్సి ఉంటుంది! ప్రతిమం నంబో మండలి ముందు కేంద్ర వాణిజ్య, ప్రతిమం మంత్రి శ్రీ కె. పి. రెడ్డి చేసిన ప్రవంగంపై ఇంకా చర్చ కొనసాగుతూనే ఉంది. ఈ చర్చలో రెండు ముఖ్య విషయాలు అయిన పది పోయాయనిపిస్తుంది. తృతీయ వందవర్ష ప్రణాళికలో లభించగల 2,600 కోట్ల రూపాయల విదేశీ సహాయం, ప్రణాళికలోని మొదటి 18 వేల కోట్లను ఇచ్చిన పరిమితి అధిక లైసన్సులు ఈ మరుగునవడ్డ ముఖ్యంకాలు. ప్రణాళికలో విదేశీ సహాయం అనేది కేవలం పి. యల్. 480 కోట్ల, దిగుమతులకే పొందుతుంది. ప్రణాళికాకాలంలో వివిధ ప్రాజెక్టులకు కావలసిన ముఖ్య సామగ్రి దిగుమతికాను 1,900 కోట్ల కూడ లోగడ చేసిన కొన్ని వాగ్దానాలను పూర్తి చేసేందుకుగాను మళ్ళీ వెచ్చించాల్సిన ధనం రు. 500 కోట్లు, విద్యావనరులైన దిగుమతి వస్తువులకు అయ్యే రు. 200 కోట్ల కూడా ఈ సహాయంలోనే వస్తాయి. ప్రణాళికలోని ఈ అంకెల్ని గూర్చి చర్చిస్తూ ప్రణాళికా సంఘం ఇలా పేర్కొన్నది: “దేశీయమైన వందవర్ష ఏడైనా కొద్దిగా కొరత ఏర్పడితే కొద్దిగా అధిక విదావాల్ని కుంచించి, భర్తీ చేసుకోవచ్చు. విదేశీ ద్రవ్య మారకం అనేది మనకున్న ప్రత్యేక ఆదాయం. వారి ఎగుమతుల ద్వారాగానీ, నిరంతరం విదేశీ వందవర్ష దిగుమతి ద్వారాగానీ సంపాదించుకోగల ఆదాయం ఇది.” సరే కాగానే ఉంది. ప్రణాళిక అమలులో 18 వేల కోట్ల అధికం తయారై ఏర్పడ్డ వందవర్ష

మాటేమిటి? విదేశీ వాణిజ్యం మనకు తృప్తికలిగించేటంతగా పెరగలేదు. అనలు పెరుగుదల అంటూ ఉంటే అది ఎగుమతి, దిగుమతుల సంఖ్యలోనే తప్ప ధన రూపేణా పెరుగుదలమాత్రం కాదు. పైగా విదేశ సహాయనకావాట ప్రణాళికారంభంలో అంటే 1961 ఏప్రిల్ 1 నాటికి వృద్ధుల ఆకా జనకంగా ఆ తరువాత లేకపోయాయి. తృతీయ వందవర్ష ప్రణాళిక అంతటికీ రు. 450 కోట్లు కేటాయింపగా, ప్రణాళికారంభమైన తి నెలల్లోనే సుమారు రు. 400 కోట్ల రూపాయల విదేశీ ద్రవ్య మారకపు విలువతో ప్రతిమంతు లైసన్సులు ఇచ్చారు. క రి మి తి కి మిం చి లైసన్సు ఇవ్వటం కూడా జరిగింది. ఉదాహరణకి ధారిక్ ఏన్ పైల్ డ్రైడ్ తయారీ వందవర్ష తీసుకోవచ్చు. పిటానేపైల్ అనేది అద్భుత కంఠో ప్రేరకంగా పని చేస్తుంది కనక చాలా ముఖ్య మైంది. ఇలాంటి ప్రేరకాలన్నీ తయారీకి ప్రభుత్వ రంగంలో ప్రాజెక్టు ఉండనే ఉంది. అయినా పై ప్రతిమంతు లైసన్సు ఇవ్వటం జరిగింది. విదేశీ ద్రవ్య మారకం రు. 10 లక్షలకుమించే పి కరిత్రమకు (అధిక ఉపతంగా లైసన్సులిచ్చే వాటితో సహా) లైసన్సులు ఇవ్వవచ్చని కేంద్ర, అర్ధిక కావవాణిజ్య ప్రతిమం కాఖకు ఈ ఏడు మార్చినెలలో వంద కోట్ల ఇచ్చింది. అంతే గాకుండా వాణిజ్య ప్రతిమం కాఖ ఏ పరిశ్రమనైనా అనుమతులు ఇవ్వేముందు ఆ పరిశ్రమ అవశ్యకత, ఎంతవరకు విద్యుత్తు, రవాణా సదుపాయాలున్నాయనే విషయాలన్నీ ఒక పరిశీలించమని కూడా అన్ని కళాక సంబో ఇచ్చింది. 62-వ వేది మాడండి

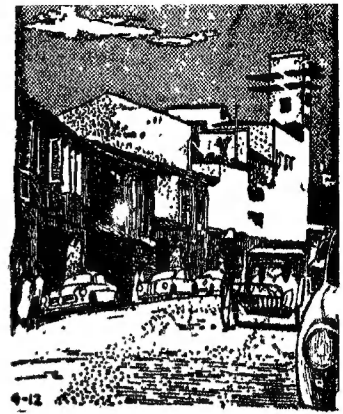
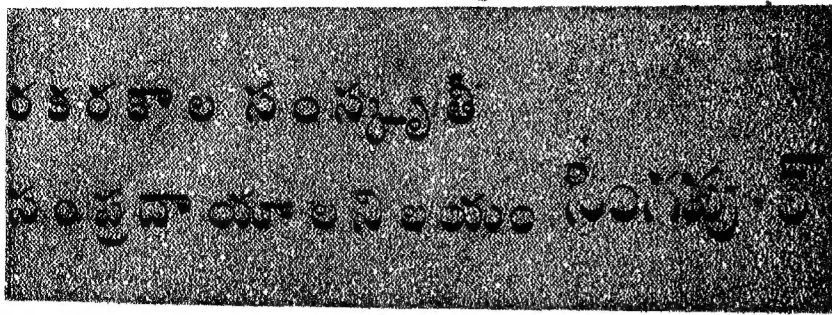

ఉదయంనుంచి చెల్లాచెదురుగా ఉన్న మేఘాలు గబాల్ని 'గడుపుచెప్పని' ఇవ్వని సమ్మెదారుల్లా కూడుకొని భోరున వర్షం కురవ వారంభించింది. యాతాయాత జనం వికావికల్లై ఎక్కడ చోటు దొరికితే అక్కడ తలదాచుకుంటున్నారు.

చీర కుచ్చెళ్ళ పై కెత్తి సంధ్య నాలుగు వేపులా కూసింది. అనువై న స్థలం ఎక్కడా కనిపించలేదు. ఆర వర్షాంగుదూరంలో ఒక పోర్టికో ఉన్నది. కాని, అక్కడకు చేరుకోవడమంటే తడిసి ముద్దయిపోవడమే వెనక్కు తిరిగి చూసింది. చిన్న 'టీ' దుకాణం కనిపించింది. అదే గత్యంతరమైంది.

ఆకాశాన్ని చీల్చుకుంటూ మెరుపులు సేవ్వా విహారం చేస్తున్నాయో! ఉరుములు ఉవ్వెత్తుగా విజృంభిస్తున్నాయో!.....సంధ్య దుకాణం వంచతో చేరుతున్నది. మిఠాయిలన్న అద్దాల డొక్కుకు పిసినించి విల్చున్నది. ఉన్నట్టుండి వర్షంజల్లు దుకాణంలోకి కొట్టవారంభించింది. సంధ్య చీరనూ, ముఖాన్నీ వాన తుంపర ఆక్రమించింది. పాపం అమె ముఖానికి చేతులడ్డం చేసుకొని కంగారుపడుతున్నది.

—56 వ పేజీ చూడండి

సింగపూర్ లోని ఒక వీధిలో ట్రిక్సా బండి

సింగపూర్ చూడాలని చాలా చాలా దూరం నుంచి సైతం వస్తారు విలాస యాత్రికులు. వారిని యంతమాత్రం నిరుత్సాహపరచడం సింగపూర్. సింహపురం అన్నందుకు ఆ పేరు సార్థకం చేసుకుంటుందది. ప్రాచీన సంస్కృతీ సంప్రదాయాల ముద్రలు దీనిమీద బాగా వుంటాయి. రకరకాల ప్రజలు, మతాలు-వారివారి ఆచార సంప్రదాయాలు యిక్కడ వేటికే వే చెక్కు చెదరక వుంటాయి.

సింగపూర్ 220 చదరపు మైళ్ళ వైశాల్యంగల ద్వీపమీద వున్నది. సాహెబ్ లు, దొరలు, 'ఆసామీ'లు కంట్రాక్టర్ లు మొదలు సాధారణ కూలీనాలీల వరకూ యిక్కడ అందరూ అగుపిస్తారు. 1958 నుంచి దీనికి స్వయంప్రతిపత్తి వర్పడింది.

సింగపూర్ లో నర్దగా కులా సాగా గడిపేవారికి చాలా పెద్ద పెద్ద అమ్యుజిమెంట్ పార్కులు, అందులో బాక్సింగ్ లూ, కుస్తీ లూ ఇతర వినోదాలు వుంటాయి.

చైనా, మలయా సంప్రదాయ బద్ధమైన నాటకాలు, డ్యూన్సులూ, ఆట పాటలు ముమ్మరంగా వుంటాయి. ఇక పిల్లలికి పరమానందంగా వుండే పార్కులో లేని వస్తువూ, జంతువూ లేదని చెప్పాలి. దీన్ని 'టెరియంట్ల పార్క్' అంటారు. ఇందులో 'పగోడాలు', 'బామ్మలు', 'శిల్పాలు' మొదలు రకరకాల పురాణ గాథల శిల్పాలు, చిత్రాలు, జంతువులూ, పక్షులూ అన్నీ వున్నాయి.

సుల్తాన్ మసీదు దగ్గర ఆరబ్ వీధి అని ముస్లిం ప్రాంతముంది. ఇదంతా పూర్తిగా మహమ్మదీయ సంప్రదాయాలతో, మార్కెట్ లతో, ప్రార్థనలతో నిండి వుంటుంది. ఇక ఇక్కడ ఘుమఘుమలాడే ఆత్మర్ లూ వాసనలు సెంట్లూ మత్తెక్కించేస్తాయి.

త్వరలో హిందువుల పేటవున్నది. పంచెలవాళ్లు, తెలసాగలవాళ్లు. చీరల వాళ్లు కళకళలాడుతూ అగుపిస్తారు.

మసాల కూరల వాసనలు కూడా బాగా వస్తాయి.

అన్నింటికన్నా ఎక్కువైనది చైనా క్వార్టర్సు. జననమ్మర్దం, హడావుడి జాస్తి. ఇక ఇవన్నీ తిరిగి హోటల్లోకి వచ్చి చేరామంటే, బాగా అలసివుంటామేమో-అదో స్వర్గంలా గుంటుంది. హోటల్ లో నడు పాయాలు చాలా బాగా హాయిగా వుంటాయి. ఈత లకు మైల్లకు ఏర్పాట్లు వుంటాయి.

ఇక రకరకాల వస్తువులు ప్రపంచంలోని అన్ని ప్రాంతాలకు చెందినవి ఇక్కడ అమ్ముతారు. దుకాణాలు చాలా చూడ సంబరంగా వుంటాయి. వస్తువులు చోకగా వుంటాయి. ఆశ్చర్యం యేమిటీ అంటే యీ వస్తువుల ధరలు అనలు అవి తయారైన దేశాలలో కంటే యిక్కడే తక్కువ! సింగపూర్ లో రిక్తాలు కాదు. ట్రిక్సాలు (బామ్మ చూడండి) వుంటాయి!

పెంపిత్ మానింగ్

అంక ౧౫ "మహాకవి" వారి వచనం.

హైదరాబాదులోని గవీంద్ర భారతి థియేటర్ లో ఈ నెల 19 న జరిగిన గురజాడ శతజయంతి ఉత్సవ సభకు సమాచార కాలానుక్రమి శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు అధ్యక్షత వహించారు.

రాజధాని కమిషన్

నగరంలో ఉత్సవాల సంరంభం అంగ్రేజీహటావౌ ఉద్యమం ఆరంభం

జి. ఎం. ఎం.

విశాల హైదరాబాదు నగరమంతా రకరకాల సంరంభాలలో పూర్తిగా మునిగిఉంది. ఓ ప్రక్కన సభలు, సమావేశాలు, సెమినార్లు జరుగుతూ ఉంటే, మరోవైపు ప్రారంభోత్సవాలు, అవి ష్కరకోత్సవాలు, స్వాతంత్ర్యవాలూను. ఇంకోవోట విరశనవతాలు, ఆందోళనలు ప్రారంభ మయ్యాయి. ఎవరి గొడవ వారిదే! దేనికదే ప్రత్యేకత. అప్పీ కూడా యాభిజిత్తుగా సాగిపోతున్నాయి.

పుష్పికరమైన ఆహార సమృద్ధి కోసం చేయవలసిన కృషి విషయంలో చర్చకుగాను ఓ సెమినారు ఏర్పాటుయింది. ఇతర దేశాల్లోంచి కూడా ప్రముఖులు వాలామంది విచ్చేసి వారివారి అమూల్య సలహాలను ధారాళంగా ఇచ్చేతారు. ఇంతకీ ఏమిటి విచ్చే తల్లింది అంటే, సర్వేపల్లవ నేసినంతే ఆశీషమైన జనానికి, పుష్పిగల ఆహారమంటే ఏమిటో తెలిదని, వాల్మీకి అజ్ఞానంలోనే ఉన్నారని, వారికి పుష్పిగల ఆహారమంటే ఎట్లా ఉంటుందో తెలుసుకోడానికి ఏలినదే విజ్ఞానం ప్రసాదించాలని; వాల

గొప్పగా ఉంది! ఏ తిండి తింటే మనిషికి శక్తి నిస్తుందో ప్రజలకు తెలికవా! అలాంటి తిండి దొరకవస్తుంది చేసే పనేమిటి! ఉన్నదాంతోనే తృప్తిపడి ఉరుకోవటం! అదే ప్రస్తుతం అందరూ చేస్తున్న పని! అంతమాత్రంతోనే ప్రజలకు పుష్పి కరమైన తిండి అంటే - విషయమే తెలియదంటే ఎట్లాగు! అనలు పుష్పికరమైన ఆహారమంటూ ఎక్కడైనా కలిపిపిస్తోందా అని! ఓవేళ అంత అదృష్టమే కలిగితే దానిని పొందగల కొనుగోలు శక్తి ప్రజల్లో ఉన్నదా ? ఈ రెండూ కూడా పూజ్యమే!

కొకావారులకు పాలు, పెరుగు, వెన్న, పళ్ళా వగైరాలు తీసుకుంటూఉంటే శక్తి వస్తుందని తెలుసు. అయితే ఆ పాలు లభించేదెట్లా! ఎన్ని పాల సరఫరా కేంద్రాలు పేడితే, లక్షల ప్రజలకు పాలు సప్లయ అవుతుంది. ఇక 'బిరెల్లి' ఇళ్లకు తీసుకువచ్చి, మన కళ్ళ ఎదుట వచ్చుగా పాలు పిండి పోస్తామని బెదిరిస్తూ ఉంటారు. ఏళ్ళదో

పెద్ద నాలుకం. తీసుకువస్తారు గేదెల్ని. 'జీత, గాడు' చెంబులు, 'చూడల్ని' పట్టుకు వస్తాడు. సర్కుసులో కోతుల్లాడించినట్లు, ఈ చచ్చిన సాధు మృగాన్ని కాస్తేపు మన కళ్ళ మీదుట ఆడించేసి పాలివ్వటం లేదమ్మ, తంతున్నాయి అంటూ వెనక్కు తీసుకుపోతారు. తప్పువూ మరి! తామిచ్చిన పాలు నూటిగా పొయ్యకుండా అవి ఇవి కలుపుతూ ఉంటే ? ఓ ఆరగంటకు చెంబుల్నిండా పాలు నింపుకుని జీతగాడు వస్తాడు; వాడికల వాళ్లను ఉద్ధరించటానికి ! ఎక్కడినుంచి వచ్చినదాయి ఇచ్చి పాలు! పొడరుపాలు. అది గాకపోతే, అనూం లావకు కల్తీలు కలిపి తెచ్చి, పొని నమ్మ మంటారు. వేరే గత్యంతరంలేక ఆవే తీసుకోవటం, ఇలాంటి పాలు సేవించిన తర్వాత, ఎలాంటి శక్తి వస్తుందో ఇంకా చెప్పక్కర్లేదు! పాల గతే ఇట్లా ఉంటే, దానిమీద మంచి రావాలసిన పెరుగు, వెన్న విషయం ప్రస్తావించటం అవసరం.

— 52వ పేజీ మాసపత్రిక

షనందైన పద్మనేత్ర : సుందరాంగి సుజాత

“అమ్మా—మీ థియేటర్ కేంద్రం” అన్నది సుజాత ఒకప్పుడు—మూలమున్నున్న ‘ముద్దు’ రోజుల్లో! “అమ్మాగేమ్మమ్మా” అన్నది వాళ్ళమ్మగారు. అతే అంతలోనే ఆమెకు పెద్ద సందేహమే కలిగింది. ఇంత చిన్న వయస్సులో ఈ పిల్లకు అంత పెద్ద అలోచన ఎట్లా వచ్చిందని ఆమె ఆలోచించసాగింది. ఈ అలోచన ఆ పిల్లకు ఎవరో కలిగించిందికాదు—ఆమెకే కలిగింది! తెలియద చూసేవి బొమ్మలుకావు, కుముదులే వేషాలు మేముకువి బొమ్మల్లాగా కదలు తారు అని కూడా ఆ పిల్లకు తెలిసిపోయింది..... ఇప్పుడు పెద్దవాళ్ళవరో చెప్పేటంటారుగాని—వేస్తామని అప్పు అలోచన మాత్రం ఆమెదేవున్న విద్వారణకు కచ్చింది—సుజాత తల్లిగారు.

సినిమాల చూడటం అంటే పొరుగున తాగి తలదాచుకుంటే ఆ అమ్మాయికి. సినిమా అంతా చూడక అందులోఉన్న ఒకటి రెండు పాటలను ఇంటి కొచ్చి నర్చి దాకానన్నా సాధించేది. సినిమాలో వుత్సవ తరంగాలున్నప్పుడు ఆ పిల్ల కాలి తో తాళం వేసేది.

పాటపై కేంద్ర తాళం వేసింది ఈ ఉత్సాహిణి చూసి సుజాత తలదాచుకుంటే ఆమెకు బాల్కనం వేర్పొం తానే నిర్ణయానికివచ్చి నాలుగోసెటనే వుత్సవం వేర్పొంచారు. అధికావచ్చి పిల్ల కాబట్టి—కొద్ది వెలల్లోనే ముచ్చటగా వుత్సవం చెయ్యటం అంతరకు కున్నది. అది అంతలో అగిపోలేదు—ఆ పిల్ల వుత్సవ ప్రదర్శనా లిప్యటం కూడా సాగించింది. ‘సుజాత అండ్ పార్టీ’ అన్న పేరుతో ఆరవలనుంచి ఊరూరా వాళ్ళ ప్రదర్శనా లిప్యడి ముద్దు ముద్దుగా, ముచ్చటగా అడుగులు వేస్తూ, చేతులూ, కళ్ళూ లక్షణంగా తిప్పుతూ అడుతూఉంటే ప్రేక్షకులు సరదా వడే వారు. మొత్తం రెండు మూడు గంటల ప్రదర్శన మూ ఆ పిల్ల ఒక్కతే ఇచ్చేది!

అట్లా ఆ అమ్మాయి మై మారు, బెంగలూరు, నల్గొండజిల్లా మొదలైన చాలాచోట్లా వాళ్ళ ప్రదర్శనాలు ఇచ్చింది—చాలా బహుమతులు కూడా తెచ్చు కున్నది. (గీతామయిలో ఆ అమ్మాయికి వేసే వేష—పేదమీదకు ఎత్తుకుని తీసుకొచ్చేవారు! ఒక్క

క్కన్నుడు ప్రదర్శన ప్రారంభం కావటానికి వీడవ్వా అంతస్తుంట్ ఆ అమ్మాయి చక్కగా నిద్రపోయేది. ప్రదర్శనవేళకు పెద్ద వాళ్ళవరో తేసి తీసుకెళ్ళి స్టేజి ఎక్కించేవారు. ఎంత ఆకలివేస్తున్నా, నిద్రవస్తున్నా వరే—ఆ అమ్మాయి దాన్ను అంటే మాత్రం అవస్థ మించిపోయేది. మంచి నిద్రలో తేసి—“దాన్ను వేస్తావులే” అని ఎవరన్నా అడిగితే—“ఓ” అని తేసి బద్ధకంగా ఒళ్ళు విరుచుకోని—అంతి వున్నట్లే పరికిణ వేంమీదవరుకుంటూ కూచుని—అట ప్రారంభించేది.

అట్లా—చిన్నప్పట్నుంచీ సుజాతలోఉన్న ఈ ఉత్సాహం ‘ఇంత’ అని చెప్పటానికి లేదు.....

1944 వ సంవత్సరం సెప్టెంబరునెల 2 వ తేదీన సుజాత తెనాలిలో పుట్టింది. వాళ్ళ నాన్నగారు ఇప్పుడు కూడా అక్కడేఉండి వ్యవసాయం చూసు కుంటున్నారు. సుజాతే వాళ్ళ ఆఖరి సంతానం. ఆ అమ్మాయికి ఇద్దరు అన్నయ్యలు. ఒకాయన ఉద్యోగంలోనూ, ఇంకోయన చదువులోనూ ఉన్నారు. చెప్పిచ్చేదేమిటంటే వాళ్ళింట్లో ఎవరికీ ఈ ‘చిచ్చి’ లేదు. వాళ్ళ నాన్నగారు వివాదా స్థితి మొహమన్నా చూసి ఎరగరు. ఆమె అన్నయ్యలకు కనీసం ఆ సరదా అన్నాలేదు. అతే సుజాతకుమాత్రం ఆ ఉత్సాహం చిన్నప్పటి అట్టింది. ఆ ఉత్సాహానికి బాగా ప్రోత్సాహం ఇచ్చింది వాళ్ళమ్మగారు.

ఓమూల దాన్ను నేర్చుకుంటూనే వుత్సవ ప్రదర్శనాలు ఇస్తూనే సుజాత బడిలోచేరి బుద్ధిగా చదువుకో వారంభించింది. తెనాలిలోఉన్న ఆదర్శబడిలో ఆ అమ్మాయి బిదోపారండాగా చదువుకోవ్వది. అప్పుడే నటి కారణ కూడా అక్కడ వదిలేది. కారణ, సుజాత తరగతిలోనే చదువుకునేవాళ్ళు. బడిలో చదువు కుంటున్నప్పుడు—బడిలో కూడా సుజాత వాట్నాలు చేసింది.

ఒకసారి బడిలో ‘ఇటురం’ వాటకం వేకారు. అందుకోని దువ్వంతుడి పాత్రకు సుజాతకు ఇచ్చారు. వాటకంలో వేషం వెయ్యటం ఆ అమ్మాయికి అతే ప్రథమం! ఇవా—చక్కగా వేసింది! టేబుల్ అండ్ సెట్టుకున్నాడు. టేబుల్ సెట్టుకోవటంలో ఊతుకో లేదు. “అమ్మాయీ, చిన్న సినిమాలో వేషాలు వెయ్య తామా!” అని ప్రోత్సాహం సాగాడు. చిన్నప్పట్నుంచీ సినిమాలో వేషం వెయ్యాలని ఉబలాటపడుతున్న సుజాతకు టేబుల్ మూలులు మరింత సుధురంగా వినిపించసాగాయి. తనకైతే సినిమాలో వెయ్యాలని ఉందిగాని—ఎట్లా?.....ఈ మూలులు పిలుపున్ను దల్లా సుజాత, తన తల్లితో అనేది. “మనకు సిని మాలో ఎవరిస్తారమ్మా!” అని వాళ్ళమ్మగారనేదే గాని, తోచుకోవల మాత్రం తన కుమార్తెకొరిక తీర్చటం ఎట్లాగా అని అవిడ మధనవడేది.

ఇట్లా ఉండగా—సుజాత టేబురు ఒకావిడ, సుజా తకు రికమెండేషను ఉత్తరం ఇచ్చింది. ఆ ఉత్తరం డి. యల్. గారికి. డి. యల్. గారు అప్పుడు ‘సిపాయి కుతురు’ నిర్మిస్తున్నారు. సుజాత ముందుగా ఫోటోలు వండింది. కొన్నాళ్ళకు ఆమె మల్దాసు వచ్చే సింది—తల్లిని తీసుకుని. ఆ అమ్మాయిని చూసి—“అమ్మాయీ, చిన్న చాలా చిన్నపిల్లవు. ఇంత చిన్న వయస్సులో నీకు వేషాలు దొరకాలంటే—ఆ ఈడు పాత్రలు అరుదుగా ఉంటాయి. కొన్నాళ్ళ పోయాక,

కుర్చీ రా!" అని డి. యల్ గారు సలహా ఇచ్చారు. ఈ సలహా వచ్చినా, నచ్చకపోయినా, ఇక్కడ చేసేది ఏమీ కనిపించక, సుజాత వాళ్ళ ఊరేగిపోయింది!

సుజాతను సినిమాల్లో పెట్టాలని వాళ్ళ వాళ్ళ గారికి ఏ కోతనా ఆలోచనలేదన్న అన్యాయంకూ అసలు లేదు. ఆ అన్యాయానికి పెళ్ళి చెయ్యాలని వాళ్ళ వాళ్ళ గారు నిబంధం కూడా మార్చాడుకోవచ్చు. ఈ మాట విని, సుజాత కొయ్యబారిపోయింది. తనకు పెళ్ళా!.....ఇతే ఇకమీదట తను నాట్యానికి, నాటకాలకూ స్పష్టమైన సందేహంతో వదలనుమాట! తన సినిమాలు?.....సినిమాల్లో నటించాలని ఎన్నెన్నో ఆశలు పెట్టుకున్నదే తను! మరెట్లా?.....పెళ్ళి చేసుకొంటే, ఆ భర్తకు ఇవన్నీ నచ్చకపోవచ్చును. అప్పుడింక తన కోరిక గాలిలో కలిసిపోవలసిందే! తన ఊహలన్నీ నీటిమీద నీవే నీరంతే కలిసిపోవలసిందే వస్తుమాట!.....

"నాకు పెళ్ళొద్దు నాన్నా!" అన్నది సుజాత తపనని..

ఈ మాట విని ఆయన కొయ్యబారిపోయినా, తాను అప్పటి వరకుండు చేసుకోవచ్చు—ఇంక తాంబూలాలు ఇచ్చి పుచ్చుకోవటమే తరవాని! ఇటువంటి సమయంలో ఈ పిల్ల ఈ మాట ఎందుకున్నదో ఆయనకు అర్థం కాలేదు!

"ఎంచేత? అబ్బాయి నచ్చలేదా?" అని అడిగా రాయన.

సుజాత సమాధానం చెప్పలేదు.

"బాగా చదువుకున్నవాడు కావాలా? అందగాడు కావాలా?" అని మళ్ళీ అడిగా రాయన.

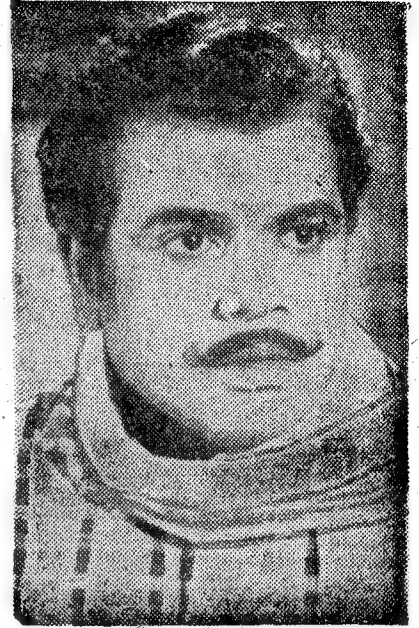
దీనికి ఆ పిల్ల సమాధానం ఇవ్వలేదు.

"ఏమంటావో చెప్పు" అన్నా రాయన.

కొన్ని నిమిషాలపాటు సుజాత మౌనం వహించి "ఉహా-నాకోద్దు" అన్నది బుంగ్ మూతపెట్టి. వాళ్ళ నాన్నగారు, వాళ్ళమ్మగారిచేత అడిగించగా తేలివసారాంశం ఏమిటంటే—తాను సినిమాల్లో వేదాంతమనుకుంటున్నది—ఇప్పుడు పెళ్ళి అంటే సినిమాకు అటుకం కలగవచ్చును! తన ఉత్సాహం అంతా భంగమై కూరుంటుంది!

పెళ్ళివ్రతుల్లం రద్దయిపోయింది. సుజాత, వాళ్ళమ్మగారు ఒకనాడు బయల్దేరి మద్రాసు చేరుకున్నారు. ఎక్కడో చిన్న ఇల్లు తీసుకుని, సుజాత సినిమా వ్రయత్నం మొదలెట్టింది. మద్రాసు వచ్చినా అమె నాట్యాలు కూడలేదు. ఇక్కడ కూడా అమె శ్రద్ధగా నాట్యం అభ్యసించుచుంది. ఇంతలో సుజాతకు మంచి వాటకం దాన్లు ఒకటి తగిలింది.

-49వ పేజీ చూడండి

అర్. ఆర్. విక్టర్ వారి ప్రాజెక్ట్ కి దీక్షలో నాగభూషణం

కుబ్జాభిముఖారి "మహాభారతము"లో శ్రీ కృష్ణుడుగా మహిమతో.

హరివంశము

హరితరవశర్మ

ఉజ్జయినీవర్ణం-3

రాజాధిదేవి దేవాలయముతో ప్రవేశించింది. మహారాజు తనదేవుని అర్చకులకు తెలియచేసి, ఏమో, వారు దేవాలయమును ప్రవేశించి కైలాసమునువలె నలంకరించిరి. మహారాజుకి అది చూడగా వాళ్ళు దైవమే. రాజు తనదేవుని దేవాలయాధికారులకు కుటుంబ పెట్టలేదు. మరి ఇట్టి అంశారము తెల్పు అపరాధం. రాజాధిదేవి అర్చకులతో వచ్చింది.

“స్వామీ! దేవాలయమును బాగుగా నలంకరించిారు. రెండవ కైలాసమునైనప్పటి. అవును. మహారాజవారసుడు కీర్తి రెండవ కైలాసము—తల్లి, గూడ భక్తిక వల్లులనై వేంపేయుచున్నది. ఏమందు?”

అర్చకులతో ఒక్క డిట్టవినారు:—“ఏమందు తెలుస్తుంది తల్లీ! తాము అప్పు మాట వాడుచున్నది.”

“అది వరే! దేవాలయము నిప్పు డిట్టే అలంకరించిారు?”

“తమకు తెలియదా!”

“మరి మహారాజులు వాడు తెలియనివ్వరా! వాడు తెలియకుండా నిప్పుయే చేయుట అయినా నై జము.”

“తల్లీ! అదాళ్ళ పొందినవి మన గ్రామము వచ్చు ము. ఆయన మహారాజవారసుడు వరమభక్తుడు కదా! మొదట వాయన మన ఈ దేవాలయము లోని పితౄలయందే అక్షరాభ్యాసము చేసెను. తర్వాతగది, కాళికి పోలేడు. ఇప్పుడాయన తిరిగి మహారాజవారసుని నేపించుటకు వచ్చుచున్నాడు. మహారాజులు దేవాలయమునందులకు తగినట్లు లంకరించినవలసినదిగా అక్షర ఇచ్చిరి. చూచుచున్నాడు గదా ఇంకను శిల్పాలు పనిచేయుచున్నాడు.”

రాజాధిదేవియంతయును చూచింది. వరమభక్తుని లీల అన్నియు దేవాలయ భిత్తి కలనై రచించబడుచున్నది. విచిత్రమేమనగా ఒక్కచో నమ్మద్రవ్యవము, వరమభక్తుడు హంపాలమును (మింగుట). చెప్పిన మోహినియై అమృతమును దేవతలకు వంచుట. మరియు వా చెప్పిన శివుని యావేషముతో కు

రించుట—అన్నియు మరియునందుకు రచించబడి మి. ఆ భిత్తికా విచిత్రమును చూడగా మహారాజుకి వచ్చు వచ్చింది. తనలో తాను అనుకోమనుకున్నట్లు తెల్పు అప్పుది.

“మహారాజు రెంతయే నమ వరమ భిత్తులు. మా పుట్టినింటి వంగడమున చెప్పినవతరించుట ఎరిగి, ఇది మరియు రచించబడియుండును.”

అనుకోని, అమె యనుమిరముకొన్నది. ఆ చెప్పిన (క్రిక్కుప్పడా) వానికి ఈ కుటుంబం తాను బూర్గు గల్గునో అమె వామాక్లి ద్వితీయయై విచిత్రములను తలకంచుచున్న బాతునుచూచింది. ఒక్కచో వామాక్లి ఏమో యనుటయు, మిత్రులంద పిగ్గవడుటయు, అమె గమనించింది. తానును అప్పుటికిపోయింది.

అప్పుట మరియు విచిత్రములకై చిత్రించుట రచించబడినవి. శివుని దారుకా వన విహారము చెప్పెను, క్రిక్కుప్పనిచే గోపాల వస్త్రము అవహరించబడుట మరియుకై ప్రక్కకు రచించబడి మి. మహారాజు వానినిచూచి ముందు అర్చకులపడి వది. తరువాత వచ్చింది.

“మహారాజు ఎంతకై నమ తగుదురు” అప్పుది. అర్చకులకు వచ్చివారు. మిత్రులంద మరియు పిగ్గవడినది.

వామాక్లి అప్పుది:—వరదే! మా అప్పు వీ వస్త్రములను అవహరించదులే! అందుకుముందు నిన్నవహరించవలయునుగదా!

మహారాజు హరితరవశర్మకొచ్చింది. తన పుత్రులమో, దుర్యోధనుని మెచ్చుకొనుచు, వారు భృత రాష్ట్రానితోవర, వీరు తమ తండ్రితో వ్యవహరింప ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఒక్కసారి తాను ఆ తండ్రికి, దిద్దిం నంభాషించుచు విన్నది. వారు ఆయనముందు దుర్యోధనుని గొప్ప తమమును చెప్పుచున్నాడు. పొందవులు—వారు తమ నెరుగుదురు—దుర్మార్గులు. వారు ఎవరికి జన్మించి? మమవ్యంకు మమవ్యులు జన్మింతురు. వీరు దేవతలకు జన్మించినవారయ్య! ఇదే విచిత్రము. బెరుకులేక నీత తల్లినిగూర్చి వారు అట్లు మాటాడుట! మరి దుర్యోధనుకు చెప్పినట్లు, అమె తండ్రికి జన్మించు

అతడు రాజులకు రాజు కాకగ్గవారు. మరి పొందవులకు రాజ్యమేమిటి? ధర్మముకు యావ రాజ్యమేమిటి? ఇట్లుగా వారు తండ్రి ఎదుటపడి మాట్లాడుచున్నారు. ఆ తండ్రి వారిని అజ్ఞానో పెట్టుటలేదు. ఆయన వరిచాపియుదగుట ఇందులకు కారణమో! తెలియదు. అంతలో తాను వారియున్నచోటునకు వచ్చింది. మహారాజు తనతో వచ్చారు: కీర్తి రాజాధి! మోహినివా! పుత్రుల గొప్పతనము. వీరు దుర్యోధనులు కాగోరుచున్నాడు. మరి మేమి భృతరాష్ట్రమును పుట్టు గుడ్డివి కావలదా! మహారాజవారసుని దయవలన కాలేదు. మరి వీరు దుర్యోధను తెల్గుగురురు. వారికి అది చెప్పము” అని నవ్వును వెదలిపోయినారు. తమకు ఆ వచ్చు రాలేదు. ఆ పుత్రుల వివరిత ధీకత తన్ను కలవర పెట్టింది. ఇప్పుడు వీరు తండ్రి చాలున, మిత్రులందము గురించి దుర్యోధనునితో రహస్య మంతనాలు తాడుచున్నట్లు గూడ వివరము ముచ్చిది. ఇంతయు తలపాసి అమె “ఓయి! మహారాజ! అంతయు నీమీద ముచ్చిది” అనుకొన్నది.

వరమభక్తుడు తనకొంపి వినువా! అమె శివుని దర్శించియున్నది. “స్వామి! నీవు వరమనిర్లిప్తద్రవ్య. అమ్మవారు పితౄలయై నిన్ను కోరిరాగా, మమ్మగుని గూడ భవ్యము చేసినావు. తుదకు అమ్మను చేసికొనక తప్పినదా! మా అమ్మ యాదపులకులై వము. వల్లుదల కలది స్వామి! నీయంత తనన్ను అమె చేసినది. అమెను మేము ఆరాధించుచున్నాము. వాతల్లిచేత గూడ తల్లిచే ఆరాధించవలయునున్నాము. వాతల్లి వాతల్లినితప్పుక కరుణించును. అమె శరీరములో వర్ణము నీవు స్వీకరించితివామెను. నీ కరుణ లేక ఎట్లు! నీవును విష్ణువును మిత్రులందురు. నీవే, విష్ణునవిగూడ యందురు. నీకును, విష్ణువునకును అభేదమందురు. ఆ విష్ణువు మా పుట్టినింటి వంగడమున శివునై జన్మించినాడయ్య! మహారాజ! వానిని వాతో మాకుతో, నిన్ను హిమవంతుని భార్యమేన

తథా కాని తథా

తమ్ముని తెలివి:

(మొదటి బహుమతి)

నేను నా తమ్ముడు ఒక రోజు అంగడికి వెళ్లాం. నావద్ద ఐదు నయా పైసలున్నవి. నా తమ్ముడివద్ద రెండు నయాపైసలున్నవి. మా తమ్ముడు వాడి రెండు నయాపైసలకు పిప్పర మెంట్లు కొన్నాడు. నేను నా ఐదు నయాపైసలలో కి నయాపైసలకు పిప్పర మెంట్లు కొన్నాను. నాకు రెండునయాపైసలు తిరిగి రావాలి గనుక అంగడివాడు మా తమ్ముడిచ్చిన రెండు నయాపైసలే నాకు ఇచ్చాడు. మా తమ్ముడది చూచినాడు. ఇద్దరమూ ఇంటి కెళ్లాము. మా తమ్ముడు నన్ను తన రెండు నయాపైసలు తన కివ్వ మని గోలచేశాడు. నేనెంత చెప్పినా వాడికి అర్థముగా లేదు. ఏడుస్తూ వెళ్లి మా నాన్నతో చెప్పాడు. నాన్న నాచేత యిప్పించారు. అప్పుడు మా తమ్ముడు ఏడుపు మానివేశాడు. నాన్నగారు వేరే నాకు రెండు పైసలు యిచ్చారు.

జ్ఞ. క్రిష్ణానమూర్తి, (నల్లిమెట్టకుండిక)

అంధ్రపరిశ్రామకవర్తి

సా హ స ం:

(రెండవ బహుమతి)

ఆ రోజు వాల్తేరులో మా గది నుంచి 'రూముమేట్సు' ము ముగ్గురం ముస్తాబై కాంటినుకు కాఫీకి బయలు దేరాము. ఆ రోజు ప్రొద్దుటనుంచి వర్షము కురిసి, మేము బయలు దేరేటప్పటికి కొద్దిగా తగ్గుముఖం పట్టింది. మేము కొద్ది దూరము వెళ్లాక మా వెనక ఒక కారు వేగంగా రావటం చూసి, మా 'రూముమేట్సు' క్రిష్ణ చేయిఎత్తాడు 'కారు ఆపమని' పైగచేస్తూ. మేము బిత్తరపోయి చూస్తున్నాం. పాపము ఆ కారాయన మెల్లిగా రానిచ్చి, మా దగ్గరగా ఆసి, ఏమిటి అని అడిగి నాడు. అంతలో మా క్రిష్ణ "మాష్టారు! కొద్దిగా మెల్లిగా వెళ్ళండి. మా మీద నీళ్ళు చిందు తాయి. థాంక్యూ" అన్నాడు. నేను, రవణ నవ్వు ఆపుకోలేకపోయాము. మాతో, కారులో ఉన్న ఆడవారు నవ్వుకుండా ఉండలేకపోయారు. కారు—ఆయనకూడా కోపంతోనే నవ్వుకూడా కలిపి చూస్తూ వెళ్ళి పోయాడు.

శివ (హాసరస)

దొందు - దొందే:

(రెండవ బహుమతి)

ఇది క్రిందటి నెలలో జరిగిన సంఘటన. నేను మా అక్కగారింటికి వరంగల్ చూడటానికి వెళ్లాను. ఒకరోజు మా బావగారు ఆఫీసుకు వెళ్లిన తర్వాత ఎవరో వచ్చి 'పాండురంగారావుగారున్నారాండీ' అని అడిగారు. మా అక్క వెంటనే 'లేరండీ' అన్నది. ఆయన వెంటనే టక్కున "ఆలమ్" అని చెప్పాడు. మా అక్క కూడా వెంటనే "ఏమి తాళమండీ" అన్నది.

"ఆయన నేను తాళ మడుగ లేదండీ. మీరు పేరడిగారు కదా అని నా పేరు చెప్పా" నన్నారు. అప్పుడు మా అక్క "నేను మీ పేరడగ లేదండీ. లేరండీ అని చెప్పానంతే" అని నవ్వాపుకోలేక నాబైపు తిరిగి అతనికి 'జవాబు చెప్పి' పంపమన్నది. అంతవరకూ నేను నవ్వితే, మా అక్క దెబ్బలాడుతుండేమో నన్న భయముతో నవ్వాపుకుంటున్నాను. మా అక్క నాబైపు తిరిగేసరికి ఫక్కున నవ్వి, ఆయనకు నమా థానం మర్యాదగా చెప్పగా ఆ వచ్చినాయన కూడ నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయారు.

జ్ఞ. అమాతాల, (గొల్లపూ) ★

జీవితం

కుమారి సుమన్

లక్ష్మికి యేదో నవల చదువుతూ రేడియో వింటున్నా! ఇంతలోకి 'హిస్ట్' అనేమాట విన్నట్లుంటే గుండె అయిదుకు పెళ్ళి ఉత్తరాలు తీసుకోవాలి. ఉత్తరాలన్నీ బల్లమీదపెట్టి ముందుగా పెళ్ళితులలో తీసి చూడాలి. ఒక్కసారి ఎగిరి కంటేయాలింటింది.

అవలు నంగతి—అన్నయ్య పెళ్ళి!

అన్నయ్యంటే మా స్వంత అన్నయ్యమకుంటూ రేమా! కాదు! ఎన్నో విందలను లెక్క చెయ్యకుండా నేను సంపాదించుకున్న అన్నా! కానీ స్వంత అన్నకంటే ఎక్కువమీ గుండెమీద చెయ్యవేకాదు చెప్పగలను. ఇంతకూ మా అన్నయ్యపేరు మీకు చెప్పవేలేదు కదూ! (వెళ్ళారో! ఇంకా చదువంటారా తెమ్మిక్కిలో తిపిర్చి పూర్తిచేసి ప్రస్తుతం ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయం లెక్కరారు పుడ్యంగం చేస్తున్నాడు. ఇంకా కాలోయే వదిల ఎక్క. ఎక్క. ఏ పూర్తిచేసింది! పేరు వచ్చి!

అన్నయ్యను, కాలోయే వదిలను తలంపుకుంటూ విన్నదెప్పుడు ఆయనకు ఈ నంగతి చెప్పనా? ఎప్పుడు బయలుదేరాలా? పెళ్ళిచూస్తే యింకా ఆరుకోకలే పుంది. ఇలా— అలోచిస్తూండగానే సాయంత్రంమొంది.

సాయంత్రం అయిదు గంటలకు ఆయన రావో! వచ్చారు. రాగానే కాఫీ, టిఫిన్ అందించి అది పూర్తి కాగానే 'ఏమంటి మా అన్నయ్యపెండ్లి, తమ్ముని మరిమరి వ్రాకాడు' యిక ఉండలేక చెప్పిసి తులలే చూపాను.

ఆ తులలే చదువుకుంటే ఆయన ముఖాన్ని పరిశీలిస్తూ చూస్తున్నా! "అరే మీకు అన్నయ్య వున్నాడా?" అని ఆయన (వల్లిస్తే యింతకాలం వరకు చెప్పని వంగులున్నీ చెప్పి ఆయన్ని ఆశ్చర్యపెడ రామమకున్న వా అలోచనలకు విరుద్ధంగా ఆయన ముఖం దీవ్యరూపం దాల్చుకుంటే వా పరిస్థితి యలా మారిందో మీకు చెప్పవక్కరలేదమకుంటూ! ఆయన తన భావాన్ని ఎలాగో అట్టిచెట్టుకొని "నీకింతవరకు అన్నలున్నట్లు వాకు తెలియదే! స్వంత అన్నలు కాకపోయినా కనీసం పెద్దమ్మ చిన్నమ్మ కొడుకులు కూడా లేరుకదా! మరి ఈ అన్న ఎక్కడ నుండి వచ్చాడు?"

ఎంతో వికారం పొందయులమకున్న ఈయన కూడ మృషిపార్థం చేసుకోవ్వారు. అబ్బ! ఆ మాటల్లో ఎంత అనుమానం!

అన్నయ్య నంగతి ఆయనతో చెప్పుదామని వారు తెలివమగా ఇంతలోకి ఆయన "దాకు క్షమించండి వచ్చాడు?"

కైదు అయింది. పోతున్నా! అంటూ విసురుగా బయటకు వెళ్ళిపోయారు!

ఇక నేను అలాగే కొయ్యబారిపోయి తర్వాత కొంచెం సేపటికి శరీరాన్ని ఆధీనంలోకి తెచ్చు 48 వరకే చూపండి

సి టీ లో సి ని మా లు

ఆర్. జగదీశ్వర

మూవారికి మా ఊరు (వంకటగిరి) నుంచి హైదరాబాదుకి "ట్రాన్స్‌పోర్ట్" అయిందని తెలిసి నేనెంతో సంతోషపడ్డాను. మూవార్లంతా ఇక "సికేం అమ్మా! 'రిలీజయి' ప్రతి తెలుగునీమూ మి ఊరికి వస్తుంది, కోరిన సినిమా చూడవచ్చు. మాలాగ పాత సినిమాల్లో చాఫడక్కర్లా!!" అంటూ వస్తు అకాశానికి యెత్తేళారు. దొనన్నట్లు పెక్కుగ తలపాసు.

ఇక్కడికి వచ్చిన తర్వాత మూవారిని 'సినిమాకి పేదాం' అని అడిగాను. అందుకు వారు రానని, సన్నుమాత్రం ప్రక్రింటి సినిగారిలో పొమ్మన్నారు. నేను, అవిడ రిక్తాలో సినిమా హాలుకి బయల్దేరాం. మేము వెళ్లేసరికి దాదాపు యిరవై మంది క్యూలో నిల్చుని ఉన్నారు. మేముకూడా 'క్యూ'లో చేరాం. టిక్కెట్లు యెంతెంత వెల అని గాని, ఒక్కోతరగతికి ఎన్నేసి టిక్కెట్లు యిస్తారని గాని అక్కడ వ్రాయబడలేదు. తర్వాత తెల్పుకున్నాం రూపాయి, రూపాయిన్నర, రెండు రూ. లవని. టిక్కెట్లు యివ్వడం ప్రారంభించారు. మానంతు వచ్చేసరికి రెండు రూ. టిక్కెట్లుమాత్రం వున్నాయన్నారు. తక్కినవి అయిపోయాయట. పరేనని తీసుకోవ్వాం.

పేదమీద ప్రత్యేకంగా 'స్త్రీ'లకు కూర్చునేందుకు యేర్పాటు చేసివుంది. మొత్తం యాల్టే సీట్లు ఉన్నట్లున్నై.

స్త్రీలకు తక్కువ తరగతి టిక్కెట్లు చాలా తక్కువగా ఉన్నై. అందువల్ల యెంత త్వరగా వెళ్లినా అవి దొరకటం కష్టం. తప్పనిసరిగా హెచ్చుతరగతి టిక్కెట్ల తీసుకోవాల్సి వస్తుంది. అలాకాకుండా 'స్త్రీ'లకికూడా క్రిందనే సీట్లు యొక్కువగా పెట్టి పట్లయితే తక్కువతరగతి టిక్కెట్లు బాగా దొరికేందుకు నిలుంటుంది. కుద్ది సీట్లు పెట్టడం, వాటిలో కొన్నే తక్కువ తరగతిగా పెట్టి తక్కినవన్నీ హెచ్చుతరగతిని ఉంటున్నందుకు మధ్య తరగతి కుటంబీకులు ప్రతి సినిమాకి ఒక్కొక్కరికి రెండు మూడు రూపాయలు ఖర్చుపెట్టాలంటే — పాద్యంగా ఉండదు.

కొన్ని థియేటర్లలో—సీట్లు చాలా తక్కువగా ఉంటున్నై. వాటిలో కొన్ని యివ్వకనే, యిచ్చేసినా మని, తర్వాత యొక్కువ వెలలకు అమ్ముతుంటారు.

ఒకరోజు నేను, మా ప్రక్రింటానిడ సినిమాకి వెళ్లాం. వెళ్లేప్పటికి 'స్టూన్'లీలు వేస్తున్నారు. టిక్కెట్లు తీసుకొందాంఅంటే— "హెచ్చు తర

గతి టిక్కెట్లు కూడ అయిపోయినై, అయినా గేటు దగ్గరున్న అవిడని అడగండని" చెప్పింది—టిక్కెట్లన్నీ అవిడ. అవిడని అడిగితే. "అన్ని సీట్లు విండి పోయినవమ్మా! కావాలంటే యిక్కడ కూర్చోండని"—రూపాయితరగతి దగ్గరున్న రెండు కుర్చీలు తెచ్చి అవిడ 'స్టూన్'ప్రక్కనే వేసి, పాల్లు రూపాయలు తీసుకొంది.

కూర్చున్నామేగాని సినిమా మాత్రం చూడలేక పోయాం. అక్కడనుంచి సినిమా చూడాలంటే మెడలు 'జిరాఫే' ల్లా, ముందుకు వాచుకోవాలి—మధ్యలో అవిడ—సాద, కొంత సేపటికి " 'చా' లాగి యిప్పుడే వస్తా, కొంచెం చూసుకోండమ్మా!!"—అని వెళ్లిపోయింది. సినిమా చూడడం అటుంచి—మాకు దొరికిన ఉద్యోగానికి నవ్వుకొన్నాం.

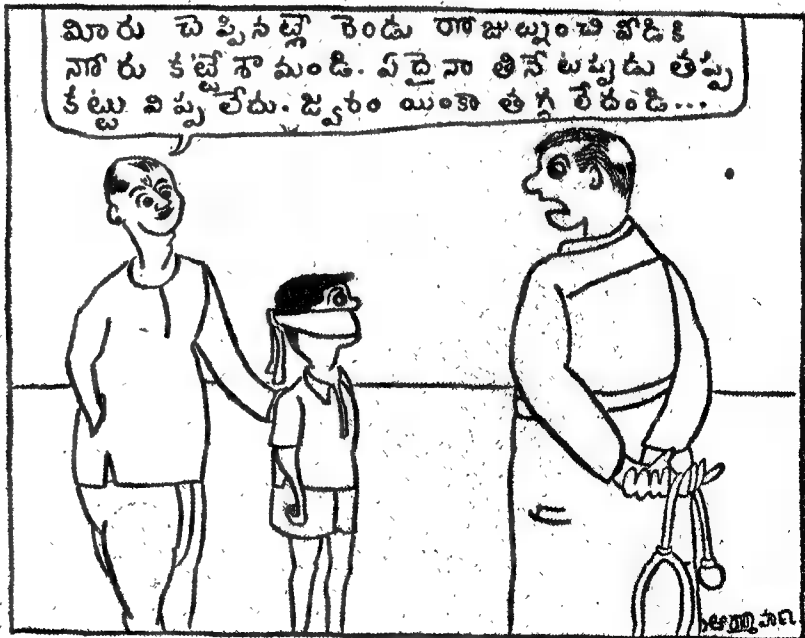
ఒక్కో థియేటర్లో చిన్నతరగతి టిక్కెట్లు తీసుకొన్నవాళ్లని ముందుగా లోపలికి పోనివ్వడం— "ఉండవమ్మా! మహాకొన్నాలోని రూపాయి టిక్కెట్లు—ముందుగా వెళ్లాలంటే!!"—అని దబాయించి నిలబెట్టేస్తున్నారు. వాళ్లకి 'రూపాయి' అంటే అంత తేలికగా వున్నట్లుంది.

అన్ని సినిమాలోకి 'సిటిజన్స్'లో పోవటానికి

చిలుండదు. ముఖ్యమైన సిథుల్లో తప్ప—అన్ని (ప్రింట్) లో 'అన్యురూట్లు' తప్ప. రిక్తాల్లో పోవాలంటే కనీసం 9, 10 అణాలయినా అడుగుతారు. అంటే రిక్తావాళ్లు యొక్కువ తీసుకుంటున్నారనికాదు—

చూరాన్నిడటి వాళ్లు అడుగుతుంటారు అది తప్పదు. ఇద్దరు సినిమాకి వెళ్లాలంటే కనీసం 5, 6 రూపాయలన్నా వుండాలి. కొద్దిజేతాలు తెచ్చుకునే వాళ్లు నెలజేతం రాగానే—అమ్మలవాళ్లకి, యింటి అద్దె మొదలైనవి యిచ్చేసి, నేతులు దులిపేసు కొంటారు. సినిమాలోకి వెళ్లాలంటే చిలుండదు. సీలు చూసుకొని యిలుదేత సమయానికి, తెలుగు పిక్చర్ కాస్త మారిపోతుంది. యిలాంటి కారణాలు యింకా యెన్నో—అందుచేత మూడు, నాలుగు మాసాలకి ఒక సినిమా అంటూ చూడలేకపోతున్నాం.

ఎంతో సంతోషపడి 'సిటికీ' వచ్చిన నాకు మాఊరే నయమనిపించింది. అక్కడ రెండుసినిమా పెంటున్నై. పారానికొకనిల్లై 'పిక్చర్' మార్పు తుంటారు. టిక్కెట్లు అరణాతే అయినందువ ప్రతి సినిమాకి వెళ్తుండేవాళ్లం. సినిమాలు రిలీజయిన కొన్ని మాసాలకి అప్పుటికివచ్చినా—చూడే వాళ్లకి కొత్తగా!

వనితావాణి, జంధ్రసచిత్రవారపత్రిక, 7, తంబుచెట్టివీధి, మద్రాసు-1

యువతులూ--ఉద్రేకాలూ

19-10-62 సంచికలో సోదరి "మారుతి"
"యువతులూ-ఉద్రేకాలూ" అనువ్యాసము వ్రాసి
నారు. ఇది చదివితే నా కొక సందేహము కలిగినది.
మారుతిగారు స్త్రీ (యువతి) పెళ్లి పెడకులు
లేకుండా ఆ జన్మాంతరము కన్యగా ఉండిపోవలె
నన్నట్లు ఉదేశ్యముతో వ్రాసినట్లుగా ఉన్నది. ఇట్లా
ఉన్న కన్య (పెళ్లికాని యువతుల) బాధలు, వాళ్ళు
అనుభవించుచున్న ఒంటరితనము మనము కల్గార
చూస్తున్నాము. మన సోదరిమణులే క్షణిక ఉద్రే
కాలకు లొంగిపోయి మగవారిని రెచ్చగొట్టి
అవమానాలుపాలై జీవితాలను నాశనం చేసుకొం
టున్నారు. ముల్లమీద ఆకుపడినా-ఆకుమీద
ముల్లపడినా ఆతేకదూ! నాశనమైపోయేది.
నేను ఇట్లా వ్రాస్తున్నందుకు సోదరిమణులు అపొ
ర్ణము చేసుకోరని తలుస్తా ?

య్యో, సుభద్రా బలరామదుర్గరాజు (రాజమండ్రి)
ఈ వారం పనితాళంకోసం "యువతులూ-
ఉద్రేకాలూ" అనే వ్యాసం సహజంగా ఉంది.
క్షణికావేశానికి రోసయి, తమ జీవితాలను నాశనం
చేసుకొన్న అభాగినులు యెంతోమంది వున్నారు.
నిజంగా యీ వ్యాసం స్త్రీలకి ఒక గుణపాఠం.
చేతులు కాలాక ఆకులు పట్టుకోవడం యేం లాభం ?
రచయిత్రీకి నా ధన్యవాదాలు.

కుమారి ఆరాధ్యుల ఛాయ (చెన్నైరు)

భారతస్త్రీ-స్వేచ్ఛ

నాగరికతా, సంస్కృతి వృద్ధిపొందుతున్న
నేటి సమాజంలో స్త్రీ-స్వేచ్ఛ కొన్నిచోట్ల విబ్రం
భించి, విషను పరిస్థితులకు దారితీయడం చాలా
చోట్ల చూస్తున్నాం ! "భారత స్త్రీ-స్వేచ్ఛ"
అనే వ్యాసంద్వారా మహిళా స్త్రీగారు పూర్వకాలం

నుండి నేటి ఆధునిక కాలంవరకు సంఘంలో స్త్రీ
స్థితిని ఉదాహరణ పూర్వకంగా వ్రాశారు. వారికి
ధన్యవాదములు. మహిళలు తమ స్వేచ్ఛా స్వీతం
త్ర్యాలకై చేయు వినాదాలు, ఈ రోజుల్లో బాగా
తగ్గినవి. మహిళాభ్యుదయం ఈ రోజుల్లో తక్కు
వగాఉందని వ్రాస్తూ, దానివల్ల కలిగే అనర్థాలు
కూడా సమస్తాన్ని వివరించారు ! ఇటువంటి
విషయాలపై వ్యాసాలు మహిళా అభ్యుదయానికి
తలమానికములు.

కుమారి శత్రుం అన్నపూర్ణమ్మ (కాకినాడ)

మన్నేపల్లి మహాలక్ష్మీగారు వ్రాసిన "భారత
స్త్రీ - స్వేచ్ఛ" అను వ్యాసం చాలా
బాగుంది. నేటి సమాజంలో స్వేచ్ఛా స్వీతం
త్ర్యాలు గురైరిగిన వాగరిక స్త్రీలు స్వేతం
పాశ్చాత్య నాగరికతకు రోబడి పెడదార్లు తొక్కుటం
చూచాము. ఇది స్వేచ్ఛకు, సమాజానికి తీరని అవచారం
చేయటంలాంటిది. సవనాగరికత అభివృద్ధి చెందుచున్న
ఈ ఇరవయన శతాబ్దిలో ప్రతి "భారత స్త్రీ"కి
ఎంతో అవసరం. అయితే దానిని విరళింపైన మన
స్వేతో అచరిస్తే ఎంతో బాగుంటుందని నా అభి
ప్రాయం.

గుండా జయలక్ష్మి (తుంగతూర్తి)

పిల్లల విషయంలో...

విజయలక్ష్మీగారు వ్రాసిన పిల్లల విషయంలో
....అనే వ్యాసం చాలా బాగుంది. పిల్లల విషయంలో
ఎలాగు జాగ్రత్త వహించాలో అంత చక్కగా వ్రాసిన
విజయలక్ష్మీగారికి వాయొక్క అభినందనములు.

బి. నత్యనతి (జగత్కాల)

విజయలక్ష్మీగారు "పిల్లల విషయంలో" అను
వ్యాసము చాలా బాగా వ్రాశారు. ఇది చదువు

టం లేు ఒకవిధయము జ్ఞానకము వస్తున్నది.
మా బంధువులలో ఒకామె ఉంది. ఆవిడకు బదు
గురు ఆడపిల్లలు, ఒక మగపిల్లవాడు. వాళ్ళందరికన్న
పెద్ద పిల్లను చాలా అవస్థలుపెట్టేవారు. అమ్మా
యికి పెండ్లి చేశాక చాలా సుఖపడ్డది. ఆ యింటిలో
ఉన్నంతకాలము నరకములో ఉన్నట్లు ఉండేది.

ఉప్పు కోకిలాంబ (తుని)

విజయలక్ష్మీగారు వ్రాసిన ఈ వ్యాసంలో
ఏదో కొరత కన్పిస్తున్నది. పిల్లల పెంపకాన్ని
గూర్చి పూర్తిగా విశదీకరించలేక సోయారనియే
చెప్పింది. "ఆడపిల్లలైతే తల్లికి ఎక్కువ
బాధ్యత, మగ పిల్లలైతే తండ్రికి ఎక్కువ బాధ్యత"
అని వ్రాశారు. 1 నుంచి 7 తేక 8 నం. రాల
వయసుగల పిల్లల విషయంలో ఆడవారైనప్పటికీ,
మగవారైనప్పటికీ తండ్రికంటే తల్లికే ఎక్కువ
బాధ్యతలుంటాయని నా అభిప్రాయం.

వై. కమల (కోండ్లపల్లి)

సోదరి విజయలక్ష్మీగారు వ్రాసిన "పిల్లల
విషయంలో" అనే వ్యాసంచూచి నేను ఆనందవర
పథురాల నయినాను. బాలలకు చిన్నప్పటినుండి క్రమ
శిక్షణఇచ్చి పెంచినట్లయిన నేటి బాలలే రేపటి
హీరులు అనే నూకీకి మనం అవకాశం కల్పించినవారమే
గాకుండా మనబిడ్డల జీవితానికి ఒక దారి ఏర్పరచి
వారు వృద్ధిలోనికివస్తే చూచి ఆనందించని ఏమాత్ర
దేవత ఉంటుంది. అంతకన్నా ఆ మాత్ర జీవితానికి
కావలసినదేముంది.

యమ్. నత్యనతి (ఏలూరు)

అందం నేర్చుకుంటే ....

5-10-62 పత్రికలో కృష్ణప్రియగారు
"అందాన్ని గురించి చాలా చక్కగా వ్రాశారు. సగానికి
సగముమంది స్త్రీలు ఈ అనుకరణనువల్ల ఉన్న
అందాన్ని పోగొట్టుకుంటున్నారనటములో సందేహము
లేదు. ప్రతి స్త్రీ ప్రకటన చూడటము,
ఆ సినితారలా నే నెందుకు ఉండరాదని అనుకోటము,
వాడటము-దానివలన ఫలితాన్ని అనుభవించటము.
ఉన్న అందాన్ని మెరుగులు దిద్దుకోటము
లోనేఉంది స్త్రీ నేర్పంతా. ఈ వ్యాసము చదివై నా
పనితలు మార్చారని అభిప్రాయపాను. పనితలకు
అందాన్నిచ్చేది మాటల తీరుతోనే. పనితాలోకానికి
నుంచి వ్యాసాన్ని అందించిన కృష్ణప్రియకు అభినం
దనలు.

జి. శాంత (నీతారాంపురం)

అందం నేర్చుకుంటే వస్తందా వ్యాసంలో
రచయిత్రీ స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా కొంత వెల్లడి
చేశారు. చాలా బాగుంది. నిజంకూడ. స్త్రీలు ఎక్కువ
సంసారబాధ్యతలు వహించవలెను. కాబట్టి అహం
చంపుకొనవలెను. ఇందు, స్త్రీలను అనుకరణలు
మాని జాగ్రత్తపడవలెనని చాలా ఆదరంతో వ్రాశారు.
నేను వారితో ఏకీభవిస్తున్నాను.

వై. కామేశ్వరి (నల్గొండ)

అంధ్రసచిత్రవారపత్రిక

పరిశుభ్రత

మతుకుమర్తి మణిగారు వ్రాసిన "పరిశుభ్రత" పాఠంలో నవ్వించింది. వా ముట్టుకు వాకు మాయల్లు బుభుకంగా వుండేవితే తోచదు. మణిగారు ఏదే శీయుల శుభ్రతగూర్చి విపులంగారాసి మనదేశం దానిలో ఎంత "మనోబడిందో" బాగా వ్రాశారు. నిజంగా మన దేశంలో విజయవాడ మొదలుగ వట్ట కాల్లోనే వీధులనే అనవ్యంగా వుంటాయి. మా ఊళ్లో అయితే చెప్పక్కరలేదు. దీనికి ఒక్క ముసినీ పోలిటీదే బాధ్యతకారు అయినా వారుకూడా ఇంకా ఈ

విషయమై తగు శ్రద్ధ వహించాలి. శుభ్రత అన్నది ప్రతిమనిషికి వుంటేనే దేశం బాగుపడుతుంది.
వి. లక్ష్మి (శ్రీరాకుళం)
బంధువులూ - బిబ్బందులూ
జి. సత్యన్ జయగారు వ్రాసిన ఈ వ్యాసం చాలా మనోరంజకంగా ఉన్నది. లోకంలో నడిచే వాస్తవికతను ఈ వ్యాసంలో చాలా రమణీయంగా చిత్రించారు. ఈ వ్యాసం చదువుచున్నంతసేపు, నేను నడిచిన అనుభవాలు, వదే అనుభవాలు (ఇప్పుడు మా ఇంట్లో బంధువులున్నారు.) జ్ఞాపకానికొస్తూన్నాయి.

ప్రతి వేలకలోను, ఇకముందు ఈ మాదిరి వ్యాసాలు ప్రచురిస్తారని భావిస్తాను.
మధుభాగ్యలక్ష్మి (ధర్మపురి)
*
వ్యాసం బాగున్నా, కొంచెము యెట్టెట్టుగా వుంది. జిల్లా కేంద్రములో వుంటే ఎక్కువగా బంధువులు వచ్చారు. తాలూకా కేంద్రములో తగి వట్టు వస్తారు. రాకుండా మిగిలారు. అన్నయత భోజనం కోసరముకాదు దగ్గర బంధువుల సహచర్య లతోగూడా కనుబరుస్తారు. ఉభయుల క్షేమములూ తెల్పుకొని అనందిస్తారు. కృష్ణ కుమారి (నెల్లూరు)★

కుమారి కళ - బామ్మల కథ - 8 వే ఎ క

భూషణం 'కళ' ను మభ్య పట్టి పూరవతలి తనబబుందావన గాకై పై అనే బంగా ఖాకురమ్మింబా ల ను కున్నాడు.

అమ్మయి గారూ! మిమ్మల్నిబా షణంగాదు పాతబుం దావనం న్నదియోకు ల్లెంట్లుగో రమ్మనూరు మీపాటలు త్రిపుకు న్నదికొన్నియేమి న్నదికొన్నియేమి న్నదికొన్నియేమి

అయినీ స్కూ డియోలనిన మోకలు ప్లావనల్లరే... సరేవకా... రికార్డిస్టు సత్యప్రియలూ..

నిజంగా కళ అకడ హుట ల రిహాద్రిల్స్ వుంటాయను కుంది. కాని తక్కువ స్థు సత్యం వచ్చి పాచ్చర్లిచూడు కళ శివరంతుచెప్తా మను కుంది....

కళగారూ! మా పాటలకేంట్ భూ షణం నీకీ మీం రూపురేఖలు వ్నం... బుండా వనత అన ది స్కూ డియోలా దు... త్రిపుకు బంగళా...

బహుశాకేంట్ వేరే అతనికి ఏమందినా పాట ల్లు మురిచిస్తే రికార్డు మురిచా... పచ్చి న్నంటారు ఊహా?....

కళ శివరామ కు చెప్పెదలని వాళ్ల అభ్యసకువ్వేదించి గాని అతనిమిత్రుడు శివరాం బయట పూరుకు వెళ్లాడని చెప్పాడు.

అమెపాట లల్లీ ఒకసారి పాడుకొని చూసు కుంది

అయ్యో! భూషణంగాదు కుబురెట్లు గా రికార్డి స్టుతోనే సవేశా నని చెప్పండి.

అలాగో! అతను శివుగాని రాదు

పాటలకేం గాని... భూషణంగాదు మిమ్మల్ని తవరగా రమ్మనల్లరు

చూడండి! సత్యంగారూ యీ పాట ఎంత బాగుంది.

మిం రింకొ పాటల రిహాద్రి ల్లు మురిచున్తారు కొని మీరు ఒకరడ రోడు మూడు రోజులు కులాసాగా గడ పొల్లని అయిన వ్నదేశం....

కళ అందరికీ నచ్చడంతో వ్నదిగాని వాళ్లడం మానే స్తే అతన పాటలు భూషణంవద్దంటాడని భయపడంది.

వింపయాల్సి... పం! పాటలుకే అయి వుంటుంది... ఏది ఏమై నాయాసకం ఒక్కడు కదా! మొదటే భయ పడుతున్నాడు. సరే దైవం మీద భారం వేస్తా....

ఉపేతమైన

అత్యాకర్షకమైన

స్టైయిన్లెస్

స్టీల్ పాత్ర సామానులు

—మీరు కోరునవన్నీగలవు.

అంద చందాల బహుమానాలు

మిమ్మల్ని తప్పక మెప్పించగలవు.

ఈ బహుమాన కూపనులను

ఓ.కే. తయారీ వస్తువులనుండి

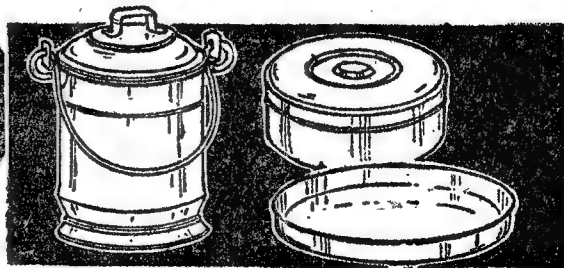
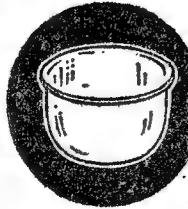
చేర్చి పెట్టండి.

మీరు కొను ఈ క్రింది ప్రతి ఓ.కే. తయారీ వస్తువునుండినీ బహుమాన కూపనులను చేర్చి పెట్ట ప్రారంభించండి.

- ఓ.కే. వనస్పతి • ఓ.కే. డబుల్ రిఫైన్ ఆయిల్
- గోల్డెన్ సలడ్ ఆయిల్ • ఓ.కే. చందన నబ్బు
- ఓ.కే. ఓరియంటల్ రోజ్ నబ్బు • ఓ.కే. సీమనబ్బు
- మియోకే నబ్బు • సోపచిప్పు

మరిన్ని ఆ మీ కూపనులకు మారుగా అత్యాకర్షకమైన స్టైయిన్లెస్ స్టీల్ పాత్రలను — మీకు ఇవ్వమైన పరిమాణ ప్రమాణాలలో — మీకు అతీవమీచమునగల ఓ.కే. వ్యాపారి వద్దనుండి పొందండి.

ఈ ప్రత్యేక బహుమానయోజనల గురించిన విశేష వివరాల గల సచిత్ర పోర్టరుగురించి మీ ఓ.కే. వ్యాపారిని అడిగి పొందండి.

తయారుచేసినవారు :

ది ఈస్ట్ ఏష్యాటిక్ కం. (ఇండియా) ప్రైవేట్ లిడ్., మదరాసు-1

ఈ బహుమతి పథకం మద్రాసు, మైసూరు, కేరళ మరియు ఆంధ్ర రాష్ట్రములకు మాత్రమే వర్తించును.

EP-EAC-2762

మనమూ - మనదేహస్థితి

డా॥ గాలి బాలసుందరరావు

నైరిక జీర్ణదోషము

మనస్థితికి, జీర్ణ దోషానికి అత్యంత దగ్గరైన సంబంధం వున్నదని ఇదివరకే తెలుసుకున్నాము. అనేకరకములయిన మానసిక రోగములలో ఉదాహరణములలో, ముఖ్యంగా జీర్ణాశయ భాగములలో వాటి ధర్మములలో, అనేక మార్పులు ఏర్పడతవి. కోపోద్రేకము, నైరశక్యము, తపస్వీయ తరువాత కలిగే ఆత్మాధిశంసము (Guilt Complex) ఇటువంటి మనస్థితులన్నీ జీర్ణాశయ స్వభావములలోనూ ఆంత్ర స్వందనములలోనూ వాటి కందరముల సంకోచ వ్యాకోచములలోనూ చాలా మార్పులు కలిగినవి. శక్తికిమించిన శ్రమ, అది కలిగించే అలసట, శవస్థి జీర్ణదోషాలను కలిగించ గలవు. ఆ జీర్ణదోషం స్వరూప స్వభావాలు, రోగి మనస్థితినిబట్టి, మానసిక వ్యవస్థనుబట్టి, వంటి యుంగావచ్చే మానసిక లక్షణములనుబట్టి మారుతూ వుంటుంది.

నైరిక జీర్ణదోషములకు ఒక నిర్దిష్టమయిన స్వరూపముంటూ వుండదు. అటువంటి రోగి ఒక నాడు యువయౌతన పడుతాడు. మరొకనాడు మహోత్సాహాన్ని ప్రదర్శిస్తాడు. ఈ రెండు పరిస్థితులకూ తగిన కారణాలు కనిపించవు. ఒక్క లక్షణంమాత్రం మారకుండా అటువంటి రోగులలో కనిపిస్తుంది; అది, ఉదరంలో ఎక్కడో వర్ణించ దానికి వీలులేని బాధ.

పడకబెట్టిందే స్థితికి అది ఎప్పుడోగాని రాదు. సాధారణంగా ఆ బాధ ప్రాద్దుత్యే లేదనిగానే అత్యధికంగా వుంటుంది. రోగి దినచర్యలో నిమగ్నమయిన కొద్దీ తగ్గినట్లు తోస్తుంది. కాని, దినచర్యకు ఫలితంగా రోగి అని విశ్రాంతిమీకుంటున్న సందర్భంలో మళ్ళీ బాధ అధికంగా తెలుస్తూవుంటుంది. బోజనం ఆ బాధను అధికం చేస్తుంది. కడుపులో రెండుముద్దలు పడగానే పొట్ట నిండిపోయినట్లు కడుపు బోలెక్కి పోయినట్లు తోస్తుంది. అసలీ కడుపు నిండినట్లుండడం ఎప్పుడూ వుంటూనే వుంటుంది. కొన్ని సమయాల్లో అధికంగా వుంటుంది. మరికొన్ని సమయాల్లో తక్కువగా వుంటుంది. ఈ బాధకీ, తీసుకున్న ఆహారం రసాయనిక స్వరూపానికి యే విధమయిన సంబంధమూ వుండదు. (పోటీసులు, తింటే అధికంకావడం, కార్బోహైడ్రేటులు పడకపోవడం అంటూ వుండదు. జీర్ణాశయంలో ఆంగిక విక్రతులు ఏర్పడి కలిగిన రోగివశేషాలకూ, నైరిక కారణములవల్ల ఏర్పడే ధార్మిక రోగాలకూ వుండే ప్రధాన భేదం యిదే!

అవేకాలూ, అందోళనలూ అధికమైనకొద్దీ యీ రకమయిన జీర్ణవ్యాధి అధికమవుతూ వుంటుంది. సూతనమయిన అభిరుచి, యిష్టమయిన సాంగత్యము, సంభాషణ, మానసిక అభిరుచి, పుస్తకమొదలీ తగ్గుతూ వుంటుంది; ఈ రకం రోగులు ఏ చికిత్సనూ, ఏ చికిత్సకుడినీ ఎక్కువ రోజులు అంటిపెట్టుకుని ఉండరు. కొత్త మందు వచ్చిందంటే విపరీతమయిన ఉత్సాహంతో దానిని సేవిస్తారు. కొంతకాలం అది చాలా అనుకూ

లంగా ఉంటుంది. కాని ఎంతో కొంతకాలం పోగానే అది పనికిమాలినదై పోతుంది. ఏకారం వుంటుంది.. దినితోపాటు వాంతి వుంటుంది. అన్నాడుపు కడుపు ఉబ్బుతూ వుంటుంది. ఇది, గాలి మింగడంవల్ల తరుచు ఏర్పడుతూ వుంటుంది. పెద్ద శబ్దంతో తరచు శ్రేష్టులు వస్తువుంటుంది. వయస్సు మళ్ళినవారలో ఈ లక్షణం మరి అధికంగా వుంటుంది. అకలి అనేది వుండదు. ఇంటివాళ్ళని ప్రక్కవాళ్ళని కల్యాణించడంకోసం అన్నట్లుగా ఈ రకం రోగులు ఆహారం కావననుకుని మిగతాది విడిచేస్తారు. రెండుముద్దలు పోట్లోకి పోగానే కడుపు నిండిపోతుంది.

వీరికి మలబద్ధకం అధికంగా వుంటుంది. విరేచనం కాకపోతే వారు భూనబంతరాళములు ఏకం చేస్తారు. విరేచనం కావడంకోసం రకరకముల మందులూ మింగుతారు. దానితో వారిస్థితి మరి విషమిస్తుంది.

సాధారణ పరిష్కా విధానాలవల్లగానీ, ఎక్కువేసంటి ప్రత్యేక పరిక్షలవల్లగానీ ఏమీ తేలదు. అన్నీ మామూలుగానే వుంటుంది. కాని కొందరిలో జీర్ణాశయంలోకి పోయిన ఆహారం అతిశీఘ్రంగా దువోడినంతో వెళ్ళిపోతుంది. దువోడినంతో అల్పరస దేహాననే అనుమానం కలుగుతుంది. కడుపు కాళీ కాంగానే ఆకలిపెనట్లుంటుంది. పుర్వకు ఉదర కుడ్యంలో కందరములు చాలా దీర్ఘంగా వుంటుంది— కాని ప్రత్యేకించి బల్లకట్టి బాధకరమైన ప్రదేశం ఏదీ వుండదు. ఇటువంటివారిని, వారి లక్షణములు వారుగానే చెప్పినవారు. “ఇలా ఉందా?” అని మూచిస్తే తెలుసే “ఔ”ంటారు. మరొక నందర్బంలో ఆ లక్షణమే లేదంటారు. కొందరిలో కడుపు జారి పోయివుండవచ్చు. జీర్ణరోగ లక్షణములతోపాటుగా తరుచు నైరిక లక్షణములకూడా ప్రదర్శించ బడుతూవుంటుంది. తీరని తలవోపు, ఏకారం, ఏద్ర పట్టకపోవడం, అకలి లేకపోవడం తరుచు కనబడే లక్షణాలు. ఏటిలో రోగి క్షీణిస్తాడు. అంతకంతకు బహిష్కరిస్తాడు. కడుపులో బాధతోపాటు,—

మొగం ఎర్రగా కందిపోవచ్చును. గుండెల్లో దడ రావచ్చును. కాళ్ళు చేతులు చల్లబడవచ్చును; రోగిలో మందకొడితనం, నిరుత్సాహం, నిరాశ అంత కంతకు పెరిగిపోతవి. అయినా తన రోగి పరిక్షలో అతిశీఘ్ర ప్రదర్శించవచ్చును. ఇటువంటివారు గంటగంటకూ నాలుక మానుకుంటారు. పల్పు లెక్కపెట్టుకుంటారు. తెంచేరేచరు చూస్తూ వుంటారు. జ్వరంలేకపోతే ధర్మామీటరు విజాయి తీని శంకిస్తూ వుంటారు. ప్రతి మార్పునూ దుర్బిణీయంత్రంతో చూస్తూవుంటారు. కొత్త దాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళివచ్చుడల్లా అత్యంతమైన వివరాలతో తమ లక్షణములను వర్ణిస్తారు. తరుచు వారే తమ రోగి కారణములను ఉపాధిపిద్ధాంతాలు లేవనెత్తుతుంటారు. కొందరు అంతకుముందు చూసే వదిలేసిన దాక్టర్లచేత కానితప్పా దొస్తాన్ని చిలవలు వలువలుగా వర్ణిస్తారు. తీసుకున్న మం

దుం ఓట్లు, రోజువారీగా అతిభద్రంగా దాస్తారు. తన రోగిలక్షణములను వర్ణించడం మాని “కొద్దిగా జలుబుచేసి యిల్లా వచ్చిందా?” అని చాలా దాక్టరు యిల్లా అభిప్రాయపడ్డాడవో చెబుతారనిగాని అసలు మెయినికీ కారు; తన ఉదరంలో అంగములు స్థానాలు తప్పిపోయినట్లు, అక్కడేదో మహాభయం కలమైన వ్యాధి వున్నట్లు, అప్పుడప్పుడు అక్కడ కేస్తరే యేర్పడ్డట్లు భావించి రోగి భయపడతాడు. స్థానికమైన బాధతో మనస్థితి, మనస్థితితో స్థానిక మైనబాధ అధికమవుతూ వుంటుంది.

పరిక్షలలో ఏమీ తెలియనంతమాత్రాన ఇటు వంటివారికి వ్యాధి లేదనుకోడం పొరపాటు. తన పరిక్షలకూ, సాధనములకూ అందనిదేదీ స్పష్టమో వుండదని వైద్యుడే నాడూ భావించరాదు. ఇటు వంటి లక్షణములు హామియోపతి వైద్యానికి ప్రధానాధారములవుతూ వుంటుంది. ఖౌతికమైన కారణమున్న లేకపోయినా బాధ బాధే. రోగిని పూర్తిగా పరిక్షించి సానుభూతితో వారి గోడు వివడం వారిలో విశ్వాసమును కలిగిస్తుంది. వైద్యవిధానమూ రోగి పరిక్షా విధానములూ యీనాడున్న స్థితిలో కమిక్మోలేనంతమాత్రాన నిరాశ పొందనవసరం లేదనీ, ప్రతిరోజూ వైద్యప్రక్రియలు అభివృద్ధి పొందుతున్నవనీ, నూతన నోషధములు వస్తున్నవనీ రోగికి నచ్చచెప్పి ఉత్సాహం, ఆశ కలిగించడం అవసరం. ఇటువంటివారికి తగిన మానసిక, శారీరక సరిశ్రమ అవసరం. మున్ను అన్యధాయుతమైన వుడు మి కే బాధ వుండదు. ఇటువంటివారికి ఉదేకములను ఏదోవిధంగా తీర్చువాకోలి. మున్నురోలోనే అణుకుంటే వారి బాధ మరి అధికమవుతుంది. వారి మనోప్రవృత్తికి విరుద్ధంగాని పరిసరములూ, వ్యావృత్తులూ సాంగత్యము చాలా అవసరం. ఒక గదిలో పోదే, విశ్రాంతిచేసుకో ఏ ఏనీ చేయనికుండా వుంచటం మంచిదికాదు. జీర్ణకరములైన ఔషధములూ, విలమిష్యో మార్మిమార్మి ఇస్తూ వుండాలి. మనశ్శాంతికరములయిన ఔషధములు (Tranquillizers) చాలా సహకరిస్తవి. అతిసానుభూతి, అసానుభూతి కూడా మంచి కావు. రోగిలో చరించేవారు అతని రోగము నివార్యము అనీ, అతని బస్సుకు ఒక ప్రయోజనం వున్నదనీ అతనికే బుజువయ్యేవద్దలీ ప్రవర్తించాలి.

నైరిక జీర్ణదోషం పుస్తకానిలో తమరు యితరులకు బరువై పోతున్నామన్న భావం తరచు ఏర్పడుతుంది. తన అస్త్రం గౌరవం కోలుపోతున్నానన్న భీతి ప్రబలుతూ వుంటుంది. ఈ స్థితి రాకుండా మాడడం చాలా అవసరం. రోగి పరాధీనుడుకాకుండా ఆత్మవిశ్వాసం చెడకుండా అతనిబుద్ధి ఏ రంగంలో అభిరుచికిగిల్చుంటే ఆ రంగంలో పనిచేయిస్తూ చెప్పి సాగించాలి. పరిసరములు అనుకూలంగా లేవున్నాడు ■ పరిసరములలో మండి వెళ్ళిపోవడమే చికిత్సగా పనిచేస్తుంది. అందరికీ యీ అవకాశం వుండవు. ఉన్నంతలోనే ఉపశాంతి, మున్నుంతి కలిగించడానికి ప్రయత్నించాలి. ★

హాటకకు మనసు మంచి సూరేకాంతం

(గత సంచిక తరువాయి)

బ్రికరోజున నూంబళం పబ్లికాన్ దగ్గర సూర్యకాంతం, మరో అమ్మాయి వెళ్తుండగా లింగమూర్తిగారు కనిపించారు. ఆ అమ్మాయి చుట్టూ నవ్వుస్తూ పెట్టేసి, “లింగమూర్తిగారు—లింగమూర్తిగారు, నవ్వుస్తూ వెళ్తున్నారు సూర్యకాంతం తోందరగా.”

“ఐతే?” అంది సూర్యకాంతం చేతులు రెండూ కట్టేసుకుని.

“అయ్యో, ఆయన సినిమా తీస్తున్నారు—” అన్నది ఆ అమ్మాయి.

“ఐతే?”

“ఐతే ఏమిటి ఐతే? నువ్వు వో వేషం అడుగు.”

“ఛచ్చినా అడగను.”

లింగమూర్తిగారు ఆ అమ్మాయి వ్యవహారాన్ని గ్రహించి—“ఎవరి పిల్లని అమ్మా?” అని కమ క్కున్నారు. సూర్యకాంతం చెప్పింది. అప్పుడు

లింగమూర్తిగారు చిత్రం తీస్తున్నారు. అందులో వేషం ఇస్తానన్నారు కూడా! పైగా హిరోయిన్!

“నేను హిరోయిన్ వేషం ఎప్పుడూ వెయ్యను. అది తప్ప ఇంకే వేషాలయినా వేస్తానుగాని! ఎంచే తంటే, హిరోయిన్ ఐతే ఈ ఒక్క చిత్రంతోనే పోతుంది. వాకు ఆ మోజు లేదు. వేష వాలుగు చిత్రాల్లో కనిపించాలి. వాలుగు ధకాల వేషాలు వెయ్యాలి, చిట్టచివర వరే!” అన్నది సూర్య కాంతం. లింగమూర్తిగారు ఆ వట్టుదలమ మెచ్చు కుని—“అట్లాగే” అన్నారు.

సూర్యకాంతం ప్రథమ చిత్రం ‘నారద నారద’. ఈ చిత్రంలో అమె వో చిన్న పాత్ర ధరించింది.

‘ధర్మాంగద’ చిత్రంలోని మూగపిల్ల పాత్ర ద్వారా సూర్యకాంతం పేరు చాలామందికి తెలిసింది. ‘సంసారం’ రోని గయ్యళి పాత్ర ద్వారా, ‘చిట్ట కోడలు’ రోని పాత్ర ద్వారా—సూర్యకాంతం, తన ‘మూర్ఖు పాత్ర’ లలో కనిపించి, వదిలించి మెప్పు

పొందింది. ఈ చిత్రాలే సూర్యకాంతానికి నిజంగా పేరు తెచ్చినై. ఆ ‘మూర్ఖు’ పాత్రలనే నిర్మాతలు వాడవలసి వచ్చినప్పుడు, సూర్యకాంతానికే ఆ బాధ్యత అప్పజెప్పినారు.

వాటినుంచి, వేటిదకా అమె అనేక చిత్రాలలో గయ్యళి పాత్రలను ధరించింది. కొన్ని చిత్రాల్లో విభిన్న పాత్రలను ధరించింది. అఖికి ‘గయ్యళి అత్త’ కు మారుపేరు సూర్యకాంతం ఏ కూతుంది! ఎవరైనా, మాటా మాటా అడుక్కంటూ ఎవరి గురించో చెప్పుకుంటున్నప్పుడు—“అబ్బో అవిడ ఎక్కడమ్మా—సూరేకాంతమే!” అని కూడా అంటూ ఉంటారు.

ఐతే సూర్యకాంతం తెరమీద ఎంత గయ్యళి, నిత్య జీవితంలో అంత నెమ్మదయినది. అంటే, ఆమెకు కోసం రాదనీ కాదు, కనరదనీ కాదు—కాని వ్యభావం నుంచి! తెరమీద చూసిన చాలామంది, బయట సూర్యకాంతంలో మాట్లాడటానికి భయపడతారు. అట్లా భయపడల్లిన వనేమీ లేదు—ఆమె చక్కగా, మర్యాదగా, తియ్యగా మాట్లాడుతుంది.

తనకు ఎటువంటి పేరున్నదో ప్రత్యక్షంగా అమె విన్నది. ఒకరోజు తెల్లవారేగొంతున విజయ వాడలో—స్నానానికని మేడ దిగుతూ ఉంటే—కింద గదిలో ఒకాయన భార్యను తిడుతూ—‘ఓసీ సూర్యకాంతం!’ అని తిట్టటం అమె చెప్పి లారా విని, క్షణం పాటు నివ్వెరపోయింది! ఈ విధంగా అవిడ పలుకుబడిని అంధ్రులంతా ఉపయోగించుకుంటున్నారంటే—అవిడ ఎంతగా ప్రేక్షక వృద్ధులలో ప్రీతి మేనుకు కూర్చున్నదో అర్థమవుతుంది.

కాని, గయ్యళి పాత్రలు ధరించటంలో ఆమె వోమూల బాధపడుతూనే ఉంటుంది. ఐతే తప్పని పరిగా నటించాల్సివస్తుంది. ఇటీవల ‘రక్త సంబంధం’ చిత్రంలో—ఒక సన్నివేశంలో ఆమె చాలా క్రూరంగా నటించాల్సివచ్చింది. పిల్లల కోసం దీపావళి సామాన్లు తీసుకుని నాయకుడు ఇంటికి వస్తే, ఆమె పామ్మని తలుపులు వేసి అబద్ధాలు చెప్పింది. ఈ పుట్టులో ఆమె ఎంత క్రూరంగా నటించా లనుకుంటున్నా—ఒక ప్రక్క నుండి ఆ సన్నివేశానికి లొంగిపోతూ వచ్చింది. ఆమె కళ్ళవెంబడి పిల్ల రాసాగాయి కూడా! ఐతే నటన? .... తప్పలేదు! “ఇటువంటి పాత్రలు నటించాల్సి వచ్చినప్పుడు ఎంత బాధపడతానో నాకే తెలిదు. ఐతే, మన ఆంధ్రదేశంలోని అర్థలను పదులుకో లేనాడూ — ఎప్పుడో రిటైరయిపోతే తప్ప, ఈ పాత్రలను ధరించటం తప్పనిసరి మరి!” అన్నది సూర్యకాంతం. అమె తల్లిచెండ్రులూ, అన్నదమ్ములూ, అక్క చెల్లెళ్ళూ అందరూ కాకినాడ లోనే ఉన్నారు.

సూర్యకాంతానికి సాధారణంగా తీరికే దొరకదు. దొరికితే నలుగురితోనూ నరదగా కాలక్షేపం చేస్తుంది.

ఈ తెలుగుతెర “అడపడుచు, అత్తగారూ,” ఇప్పటికి 102 చిత్రాలలో నటించి మరో 14 చిత్రాలలో నటిస్తున్నది.

‘ను’

జరిగిన కథ

నిచూ. నగరంలో శృంగార మంజరి
రెండు కథలున్నాయి. పామనుందరిని అర్థ
రత్నములతోనూ రంగనాథుడు,
కానీ వారిని గాయపరిచిపోతాడు.
మాణిక్యవల్లి పామనుందరి రంగనాథుల
రహస్యం పామనుందరిని వలచిన తన
క్రియను తిరుముల రెడ్డికి చెబుతుంది. రంగ
నాథుడు, పామనుందరితో సం ఆలయ
గోపురం మీదకి పోయి రెడ్డి పంపిన సింహా
చిల్లన్ని ఎదుర్కొని బలమైన గానాథు
ఇంటికి చేరుకుంటాడు. తిరుముల రెడ్డి
ద్రాహం తెలుసుకున్న మాణిక్యవల్లి
పామనుందరి రంగనాథులు కలుసు
కునే విధానం చెబుతుంది. శాంతారమ్మ
నామంతో రంగనాథుడు పామ
నుందరిని కలుసుకుంటాడు. తిరుముల రెడ్డి
ఒంటి దొంగతనం జరుగుతుంది. రంగ
నాథుడు, పామనుందరి శ్రీరంగం
పారిపోతాడు. పామనుందరి కన్యకా దని
రంగనాథుడు తెలుసుకుంటే తనని
గాయపరిచివచ్చిన సింహాచిల్లన్ని
వేస్తాడు వికారశత్రుల మొక్కచెల్లించి
వస్తుండగా పామనుందరి రంగనాథుల
లకు రామానుజ యత్యుల దర్శనం
కలిగి గాథాభిమానంగా మారి అంతే వాసు
లకు అనూయ చేక తీస్తుంది.

గతనందీక తరువాయి

ద్రవిడదేశ విద్వాంసులైన రంగనాథుడు పందర్య
నార్తమై వచ్చిప్పుడు వారికి విశిష్టాద్యైవత
వేదాంత పరమార్థం వ్యాఖ్యానించడం రామానుజ
యతి కొక పరిపాటి. ఇక సాధారణ పౌరులైన
కయినా శ్రీరంగేశుని యెడల ప్రగాఢ భక్తి
ప్రవర్తనలు పడేవారందరినీ అనేక వర్ణాలు
స్వయంగా పరిశీలించారు. కాని రంగనాథునితో
కొనసాగిన ప్రసంగాలలో మానవప్రాయంగా
వయినా అటువంటి ప్రస్తావనే వినబడలేదు!
'ఇదేమిటి విద్వారం!' అని వారితోవా రనేకవిధాల
గుసగుసలాడుకొన్నారు.

అలాగలాగ మరికొంతమేళ సంభాషణ కొన
సాగిన పిమ్మట రంగనాథుడు ఇనుమడుచిన
భక్తితో రామానుజునికి సాష్టాంగ నమస్కారం
సమర్పించి వీడ్కొని తిన్నగా తన భవంతికి తరలి
పోయాడు. పామనుందరి అతని ముఖతః అనాడు
జరిగిన విశిష్టాన్ని విని ఇక తప్పక తమకేదో కొంత
ఉపాధి ఏర్పడగలదన్న ధైర్యంతో ఎంతో ఆసం
దించింది.

ఆ మరునాడు దయమే లేని రంగనాథుడు
భర్మకర్త భవంతికి వెళ్లి దర్శనం కోసం నిమేష
మొక యుగంగా విరేక్షించాడు. ఎట్టకేలక దర్బాది

—42 వ శేష చూడండి

మరిగిన కథ
సి. గణేష్

అంటే వారు ప్రేమలో పడ్డారు
శ్రీతైతే... (అక్షణాలు)

1. మీరు ఎలైనా చూస్తున్నప్పుడు మీ వంక చూస్తారు. మీరు వాళ్ళ వంక చూడగానే వాళ్ళు ఎటో చూస్తారు.
2. నమ స్నేహితులతో నవ్వినట్లు మీ వంక చూచి నవ్వుతారు.
3. మీరు ఏదైనా 'లెక్కర్ని' ప్రశ్నిస్తే, వాళ్ళనే అడిగినట్లు (తెలిసినా, తెలియక పోయినా) జవాబు చెప్తారు.
4. మీరు మాత్రం వాళ్ళ వంక చూచి నవ్వితే సీరియస్ గా చూచి, బుంగ మూతి పెడతారు. కొరకొర చూస్తారు....

మగవాడైతే... (అక్షణాలు)

5. లెక్కర్ లే ఏడిపించేవాళ్ళు మీ దగ్గర ఎంతో బుద్ధిమంతులు లాగా ప్రవర్తిస్తారు.
6. మీరు బాడిగార్డ్ ఖర్చవసరం లేకుండా రోజూ మీ ఇంటి

వరకూ మిమ్మల్ని దిగబెడతారు.
మీకోసం రోజూ శుభంగా
ముస్తాబై డబ్బుగా వస్తారు.
—పసుపులేటి వెంకటేశ్వరరావు
(పినపాడు)

* * *
ఆఫీసర్ : ఏమయ్యా! పండుగ
పెళ్లి నతర్వాత ఎడ్వాన్స్ ఎందుకూ?
ఉద్యోగి : సార్! ఎడ్వాన్స్
పెట్టి తీరుస్తానని అప్పు చేశాను
సార్!

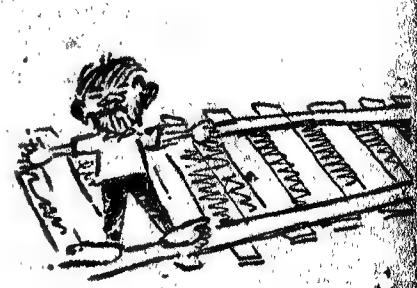
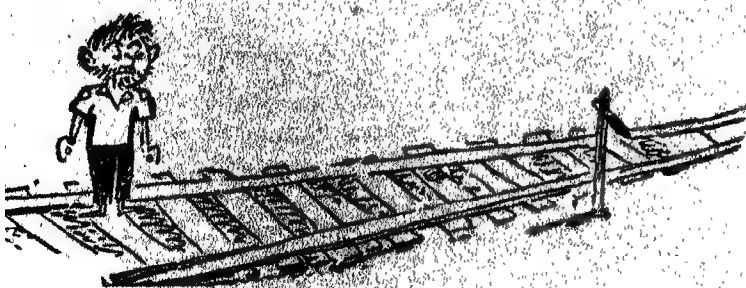
బాబులు (నై వత్సర)

నదా భయం: భయం:

ముక్తి లభిస్తుందో లేదోనని భక్తునికి భయం
చరిత్ర పాఠానో లేదోనని విద్యార్థికి భయం
అత్తగారు మెచ్చుతారో లేదోనని క్రొత్త కోడలికి భయం
అలసిన పిల్లలకు బాయాం చేస్తుందని భర్తకు భయం
పెళ్ళర్ ఫేలయిపోతుందేమోనని నిర్మాతకు భయం
పేరు పోతుందేమోనని స్టేషన్లకు భయం
కేసు పోతుందేమోనని డాక్టర్లకు భయం
డబ్బు పోతుందేమోనని పీసనారికి భయం
(పేమించినవాడు మోసం చేస్తాడేమోనని ప్రేయసికి భయం)

అప్పారావులంటే అసాములకు భయం
అంగడివాడు అప్పిస్తాడో లేదోనని ఓడవానికి భయం
దేయ్యబంటులాయేమోనని పిరికివానికి భయం
కయ్య తోస్తాయేమోనని మంచినారికి భయం
యబ్బం వస్తుందేమోనని ప్రపంచానికి భయం
స్వాత్మ కులతుందేమోనని ప్లానింగ్ కమిటీకి భయం
ఇన్ కంటాక్టు వదుతుందేమోనని ఉన్నవానికి భయం
సహకార వ్యవసాయం ఎన్నుందేమోనని భూస్వాములకు భయం

సమ్మి చేస్తారేమోనని సంస్థలకు భయం
ఇది హుమేద్ తమాషాతో అచ్చవుతుందో లేదోనని వాకు భయం!
'భయం'కరరావు, (ఏలూరు).

ఇవని అడ్డ లేనిదే రైలు మోడ నరుని చంప రాదు.

“క్షీరసీర న్యాయం!”

తొల్లి గొల్ల డొకండు వాడుక రీతి క్షీరముల సీరము అధికముగా గలిపి ఋష్యశ్రమంబున కేతెంచి యరుంధతి కీయ నాపెవాని నిందించ వంత వాడొకడు క్షీరసీర ప్రాశస్త్యంబు జెప్పిన ప్రకారంబు నా యెరింగిన రీతి మీకుం వివరించెద వినుండు.

“క్షీరాల్ని మధన మందున
క్షీరోపరిభాగ మమృత సిద్ధిం బొందెన్
వీరై నిలచెను క్రిందది
క్షీరమున నీరు గలువ చింతింపేలా ?
గౌరీ రమణుని శిరమున
జేరి మహాత్ముని పదము జేపట్టిన యా
వీరము తమృత జేరగ
క్షీరమునకు గౌరవము సిద్ధిలె మాతరో!
క్షీరుండును, నీరుండను
వా రిరువురు హేతులు; కావ వశమున భువిపై
వేరై జన్మించిరి, యవ
కారం జేచుము హేతుల గలిపిన యడలన్ ?

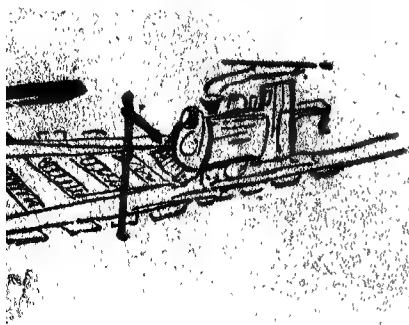
అదియునుంగాక,
క్షీరంబు గ్రోల వారలు
భారంబుగ నొడలు, కండ బలియును వికృతా
కారులు గాగల రందున
నీరంబులు గలిపి త్రావ నిలమును బలపుల్.”
ఈ రీతిని వివరింపగ
నారీమణి తృప్తిజెంది నాటి మొదలుగా
క్షీరంబున నీరంబుల
నారతముగ నిలువ వరము నీరులకు నొసగెన్.
ఇది క్షీర సీర ప్రాశస్త్యసాఖ్యానము సంపూర్ణము.

పి ఎస్. రంగారావు, (భద్రాచలం)

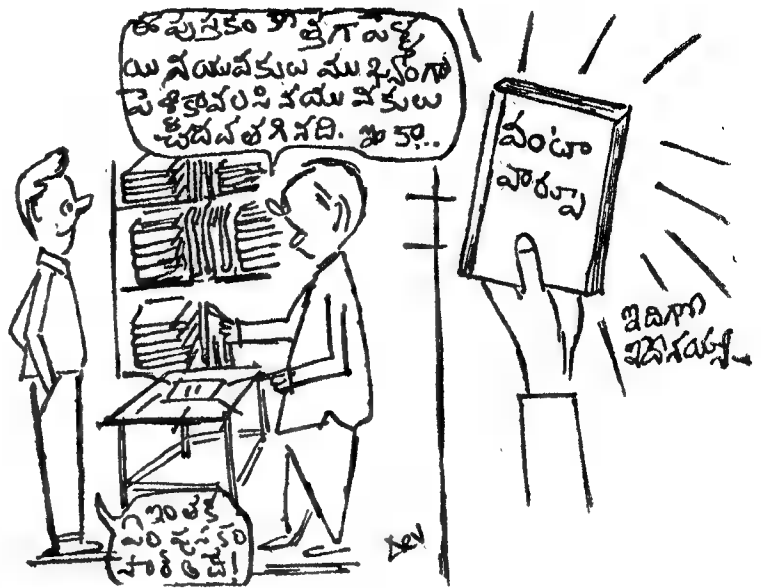
* * *
డాక్టర్: బడేమన్నా! నీకు
నిద్రకు మందుయిస్తే అది నీ
భార్య కిచ్చావ్?
రోగి: సార్! అది నిద్ర
బొనిస్తే నాకు వేరే మరదెందుకు
సార్?

ఉమాదాస (వాళ్ళేటు)

* * *

—కారం (విజయవాడ)

గు మా స్త్రా గి రీ!

తొల్లి ‘వ్రజాస్థానపు పరిపరిరావు’ అనే ఒక పెద్దమనిషి కార్యక్రమై ‘తాలూకాఫీసు’నకు వెళ్లి తాను యేతెంచిన కారణమును తహసీల్దార్ గారికి యెరింగించెను. అంతట ఆ ‘గారు’ “మీ ‘పైలు’పై యంతవరకూ యెట్టి ఏకమ తీసుకొని యుండలేదా ?” అని అడిగిరి. ‘ఉండలేదు’ అని నడరు పరిపరిరావుగారు విన్నవించిరి. .... విచగా విన్న ఆ అధికారిగారు ఆగ్రహోద్రగ మానసమై ‘దివ్యాబీ తహసీల్దారు’ను పిలిపించి ‘హైట్, మిస్టర్ రావ్! ఏ ‘మావర్ షెన్’ యేమియు తాగులేదు’ అంటూ పై కథకాని కథ యావత్తు తుద్దాంగమున వికడికరించి ‘సత్వర చర్యలు తీసుకొన వలె’నని అనతించి పంపివేసిరి.

అవమానాగ్నిచే దహించుకొని పోవుచున్న ఆ ‘ఉపాధికారి’ ‘బుర్ర గుమాస్తా’ (హెడ్ క్లర్క్)ను రప్పించి, నాలుగైదు చీవాట్లు మోము వాచేటటు చేసి “ఈ రోజు సాయంత్రం గం 4-5.9 ఏ.

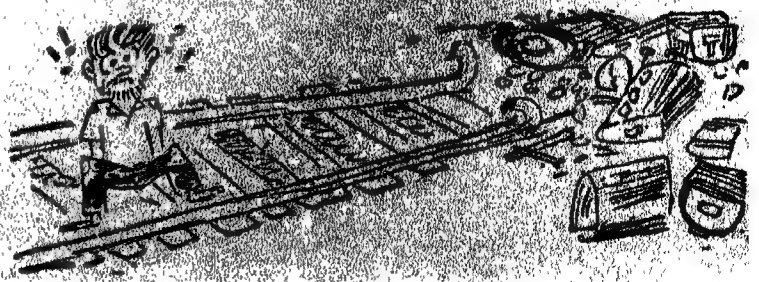
అలోగా, ఆ ‘పైలు’ను నాకు ‘పుటర్’ చేయవలెనని ‘హాకుం’ జారీ చేసిరి.

పెద్ద గుమాస్తా అమాయకుడా ? కాదే! వెంటనే ఆ యొక్క గుమాస్తాను రప్పించి, తానె తినిన చీవాట్లను వడ్డీతోను ‘ఫర్ వార్డ్’ చేసి ‘వెంటనే ఆ ‘పైల్’ తన పేటిలపై ఉంచవలెనని’ దని ఆజ్ఞాపించెను.

ఈ రీతి పంచభక్త్య పరమాన్యుమును భుజించిన చిన్న గుమాస్తా రాత్రి 8 గంటలకు త్రేస్త్రకుంటూ తన సాధమునకుచేరి ‘వావ’పై చేర గల బడెను. ఇంతలో ఆ యొక్క గుమాస్తాయొక్క ధర్మపత్ని ‘యేవలండి, అలా ఉన్నారే ?’ అని సానుభూతితో పుచ్చించెను.

అవమానకరమైన ఆ ప్రశ్నను విన్న మన నాయకుడు గుమాస్తా తన కోపమును భారతదేశ సరి హద్దులవరకూ (టెక్సెట్టు లేకుండా) ప్రయాణము చేయించి, తిరిగి రప్పించి, సహృదయక, అతని అర్ధాంగిపై నంతయునూ ప్రయోగించి, చరచర మునిసిపాలిటీ రోడ్లపై పడెను.

అల్లెన దుగ్గారావు, (పాటకొండ).

జ రి గి న క థ

(గత సంచిక తరువాయి)

రామచంద్ర పురవాస వ్యూహ ప్రసాద రావుగారి కుమార్తె. నిర్మలకు అజంతా వివాహాలు చూడేందుకు సహాధ్యాయి మలఖో వెటాండగా త్రోవలో కాలు చెడిపోయి ప్రయాణంసాగి బాధపడుతున్న ఓ లెక్చరర్ దంపతులతో పరిచయం ఏర్పడుతుంది. ఆ లెక్చరర్ భార్య దుక్కిణమ్మగారు నిర్మలకు తన అక్కగారి కుమారుడు ప్రకాష్ తోను, వసంతకు చేట్ల పాలెంలోని బడిపంతులుగారి వివాహం జరుగుతుంది. ప్రకాష్ మేనల్ల కుమార్తె కనుధ సుధాకర్ అనే వ్యక్తిని వివాహం చేసుకున్నందువల్ల ప్రకాష్ ఇంట్లో రేగిన కలలోలం సమసిపోతుంది. బీబీ, కుసుమలకు కూడా ప్రసాదరావు గారు వివాహాలు చేస్తారు. కోడంటికం భరించలేని కుసుమను భర్త అనుమతిలో ప్రసాదరావుగారు ఇంటికి తీసుకువస్తారు. ప్రకాష్ కు మన సిమితం తప్పగా బొంబాయి పిచ్చి అస్పత్రిలో చేరుస్తారు. రాజారావుగారు తమ తాతగారికి పిచ్చి ఉండేదన్న విషయాన్ని వెల్లడిస్తారు.

దినచర్యలో మునిగిపోయి కొంతవరకు దుశ్చరహితమై ఉపశమనం పొందుతున్న నిర్మలకు తండ్రి వచ్చింది. ఒక్కమాటలు పూర్వయం కలవర పాటుతో పూగిపోయింది. ఆశ నిరాశల మధ్య, సంభ్రమాశ్చర్యాల మధ్య నలిగిపోయింది.

తండ్రి చూసుకున్న తక్షణం నిర్మల, మాలతి, పాపాయి బొంబాయి తెల్లారు. తిన్నగా స్టేషన్ నించి ప్రకాష్ దగ్గరికి వెళ్లారు.

ప్రకాష్ కు కొద్దిగా నయమైంది. కానీ ఎంత కాలం అలా పిచ్చి రాకుండా ఉంటుందో చెప్పలేరు. మూడు రోజులనించి మామూలు మనిషిలా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. అతని పూర్వయం తనవారి కొరకు అరాటపడ్డది. ఆశగా నిరీక్షిస్తున్నాడు.

మళ్ళీ ఏడు మాసాలకు నిర్మల భర్తను చూస్తోంది. గదిలో వారిద్దరు తప్ప మరెవ్వరు లేరు. ప్రకాష్ ఆమెను గాఢంగా పూర్వయానికి హత్తుకున్నాడు. చెక్కిళ్ళు నిమిరుతూ కళ్ళలోకి చూచాడు. వారికి మాటలు కరువయ్యాయి. అనందోహ్లాతంతో ఉన్న ఆ నాల్గు కళ్ళ మాట్లాడు కోని విషయాల్లే లేవు. అతను ప్రాజ్ఞాదుగా ఉండటం ఎన్నట్లు? ఆ కొద్ది కాలాన్ని తనివెదిరా వ్యయం చేయాలి. సద్వినియోగం చేయాలి. ఏదా

దిగా పెరిగిన వ్యాకులతను అతని పూర్వయంతో నుంచి మార్చిపోవాలి. పూర్వపు ఆవేదనను మరి పింపజేసే ఈ కొద్ది క్షణాలు మహా విలువైనవి. నిర్మల అనందబాష్పాలు రాలిస్తూ భర్త బాపా పుల్లో ఉక్కిరిబిక్కిరై పోయింది.

పాప పలుకులు ప్రకాష్ పూర్వయాన్ని అనందంతో పరుగులెత్తించినవి. మాలతి, నిర్మల, పిచ్చి, పాప నమక్షంతో అతని జీవితం హాయిగా సాగుతోంది.

వెల రోజులు పిచ్చి—ఇంట్లో ఉన్నాడు. ఈరోజుగా తల్లి తండ్రి వచ్చారు. ఎవరుకూడ అతని పిచ్చి విషయం ప్రస్తావించగూడదన్న కట్టడి నందరు ఏమరుపాటు లేకుండా అనుసరించారు.

ఒక మధ్యాహ్నం నిర్మల భర్తలోని మార్పు గమనించింది. అంతే .... ప్రకాష్ ను తిరిగి తీసు తెల్లిపోయారు.

నిదారిలో ప్రయాణం చేస్తున్నవాడి దగ్గ ర్నుంచి నీళ్ళ తిత్తిని లాగేసుకున్నలా అనిపించింది నిర్మలకు. భర్తను తీసికెల్లిపోతుంటే పొగుతున్న దుశ్చా న్నాపుకునేందుకు పెదాలు బిగబట్టింది. గుండెల్లో బాకులు దూరినంత బాధ .... కళ్ళ జలాశయాల్నే నిర్దీపంగా స్తంభా న్నానుకుని చూస్తుండిపోయింది.

“అమ్మా—నాన్నతో పోలా” అంటూ స్వర్ణ

అంటూనే, నిర్మల "ఒడ్డు తల్లి—ఒడ్డు అంటూ బిడ్డను గట్టిగా కావలించుకుని కంటికి మంటికి ఏకధాగా ఏడ్చింది. ఇంతకాలం అప్పుడే మయమైన పూదయంతోనే సోలాహలం పుట్టుకొస్తోంది.

ఆ నెలవోజు లోక మధుర స్వప్నంగా నిల్చిపోయింది. ఆ మధుర మయంకోసం నిరీక్షించుమే ఆమె జీవితాశయమై పోయినట్లుంది. మళ్ళీ హైదరాబాదు, ఇల్లు, మాంత్రి, అత్త మామలు, సోద, ఇంటిపనులు, జబ్బులు, మానసిక బాధలు—సంసార భారం నెత్తిన పడ్డాయి. ఎప్పుటిలా దినాలు గడిచిపోతున్నాయి.

ఇంటినించి ఉత్తరం రాక కొన్ని వారాలైంది. భర్తకలా అయ్యాక నిర్మల ఇంటికి వెళ్ళలేదు. ఒకరోజు హఠాత్తుగా అమ్మ, నాన్న దగ్గరి కెళ్ళా అనిపించింది. పెద్ద తమ్ముడిని నీలిపించి వాడిలో బయలుదేరింది.

మేని సెలవలు. తమ్ముళ్ళకు బడి లేదు. ఒకవిధంగా తనకు కావలసిన మనశ్శాంతి లభిస్తుందనుకుంటూ ఉంది నిర్మల. కుసుమని బాసును చూడాలని ఆత్మతగా ఉంది.

బస్సు కొచ్చిన శుద్ధి ముఖం చూచి, నిర్మల స్తంభించిపోయింది. ప్రసాద్ గారి ముఖంతో తీరని ఆవేదన ప్రస్ఫుటంగా అగుపిస్తోంది. కూతురిని చూడటంతో గల్గిన సంతోషం క్షణికమై నిల్చింది. మనవరాలి నెత్తుకుని ముద్దాడారు.

"అంతా కులాసాగా ఉన్నారా నాన్నా" అంది ఆత్మతతో.

"ఉన్నామమ్మా—ఇలా ఉన్నాము". ఆ జవాబు నిర్మలకు తృప్తి నివ్వలేదు. బండిలో కూర్చున్నాక తండ్రిని కదిలించింది. కానీ ప్రసాద్ గా రప్పటికీ మౌనంగానే ఉండిపోయారు.

ఇంట్లో అడుగు పెట్టగానే కమలమ్మ కూతుర్ని కావలించుకుని ఏడ్చింది. ప్రసాద్ గారు కోపంతో అసలే సగం ప్రాణంతో వచ్చిన పిల్ల నిలా పాడలు కొట్టించేలా ఏడిస్తే అమ్మాయి తేమన్నా సంతోషం కలుగుతుండటే. ఊరుకో .... కొన్నాళ్ళపాటు బాంబుగా ఉండనీయే మన దగ్గర." అన్నారు.

కమలమ్మ కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది. కుసుమ అక్కయ్యను గట్టిగా నట్టుకుంది. ముంచుకొస్తున్న భుజాన్ని అతి ప్రయాసతో ఆపుకున్నా రిద్దరూ. కుసుమ, ఏడాదెల్లిన కొడుకు మురళిని చంకనేసుకుని పెరట్లో కెళ్ళింది.

మధ్యాహ్నం బోజనా లైనై. పట్టివేళ్ళ వాసలకు నీళ్ళు కొడుక్కున్నాడు చిన్నతమ్ముడు. నేల మీద జంపఖానా పరుచుకుని పడుకున్నారు. పట్టివేళ్ళ నన్నని పరిమళంతో కూడిన చల్లదనం, ముఖ్యంగా అమ్మ, నాన్నల ప్రత్యక్షత నిర్మల పూదయాస్నంతో సంతృప్తిపరచిస్తే.

ఒక కుసుమదీని లేచింది. అందరూ నిద్ర పోతున్నారు. నిర్మల మేలుకోటం చూచిన కమలమ్మ నిర్మలకు స్నైగ జేసింది. ఇద్దరూ ఒక మూలగా పడుకున్నారు. కమలమ్మ అంది "కుసుమ కీక భర్త దగ్గరి కెళ్ళే అదృష్టంలేదు నిర్మలా".

"అదేం ?" అంది ఆశ్చర్యంగా. ఉన్న మత్తు పదిలిపోయింది.

కన్నీటి కలువ

శివరాజు సుబ్బలక్ష్మి

కొలనులో కలువలు కమల విప్లవం
బాలకేరణపుకొంతి సోక నది యంత
వలువగిడిచే కన్య వరుని జూపుల జిక్కి
మంకెప్పి పువ్వులా ఎగువెక్కినపుడు
నల మబ్బుల వెనక మెగుపు చందాస
సిల్ మెరుపాకటి చిగుల న్నెలలో భావాలు కదిలించినట్లు
ముగి లో రేకొకటి వయ్యారముగ కదలే !
ముదిమి పూజారి తెలికొలనులో తేగ !

కలవ కొడులు తుంచే కలవ హసాల
వలవిలా కలువలవి విలసించుతూను
నెచ్చెలియ ప్రతాల నీటితో నింపె.

*
కొప్పిలో పువ్వుల సోయగముకంటె
అకణోదయపు కొంతి హాయి అంతటికంటె
పడిటి, రాత్రి, కలయిక మృగువుగా కదిపినట్టి
హిమకొంతివల నిర్వికారమైన విశ్వవిభుని
ప్రతినిధి హవాణ ప్రతిమ కంఠము చుట్టి
మృగువుగా పువ్వుగా లిరితు బూసినది.

*
బభ్రుమె వడివాడి ఒరిగి కలువల మాట
కొన్ని కలువలు ప్రియుని హస్తంబులో నలిగి
ప్రేయసిని చేరె వేడి నీట్టు గ్నలకు, తిలలు
కాల్చుకొనుచు, ప్రేయసి హస్తంబు జారవిడవ
తేలి కొరిగను కలువలు యుత్యాల పగులవలెను
కొలను మధ్యన ఉన్న కలవ లవి వికసించి
వయ్యారముగ ఊగుతూ వీగుతూ
కొలుపుకెళ్ళే ప్రభువు చందాస
వెలలేని రంగులు విరజిమ్ముతూను
గాలి వంపులు తన చుట్టు వరకగుచుట్టు
దీరిగా రేకుల్లు విస్ఫుకొనుచుండ
కొను మధ్యన కలువల సోయగము దూసి
నీటి అంచుల ముగలు విట్టుగ్న విడిచె
పువ్వుగా వికసించినీసులే మమ్మలనందు
కలవ మొగ్గులు తలవోసి తిలలు వంచె.

*
కొలను మధ్య ఉన్న కలవ పూవుల రంగు
కాలపుగుమని కమలలో కలుపుకొనుచుండ
పదివీమృతుడైన ప్రభువు చందాస
పూర్వ శిల్పాల చిహ్నాలతో శిథిలమయినదే
సాధాగా వారాలలో కరిగి మిగిలిన గాత్ర దండాన
కొంతి తిరిగిన కలువ లవి విలసించె సంతతి.
రంగు రంగుల కొంతు లలముకొని వానాడు
విశ్వవిభుని వక్షంబుపై వికసించి ఉండ
ప్రేయసి ప్రియుల ఆత్మ సంతృప్తి కై
మృగువైన ప్రేయసి అధరమ్ములో నలిగి
ప్రేయసి చెక్కిల్ల పైచెరి రంగులు పులిమి
ఆనాటి గాలి వయ్యారముగ వను చేరెనంచు
ఈనాటి ఈ గాలి బగువు మాయలేనంచు
గాలితో కయ్యంబు సలుప లేకపుడు
కలువరేకులు నీటిలో కలిపినవి యంత
కడవారి కన్నీటిబొట్టువలె చిన్నారి రేకొకటి
విలవిలా విలసించి నీటిలో నాచువై వికసించె !

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక వారఫలాలు

దైవజ్ఞ పాతూరి శ్రీరామమూర్తి

2-11-1962 శుక్రవారము మొదలు
8-11-1962 గురువారమువరకు

మేషం :

(అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1 పా.)

వృత్తి ఉద్యోగాలలో వ్యతిరేక భావాలు, ప్రతి బంధకాలు తొలగిపోయి మీ మాటలను సాగించు కొనగలుగుతారు. ఆదాయము, ఖర్చులు కూడా అధికంగానే ఉంటుంది. పిర్లయించుకున్న పనులు పూర్తి అయ్యేలోగా చిన్నచిన్న మార్పులు చేస్తూ పోవలసి ఉంటుంది. ప్రయాణాలు శ్రమకరంగా జరుగుతవి. ఈ వారంలో రావలసిన వార్తలు సక్రమంగా రాకపోవచ్చు. బావ్యా మేష లూలలో మీరు స్వతంత్రతనము కార్యకలాపాలలో కూడా ఒక అడుగు వెనుకకు తగ్గి ఉండటమే ప్రస్తుతం అవసరం అవుతుంది. కోర్టు కేసులలో నుంచితనంలో కార్యాలు సాధించుకొంటారు. అక సొత్తుగా దేహభాదలు కనుపించి క్రమంగా నివర్తి అవుతవి. వారాంతంలో మంచి స్నేహితులు లభిస్తారు. 2, 3 తేదీలలో ఖరీదకార్యాలు, ఇష్టపన్ను లాభము.

వృషభం :

(కృత్తిక 2, 3, 4 పా, శోభిణి, మృగశిర 1, 2 పా.)

ప్రస్తుతం మిమ్ములను ఉద్రేకపరచగల నంపుటవలు ఏర్పడుతవి. అధికారులవల్ల మాట వస్తుందనే ఆందోళన కలుగవచ్చు. ముందుగా మిమ్ములను తొందరపెట్టినవారే మీరు కార్య

గ్రహస్థితి

కర్కాటకంలో కుజ రాహువులు; తులలో మార్య బుధులు; వృశ్చికంలో శుక్రబుధులు; మకరంలో శని కేతువులు; కుంభంలో గురువు; ధనుర్మకర కుంభ మీనాలలో చంద్రుడు.

రంగంలో ప్రవేశించగానే ప్రక్కకు తొలగగల అవకాశాలున్నవి. దైవికంగా వ్యవహార రంగంలో మెలికలు, ఇతరుల పోటీలు తొలగిపోవటంవల్ల మీ కృషి అనుకూలమైంది. మనశ్శాంతి మాత్రం తక్కువ. పిల్లల శుభకార్య ప్రయత్నాలు అనుకూల ధోరణిలో జరుగుతవి. కుటుంబంలోని వారికి అవరోగ్యం చేయగల సమయం. ముందు

విషయం అనుకూలించగల సమయం ముందు ప్రస్తుతం ధనం వినియోగించవలసిన అవసరం కలుగుతుంది. కాంట్రాక్టులు మొదలయిన వ్యవహారాలలో శ్రేణిలు వస్తవి.

మిథునం :

(మృగశిర 3, 4 పా, ఆర్ద్రా, పుష్యము 1, 2, 3 పా.)

మీ మనస్సులో మంచి యోచనలు కలుగుతవి కాని, ఆచరణలో పెట్టుటలోనే శ్రమపడవలసి వస్తుంది. కొన్ని సందర్భాలలో మీరు అనుకున్న దానికంటే అధికంగా ఫలితం ఉంటుంది. తరచు కలహ ప్రసంగాలు రాగల సమయం; జాగ్రత్తగా ఉండటం అవసరం. ఇతరుల మోసపు మాటల మూలంగానూ, దుబారా ఖర్చులతోనూ మీ చేతిలో డబ్బు నిలువకుండాపోయే అవకాశాలున్నవి. రాజకీయాలలో వాద ప్రతివాదాలు ఉన్నా, మాట చలామణి అవుతుంది. విందులు, వినోదాలు మొదలయిన వానియందు పాతొంటారు. విద్యా విషయంలో మనస్సు స్థిరంగా నిలువలేకపోతారు. కుటుంబంలో జరిగే పనులు ఒకదానికొకటి సంబంధంలేని ధోరణిలో ఉంటవి. దుర్గాపూజ చేసుకొనటంవల్ల గౌరవము, కార్యసిద్ధి పొందగలుగుతారు. 7, 8 తేదీలలో గొప్పవారి స్నేహము, ధర్మకార్యాలు.

కర్కాటకం :

(పుష్యము 4 పా, పుష్యము, శ్రవణ.)

ముఖంలేని పనులు, ఉపయోగంలేని ధనవ్యయం ఈ సమయంలో అధికంగా ఉంటుంది. మీ వృత్తి వ్యాపారాలలో ఇంతకు ముందుకన్నా సంతుష్టి కరంగా ఉంటుంది. ఎదుటివారు మిమ్ములను గౌరవంతో చూస్తున్నా, ఎవరివల్ల ఏ సమయంలో ఏవిధంగా మాటవస్తుందోనని అనుకుంటూ ఉంటారు. తూర్పు, దక్షిణ దిక్కులనుంచి ధన లాభం ఉంటుంది. ఏ వ్యవహారంలో దిగినా చాలా చురుకుగా పూర్తిచేసుకొనటానికి ప్రయత్నించటం మంచిది. ముందు ఏదో సాధిద్దామనుకొని కాలయాపన చేయటంవల్ల మొదటికి మోసం రాగల అవకాశాలున్నవి. వారం రెండవభాగంలో మీ హోదా బాగుంటుంది. గ్రంథ పఠనము, సాహిత్య రంగంలో పరిశ్రమ మొదలయినచోటియందు నిరుత్సాహం తోస్తుంది.

సింహం :

(మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1 పా.)

గ్రహబలం అనుకూలంగా ఉన్నది. ఏ పనిచేసినా పదిమందిని అకర్షించి సంతుష్టిపరచగలుగుతారు. కుటుంబంలో మీరు అనుకోవు కార్యక్రమాలు ఒక వర్తతిలో సాగి సుఖ సంతోషాలు లభిస్తవి. గొప్ప వారి పరిచయం. వృత్తివ్యాపారాలలో ఆదాయం

మాట ఎలా ఉన్నా, గౌరవము, భారీ లక్షణాలు కను పిస్తవి. అనుభవాలేని సాహసకార్యాలయందు ప్రవేశించజగిన నమయంకాదు. బంధు మిత్రులకు సంబంధించిన పనులు పై నవేసుకొని చేయవలసి వస్తుంది. ప్రసంగంలో మిమ్ములను తేలికగా మాట్లాడేవారు ఉంటారు. తొందరపడతగిన పనులయంకాదు. వావానాలు ఎక్కుటం, అగ్ని, ఆయుధ సంబంధమైన పనులతోను చాలా జాగ్రత్తగా ఉండండి. ఆరోగ్యం సంతుష్టికరంగా ఉంటుంది. 4, 5లతో పోటీలు, పురావ్యయం, శ్రమకరమైన పనులు.

కన్య:

(ఆ త్రిత 2, 3, 4 పా, మాస్త, చిత్ర 1, 2 పా.)
ముఖ్యంగా మనోధైర్యంతో ముందుకు పోదగిన నమయం. మిత్రులను నమ్ముకుని ఏ పని సాగించ వచ్చు, ఈశ్వరానుగ్రహంవల్ల స్వశక్తి బాగుంటుంది. ధన సంబంధమైన లావాదేవీలు పొమ్మంగా పరిష్కారం అవుతుంది. గొప్పగొప్ప వ్యాపార కార్యక్రమాలతోను, స్థిరాస్థులను కొనే సందర్భంలోను మొదట కొన్ని వ్యతిరేక సూచనలు కనుపించి క్రమంగా అనుకూలత కలుగుతుంది. అయితే కొంత వృధా ధనవ్యయం అవుతుంది. వ్యవహారరంగంలో వాక్యవోయం చేసేవారు అధిష్టారు. దూరపు ప్రయాణాలు చేయవలసినవస్తుంది. కుటుంబంలో ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. శుభ సంతోష కార్యాలలో పాల్గొంటారు. 5, 6లతో అనారోగ్యభాదలు, ధననష్టము, కష్టపార్శ్వలు.

మొల:

(చిత్ర 3, 4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ, 1, 2, 3 పాదాలు)

ఈ వారం క్రొత్త పని ఏదీ సాగించలేకపోతారు. విశ్రాంతిలేకుండా కార్యభారంలో మునిగి ఉంటారు. పర్యవసానంలో ఆరోచించుకొంటే ప్రత్యేకంగా మీరు చేసింది ఏమీ కనుపించదు. పదిమందిలో ఆదంబరంగా తిరుగుంటమాత్రం లేక్కలేకీ వస్తుంది. భవాదాయం మామూలుగా ఉంటుంది. తరచు ముందు యోచనలేకుండా వ్యవహార రంగంలో దిగుట జరుగుతుంది. పిల్లల ఆరోగ్యం బాగుండదు. కలహ ప్రసంగాలు రాకుండా చూచుకొనండి. ఆహార విహారాలలో శ్రద్ధ వహించి ఆరోగ్యం కాపాడు కొనండి. నౌకరులు-మొదలయినవారు ఈ పనులయంలో మీ వస్తువులనుగాని, డబ్బునుగాని అవహరించటానికి చూస్తూ ఉంటారు. 6, 7 తేదీలలో దైవకార్యాల, లాభపార్శ్వలు, సుఖభంగం.

వృశ్చికం:

(విశాఖ 4-5 పాదం, అనూరాధ, శ్రేష్ఠ.)

ప్రస్తుతం మనోధైర్యం తగ్గుతుంది. వ్యవహార వ్యాపారాలలో ధనవ్యయం కనుపిస్తుండేకాని, శ్రమకుల పోటీవల్ల ఎక్కువ పనులక్కడ నిలచి

ఉంటవి. భంగసూచనలమాత్రం ఉండవు. మీ ఆరోగ్యం సరిగా ఉండక చికకు కలుగుతుంది. కాని, వారాంతంలో మంచి మార్పు కనిపిస్తుంది. ఇతరులకు ధనసహాయం చేయవలసిన అవసరంవస్తుంది. నౌకరులను నమ్ముకుని క్రొత్త వ్యాపారాలలో సాహసం చేయతగిన పనులయంకాదు. మీరు అనుకున్న ప్రయాణాలు ప్రస్తుతం జరుగవు. దూర మందున్న బంధువులవద్ద నుంచి శుభవార్తలు తెలుస్తవి. 7, 8 తేదీలలో సంఘంలో గౌరవం, ధనలాభం.

ధనుస్సు:

(మూల, పూర్వాషాఢ, శ్రీరామాష్టమి పా.)

ఈ వారం మీ కుటుంబ పరిస్థితులలో మంచి మార్పు వస్తుంది. ఒకరి మాటలను మరొకరు అమోదించి సహాయం చేస్తారు. పిల్లల ఆరోగ్యం ఇంతకు ముందుకన్నా బాగుంటుంది. వృత్తిలో శ్రమ తగ్గి, ఫలితం క్రమంగా పెరుగుతుంది. మీరు ఎవరికోసం ఎదురుమాస్తా ఉంటారో వారివల్ల ప్రయోజనం పొందలేకపోవచ్చు. అయినా మీ ప్రయత్నాలు నిరాటంకంగా వెలసేరుతవి. వివాద కార్యక్రమాలకు ఏదో ఒక ఆటంకం వస్తుంది. సాధారణంగా ఈ సమయంలో స్నేహితులు మీకు ప్రతికూల మార్గంలో మాట్లాడి మిమ్ములను విసిగిస్తూ ఉంటారు. చేతిలోని డబ్బును ముందుగా ఖర్చుచేసి చివరకు ముఖ్య అవసరాలకు కష్టపడవలసిన స్థితి రాకుండా చూచుకొనండి. 4, 5 లతో కలహ ప్రసంగాలు, శ్రమతో కార్యసిద్ధి.

మకరం:

(శ్రీరామాష్టమి 2, 3, 4 పా, శివణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పా)

గతకాలంలో చేసిన శ్రమ ప్రస్తుతం ఫలితానికి వస్తుంది. మీ మునుస్సులో అలజడి కలుగుతూ ఉండడంవల్ల జరుగుతూఉన్న పనులను మీరే నిలుపుకొంటారు. మీ వృత్తిలో చిక్కులు తొలగి అధికారుల ప్రావకం లభిస్తుంది. ఈ సమయంలో వచ్చే ఉత్తరాలు మిమ్ములను అదుర్దా పెట్టవచ్చు. అంతమాత్రాన నిర్ణయించేసి, కార్యరంగంలో దిగవద్దు. వారం రెండవభాగంలో ఆరోగ్యం చెడుతుంది. దైవకార్యాలవల్ల ఖర్చులు కనుపిస్తవి. క్రొత్త వ్యాపారాలలో ప్రవేశించటం, క్రొత్తవారిని నమ్మి మీ బాధ్యతలను ఒప్పగించటం అంత మంచిదికాదు. 2, 3లతో ధనలాభం, మనశ్శాంతికి భంగం.

కుంభం:

(ధనిష్ఠ 3, 4 పా, శిశిభిషం, పూ. భాద్ర 1, 2, 3 పా.)

వృత్తి ఉద్యోగాలలో మీ అంతన్న పెరిగే సమయం. ఎప్పుడూ పదిమంది మిమ్ములను అనుసరిస్తూ ఉంటారు. భవాదాయం బాగుంటుంది. ఎవరు ఏమి చెప్పినా మీరు తేలికగా వివరలసిన పనులయం.

ఈ వారము ధరలు:

బంగారు ధర మందీతోనే ఉంటుంది. వారం మధ్యలో స్వల్పంగా తేజీవస్తుంది. వెండి ధర కొంచెం తగ్గి తిరిగి పెరుగుతుంది. చింతనండుకు గిరాకి వస్తుంది. మాలు ధర క్రమంగా పెరుగుతుంది. వేరుశనగవప్పు ధర మందీతో ఉంటుంది. నూనె ధర గత వారంతోవలెనే నిలకడగా ఉంటుంది. నూనె ధర తేజీవచ్చి మరల తగ్గుదల వస్తుంది.

ఖర్చులు కనుపిస్తున్నా పనులు సక్రమంగా పూర్తి అవుతవి. సంఘకార్యాలలో మీ అభిప్రాయాన్ని దైర్యంతో ఆచరణలో పెట్టగల అవకాశాలు వస్తవి. అయితే ఇతరులకు పంచాయతీ చెప్పవలసిన భారం పై నవేసుకొనవలసి వస్తుంది. అధికారులతో కలహాలు రాకుండా జాగ్రత్తపడండి. ప్రయాణాలు సంతుష్టికరమైన ఫలితాన్ని ఈయవు. 7, 8 తేదీలలో సంతోషపార్శ్వలు, శ్రమ, కార్యసిద్ధి.

మీనం:

(పూ. భాద్ర 4 పా, శ్రీ. భాద్ర, శిశిభి.)

కార్యభారం తగ్గించుకొనటం అవసరం. ఇతరుల ఆదంబరాన్ని చూచి మోసపోవద్దు. మాటలలో తొందర పడకుండా వచ్చినంతవరకు ఫలితం చేతికి తీసుకొనటం మంచిది. ఈ సమయంలో మీరు పనులు, పట్టుదలలు పెట్టుకొనటంవల్ల చిక్కులు వచ్చే సూచనలున్నవి. ప్రస్తుతం స్నేహితుల మాటలు వెంటనే అమోదించలేకపోతారు. రుద్రాధిషేకము, శివ సహస్రనామపూజ జరుపుకొనటం వల్ల ఆందోళన తొలగి సునశ్శాంతి లభిస్తుంది. వృత్తిలో ప్రతిబంధకాలు తొలగుతవి. కుటుంబంలోనివారి శ్రేష్టమారోగ్యములు బాగుపడుతవి. విజా విజములు విచారించకుండా ఎవ్వరిని నిష్కరంగా మాట్లాడవద్దు. సహనోగ్రహం అవసరం.

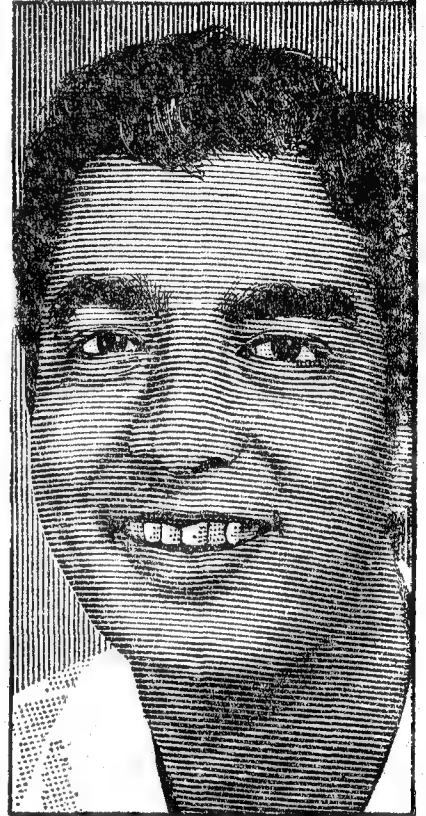
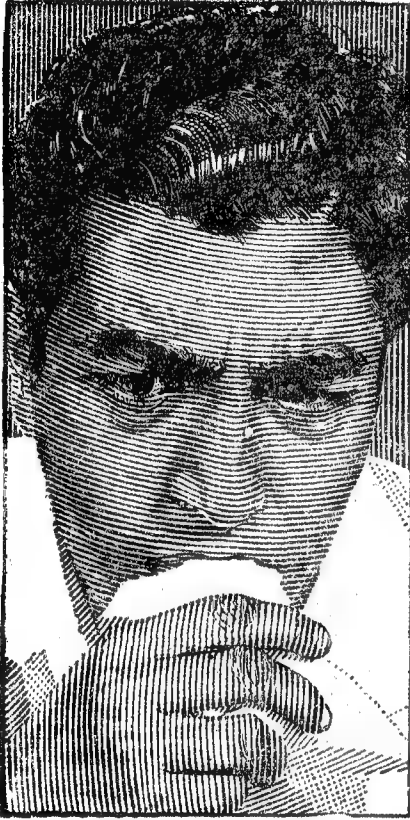
పలక కట్టడానికి పట్ల వస్త్రం కోరా-వస్త్రం

దగ్గు మరియు రొంపనుండి

నిజమైన స్వస్థత పొందుటకు

సిరోలిన్ వాడండి

దగ్గు లేక రొంపను అక్రద్ధచేయకండి. సిరోలిన్ వాడి నిరసాయముగా, శీఘ్రముగా నిజమైన స్వస్థత పొందండి. సిరోలిన్ దగ్గును ఆపుటయేరాదు. అది మీ దగ్గుకు మూలకారణమైన హానికరమగు సూక్ష్మ క్రిములను నశింపజేయును; కఫమును నునగు పోగొట్టును. సిరోలిన్ ఎంత కష్టమైన దగ్గునైనను శీఘ్రముగా పోగొట్టి స్వస్థత చేకూర్చును. దాని పనితనమును బట్టియు రుచిని బట్టియు సిరోలిన్ కుటుంబములోని వారి అందరి అభిమాన పాత్రమై యున్నది. పిల్లలకు సిరోలిన్ అంటే ఎంతో ప్రీతి.

మీ యింట్లో సిరోలిన్ తప్పక ఉంచండి

'రోస్' తయారు ఫోర్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, వాల్టన్ లిమిటెడ్,

JWT-VT-2397

సత్యాగ్రహములు

వి.ఎ.కె. రంగారావు

పాఠకులు తెలియజేసిన సందేహాలకు సమాధానం చెప్పటం ఈమధ్య కాస్త ఆలస్యం అవుతున్నది. వచ్చే నెలనుంచి ఎప్పటి కప్పుడే సమాధానాలు చెప్పే విధాలు చేసే ప్రయత్నం చేస్తాను. అంతవరకు సవ్యాదయంతో వాపిక పట్టమని పాఠకులకు మనవి.

హనుమకొండ నుండి వ్రాసిన కురిమెళ్ల ఉపేంద్ర గారికి — “కాల బజార్” చిత్రానికి వి. రాజా ఛాయాగ్రాహకులని మీరు వ్రాసినది విజయ. “కాజ్ — కే — ఖూల్” చిత్రంలో వర్షం దృశ్యంలో “రివ్విరిక్స్ కే అలానే లేకే” పాటను పోలిన వేచర్య సంగీతం వినిపించింది. ఆ చిత్రానికి ఛాయా గ్రాహకులు వి. కె. మూర్తి. జ్ఞానకం పెట్టు కోవడంలో ఈ రెండు విషయాలు కలిపిరి అయి పోయినవి. పై పాటను గురించే ధన్ బాద్ నుంచి “రీటా”, “సీతా” వ్రాశారు. పాట చరణంలో కొన్ని తప్పులు దొర్లినవని. అవి కేవలం అచ్చు తప్పులే.

నిజామాబాద్ నుంచి వ్రాసిన రామస్వామిగారికి. మీరు వ్రాసిన పాట “లాల్ ఖిల్లా” లోనిది విన్నాను. కాని దానిని పోలిన పాటను రేడియోలో విసలేదు. మీరు విన్నది సీతాన్ రేడియో ప్రసారమైతే, పాట వచ్చిన శీర్షిక, తేదీ, సమయం ఇస్తూ, తపాలాబిళ్లలు జతపరచి ది కమర్షియల్ సర్వీస్ ఆఫ్ రేడియో సీతాన్ కి మీ సందేహాన్ని వ్రాస్తే కొరిన అంశాలని వారు తెలుపుతారని నాకు తెలిసినవాళ్ళ వారో అన్నారు. ఉత్తరాలు మాత్రం ఆంగ్లంలో గాని, హిందీలో గాని వ్రాయాలి.

విజయనగరం నుంచి వ్రాసిన జి. పి. దాసు గారికి — కడనకుతూపాలం నే వ్రాసినట్లు హరి కాంభోజి జన్మమే కాని, మీ రన్నట్లు ధీరశంకరా భరణజన్మం కాదు. రెండు రాగాలు బాణవక్రం లోనినే అవటం వలనను, ఆ రెంటికీ కైశికీ, కాకతీ నిషాదాలే తేడా అవటం వలనను మీరు ఆ విధంగా పొరబడి ఉంటారు. ప్రమాణానికి శ్రీ వికా సుబ్బా రావుగారి కొత్త సంగీత దర్శనంలో 501—502 పేజీలు చూడండి.

సికింద్రాబాదు నుంచి వ్రాసిన ఎన్. నర్సింగ రావుగారికి : “అరలి” హిందీ చిత్రానికి ఈమధ్యనే కలపబడిన సృత్యగీతం “ఉన్మా ఉన్మా” అన్నది “మంచి మనసులు”, “మామా మామా” పాటకు అనుకరణే. ఏం? తెలుగు నుంచి హిందీకి అనుక

రిస్తారా అని అనుమానం వేసిందా మీకు?

నెల్లూరు జె. జయకుమార్ గారికి : “సువర్ణ సుందరి” లో “పిలువకురా” సుశీల మాత్రమే పాడారు. అలాగనే “పాపా పరమేశ్వరా” పాడినది జిక్కి మాత్రమే. మీరు అనుకోవట్లు తక్కిన పాటకులు పాడలేదు. “చెంచులక్ష్మి” పాటల గురించి ఈమధ్యనే వ్రాశాను. “కలసి ఉంటే కలదు నుఖం” విడుదల కాకముందు జమువా రాణి, శ్రీనివాస్ కలసి “ముగిలిస్తూ ముడిచి” అనే పాట పైతేలు రికార్డుగా ఇచ్చారు. సినిమాలో “ముద్దబంతిపూలు” అని పాడినది సుశీల, ఫుంట సాల. రెండటే చకటే వరన. ఎన్. జానకి సినిమా లకు పాడిన మొట్టమొదటి పాట సంగీత దర్శకులు టి. ఛంపతిరావు కృతి “పేదై ఎన్నాళ్ళై” అన్నది; “విధియన్ విజయాట్టు” అనే తమిళ చిత్రంలోనిది. తెలుగులో మొదటి అవకాశం పెండ్యాల ద్వారా లభించింది. “ఎం. ఎల్. ఎ” లో ఫుంటసాలతో కలసి పాడిన యుగళగీతం “నీ ఆశ అడియూన”. కన్నడంలో మొదటి పాట కూడ పెండ్యాలపాడినది; “కృష్ణగారిడిలోని భలే భలే గారడి” అన్న పాట. హిందీలో మొదటి పాట రాణితో కలసి “సియామిలన్” లో రమేశ్ వాయుడు ఆధ్వర్యం పాడినది. మళయాళంలో రంగనాథం సంగీత దర్శకత్వంలో “విజ్ఞానబైల్లాం పొల్లల్లి” చిత్రంలో పాట.

రెండు వారాల క్రిందట పింగళి ప్రభాకర రావు బృందం పాడిన పాటల గురించి వ్రాస్తూ మలహరి నిషాద గాంధారవర్ణమైతే రాగమని వ్రాశాను. నిషాద గాంధారాలు ఆరోహణయందే వర్ణములు. అవరోహణయందు గాంధార మున్నది. ఈ పొరపాటును వెంటనే దృష్టిలోకి తెచ్చిన ప్రభాకరరావుగారికి కృతజ్ఞత. ఆ విషయంలోనే ఒక అచ్చు తప్పు దొర్లినది. “పాగునదే” వలజి రాగం. వలజి కాదు.

రెండు వారాల క్రిందట ఇంకా నిర్మాణంలో ఉన్న రెండు చిత్రాలలో చెరి ఒక పాట విన్నాను. ఒకటి చిత్రీకరణ సమయంలో, మరొకటి రికార్డింగ్ జరుగుతున్నప్పుడు. మొదటిది విసటానికి ఎంత వికారంగా ఉందో, రెండవది అంత మనోజ్ఞంగా ఉంది. మొదట వికారంగా ఉన్నదాని సంగతి.

అసలు విషయానికి వచ్చేముందు కొంచెం విపులంగానే ఉపోద్ఘాతం వ్రాయాలి. లేకపోతే అసలు రహస్యం బోధపడదు. ఓపికగా చదవండి.

సువర్ణ దక్షిణామూర్తి స్వయంప్రజ్ఞగణ సంగీత దర్శకులు. పాధనావారి “సంసారం” హిందీ మొదటి చిత్రమో, వారి మొదటి పేరుపొందిన చిత్రమో అయిఉంటుంది. అందులో చాలమట్టుకు హిందీ జనుకరణలే. చిత్రం అగేష జనాదరణ పొందుటచేత “కల నిజమాయోగా”, “తులసి” వంటి చనకబారు పాటలు కూడ ప్రజల నోళ్లలో చెలరేగాయి ఆ రోజుల్లో. అది దృష్టిలో ఉంచు కొని కాబోలు సువర్ణవారు ప్రతి చిత్రంలో విధిగా హిందీ వరసలు దింపడం, ఇమిటేషన్ దక్షిణామూర్తి అని శాశ్వత యశోమూర్తు అవడం జరిగింది. ఇది చాలా చింతించవలసిన విషయం. చేత కాని సంగీత దర్శకులు చెత్త సంగీతాన్ని అందిస్తే ఎవరూ బాధపడరు. కాని దక్షిణామూర్తి వంటి స్థితప్రజ్ఞ మూర్తులు ఏవో హిందీ వరుసలను అనుకరించి చెడ్డ పేరు తెచ్చుకుంటే బాధపడని సవ్యాద యులూ, సంగీత ప్రియులూ ఉండరు. వారి ప్రతిభా విశేషాన్ని మీరుగాని మరచిఉంటే ఈ క్రింది పాటలను గుర్తుకు తెచ్చుకోండి. “సంసారం” టైటిల్ సాంగ్, “సంతానం” లో “దేవి శ్రీదేవి”, “చల్లని వెన్నెలలో”, “ఇలవేలుపు” లో “వలికిన బంగార మాయనటే”, “ఏనాడు కనలేదు”, “జనగణ మంగళ దాయక రామం”, “భలే బావ” లో “అనందమంతా”, “బండరాముడు” లో “ఎనరివి అడిగే మొనగాడా”, “రమాసుందరి” లో దాదాపు అన్ని పాటలు. ఇవన్నీ ఇప్పటికీ విసటానికి గాని, జ్ఞానకం చేసుకోవటానికి గాని ఎంత బాగుంటాయి.

ఇవే చిత్రాలలో వినిపించిన అనుకరణ సంగీతం కూడ జ్ఞానికి తెచ్చుకోండి. “టకు టకు”, “సంతోష మేలా, సంగీతమేలా”, “సీమము నిడి”, “సినే భారతస్థిల పాలిల”, “పూలోయమ్మ”, “రక రకాల పూలు”. ఎంత వికృతమై పాటలని? మొదట చెప్పుకున్న పాటలు ఎంటే ఎప్పుడూ మరువలేనంతటి మంచి అభిప్రాయ మేర్పడుతుంది, మధురానాభాతి కలుగుతుంది. ఈ రెండవ పాఠి చెప్పాకొన్న పాటలు వింటుంటే లేచిపోదామని గాని, రేడియో ఆపినదామని గాని బుద్ధి పుడుతుంది.

కట్నహీనరచి తల్లనీడన

కొలతనుండి ఇంటవరకూ ఉన్న ఒకటిన్నర
మైలు రాళ్లపై మూడున్నర మునుషిల్లో దాటేసి,
అర నిమిషంపాటు స్క్వాటర్ హారన్ మోగించాడు
శీర్. అయినా తాళం లేకపోయేసరికి, రాలిగా
తలుపు తట్టాడు. స్క్వాటర్ హారన్ ప్రయో
గాన్ని లొంగిపో తలుపులు "హస్తదాడి" కి కూడ
లొంగకపోయేసరికి మహానెడ్డ కోపం వచ్చేసిన దశ
వికి. దొంగ కయితే ఇంచక్కా లొంగిపోయేవి,
"కానర" యజమానికి అడ్డు తగలడం క్షమించ
రాని మహాదేవం. "అనలు" యజమానితో చెప్పి
తలుపులు తిరింపచేయాలి. అప్పుడుగాని వీటి తిక్క
వడలడు. ఇంకె ఇలా కాదు. తలుపుల్ని "బొంబార్డ్
చెయ్యవలసిందే. ■ గణం వెనక్కి వెళ్లి, 45
మైళ్ల మేగంతో ముందుకు వెరుసుకున్నాడు
వీరుడు. ముక్కా మొగం ఏకం కావలసిన సమ
యంలో ఎదురుగా కుర్చీ వచ్చి ఆడుకుంది, యజ
మాని కదా అన్న కృతజ్ఞతాదానంతో. కుర్చీకి
ద్యాంక్స్ చెప్పుకోవోతున్న శీర్ ఒకానొక ప్రే
కంకం నుండి వెలువడుతున్న నవ్వును విని
కుర్చీని దాని కదానికి వదిలి, వెనక్కి తిరిగాడు.
గృహరాణి, తన రాణి, రాధారాణి విరగబడి మరి
నవ్వుతోంది. తలుపుచాలున దాక్కొని. "అనా
వతివ్రతా శిరోమణి ...." అంటూ ఇంకా ఏదో
అనబోతున్న అతని నోటికి కళ్ళ కళ్ళెం వేకాయి.
అబ్బ! ఎంత అందంగా ఉంది తన రాణి!
పిన్నం చేస్తూ చేస్తూ, ఆయనగారి హారన్ మోత
విని, అదరా బాదరాగా చీర అల్లానే చుట్టేసుకుని
వచ్చిందామె తలుపు తియదాన్ని. పాడుగాటి
కురులు మోకాళ్ళవరకు వేలాడుతున్నాయి. ముఖంపై
రంగార నందరంగ తడిసిన ముంగురులు అంటుకొని

అభయవారి

ఉన్నాయి. ముఖంబిందా మంచి ముత్యాలా నీటి బొట్టు; మంచులో తడిసిన మంచి గులాబీలా స్వచ్ఛంగా, నిర్మలంగా ఉంది తన రాణి.

“ఏమిటలా చూస్తున్నారు ?” ఆ చూపుల కర్ణం తెలిసినా, అడిగింది అర్ధాంతి వల్లంతా పిగుల మొగ్గయి, చీర సర్దుకోడానికి నానా అవస్థ పెడుతూ.

“ఇంత వచ్చినా నీ కింకా గెడ్డాలూ, పీచాలూ మొలవలేదేమో అని చూస్తున్నా”.

“పోయిరూ, అంతా ....” ఇంకేమనాలో తెలియక, నవ్వేసింది ఆమె.

“ఇదిగో అమ్మాయీ, అలా నవ్వు ....”

“ఇంతలా నవ్వాలంటి ?” అనూయకంగానే అడిగింది. అడిగి ఉంటుందా ? మళ్ళీ నవ్వింది.

“నవ్వులు పువ్వు తొత్తాయి నువ్వు” పాపురించే ఖోరణిలో అన్నాడు.

“మీకే నయం. రోజుకీ పాపులా మిగులుతుంది” అని నవ్వింది తన “పిట్టాకి” తన మురిసినంతా.

“ఇలాంటి అల్లరి పిల్లని ఎలా దారికి తీసుకు రావాలో నాకు తెలుసు.” తెక్కురర్ హూదాలో అన్నాడు ఖేర్, టై విస్సుకోంటూ.

“ఎలా ?” ఓరగా చూస్తూ కొంటగా అడిగింది కోదంగి.

“ఇలా ....” నడుము చుట్టూ చెయ్యి తొనిచి దగ్గరగా తాక్కోబోయా దామెని.

“అబ్బ, పోయిరూ, మీరు మరీను.”

“పోతున్నా” వెల్లిపోయాడు ఖేర్ “నాత్ కూర్మ” తోసికీ.

అలా అన్నందుకు ఎంత నొచ్చుకున్నారో పాపం అనుకొంది రాణి వెళుతున్న ఖేర్ న చూస్తూ.

“తనకి అన్నీ ఉన్నాయి .... అన్నీ ఉన్నాయి .... కానీ....”

భారంగా నిట్టూర్చి, చీర చూపుకుంటుంది వెల్లింది రాణి. ఈ “కానీ” యే తన పూర్వయాన్ని గులాబీ ముల్లలా గుచ్చుతూ ఉంటుంది. తను ఇంతటి చక్కని భర్తని కట్టుకొన్నందుకు, తన స్నేహితు బాల్లంతా ఎంత ఈర్ష్యపడ్డారో తంతుకుంటే ఇప్పటికీ తనకీ గర్వంగా ఉంటుంది .... కానీ .... పెట్టె తెరచింది, ఏ చీర కట్టుకొన్నానూ అని.

తన పెట్టె గురించి తల్లి వడివ ఆరాటం ఇంతా అంతాకారు. ఏ ఆయ్య చేతిలో పెడితే తన బంగారు తల్లి ఏం అయిపోతుందో అని ఆమె ముసలి పూగయం తల్లిడిల్లిపోయేది. తల్లిదండ్రులు ఆలోచించకుండా పెళ్ళిళ్ళు చేస్తే జీవితాంతం అనుభవించాల్సింది “పిల్లలు” కదా మరి. ఎవరైనా చూపులకి వస్తూన్నా రసగానే “గుండె దడ వస్తూంది బాబూ” అని కూలబడిపోయే దామె. “హనం. తనంటే ఎంత ప్రేమ” అనుకొంది రాణి.

ఎర్రచీర, అటువచ్చి అందు ఉన్నది చేతికి తగిలింది. ఇది తన అదృష్టానిప్పు. “ప్రేమచేసేలా ఉన్నావ్. తెలుగులో చెప్పుకోవాలంటే నిప్పులా ఉన్నావ్” అంటూ ఉంటారాయన; ఆ చీర, శబే రంగు చోళి వేసుకొంటే.

అసలు తనకు ఎర్రరంగు అంటే ఇష్టంలేదు. తన పుట్టిన రోజున సీత ప్రకెంట్ చేస్తే తన తల్లి పెట్టె తెరిచింది. ఆ ఎదియ్యడం మళ్ళీ

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికలో ప్రకటనలు మీ వ్యాపారాభివృద్ధికి తోడ్పడుతాయి

హ్యాలెట్స్ మిక్చర్ వాడి వెంటనే విముక్తి పొందండి

మీ వృత్తి హద్దున్నచోటునుండి కదలనవసరం లేనిది. తోయకష్టం లేనిది అయితే మీరు తరచు జీర్ణకర్మ కోల్పోయి బాధపడతారు. నిండుకలా బాధపడాలి: హ్యాలెట్స్ మిక్చర్ వెంటనే శాశ్వతమైన వివారణ నిస్తుంది. అది జీర్ణకర్మ కోల్పోయి రాగలిన మీరక్షకమైన భూమిగా పేర్కొని అందరి వివాద క్లింబుల అన్యపాదములను ప్రసాదముచేసి ఆహారము మార్చుటగా శిశువులకు తోడ్పడును.

హ్యాలెట్స్ మిక్చర్ నిర్ణయ నిర్ణయ గాఢము మాత్రంగా కనిపిస్తుంది. అది మాత్రమే నిజమైనది. అది మాత్రమే మాత్రమే నిజమైనది. అది మాత్రమే మాత్రమే నిజమైనది.

హ్యాలెట్స్ మిక్చర్ నిర్ణయ నిర్ణయ గాఢము మాత్రంగా కనిపిస్తుంది. అది మాత్రమే నిజమైనది. అది మాత్రమే నిజమైనది. అది మాత్రమే నిజమైనది.

పి.కె. హ్యాలెట్స్ & సన్స్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

88/A నైనియప్ప నాయకన్ వీధి, మద్రాసు-3

కట్న పితావీ ప్యాన్సీ డ్రెస్

ఈయన చూపులకి వచ్చినవాడు తీసింది, రాయ్వి కాస్త హడలగొడదాం అన్న పదాన్వేషంతోనే.

“ఈ సంబంధం నిశ్చయం అయిపోతుంది. తప్పదు. అలాని నాకు అనిపిస్తోంది. నా తల్లి ఆదృష్టవంతురాలు” అని సాంగిపోతున్న అమ్మ హడావిడి, అనందం చూస్తోంటే తనకే నవ్వు వచ్చింది. ఇలా ఎన్నిసార్లు అనుకోందో పిచ్చిరక్తి. అమ్మ సరే సరి. నాన్నగారు కూడ ఈయనమీదే ఆసలు పెట్టుకొన్నారు.

తనకి మాత్రం ఈ తతంగం అంతా అలనాటై పోయింది. గంగిరెద్దుల్లా రంగు రంగు “దుప్పట్లు” తొడుక్కొని పిచిక గూడు లాంటి కాపింగ్ వాడు ఒకడైతే, గొంగళిపురుగు లాంటి మీసంవాడాకాడు. ఇంక ఒక్కొక్కడు ఉన్నాడంటే బొత్తిగా తలెత్తి చూడడాన్నే భయపడతాడు. మొట్టమొదటిసారి చూపులకు వచ్చినవాణ్ణి తను జన్మతో మరిచి పోలేడు.

అప్పుడు మాత్రం తను చాలా కంగారుపడింది. తల్లిదండ్రులు రంగంనుండి నిష్క్రమించగానే, తను కంగారు అణచుకొని, తలెత్తి ఎదురుగా కూర్చున్న శాల్మీ కేసి చూసింది. ఇంతవరకూ రెప్పవార్చుకుండా తనని మింగేస్తున్నట్టు చూచిన (ఆ సంగతి తనకి తెలుసు) మగ ధీరుడు ఈసారి “ద్యూటీ” తనకి అప్పగించి, తం వంచుకొన్నాడు, ఇక చూసుకోమన్నట్టు. తిర్వాత కోటు కాలర్ సర్దుకున్నాడు. అనక షర్ట్ కి కాలర్ డిందో, మధ్య దాంతో ఊడిపోయిందో అని తడిమి చూచుకొన్నాడు. ముందు జాగ్రత్తకి టై కొంచెం వదులు చేసి, ఎందుకైనా మంచిదని మళ్ళీ బిగించేశాడు. “అరే ఇదేమిటి ఇంతవరకూ నేను (నల్ల) కళ్ళద్దాలు తీయనే లేదన్నమాట. ఇంకా నయం” అనుకొని కళ్ళద్దాలు తీసేసి, గుడ్డివాణ్ణి కానని నిరూపించేశాక మళ్ళీ కళ్ళకు అద్దాల్సి బిగించేశాడు. ఇంతటేనే ఘన కార్యాలు చేయడానికి ఎంతకాలం పట్టిందో అని వాచి చూసుకొన్నాడు. తర్వాత బూటు నిగనిగ మంటుందో, లేదో....

ఇంతవరకు “జా” తో కోతిని చూస్తున్నట్టుగా అనందించిన రాణి ఇక ఆ టైప్ సెపు అక్కడ ఉంటే నభ్యతగా ఉండదని తోపలికి వెళ్ళిపోయింది, పొంగివస్తున్న నవ్వుకి ‘డాప్’ కట్టేసి.

కళ్ళకి కాటుక పెట్టుకొంటున్న “అద్దంతోని రాణి” నవ్వుకొంది. “ఇదేమిటమ్మా, ఈయనంకా బాత్ రూంనుండి ఊడిపడరేం ? ఒకచోట తను అన్న మాటలకి నొచ్చుకుని అలుగుతున్నారేమో. బయటికి రాగానే “వష్టపరివారం” చెల్లిం చేయాలి. భలేవా రీయన. చిన్న పిల్లాడిలా అలుగు తారు, ఇంకక్కా” అనుకొంది అద్దంముందు ఉన్న రాణి, పువ్వులు తట్టి తురుముకొంటూ.

సుశిక్షితులైన నలులలా తల్లిదండ్రులు రంగంనుండి నిష్క్రమించగానే, ఆనాడు, అలనాటు

ప్రకారం "జయం వస్తదే" అప్పు ధీమాతో తం ఎత్తి చూచింది ఓను. చూడగానే కనిపెట్టింది, ఎదుట ఉన్నది గంగిరెద్దు కాదనీ, పంచె, లాల్మోలో ఉన్న "చందమామ" అని. ఇంకా కనిపెట్టే దేమిటంటే ఆ చిన్నవాడు అందరిలా కాక తలని అదోక తమాషాగా ఎంచి తలని తదేకంగా చూస్తున్నాడనీ. ఆ భావం కలగగానే గుండె రుల్లుల్లుమని చలుు కున్న తల దించేసింది తను. మళ్ళీ చూడమని వానస్సు గోలచేస్తూ ఉంటే పోసికలా అని కళ్ళ కొంచెం కొంచెంగా .... అలా .... అలా పైకెత్తి అతని చిహ్నంపై పాటాభాగంపై చిలిపిగా నాట్యం చేస్తున్న "కర్న" ని చూస్తూ ఎంతసేపు ఉండి పోయిందో అలా. అబ్బాయి ముక్కుమీద మేలు పేసుకుని "తప్పు స్వప్నదేవీ, అంతలా చూడ కూడదు" అని ఆమెకి మ్రోగేమీ వినిపించేట్టు అన్నాడు. తను పెక్కుమని వచ్చింది, అలా సిగ్గు విడచి నవ్విందంటూ సిగ్గుపడి, తోపలికి తుగ్గు వని చూసుకునేయింది, కౌకిలత.

"రాణిగారు తెగ నవ్వుతున్నారా రిచా?" ధైవం ముగించేసి వస్తూ అన్నాడు శీఖర్, అతి సాధారణంగా ముఖం గంభీరంగా ఉంది. అయ్యగారు అలుగుతున్నారన్నమాట.

తల దువ్వుకుంటున్న - శీఖర్ దగ్గరికి వెళ్ళి "కావం వచ్చిందా ? యి .... తీసుకోండి" చెక్కిలి అందిందింది రాణి, బడి తెల్లని మారాం చేస్తున్న పిల్లాడికి తాయలం పెట్టి పంపే తల్లిలా.

"అక్కర్లే" విసురుగా వెళ్ళిపోయాడు శీఖర్, బట్టలు పేసుకోడానికీ. ఐదు నిమిషాల్లో చక్కగా టుక్ చేసుకొని శీఖర్ బయటపడేసరికి "ఫినిషింగ్ టునె" పూర్తి చేసుకుని రెడీ అయింది రాణి.

"గుడ్. హిడింబలా ఉన్నావ్" అలుగుతున్నా ననే సంగతే మరిచిపోయి, అనేకాడు శీఖర్.

"చేరిగుడ్. అలగడం పూర్తి అయిందన్నమాట."

"కాంత చేతి తోపలా ఏ మంత్ర మున్నదో ... అన్నారు ఓకని .... సరేగాని ఈ దువ్వన తీసుకొని నా తలను కాస్త హంత్రించుమా" తలని ముందుకు వాల్చేశాడు. ఆ తని కి బొత్తిగా ముందు చూపు లేదు. లేకపోతే చీలి పాడవుతుందని అయినా ఆటోచించక తల అలా వాల్చేస్తాడా ? ఆయ్.

"అబ్బ. ఇలా అయితే నేను దువ్వను బాబూ" బుంగమూతి పెట్టి, చిరు కోహిల్లి అభినయించింది.

"ఇదిగో అలా మూతి పెట్టినే ...."

"ఔవ్ అవుతోంది."

"ఆడదాని అలకల్లో ఏమంద మున్నదో .... పాడుకొంటూ తల దువ్వకోవడం కానిచ్చి, సుదుటి మీదికి ఓ చిన్న "కర్న" లాక్కున్నాడు.

"ఎందుకలా జుట్టు పీక్కుంటారు ? తేలు కొండిలా మీ "కర్న" మీరూమా".

"అమ్మమ్మమ్మ. అలా అనకు. ఈ "కర్న" ని చూసే డాతగాలు నన్ను ప్రేమించేసి, 5432 రూ. కానుక ఇవ్వడమే కాకుండా వాళ్ళ అమ్మాయిని కూడా ఇస్తామన్నారు తెలుసా ?"

"అయితే మీ "కర్న" కే గాని మీ కేం విలువ లేదంటారు ?"

"ఎందుకుంటాను ? నా ఇరదు అయిదువేయి.

నువ్వు గనక మూడు వేలకే నన్ను కట్టేసు కున్నావ్ .... చౌక బేరం .... "

"చాలెండి. ఎవరె నా వింటే వచ్చిపోగలరు. ఇంతకీ చర్చ చేసిమీద ?"

"నీ వెళ్లిమీద .... పర."

కాలేజీలో రిక్త దిగగానే పాఠశాలకు సంఘ కార్య దర్శి ఏర్పాట్లు చూపించడానికీ శీఖర్ తీసుకు పోయాడు. అమ్మాయి అందరు రాణిని వెంటటెంగ్ రూంకి తీసుకుపోయారు. తను కాలేజీలో గడిపిన మధుర ఛ్ఛణాలన్నీ రాణికి గుర్తుకి రాసాగాయి. ఇప్పుడామె తల్లిగారి భార్య కాదు; విద్యార్థిను లతో విద్యార్థిని. "శీఖర్ గారిని చూచి 'ఇంత మిక్కిలు చేసుకున్నాడు. ఈయనేం పాతాలు చెప్తాడు ?' అనుకొన్నాం గాని, కాలేజీ మొత్తం మీద ఈయనలా చెప్పేవాళ్ళ లేరు" అని ఒక అమ్మాయి సర్టిఫికేట్ ఇచ్చేసింది. విద్యార్థులను ఆయనపై గల అభిమానానికి మురిసిపోయింది రాణి. ఎలాగైనా తను అధ్యష్టవంతురాలు. పిచ్చాపాటిలో పడి, కాలాన్ని మరిచిపోయిన వాళ్ళకి మైక్ లో కార్య దర్శి గొంతుక వినిపించింది. వాగ్వివాద సభ అరంభం కాబోతోంది కాబట్టి అందరూ ఆసనాలు అలంక రించండి అని అభ్యర్థించాడు. "లేచింది చుపీ తా లోకం."

అక్క:- ఏమే! పాపా! నీకా
టపాకాయి తెనరే యిచ్చారూ?
పా:- నా కాకరపువ్వుతులు
బావకిచ్చి ఇవి కొనుక్కున్నానే...
ఇష్టా జగన్నాథం (మద్రాసు)

కార్యదర్శి శీఖర్ ని వేదిక మీదికి తీసికొనిపోయి, పుష్పమాలాలంకృతుణ్ణి చేసి, అధ్యక్షస్థానం అలంక రించవలసిందిగా కోరాడు. శీఖర్ లేచాడు. హేలూ అంతా నిశ్శబ్దం. చర్చలో పాల్గొనేవారు పాటింప వలసిన నియమాలు వివరించి, ఆనాటి చర్చ నీయాంశం ప్రకటించాడు శీఖర్.

చర్చనీయాంశం తెలియగానే రాణి హృదయం రుల్లుమంది. ఇంతవరకు కళకళలాడుతున్న ఆమె ముఖం గంభీరంగా మారిపోయింది. "పరకల్లు ని పేగం లట్టంతావధ్యము" అనేది చెర్చనీయాంశం. మూడువేల కల్లుం గుంజిన మహాసభాపుడు ఆ సభకి అధ్యక్షుడు. రాణి మనస్సు జగువుతో నిండి పోయింది. ఆమె చెవులు వినడం మానేశాయి. రెండేళ్ళక్రితం ఇదే చెర్చనీయాంశంపై తను మాటాడిన రోజు జ్ఞాపకం వచ్చింది.

ఆరోజు .... తను మైక్ దగ్గరికి రాగానే అమ్మాయి అందరూ, చప్పట్లు కొట్టారు, తనని "ఎంకరజే" చేస్తూ. తను అనర్హులగా అరగంట పేపు మాట్లాడింది. అమ్మాయిలే కాకుండా అబ్బాయిలు కూడ నిశ్శబ్దంగా కూర్చోని అదేకంగా వినడం గమనించి తను మరింత ఉత్సాహంగా, ధైర్యంగా కట్టాలు పుచ్చుకునేవాళ్ళనీ, అడిగే

వాళ్ళనీ, దుమ్ము దులిపేసి, కడిగి పారేసింది. "తప్పుడు. తనకే మొదటి బహుమానం వస్తుంది" దన్ను నమ్మకం తోచగానే తన ఉపన్యాసం ముగించి, వేదిక దిగబోతున్న సమయంలో కుూర్తి ఆమెని ఎదుర్కొన్నాడు.

"కల్లుం పుచ్చుకోవడం నివ్వవై న పవే. కాదని ఎవరూ అనలేరు. అయితే కల్లుం పుచ్చుకునే వారినే విందించడం బావ్యంకాదు. కల్లుం ఇచ్చేవాళ్ళకి కూడ న్యాయంగా ఆ "దివపతిహ్" సగ భాగం చెందాలి. ఇచ్చేవాళ్ళు ఒకందుకు ఇస్తొంటే, పుచ్చుకునేవారు ఇంకొకందుకు పుచ్చుకొంటున్నారు. ఊరికే ఒకర్ని విందించడం అన్యాయం. ఇక్క డాన్న సోదరీమణులంతా కట్టాలు పుచ్చుకునే వాళ్ళని చేసుకోం అని ప్రతిజ్ఞ చేయగలరా ? ఇంతెందుకు, అరగంటపేపు వసల్లుందర్చీ ఆనంద సాగరంతో ముంచేసి ఉంచిన కుమారి రాధారాణి గారు అలా ప్రతిజ్ఞ చేయగలరా ?"

హేలూ అంతా నిశ్శబ్దం. వెయ్యి కళ్ళూ ఒక్క సారిగా తనవైపు తిరిగాయి. ఇంతవరకూ నిశ్చే మ్మై ఉండిపోయిన సభాధ్యక్షుడు లేచి ఏదో అన బోతున్నాడు. వేదిక దిగబోతున్న తను రివ్వన వెనక్కు తిరిగి మైక్ ముందుకి వచ్చింది. "ఓ! సరే నలంకరించడన్న ఈ 500 మంది ఎదుట అలా ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నా" సగర్వంగా ప్రకటించింది తను. అమ్మాయి అందరూ చేతులు విరిగిపోయేట్టు చప్పట్లు చరిచారు.

ఈసోకోకల్లుండి ఉలిక్కిపడింది ఈ లోకా నికి రాణి. శీఖర్ లేచి అధ్యక్షుని హోదాలో అంతిమ సందేశాన్ని అందిస్తున్నాడు. "రోడ్డు ప్రక్క నిల్చొని ఒక్క సయ్యాపైనే ధర్మం చెయ్య మని ప్రార్థియిండి అడుక్కొనేవాణ్ణి చీదరించు కొనే మనికి కల్లుం కావాలనే అర్హతలేదు .... "

బ్రహ్మాండంగా సాగిపోతోంది శీఖర్ ఉపన్యాసం. తన అధ్యష్టవిష్ణుంగా భావించిన ఎర్రచీర తన వంటిని దహించేస్తోంది. "అనండి మీ ఉపన్యాసం. మూడు వేల కల్లుం గుంజిన. మీ కిలా మాటాడడానికీ కూడ అర్హత లేదు" అని అరుస్తూ అనుకోంది రాణి. కాని ఏదో అధ్యత్యక్త అన సన పాస్తాలతో తన గొంతుక మిరిపిచేస్తోంది. సభ ఎక్కడు, ఎలా ముగిసిందో ఆమెకు తెలియదు.

రిక్త కదిలింది. కిక్కిరిగలాంతా ఉబుక్కి, పలుకూ లేచుండా తన ప్రక్కనే కూర్చుని రాణి సత్యవామలా ముచ్చటగా ఇసిపించింది శీఖర్ కి. రోడ్డుమీద ఎవరూ లేవు సమ్మకం కుదరగానే, ఆమె నడుము చుట్టూ చెయ్యి పోసిచ్చి, దగ్గరగా లాక్కోబోయా డామెని. అగ్నిసర్పాం బ్రహ్మలు కాబోతోంది అనిపించింది. గంటకి వెళ్ళేవరకు ఎవరూ మాటాడలేదు.

చిత్రమైన పరిస్థితిలో వ్యక్తులు విచిత్రంగా ప్రవర్తిస్తారు. ఇంతవరకు తనకి తెలిసిన రాణి వేరు. ఇప్పటి రాణిని అత డెప్పుడూ చూడలేదు. ఇంట్లో అడుగు పెడుతూనే సరైన బెడ్రూంకి వెళ్లిం దామె. ఈజిప్ట్ లో కూర్చొని ఆమెను గమనిస్తూ కూర్చున్నాడు శీఖర్. పెట్టె తెరిచి తను ఎంతో శ్రమపడి ఆనాటి "పరకల్లు పేరాచి ప్లాస్టి డ్రెస్"

పుష్పము మీ అవృష్టం చెప్పగలదు

మీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోతుందన్నీ, మీ సరియైన చర్యను గురించిన్నీ మీరు తెలుసుకోవగోరినట్లయితే ఒక పోస్టు కార్డుపై న మీకు ఇష్టమగు ఒక పుష్పము పేరున్నా, మీరు వ్రాయు లేదీ, వేరనివరములున్నా, మీ సరియైన విరునామాయున్నా వెంటనే వ్రాసింపండి. జ్యోతిషశాస్త్రములోని రహస్య గణితము మూలముగామేము గుణించి, మీరు కార్డు వ్రాసినలేదీ లగాయతు

12 మాసములలోను మీయొక్క అదృష్టము, లాభాదృష్టములు, జీవిత మార్గము, నీ వ్యవహారములోమీకు జయము కలుగునో, ఉద్యోగం విషయంలో పుంపిచెడ్డలు, న్యూర్యుల, ఆరోగ్యవిషయము, వరదేశమునము, శిర్దయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీ సుఖము, సంతానము, నిధినిక్షేపములు, లాటరీ, అకస్మా ద్రుష్టలాభము మొదలగువానిని గురించి పుష్పముగా మానవాళిగా వ్రాసి రు.1.20న. పై లకు మాత్రము వి. పి. గో సంగలము. (వి. పి. ఛార్జీలు ప్రత్యేకం). దుష్ట గ్రహములేవైనా ఉన్నయెడల శాంతిచేయు నిధానం కూడా తెలుపగలము. వివరములు మా పూబీపై నవసంబడును. మేము పంపిన బోగట్టా మీకు తృప్తిగా లేనిదితల పై కము వాడను. చేయబడును. ఒకసారి పరీక్షించండి. అద్రుం ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

Pl. Dev Dutt Shastri, Raj Jyothishi (W P.) JULLUNDUR CITY

అందమైన పాంపూ... రామణీయమైన కురులు — ఈ రెండూ మీకు పామాలివ్ లో లభించును!

పామాలివ్ పాంపూ పేయరకము కొద్దిరి నూనె చేర్చబడిన ప్రఖ్యాతిగాంచిన మిత్రము. అందుచేత దానిలో వచ్చుదియగు నురుగు ఆరోగ్యకరముగా కేళమును పెంపొందించు శక్తి గలదు. పామాలివ్ చుండ్రును పోగొట్టి కేళములను శుభ్రపరచును. అది మీకు అహోదకరమును చేకూర్చి, ఆరోగ్యకరముగా కేళములు పెరుగులకు లోకమి. అదనిక భారత ప్రీతి తమ శరీరములు మనోహరముగా విగనిగలాడుతు వట్లవలె మృదువుగా మండుటచే పామాలివ్ కు ప్రాముఖ్యత నిత్యం.

పామాలివ్ యొక్క సమృద్ధియగు నురుగు పొడుగాటి కేళములకు అందము చేకూర్చును

కట్న పిశాచి ఫ్యాన్సీ డ్రెస్

మొదలు ఈనాటి “అల్ప కట్న బలకలు” వరకు సంపాదించిన వనితాలోకం వ్యాపార పైల్ బయటికి తీసింది రాణి. అగ్నిపుల్ల వెలిగించి ఆ వ్యాపార్థి తగలబెట్టిపింది. అనాటి వాగ్వివాద పోటీలో తను గెలుచుకొన్న వెండి పతకాన్ని కిటికీలోంచి బయటికి గిరవాలు వేసింది. అంతే. తర్వాత రాణి ఏం చేసిందో, చేస్తూందో శీఘ్రంకే కనిపించలేదు. లేచి బట్టలు మార్చుకొని, స్వయంగా పడ్డించుకొని, బోనం పూర్తిచేశాడు శిఖర్.

తెల్లవారింది. వేటగాని బాణం దెబ్బతిని సొమ్మ సీల్చి పడిపోయిన లేడిలా పడిఉంది రాణి, మంచం మీద. ఆమె తలని పడిలోనికి తీసుకొని, ముంగురులు నవరిస్తూ తట్టి లేపాడు శిఖర్ ఆమెని; ఉదయం రి గం. అకి. ఆమె కళ్లు తెరిచింది. బాధగా మళ్ళీ కళ్లు మూసుకుని కొద్ది సేపటికి నెమ్మదిగా లేచి బాత్ రూంకి వెళ్ళింది. వేడినీళ్లు, బూత్ సేన్లు పరంజామా అంతా సిద్ధంగా ఉంది. ఆమెబయటికి తాగిన, “ఇదిగో అమ్మాయ్. ఈ విషం కాస్త వైచ్యుక్.” స్పూష్టలతో తయారుచేసిన పొగలు లేగుడున్న కాఫీ అందించాడు. కాఫీ తీసుకొని ఆమె భర్తని చూస్తూ ఊరుకొంది. ఈ వ్యక్తిని ఏం అనుకోవాలి. రాత్రి తను చచ్చిందో, బ్రతికి ఉందో అని అయినా చూడకుండా అన దోషన తను భోజనం చేసి నిమ్మకి నీరెత్తినట్లు పడుకున్నారా? ఇప్పుడేమో సేన చేస్తున్నారు. రాత్రి అంతా “ఈ రాక్షసుని” పై ఆమె పూర్వయంతో గూడు కట్టుకొని పేరుకుపోయిన అనవ్వు అంతా నెమ్మదిగా కరిగిపోవడం ప్రారంభించింది, కాఫీ కడుపుతో వడగానే. ఎలాగైనా, కాఫీ బ్రహ్మాండంగా చేస్తాడు శిఖర్.

రాత్రి ఎయిట వడవేసిన వెండి పతకం టేబిల్ మీద కనిపించగానే, నిరసంగా అంది రాణి “మీరు అనివసరంగా పంతులయ్య అయిపోయారాగని, రాజకీయాల్లో దిగితే బాగుపడేవారు.”

“ఏమో?”
“ఏంలేదు. చెప్పి దొకటి, నేనే దొకటి, నాళ్ళకే అచ్చి వచ్చాయి.”
“అయితే మీ నాన్న దగ్గర ఇంకా ఎంత డబ్బు ఉందే ? .... మరేం లేదూ, మళ్ళీ ఎన్నికలలో నిలుచుండామని.”

“చాలైంది. సిగ్గు లేకపోతే సరి. రాత్రి అంత భాటిగా తెక్కురు దంచేసిన ముఖాన్ని సిగ్గుయిన లేక పోయింది, అలా అనడాన్ని” ముచ్చటగా కోప్పడింది రాణి.

“అమ్మాయ్, నే నొకటి అంటూ. ఏంటావా? ఒక మనిషి రెండు పూటలా భోజనం చేస్తూ, రెండుసార్లు కాఫీ తిని, టిఫిన్ తాగి బతకడాన్ని నెంకి ఎంత అవుతుందంటావా?”

ఇంగ్లీషు తెక్కురకే తెక్కుల్లో అభిమానం ఎప్పటినుండో అనుకొని “ఏళ్లే” అంది.

“నీ సొమ్మేం పోయింది ? ఇంకో పాతిక చేసుకో” ఉదారంగా అన్నా డాయన.

“ఎళ్లై కంటే ఒక్క నయ్యాపైసా ఎక్కువ అవన” ఇచ్చితంగా చెప్పిందామె.

“అరే బప్పుకున్నాం. వెళికి ఏళ్లై వచ్చున బ్రతికినంత కాంం నిన్ను పోషించడాన్ని నా కెంత భర్త అవుతోందో తెలుసా ? ముష్టి మూడు పేలు కల్లుం ఇచ్చావని ....”

కోపంతో శరీరం వణికిపోతోంటే, పొంగి వస్తున్న దుశ్శిఖి అవుకోవడం కోసం విధల ప్రయత్నం చేస్తూ, కుమలిపోతున్న రాణిని చూడ గానే గుండె రుక్కుమంది శ్లేధాన్ని. అక్కడింక ఉండలేక బయటికి పోయాడు.

మొదటి గాయంనుండి కోలుకుంటున్న లేడికి గాయంపై గాయం కలిగింది.... టేలిలో మీది వెండి నరకం, హేంగరేకి వేలాడుతున్న తన “అద్దప్పిచ్చిన్నాం” ఒక్కమని నవ్వుయి. ఛీ. ఏం బ్రతుకు తనది ? తిండికి గతిలేక తను ఈయన్ను పెళ్లి చేసుకుందా ? భార్య అంటే ఇంత సిపంగా ఆటోపించే భర్తలు కూడా ఉంటారా ? కల్లుం పుచ్చుకోనేవాణ్ణి చేసుకోనని ప్రతిజ్ఞ చేసిందే తను. ఆ ప్రతిజ్ఞ ఏమైంది ? అదాటి సభలో 500 నుండి తనని చూచి ఘొల్లన వచ్చినట్లు అనిపించింది. ఇక లాభంలేదు.....

* * *

నాలుగుసార్లు రాణి గది దగ్గరికి వచ్చి తలపు బట్టినా ఏదా అని సంశయించింది సుందరమ్మ. మొగ్గానికి ఎలాగో ధైర్యం తెచ్చుకొని “అమ్మా రాణికి ....” అని కేక చేసింది. రోపలినుండి జవాబు లేదు. ఏమిటో రాణి పరిస్థితి అర్థం కావడం లేదు. అలిగి వచ్చిఉంటుంది. అది తెలుస్తూనే ఉంది. అయితే కారణం ఆమెకు అంతపట్టలేదు. రాణిని అడుగుదామంటే భయం. రెండు రోజుల నుండి చూస్తూనే ఉంది ఆమె. “అబ్బబ్బ— చంపుచు తింటున్నారే మీరంతా. నన్ను వంటరిగా చావనియండి” అని అందర్నీ కసిరి కొడుస్తూనే ఉంది రాణి. అంతే. ఇంకెవ్వరూ ఆమెని పలుకరించ దాన్ని కూడా సాహసించలేదు.

“అమ్మాయ్ రాణి, కాఫీ తెచ్చానమ్మా, ...” కొంచెం గట్టిగా పిలిచిందీశారి, సుందరమ్మ.

కాఫీ అన్నమాట చెప్పిన పడగానే దేవి అనుగ్రహించి తలుపు తీసింది.

“అదేమిటే ఆటాగున్నావ్ ? నీ నగలన్నీ ఏవి ?”

“అబ్బా, ఈ సీనిమా-పాట లేమిటమ్మా ! ప్రాణాలు తీసేస్తున్నాయి.”

“ఇకాళ సీత పెళ్లి కదే. అందుకు ....”

“దాని పెళ్లి అయితే ఇలా ఊళ్లో వాళ్లందర్నీ సినిమా-పాటలు చేసి చంపమని ఉండేమిటి ?” చావు తప్ప ఇంకోమాట రాదేం ఈ పిల్లకి ? ఇక జక్కడ అట్టేసేపు ఉంటే, ఇలాగే నాగుతుంది అనుకొని వెనుదిరిగింది సుందరమ్మ.

“నాన్నని ఒకసారి ఇలా రమ్మనవే అమ్మా” అని లేకపోయింది రాణి.

జడ్డిముందు నిల్చున్న నిందితుడులా రాణి ముందు నిలుచున్నాడాయన.

“నా పెళ్లికి ఎంత అప్పు చేశావు నాన్నా ?”

“ఇప్పు డబ్బు ఏండుకు .... మూడువూర పేలు ఉంటుంది”

“ఇది అమ్మి, కొంత అయినా అప్పు తీర్చేయ్ నాన్నా.”

రుమాలుతో మూటగట్టిన నగల్ని అందుకొంటూ అలాగే ఉండిపోయా డాయన.

“వెళ్లు నాన్నా.”

ఆ ఆజ్ఞని త్రినేత్రుడైనా పాలించవలసిందే.

అయిన వెళ్ళాడు, వచ్చాడు. వగలమూట తిరిగి రాణికి ఇచ్చేవాడు.

“ఏం నాన్నా, వెళ్లలేదా” అశ్రురసపోయింది రాణి.

“వెళ్ళాను.”

“మరి ?”

“మనం తీర్చవలసిన అప్పు అల్లుడుగారు తీర్చే రబ్బు పెళ్లి అయిన మర్నాడే.”

“ఏమిటి...ఏమిటి నాన్నా మర్నాడే అంటున్నది ?”

“అవునమ్మా, తనలా వెత్రం తనకు ముట్టి నట్లు అల్లుడుగారు పెట్టిన సంతకం కూడా చూచాను.”

మంచమీద వాలిపోయి, వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది రాణి. ఎవరూ ఓదార్చడానికైనా ప్రయత్నించక పోవడంతో, లేచి పంటింటో కూలబడింది. అమ్మ తనవైపు చూసి చూడకుండానే తన పనేదో చేసు కుంటూ ఉంది. ఇక ఉండలేక “అయిన మాట మాత్రంగానైనా ఈ సంగతి చెప్పింటే ఇంత దూరం

=====

భార్య : ఏమూడి! పండుగకి నాకో చిన్న వాచీ కొంటారా?

భర్త : చిన్న వాచీ యేంఖర్చు బిగ్ బిగ్ గడియారమే కొంటా.

కె. రంగారావు

=====

వచ్చేదికాదు” ఎటో చూస్తూ ఎవరితోనో చెబు తున్నట్లు చెప్పింది.

అయినా అమ్మ చూడలేదు. అందరూ తనమీద పగ తీర్చుకొంటున్నారా ? సరే. రిచ్చన లేచి తన గదికి వెళ్లి భద్రోపని తలుపులు ఓగిచేసి తనా చేయగలిగిన పని, ఏడుపు...చేసింది రాణి. అమ్మ చూడటంలేదు. నాన్న పరేసిరి. తను ఇక్కడెందుకు ఇక ? ఏ ముఖం పెట్టుకుని అక్కడికి వెళ్తుంది తను ? అయిన ఒకసారి ఇక్కడికి రాకూడదూ ? హే భగవాన్, రక్షించు.

సాయంకాలం 4 అయింది. అయినా భోజనాన్ని ఆహ్వానం లేదు. ఆకలితో కడుపు మండి పోతోంది. కోపంతో వళ్ళు ముడుతోంది. అంతా విశృంఖలం. ఇంట్లో ఎవరూ లేరా ? ఏమో తెలియదు. తలుపు తీసి చూద్దామా అనుకొంది. గాని అవమానం అయ్యవచ్చింది. ఏమైనా సరే అమ్మ వచ్చి బ్రతిమాలుతో గాని తలుపు తీయకూడదు. అంతే.

హఠాత్తుగా ఇంట్లో ఏదో కోలాహలం వినిపించింది. ఆ సందడి అంత హఠాత్తుగానే నద్దు మణిగి పోయింది. ఏమిటి ? ఏం జరిగింది ? అమ్మ వచ్చి తలుపు తట్టినా బాగుండును.... కనీసం పిలిచినా .... అందరూ కలిసి తనని ఏడిపిస్తున్నారు అన్నమాట సరే.

తలుపు తట్టిన శబ్దం వినిపించింది. ఇంత

వరకూ ఉన్న ఆత్రుత పోయింది. ఏమైనా సరే తలుపు తీయకూడదు.

మళ్ళీ శబ్దం. మళ్ళీ మళ్ళీ ....

“అబ్బబ్బ .... చంపుకుతిం ....” తలుపుతీసి అమ్మిపై నిరుచుకు పడవోయిన రాణి ఎదురుగా ఉన్న శాల్మి చూచి నిర్భాంత పడిపోయింది.

“మీరా ....” అంది ఆఖరికి ఎలాగో గొంతుకే వెగల్పకుని.

“కాకూడరా ?” కొంటేగా ప్రశ్నించాడు శేఖర్, తన వెనుకనే తలుపు మూసేస్తూ.

“మీ .... మీ .... మీరు .... మీరు ....”

ఒకవైపు అవదం, ఇంకోవైపు దుఃఖం, మరొక వైపు కోపం, అటు తర్వాత పక్కాత్పాపం—ఇలాంటి పన్నీ ఒక్కసారిగా రాణి చిన్న పుద్దయంతో చోటు చేసుకోలేక తప్పుకులాడిపోగా, భోరన ఏడవ జోయి, అందుకు అభినవాసం అడ్డురాగా తనను తాను సంభావించుకోలేక భాగాల్ని కూలిపోయింది రాణి, శేఖర్ పాదాల దగ్గర కాదు, అతని విశాల వక్షంపై.

“మీ రెంట్ టీసులంటి. ఈ రెండు రోజులు నేవెంత యాతన అనుభవించానో మీ కేం తెలుసు? మాటమాత్రంగా మీ రీ విషయం చెప్పిఉంటే ....”

ఇంకా ఎన్నెన్నో విషయాలు తన శీర్షికి చెప్పుకుని ఊరట చెందాలని అనుకొంది కాని ఒక్క మాట కూడా ఆమె నోటినుండి ఊడివడలేదు.

ఆమె తీల నిమిరుతూ అన్నాడు శేఖర్:

“నాన్నగార్ని కల్లుం అంటే పట్టింపు. నాన్న గార్ని కాదనలేక, నన్ను నేనే కాదనుకోలేక, ఆయనకు తెలియకుండా అమ్మన ఇచ్చినట్లుతో మీ నాన్న చేసిన అప్పు తీర్చేశాను. కెంతెంతో బుద్ధిమంతుడని మా నాన్న మురిసిపోతూ ఉంటారు. ఆయనకే ఇంత మోసం తలపెట్టాను. శేఖర్ కంతం రుద్దం అయిపోయింది. ఆమె చేతులు శేఖర్ పీపున్న బలంగా బిగుసుకుపోయాయి.

మూడు రోజుల “బాకీ” తీరిపోగానే ఆమె చుబుకాన్ని బొటనవేలితో పెక్కి “చూడు బంగారంలాంటి వర్ష ఎలా పాడు చేశావ్” అన్నాడు.

ఆమె చూచింది. నిజమే కాటుక, కప్పిళ్ళ మరకాలతో వర్ష అనర్హంగా ఉంది.

“అంతే కావాలి. నన్నేడిపించినందుకు మీకు లెక్క.” బుంగమూతిపెట్టి దూరంగా జరిగి నిల్చింది.

“అయితే మీ నాన్న చోగి మీ రెండువందల యాభై వట్టుకురా. ఏభై సీతిండి భర్తకి, ఆ రెండువందల పెట్టి మీ అరడజను వర్షాలు కుట్టించుకుంటా. ఇలా రోజు కొకటి సువ్వు పాడు చేసేస్తూ ఉంటే నే నెక్కడినుండి తెచ్చుకొనేది ?”

కోపంతో వణికిపోలేదా రాణి ఈసారి. కరుకుగా చూచి, చురుకుగా నవ్వేసింది, మీ విషయం తెలిసిపోయిందే అన్నట్లు.

ఆమె నవ్వున చూచి “మర్నా ఏడుస్తేనే ఇంచక్కా ఉంటావున్నీ” అన్నాడు.

“అలాగేం ?” ముక్కు ముప్పైని నంకర్ల తిప్పుకుంటూ అంది ఆమె.

ఆమె దగ్గరగా వెళ్ళి, “నీ ముక్కు చూస్తోంటే .....

పెళ్ళిపందిరి నుండి ఈసారి హాయిగా వినిపించింది పాట “నన్ను విడిచి నేను లేనట్లే....” ★

(చిట్కాలు సంపాదక శ్రీ ఆధునిక ఇది అంకితం)

“రెండు నెలల్నించి ఉత్తరం రాలేదు. ఆరు నెలలైంది దిక్కడికి రాక. కుసుమ ఎంతో దుఃఖంతో ఖుమిలిపోయేది. వారం క్రితం మీ నాన్నగారెళ్ళారు మాచర్లకు. సమ్మచ్చగానీ, సుబ్బారావెంతో బుద్ధి మెంతుడు, మంచివాడు కదా .... ఎంతో మారి పోయాడుట. సేవాటం నేర్చుకుని, అందులోనూ డబ్బుతో; హైదరాబాదుకు వెళ్ళినట్లు పనిమీదవెళ్ళి వస్తుండల్లా తాగి వస్తాడట. ఈ దుర్వ్యవహారాల అలవాటయ్యాయో లేదు. నాన్నగారెళ్ళినప్పు డింట్లో తేడట. తల్లి చెప్పి చెప్పి ఏడ్చిందట. వాళ్ళన్న నేర్పించాడంటారు మీ నాన్న ....”

“ఇంతకూ నాన్న అతన్ని కలుసుకోలేదా?”

“రెండురోజులు అన్నారా. కలుసుకుని మాట్లాడా అనేగా వెదదా? అలా తెనులెక్కడోకంటే రారాగా? ఊరూ మూడోజాన కలిశారట. ఎంతో ఖచ్చితంగా చెప్పాడట: “కుసుమ నిక తేలేను. నన్ను మర్చిపోవ్వండి. నేనీ బాధలు పడలేక ఈ దురలవాట్లు నేర్చుకున్నాను. మా అమ్మ, నాన్న, అన్నలును వదలరు; మా అమ్మ, నాన్నల ఈ పయనుతో పదిలేత చీర పూదయం వాకు లేదు. ఎవరో ఒకరు శాశ్వతంగా కన్ను మూసేగాని ఈ నమస్సు తెగదు. కానీ చావు కోరికంత మూగ్నాడ్చి కాను. కుసుమ కన్నా యం చేస్తున్నాననే బాధను పోగొట్టుకునేందుకే ఈ వ్యవహారం లోనయ్యాను. ఆ ఆటలో బడితే అదే లోకం .... అలాగేనా కొంత మర్చిపోగలను. కన్న కొడుకు ముద్దు పువ్వులు లిర్చి చూచుకునే భాగ్యం లేదు” అంటూ ఎంతో నిరాశతో ఏరొగలా మాట్లాడాడట. నాన్న ఎన్నో మార్గాలు చెప్పారు. నువ్వు వచ్చేసెయ్య; డబ్బు సంపుటా ఉందామ. వారి సుఖం కోసం నీ భార్య బిడ్డల్ని త్యజించటం న్యాయంకాదు నాయనా అంటూ ఎంతో చెప్పారట. చూద్దాం—అలోచిద్దాం—అంటాడుట. నాన్నవచ్చేశారు. కుసుమతో ఏమని చెబుతారు. నాన్న రాకకోసం వేయి కళ్ళతో ఎదురు చూస్తోంది పిల్ల. ఎన్ని రాకముందే “ఏమన్నారు? ఎక్కడున్నారు?” అంటూ వెనకాలబడి ఆడుగుతోంది. నాన్న అంతా చెప్పకపోయినా, “నీవు వెళ్ళటం మంచిదికాదు. అక్కడి వాతావరణం మారలేదంటూ చెప్పారు. కానీ సుబ్బారా విచ్చిన ఉత్తరం ఇప్పుడే రచ్చింది కాదు. ధాన్యం లివ్వకూడదనే లనుకున్నారు కానీ, ‘ఉత్తరం ఇచ్చారా నాన్నా ....’ అంటూ పంకీకి తగిలింది చివర జాబులను తడిసు తీసుకుంది. గట్టి పిల్లే నమ్మాయి. ■ ఉత్తరంలో ఏంరాశాడో తల్లి — రెండ్రోజుల వరకు పనిషిలా లేదు. ఏదో ఆలోచిస్తూ ఆలా కూచుని ఉండిపోయేది. పిల్ల ఏం చేసిందనుకున్నావా? ఇలాగే అందరం వదుకుని ఉన్నాము. ఆ గదిలో దూలం మీదికి తాడు వినరటం, అది క్రింద పడటం మొదలవెట్టు మీద కూచుని నేనైతే ఆడుతున్న బాబిగాడు చూచాడు. అక్కయ్యకు చేతకావటంలేదల్లే ఉంది, ఉయ్యం వెన్నోదేమోనని ‘నే నేనానే’ అంటూ చుట్టు తిరిగొచ్చాడు. ఎందుకోనమ్మా మంచి నిద్రలో గబుక్కున మెళకకు వచ్చింది. వాట్ని చూచి ‘పడుకోక ఎండలో ఏం ఆటలురా వెదదా’ అన్నాడు. నాడేమో అక్కయ్య ఇలా చేస్తోంటే

బంగారు పంజరం

27-వ పేజీ రెండువాయి

వచ్చా నన్నాడు. నా గుండెల్లో రాయి బడింది. గబగబ వెళ్ళి తలపు బాదామ. తెరవడే! మీ నాన్న లేచావారు. “తల్లి! ముసలివాళ్ళం—మమ్మల్ని దయతల్లి తియ్య” అంటూ మొత్తుకుంటే తిసిందమ్మా .... ఏముంది, ఒక కొనను ఉచ్చు వేసుంది. దాన్ని చూడగానే నా మతిపోయింది. “ఇదేం పని తల్లి” అంటే మాట్లాడదు. ఏడుస్తుంది .... దాని కర్మ .... దాని జీవితమే నాశనమైంది .... వ్వి.”

నిర్మల కొయ్యబారిపోయింది. ఇదేమిటి? ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఈ ముళ్ళు! కుసుమ ఇంతటి సాహసం చేస్తూ దనుకోలేదు. చదవమన్నప్పుడు చదవకుండా, నళినితో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ, పని చేస్తే అరిగిపోతామో అని సుకుమారిలా కాటం గట్టిపె కుసుమేనా ఇంతటి పని తొనిచి చేసింది?

వెనుకటికి ఒక ఇంటినియను శాస్త్రజ్ఞుని కొకనికి మత్రిభ్రమణం కలిగింది. వైద్యవేత్తలు కొందరు చదరంగం ఆడటం మేలన్నారు. ఒక మంచి ఆటగాణ్ణి పిల్చి యీ శాస్త్రవేత్తతో ‘ఛెస్’ ఆడ నియమించారు. ఆ రైల్వే స్టేషన్ శాస్త్రకారుడి పిచ్చి కుదిరింది గాని చదరంగం ప్రవీణునికి మతిపోయింది.

అర్ . రావ (తెనాలి)

రెండు గ్లాసుల చల్లటి పిళ్ళ గొంతుతో పోసు కున్నాక గాని పాదాన గొంతుక తడి కాలేదు. తల్లిచె నదలో చూస్తూ కూచుంది.

“కావలా కాస్తున్నామంటే మమ్మ .... నీవు ఉన్నంతకాలం దానికి మారిపోయ్యి—ఇలాంటిపని చేయకని. నీ మాట వింటుండేమా! ఏం రాశాడో కాని పిల్ల పూర్తిగా మారిపోయింది. నా కేం చేసేందుకు చేతులాడందే—దాన్ని చూస్తూంటే కడుపు తరుక్కుపోతోంది.”

కమలమ్మ కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది. నిర్మలకు కన్నీళ్లే లేనట్లుంది. ఆమెకు అంత ఓపికలేదు.

రెండోరోజు మధ్యాహ్నం చెల్లెడగ్గర కెళ్ళి కూచుంది. మరళి, లత ఒకే మంచమీద పడుకున్నారు. లత చెయ్యి తమ్ముడిని పట్టుకున్నట్లు పిచ్చిమీదుగా ఉంది. నిర్మలకు ఆ దృశ్యం ఎంతో మురిసేగా ఉంది. కుసుమ పడుకునే ఉంది.

“కుసుమా—నీవు చేయబోయిన పాడు పనిని గూర్చి అమ్మ చెప్పింది. ఎందుకలా చేశావు?” అంది మందలింపుగా.

“అతికి బాగుపడేది లేనప్పు డింకేం చేయా అక్కాయో! నా కెండుకో విరక్తుట్టేంది. శాశ్వతంగా నెలపు తీసుకుంటా మనుకున్నా నంతే” అంది గాగ్గరికంగా.

“మబ్బరాపు ఉత్తరం రాశాడంటే ... ఏముందిమీ బంధులో?”

“ఉత్తరమే ఇస్తా. చదువుకో” అంటూ పెట్టె తెరచి, పైనే తెరచివన్న కాగితా న్నందించింది.

“నిర్మల తీసుకుంది కాని, దానిమీదికి దృష్టి సారించ నంకోచిస్తోంది. కుసుమ గ్రహించింది.

“ఫరవాలేదు చదువు” అంది.

నిర్మల తనలో తాను చదువుకుంటోంది .... అన్నయ్యతో డెబ్బలాడి, తరిమేసి తత్పరితంగా అమ్మకు కల్లో బాధను చూడలేను కుసుమా. ఆ పుద్గావ్వంలో వారి కింతటి దుఃఖాన్ని కల్గించటం ఇష్టంలేదు.

“నా ప్రాణంతో సమానమైన నీ విక్కడ లేకుండా బ్రతకలేను. నిన్ను తీసుకొస్తే నీవు పడే బాధలను చూడలేను. ఈ భిన్నమైన శోరైల పవ్య పలిగిపోయినాను.

... ఎదురుచూస్తూన్న సుముహూర్తం రానురాను దూరమవుతున్నట్లుంది .... ఏముక్తి ఎప్పుడో.

నిన్ను, నన్ను శాశ్వతంగా దూరంచేసి నా అండ జేరి పోయినా జీవించాలన్న కోర్కె పరించాలని అన్నయ్య (నా డవలు అన్నయ్య కాదు) ఎంతో పెద్ద పెద్ద పన్నాకలే వేస్తున్నాడు; పన్నటంతో నీతి వియమాలను పూర్తిగా విస్మరించాడు. కాని వాటిని నమ్మలేదు. సమ్మను కూడ. పూదరని వృందనతో జీవిమే దుర్భరమై పోతోంది.

“నేను నీ దగ్గరకు రావటం మానేసేగాని నీ గురించి అన్నయ్య మానం నహించడు. నీ జీవితంతో అరాంకి కలంకా వ్వాపించే అనకాకం అన్నయ్యకు కలగకూడదనే, నీ దగ్గరకు రావటం మానేశాను.

నీవు లేకుండా ఈ ఒంటరి జీవితం ఎన్నాళ్ళో— అని ఆనుకుంటే ఎంతో భయంతో పూదయం విలవిల్లాడిపోతుంది.

మామయ్య చెప్పి ఉంటారు. ఇంటికి వెళ్లే నీవు జ్ఞాపకాని కొస్తావు. అందుకై ఆసీనుమంది అక్కడక్కడే ఉంటూ, దుర్బలనాల కలవాటయ్యాను కుసుమా!—అది కాలక్షేపంగానూ, కాస్త మనశ్శాంతిని పోగొట్టే సాధనంగానూ ఉంది.

కానీ .... కుసుమా .... పెరుగుట నిరుగుట కొరకే .... అంటారు చూడు. అలా అన్నయ్యకు దుర్బలలు మూడుతున్నట్లుగా వాలో ఎక్కడో ఒక కాంతి కిరణం పడేపడే హెచ్చరిస్తోంది. నీతి వియమాల లేకుండా గజపోకిలా తిరుగుతూ వచ్చని సంసారాలను నాశనంచేస్తూ తదింద్రుల పూదయంలో నర్మదా కారుచివ్వలా మండిపోతున్నాడు. వాళ్ళకు శాంతి లేదు. తమ్ముడి జీవితాన్ని నాశనం చేశాడు. హద్దుమీరి ప్రవరిస్తున్నాడు .... అతని దినాలు దగ్గర కొన్నున్నాయి.

“దాండా ఉంది కుసుమా! బండరాళ్ళను పగులగొట్టేగాని అడుగునున్న నీరు లభించదు. మందు సిద్ధంగా ఉంది. హనిచేయని ఆ మందున

చూచి బండ గజగజ వణికిపోవటంలేదు .... ఒక్క అగ్గిపుల్ల గియాలి .... అంతే .... ఆ అగ్గిపుల్ల గిసేంత ధైర్యం కూడగట్టుకోవాలి .... గిసి నిప్పుంటే నాకు కూడ చాని సంభవించవచ్చు .... అందుకే ఈ సందేహించడం .... అందుకే తారట్లాడుతూ వెనుదిరుట .... అందుకే ఈ ఆలస్యం.

కుసుమ! ఒకటి మాత్రం నిజం. నా కింకా పూదయం ఉంది. ప్రేమ ఉంది.... అందుకే నీవు ఎప్పుడూ జ్ఞాపకం వస్తావు.

మరలని, నిన్ను చూడాలని ఉంది. ఎన్నాళ్లకో... ఎన్ని మాసాలకో .... ఎన్ని సంవత్సరాలకో...."

మిగతాది నిర్మల చదవలేదు. దీర్ఘశ్వాసతో మునిగిపోయింది. ఉత్తరం మడిచి చెల్లి కిచ్చింది.

"అలాంటి చీడపురుగుల్ని సంఘం ఎందుకు త్రోసిపారేయద్దు!" అంది కుసుమ.

"కుసుమా .... అది నిజంగా చీడపురుగు కాదు. మనలాంటి మానవుడే. కానీ తల్లి దండ్రులు కూడా ఉన్న చీడపురుగు. అందుకే సంఘం నీ చేయలేదు. ముల్లు—అరటాకులా అతను, సంఘం ఉన్నారు మరి."

"బాగా చెప్పావక్కా. అందుకేగా మేమంతా ఆతనికి భయపడేది."

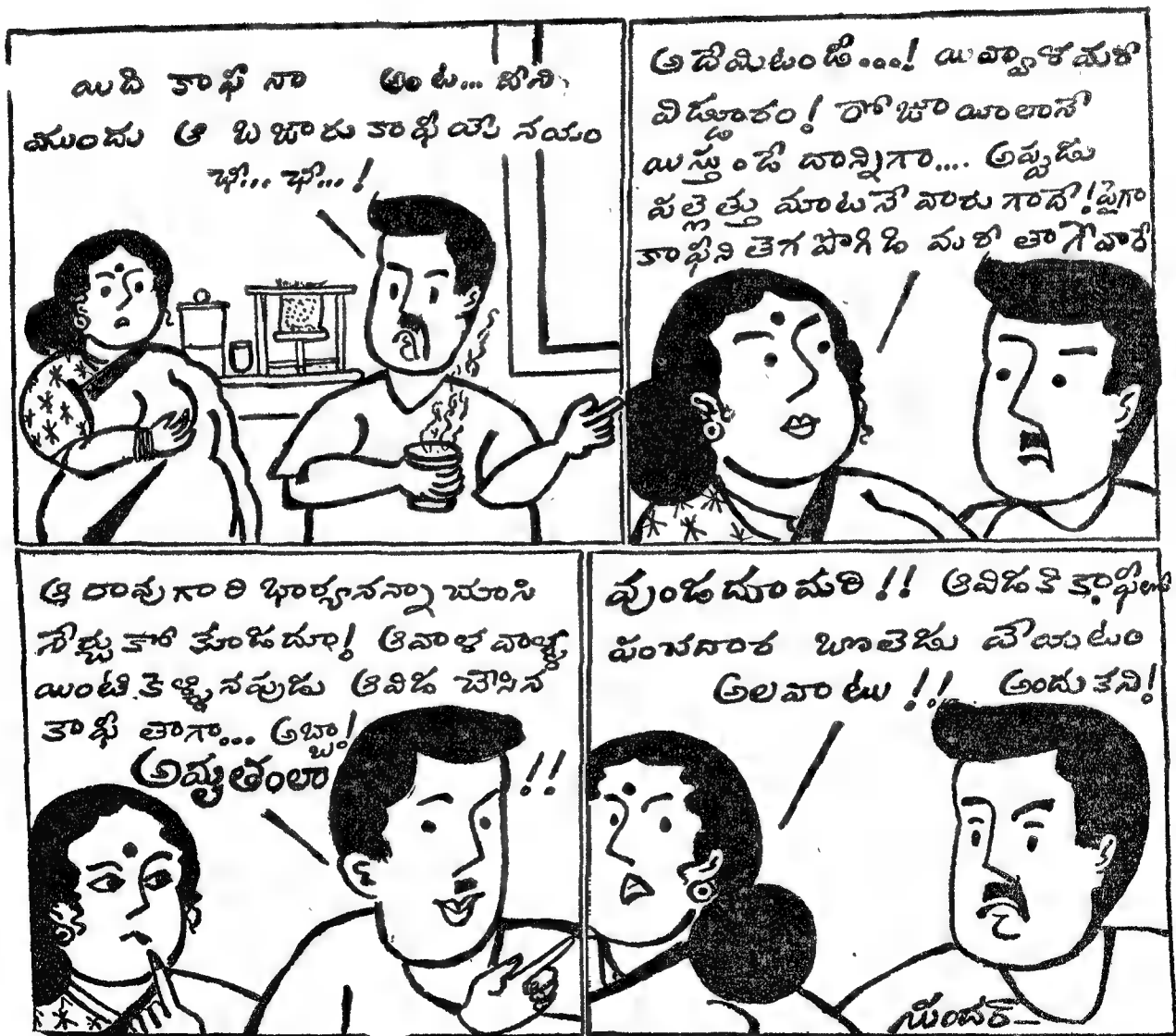
"ఇంత అఘాయిత్యాని కొడిగట్టేటంత విశేషం ఏముందనిదులో?" నిర్మల ఉత్తరంకేసి చూస్తూ అంది.

"ఇలా ఇంతవరకు వ్రాయలేదు. ఏవేవో కబుర్లు వ్రాస్తూ, ఇంకొన్ని రోజులే వని, వోపిక పట్టమని, మా ఇద్దరి ఆరోగ్యం విషయంలో జాగ్రత్తగా ఉండమని, తనమీద బెంగపెట్టుకోవద్దని, మంచిరోజులు రాకపోవని .... ఇలా వ్రాసేవారు.

నెంతు తప్పకుండా రెండుత్తరాలు రాసేవారు. రెండు నెల్లె నుంచి రాయటం మానేశారు. ఇక్కడికి రాక ఆరు మాసాలైపోయింది! ఆందరూ ఏమేమో అనుకుంటున్నారు. నన్నేదో వారంతా సాకి, 'సంపా' సనంమీద కూచోబెడుతున్నట్లుగా ఉంది. అమ్మకు, నాన్నకు లేని కష్టం వాళ్ళ కెందుకో .... అసలే ఇలాగైందని కుమిలిపోతుంటే వీళ్ల మాటలు శూలాలై గుచ్చుకుంటున్నాయి. అప్పుడగ్గర ఎవరేం మాట్లాడరు. ఒంటరిగా వన్ను చూడారూ .... అయిందన్నమాటే. ఎంత బాగా కల్పించి అడుగుతా రనుకున్నా వక్కాయే. నా కిదంతా భరింపరానిదిగా అయింది. అమ్మ, నాన్న చూస్తే నీ విషయంలోనూ, నన్ను గూర్చి చింతించని రోజు లేదు: వారి ఉత్తరాన్ని బట్టి చూస్తే నా జీవితంలో తిరిగి వారితో కాపురం చేసే శుభసమయం లేనట్లే.

ఇదీ వరస—12

సుందర్

కాలేజ్ వాడి నోటినించి దుర్వాసన రాకుండా వేసుకోండి రోజంతాదంతక్షయం రాకుండాకూడా కాపాడుకోండి!

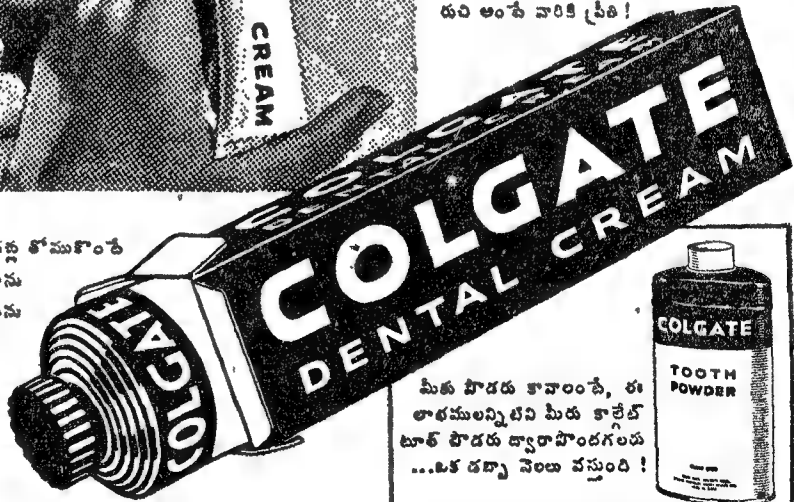

ఎందుకంటే : ఒక్క సారి తోముకొంటేనే
కాలేజ్ వెంటర్ క్రిమ్ నోటిలో
దుర్వాసన మరియు దంతక్షయమునకు
కారణమైన మూక్కరి క్రిములను 85%
వరకు తొలగించును.

కాలేజ్ 10 మందిలో 7 గురికి నోటి
దుర్బంధమును వెంటనే అపురుందని మరియు
రోజునము అవగానే కాలేజ్ పద్ధతిలో పళ్లు
తోముకొనుట ద్వారా ఎక్కువ మందికి
ఎక్కువ దంతక్షయము అరికట్టించని, దంత
కాస్తచరిత్రలో పూర్వము ఎన్నడూ తెలియనే
యినంతటా కాస్త పరిశోధనల తరితముగా
నిరూపించబడినది !

ఊరికే నోటిలో పిళ్లు పోసుకొని
పుక్కిరించుట చాలదు. రోజునము అయిన
వెంటనే క్రమంతప్పకుండా కాలేజ్ తో పళ్లు
తోముకోండి. దాని చుట్టూ న సురుగు పళ్లు
మధ్య కనపడకుండా ఉండే నందులదొనికి
పెళ్లి నోటి దుర్వాసనను మరియు
దంతక్షయమునకు కారణమైన మళ్ళీ
పోతున్న అహరపు తునకలను తీసివేస్తుంది !
పిల్లలు కాలేజ్ తో పళ్లు తోము కొనుటకు
యిష్టపడతారు. ఎందుకంటే దాం వేపు
ఉండే దాని పిప్పరమెంటు వంటి
దురు అంటే వారికి ప్రీతి !

- కాలేజ్ తో క్రమంతప్పకుండా పళ్లు తోముకొంటే
- ✓ నోటి దుర్వాసనను పోగొట్టును
  - ✓ దంతక్షయమును నిరోధించును
  - ✓ పళ్లును మెరుస్తూ ఉండేలా ఉంచును

మీకు పొడద కావాలంటే, ఈ
లాభములన్నిటిని మీరు కాలేజ్
టూల్ పొడద ద్వారా పొందగలరు
...ఒక డబ్బా వెంట వస్తుంది !

నోరు ఎక్కువ శుభ్రముగా, తాజాగా ఉండుటకు మరియు పళ్లు ఎక్కువ తెల్లగా ఉండుటకు
ప్రపంచములో ఏ యితర పళ్లు తోముకొనే క్రిమ్ కన్న కాలేజ్ నే ఎక్కువ మంది వాడుతున్నారు

© 1962 Colgate-Palmolive Co.

బంగారు పంజరం

తోచింది. ఆఖరున చూచాయగా 'విప్లవ పంచత్త' లాంటి అని రాశారు. ఇలాంటి ధోరణి ఇంత కాలం లేదు. వారి కెంత విరక్తి పుట్టుందో ఇలా వ్రాసేందుకు .... పనివాళ్లంతా ఎంతో గౌరవ పొన్నారు. మెకానిక్కులకు తనంటే ఎంతో ఇష్టం, గౌరవం కూడా. ఇంజనీర్ల నంగతి చెప్పక్కర్లేదు. తన క్రిందివారికి తనంటే ఎంతో భయం. మాట ఇచ్చితం మనిషి, అవ్యాయాన్ని సహించనేలేడంటూ ఉంటారు .... కానీ అన్న, అమ్మదగ్గర వారి అశక్తి చూస్తే ఆశ్చర్యం వస్తుంది. ఇదంతా పెద్ద మాయాజాలంతా, కొరకరాని కొయ్యగా అనిపించింది. భర్త మంచివాడు కాకుండా అడపిల్ల పుట్టింటో ఉంటే అది వేరు; ప్రాణవదంగా చూచుకునే భర్త, సత్ప్రవర్తనాదు—తన నేలకునే స్థితిలో లేకుండా దూరంగా ఉంటే ఒంటరిగా పుట్టింటో ఉండటంలో ఏ మర్తముంది చెప్పు. నాకు తెలుసు ఇది తెగే సమస్య కాదు. ■ క్షణంలో దనిపోవాలనే కోర్కె రావటం తడవు ప్రయత్నం చేశా .... కానీ !"

నిర్మల మౌనంగా వింటోంది. కుసుమ ఇంకా చిన్న దనుకుంటోంది. జీవితమీద విరక్తి పుట్టే వయస్సు వచ్చేసిందా ? అంతా గమ్యత్తుగా ఉంది. అప్రయత్నంగా పెదములు చిరునవ్వుతో మెలి దిరిగిస్తే.

కుసుమ అక్కయ్య వైపు వింతగా చూస్తోంది. ఆ చిరునవ్వు పెదాలమీదే ఉంది. కళ్ళలో నీళ్లు పారలుగా వస్తుంటే "కుసుమా .... ■ పని నేను చేసుంటే?"

"సువా!" అంది కుసుమ గబుక్కున. వారు కదిలింది కాని మాటలు స్పష్టంగా ఉద్భవించ లేకపోయింది. కళ్ళ పెద్దవిగా చేసి "సువా!" అంది రెండోవారు.

"జేను. నేనే" అంది నిర్మల మామూలు ధోరణితోనే.

"అమ్మో—ఒడ్డక్కాయ్ .... మమ్మే .... బాబోయ్ .... అనుకుంటేనే భయం వస్తుంది..."

"ప్రశ్నకు జవాబివ్వలేదే" అంది నిర్మల. కన్నార్పకుండా అక్కవైపు చూచింది. ఆ ప్రశ్న వీదో చలుక్కున గుర్తొచ్చింది. గుండె రుల్లునుంది. "అలాంటి వసలు తలంచుకోనే కూడదు .... అమ్మో, మేమంతా ఉండగా, అమ్మ నాన్న, అక్కయ్యలు, తమ్ముళ్ళు, మీవాళ్ళు ...., ముఖ్యంగా నేను, లత—అందరం ఎంతగా విలసిందే వాళ్ళం. మేమంతా వినయోవాళ్ళమో అలో చించేనా అక్కాయ్ ..... " జలజల కన్నీళ్ళు రాలు స్తోంది.

నిర్మల చిరునవ్వు అలాగే ఉంది. కళ్ళలో నీళ్లు కారిపోతున్నాయి. కుసుమ ఇంకా చిన్నదే. వికసించని అనరివక్త పూదయం ఆమెది. ఎంత అమాయకంగా మాట్లాడుతోంది. వ్యధనంతా మాటలుగా మార్చి ఎలా మాట్లాడుతోందో! నిర్మల అమాం తంగా చెల్లెని కావలించుకుంది. కొన్ని క్షణాలు గడిచాక కుసుమ భుజాలమీద చేతులు వేసి దూరంగా

వట్టుకుని ఆమె కళ్ళలోకి నూటిగా చూస్తూ అంది:

"అంత పని చెయ్యంపకున్నావే! పిచ్చిల్లి— మమ్మల్నేచేసి పోదామనుకున్నావు! ఆరోచించావా? అనలే మీ బావగార్ని గూర్చిన మనోక్షోభతోనే నెంతో కృంగిపోతుంటే వచ్చింకా పాతాళంలో కబుర్లొక్కా లనుకున్నావా ? నీ బిడ్డకు తల్లి లేకుండా పోవాలని చూశావా! అమ్మా, నాన్న పూర్వయాలను రంపపు కోత కప్పగించాలని కోరావా ? నీ భర్తకు తిరని దుఃఖం కల్గింది, జీవించినంత వర్యంతం తనే దానికి కారకుడై వట్టుగా తలపోసి కృంగిపోవాలని ఆశించావా ? నాకు మాత్రం ఈ కోర్కె గల్గలే దనుకుంటున్నావా కుసుమా ? చచ్చి పాదించే దేముంది చెప్పమ్మా ! దనిపోయినవాళ్ళ నంగ తలుంచు; బ్రతికున్నవారి దుఃఖాన్ని మారంతలు చేసి, వారికి బ్రతికుండగా ఇవ్వని సుఖం చచ్చి పోయాక పిం ఇవ్వగలం .... మన కష్టాలకు, అనే దన కంతు లేవట్టే ఉంది. అందుకు మనం దిగ జారి పోవాలా చెప్పు ? వాటిని దైర్యంతో ఎదుర్కొని సహంపగల్గేంతటి మనో నిబ్బరం సంపాదించాలి. మన దృక్పథంలో, నడవడిలో మార్పు రావాలి. రోకానికేం .... ఎన్నెన్నో అంటుంది. మనలో తప్పు లేనంతవరకు ఆ భావన మన కొక కవచంలా పనిచేస్తుంది. ఎప్పుడైతే తప్పులుడుగు నేశామో, 'రోకపు తీరుకే' భయపడవలసివస్తుంది. ఆ కవచంలో చీలిక లేర్పడతాయి. అప్పుడు నిజం గానే భయపడాలి.

"నీలాంటివారికి .... అంటే మనలాటివారికి చేతి నిండా పని, నోటినిండా మాటలుండాలి. అప్పుడే స్వనిషయాలను గూర్చి చింతించేందుకే సమయం ఉండదు. నీ కే ఆలంబనం అగుపించకుండా ఉంటే ఏదైనా పుష్టింపుకోవాలి కాని, విద్ర లేచింది మొదలు ఒకే ఆలోచనతో మనము మొద్ది పాడు చేసుకోకు .... నేనూ అనుభవిస్తున్నాను కుసుమా .... ఇవన్నీ చేస్తుంటే మీ బావగార్ని గూర్చి నీ చింత తగ్గుతుంది. మనను బాగులేక కూచున్నానో .... ఇక ఆ రోజంతా వాలో నే నుండను. అనుభవమీద చెబుతున్నానుమ్మా .... అందుకే నాకు మాట యియ్య, ఇలాంటి పని ఇకమీదు తలపెట్టనని."

నిర్మల చేయి వాచింది. కుసుమ తదేకంగా అక్క వైపు చూస్తూ కొన్ని క్షణాలనంతరం అక్క చేతిలో చేయివేసి "నా కిప్పుడు దైర్యంగా ఉండ క్కాయ్. అలాంటి పని చేయను. నీ మాటలు నిజంగా నా కెంతో పూరణ గల్గించాయి. మనిద్దరి కెక్కువ భేదం లేదనుకుంటూ నక్కాయ్. ఇద్దరికీ భర్తలున్నా, కావలసిన సుఖంలేదు .... "

ఎవరి ఆలోచనల్లో వారు మునిగిపోయారు. సాయంత్రమైంది. కిటికీలోంచి చల్లగాలి వీస్తూ ప్రాణానికి హాయి గొల్పింది. కొంతసేపటికి మార్పుని కిరణాలు ఇవన చువ్వలోంచి దూసు కుని వచ్చి వారి పూదయ జ్యోతులను వెలిగించి వట్టుగా వారి మీద పడినై.

అప్పుడే ఆ గదిలోకి నిమ్మరసంతో వచ్చిన కమలమ్మ, వారిద్దరి ముఖాల్లోని వర్షపుసును వింతగా చూస్తుండిపోయింది. (నవీం)

RATNAM'S N-OIL

(వైఫల్యకరమైనది)

అంగనరములు ఖరీదీసరి పెండి, చిన్న దినతో 88గి యధాక్రమం అండా త్రాగి సౌఖ్య మనుభవించుటకు 50 సం. ప్రఖ్యాతి గలది. 1 పీసా చూ. 10 అం. పి. 1-4-0 కొనలసినవారు ముందుగా 1-4-0 పంపేది. ఇందులో స్వతః 25 అం. అర్థంతులగుటకు చూ. 25-0-0 అం. పాక్టర్. రత్నం నెన్స్ (Estd 1904) చులక పేటర్లింగ్స్, అజంపూరానూర్ బద్ది, హైదరాబాద్-24 (ఆంధ్రప్రదేశ్)

పంధిత ది.గోపాలవార్యులవారి

అరుణ

ప్రీతి ఆరోగ్యసాహాయకు.

అయుర్వేదాక్షమం
ప్రతికల్పమిది
మే 1945

మీరు
ఉబసముల్
బాధపడుతూ
ఉంటే
ఎఫాజోన్
వాడండి .

కయోరీ మరియు పంచకపు రాధాబా
జె.ఎల్. మోరిసన్, పన అండ్ జాన్స్
(ఇండియా) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
బొంబాయి . కలకత్తా . మద్రాసు . ఢిల్లీ
JMEY-TEL

కారి బరువుశరీరంలో ఇవతలికివచ్చి భవంతి వాకిట పెద్ద అరుగుమీద మెత్తని దిండుమీద ఆసుకుని కూర్చుని హేలా రంగనాయకునివై పాక క్రీగంటిమాపు ప్రసరించజేసి వెనుదిగి తాంబూల సేవ ప్రారంభించాడు. రంగనాయకుడు డబ్బాని పన్నెదికి పోయి చేతులు కట్టుకుని నిలబడి మిక్కిలి అడకువతో తన గోడు వెళ్ళబోసుకున్నాడు. ధర్మకర్త పాక చెక్క కటుక్కుమని కొరికి క్షణకాలం సఖిఖి వర్ణంతము రంగనాయకుని శరీర పొవ్వం వరిక్షించాడు:

‘ఉత్సవ సమయాలలో అవసరమయినప్పుడు అర్ధరాత్రివేళ వరకు స్వామి కెదురుగా నిలిచి మల్ల విద్యా వినోదాలతో సేవింతువా! ఏమంటావు!’
‘చిత్తం అలాగే! అవసరమయితే తెల్లవారు జాము వరకు కూడా సేవించగలను! అయితే ఆ కష్టం మాత్రం తమరు కొంచెం చిత్త గించాలి.’

‘ప్రస్తుతానికి మాసానికి మూడు బంగారు చక్రాల కప్పు వేతనం వీలవడదు. ముమ్మందు నీ శక్తి సామర్థ్యాలు పరిశీలించిన తరువాత అయిదారు చక్రాల వరకు ముట్టవచ్చును.’

రంగనాయకుడు ఏదెనిపిచి చక్రాలాగించాడు. అదేమూట ఉట్టిపడుతున్న విషయంతో వివబడి విన బడనట్లు సగిగాడు. దేవాలయ ధర్మాధికారి తిరిగి తాంబూలసేవ కొనసాగించాడు:

‘వర, ఇంతగా ప్రాభేయపడుతున్నావు కనుక అయిదు చక్రాలేర్పాలు చేయిస్తున్నాను. ఇక ముందు మరి ఇంతకంటే అశించవద్దు! ఒక ఏడాది గడిచిన తరువాత నీ అదృష్టం బాగుంటే శ్రీమంతు లర్పించిన దేవమాస్య మేదయినా తటస్థ వడగండమో! ఎవరు చెప్పగలరు!’

రంగనాయకునికా ప్రతి సమాధానంతో బాగా సంప్రప్తి కలిగింది. ధర్మాధికారిని సగౌరవంగా పిచ్చాని వెనువెంటనే రామానుజ మంత్రవైపు సాగి పోయాడు. అప్పటికి రెండు జాముల పొద్ది తిరిగింది. అచార్యుని సందర్శనాని కది తగిన తరుణం కాదు. ఆ శుభవార్త విన్నవించాలన్న తపాతవాలో ఇంచుమించుగా ఒక గడియసేపు నిరీక్షించాడు. రామానుజయతిని సందర్శించగానే వనివయంగా వసుస్కరించి అనాటి వృత్తాంతం సంగ్రహంగా నివేదించాడు.

‘తమ దయవల్లనే ఇంత త్వరగా వాకిది లభించింది. ఇన్నాళ్లనించి ఎన్నెన్నిసారులు తిరిగినా ఆయన నోట ‘రేపురా! మాపురా! అన్న సమాధానం తప్ప ఇంకొక మాటే వివబడలేదు. ఒకవేళ మీరెన్నడయినా ఆయనతో ఈ విషయం ప్రస్తావించారేమో!...’

‘లేదు! నాయనా! నే నామాటే తలపెట్టలేదు. అయినా దీనిలో అంతటి విడ్డూరమేమి లేదు. ఆయన నీ విక్కడికి వచ్చి నాతో ప్రసంగించి ప్రసాదం స్వీకరించిన సంగతి కర్ణాకర్ణిగా వినిపింపవచ్చును. నీమీది అపూర్వాదరణ కది ఒక చిన్న కారణమయి ఉండవచ్చును. ఇంతటి ఆశ్చర్యం శాయి కటూక్షం నీమీద ప్రసరించింది. దీనికంతటికి అదే ప్రధాన కారణం! అంతే! నేను వేలం విమిత్తమాత్రుడనే!

విశాల నేత్రాలు

23 వ పేజీ తరువాయి

రంగనాయకుడు డిక్ మారు వలకలేదు! సర్వము స్వామి సంకల్పమే అని చెప్పే మోముగ్రహవహించడం అచార్యుని కొక పరిపాటి అని అతడంతకు మునుపే గ్రహించుకొన్నాడు. అకాలంలో వచ్చి వండుకు ముప్పించవలసినదని వేడుకొని సెలవు తీసుకుని తిన్నగా తన భవంతివైపు పొగిపోయాడు. ఇంటిలో అడుగుపెట్టగానే అతని ముఖవైఖరి గమనించి తలపెట్టిన పని చక్కగా నెరవేరినదని హేమసుందరి గ్రహించడాని కెంతోసేపు పట్టలేదు. అంతలోనే అనాటి శుభవార్త రంగనాయకు

‘హేల్! హోటల్ లాంటి పెద్ద హోటల్ కి, కోటూ హేటూ వేసుకుని, రాత్రి పొద్దుపోయి తరువాత వచ్చాడోకాయన. బయట ఉన్న ప్లాండుమీద కోటునీ, హేటునీ తగిలించి లోపలికి వచ్చాడు. సర్వర్ ‘మెనూ’ (హోటల్ లోని పదార్థాల లిస్టు) కాడ్డుని అందించాడు.

‘కట్ లెట్’ అన్నాడు కార్డు కిందుంచి వచ్చినతడు. “.. లేదండీ!” అన్నాడు సర్వర్. “...బిరియాన్!” “...లేదండీ!” “...బిస్కెట్!” “...లేదండీ!” “బావుంది. మంచి హోటలే! అయితే నా కోటూ, హేటూ ఇలాంటి” అన్నాడాయన. “లేదండీ!” అన్నాడు సర్వర్ తపీమని. సాగరాల (హైదరాబాదు)

డామె కెరిగించాడు. ఆ సంతోషంతో తలమునకలై వారు భయముల వరకు సల్లాపాతో మధ్యాహ్నం భోజనం ముగించుకొని విశ్రమించారు.

అనాటినించి రంగనాయకుని మువ్వు బాగా కుదుటపడింది. ‘ఇక రేపటిమాట ఏమో!’ అన్న విరంతర వెరితాండోళనపూర్తిగా తొలిగిపోయింది. రంగనాయకుడా మరునాడే ధర్మకర్త నింకొకసారి సందర్శించి అనుమతి అందుకొని శ్రీరంగేశుని సేవలో ప్రవేశించాడు. అనాటినించి ఉత్సవాలతో, ఊరేగింపులతో స్వామి సమక్షంలో నిలిచి అపూర్వ మల్ల బంధాలలో చిత్ర విచిత్రములయిన సాము గరిడిల విన్యాసాలతో పౌరుల ప్రశంస లందుకొన్నాడు. క్రమక్రమంగా అతని చాకవక్యం మల్ల ప్రముఖుల లకే కాక శ్రీరంగ ప్రముఖుల లందరికీ అపూర్వ

శ్రవ్యం కలిగించింది. ధర్మాధికారి ఇచ్చిన భృతితో రంగనాయకుని జీవితయాత్ర అనుకున్నంత సుఖంగా కొనసాగలేదు. అప్పటి కతని దగ్గర నిలవడన్న సామ్యంతా అయిపోయింది. ఆ పరిస్థితిలో వేరొక ధనార్జన మార్గమేది స్ఫురించలేదు. మరి కొన్నాళ్లు గడిచినతరువాత తీరిక సమయాలలో వగర వీధులలో తన మల్లవిద్యా నైపుణితో కొంత సామ్యం సంపాదించుకోవచ్చునన్న ఆలోచన రోరోపిల మొలకెత్తింది. శ్రీరంగం చేరుకొన్న కొత్తలో అతనికా ఉపాయం స్ఫురించకపోలేదు. కాని వివ రీతమయిన అభిజాత్యం పడగ పైకెత్తి బుస కొట్టింది. ఇటీవల కొన్నాళ్లనించి ఉత్సవాలలో స్వామి కెదురుగా నిలిచి సాము గరిడి లారంభించిన పిమ్మట అనాటి అభిజాత్యం క్రమక్రమంగా నడిలి పోయింది. అప్పైన హేమసుందరి కూడా దానిలో అంతటి తలవంపేమి లేదని ప్రాప్తిచింది. ‘పెద్ద పెద్ద విద్యాంసుల శాస్త్రాల పాండిత్యాలు పరిశీలించి మహారాజా అనేకవిధాల గౌరవించడం లేదా? అదేవిధంగా నా విద్య పరిక్షించి మెచ్చుకొని శ్రీరంగంలో నంపన్ను లెవరయినా కానక లిచ్చి అడగించవచ్చును. దీనిలో అగౌరవమేమి ఉన్నది?’ అని తనలో తాను సమాధానపడ్డాడు.

ఆ మరునాటినించి తీరికవేళలో శ్రీరంగ వీధులలో తన విద్యా వినోద లారంభించాడు. మొట్టమొదట అది అతనికి కొంచెం ఎబ్బెట్టుగా ఉన్నట్లు స్ఫురించింది. కాని క్రమక్రమంగా ఆ సంకోచం పూర్తిగా నడిలిపోయింది. స్వామి సేవ ముగిసిన తరువాత కొంచెం తీరిక చిక్కినప్పుడు వీధులలో తన మల్ల విద్యా వినోద లారంభించాడు. క్రమక్రమంగా అనాటి కానాటి కాలని కేదో కొంత రాజడి కనబడింది. ఒక్కొక్కప్పుడు తలవని తలంపుగా ధనికులు కొంద రాతని నైపుణి గమనించి బంగారు అంగుళీయకాలుకూడా బహూకరించారు. మరికొంద రింకా ఆనందించి పైడి చక్రాలు, వెండి శంఖనాణకాలు వెనరవేశారు! ఆవిధంగా పొగుపడిన సామ్యుతో అతని కేవిధమయిన రోషము, చికు, చింత లేకుండా జీవితం చాలా సుఖంగా గడిచి పోయింది. ఒక్కొక్కప్పుడు తన దగ్గర మిగిలిన సామ్యుతో హేమసుందరికి ముక్కెర, శంఖ చక్రాలవంటి కర్ణాభరణాలు మొదలయిన చిన్న చిన్న వగలు కొన్ని చేయించాడు. అప్పుడప్పుడు మరికొంత సామ్యు దాశరథి ద్వారా శ్రీవైష్ణవ మతానికి వసుర్పించాడు.

ఆ పరిస్థితులలో రంగనాయకుడు డిక్ తనవంటి అదృష్టశాలి లేడనుకొని అనందంతో తలమునకలయినాడు. ఆ సంతోష సమయాలలో అతనికి పూర్వం విమతాపూరంలో హేమసుందరి గాఢానురాగ గాఢ జప్తికి వచ్చింది. ఆ రోజులలో మొట్టమొదట గోపాలస్వామి ఆలయంలో ఆమె నేత్రాభివయం చూచిన క్షణంలోనే అతని శరీరం జలదరించి గుర్రోడిచింది! తన గుండెలోనే హేమ అందెల జంట సుల్లు సుల్లుమని ధ్వనించిన ట్యౌక విచిత్రమయిన అనుభూతి కలిగింది! ఆమె ఆకర్షంత విశాలనేత్రాలవైపు చూచిన పిమ్మట కనురెప్పల

కదలికే అంతరించింది. పుత్రం ముగిసినంతవరకు మరి శరీర స్పృహ లేదు! అనాటినించి ఆమె వెడద కుబియి సందర్శించబడినా డిశ అతనికంటే కొక్క కునుకుంనూ పట్టలేదు! అటువంటి అపూర్వ సౌందర్యవతి సౌగంధ్య భాగ్యం అభించగలదని అత డెన్నడు కలలో నయినా ఊహించి ఉండలేదు! స్వామి అపార కృపవల్లనే తన కోరిక ఫలించినదని తిరిగి ఇంకోసారి నిశ్చయించుకొని రంగనాయకుడు ఉల్లాసావేశంతో ఉప్పొంగిపోయాడు!

ఆపైన రామానుజయతి ఆర్ధవృత్తల్యం తలుచుకొనే అతని కనుగొలుకులలో కన్పట్ట బాన్సినది తరలించింది. మొట్టమొదట ఆ యతి శ్మరుని సందర్శించినప్పుడు రంగనాయకు డనేక విధాల మధనపడ్డాడు. సన్నసన్నగా చీవాట్లు పెట్ట మారు మాటాడక తిరిగి నిమగ్నాపురం వెళ్లిపోవలసిన దని ఆజ్ఞాపించగలరేమో నని ఎంతో ఆందోళన పడ్డాడు. కాని అటువంటి ప్రస్తావనే రాలేదు. పైగా ఎంతో అప్యాయంగా తన మల్లవిద్య పరిశీలించి వేసోళ్ళ అభినందించారు. కన్న తల్లికన్న ఎంతో అత్యీయతతో, అభిమానంతో ఆదరించారు. ఎన్నెన్ని విధాల ఆలోచించినా ఆ యతిశ్మరుని అపూర్వదరణ కేమి కారణమో అతని కమగహన కాలేదు!

స్వామి సేవలో ఏమాత్రము తీరిక చిక్కక పోయినా, రంగనాయకు డక్కనాడయినా రామా నుజుని సందర్శన భాగ్యం పోగొట్టుకోలేదు. బాగా చీకటి పడినా సరే తిన్నగా మలించైపు సాగి పోయాడు. అయితే అందువల్ల తిరిగి ఇంటికి చేరుకోదాని కొక్కొక్కప్పుడు బాగా అలస్య మయింది. హేమసుందరికా ధోరణి ఎంతయినా మనో వ్యధ కలిగించింది. అయినా ఆమె మరికొన్నాళ్ళ వరకు అతనిదేమని ప్రశ్నించలేదు. కాని మరి భరించలేక క్రమక్రమంగా రుసరస లారంభించింది. అందువల్ల అతనికి కొంత మనః ఖేదం కలగక పోలేదు. కాని గత్యంతరం కనబడలేదు. మరి కొన్నాళ్ళ కాలే ఏదోవిధంగా సమాధాన పడగలదని రంగనాయకు డనుకొన్నాడు.

మఠంలోనికి రాకపోక లెక్కువయినకొద్దీ రామానుజుని అంతేమానులలో కూడా అతనిని గూర్చిన గుసగుస లినుమడించాయి. ఎవరో ఒకరిద్దరికీ తప్ప మిగిలినవారి కెవ్వరికీ తనమీద రసవంతయినా నదభి ప్రాయం కలగలేదని రంగనాయకుడు డూహించక పోలేదు! మఠంలో ఆడుగుపెట్టినప్పుడు వారి చురుకుచూపు అతని కెంతయినా ఆందోళన కలిగిం చాయి. కాని రంగనాయకు డెక్కడ చెక్కు చెదర లేదు. 'రామానుజుని పంటి పుణ్యమూర్తి వన్నెంతో ఆదరించి కళ్ళ కమ్మకొంటున్నప్పుడు ఇక ఇతరుల గోడు నాకేం!' అని బాగా ధైర్యపడి అతడిక ఆ విషయమే తలపెట్ట లేదు!

21

అనాటి కానాటికి రంగనాయకుని యెడల ఆచార్యు నికే ముక్కువవిక్కువయినకొద్దీ శిష్యులలో ఆశ్చర్యము, అలజడి ఇనుమడించాయి. అయినా ఆయన ఎదట పడి ఇదేమని ప్రశ్నించగల సాహసం వా రెవ్వ రికి కలగలేదు. రామానుజయతి యెడల వారి భయ

భక్తు లట్టివి! ఒకవేళ సాహసించి నోరు విడిచి అడిగినా గంభీర మౌనముద్రతో మేళవించిన దర హాసితమేగాని, వేరొక ప్రత్యుత్తర మేది వెలువడక పోవచ్చును! వారి కటువంటి అనుభూతి అనేక మారులు కలిగింది. కనకనే మరి గత్యంతరం కావ లేక తమలో తాము గుసగుస లారంభించారు. అయితే వారిలో కొంద రెలాగయినా రంగనాయ కుని పుట్టు పూర్వోత్తరాల రహస్య లాకలించు కోవాని శాయశక్తులా ప్రయత్నించారు.

అప్పుడప్పుడు శ్రీరంగక్షేత్రం సందర్శించిన నిమగ్నాపుర వాసులవల్ల క్రమక్రమంగా వారిలో కొందరికి రంగనాయకునికి సంబంధించిన రహ స్యాలు కొన్ని తెలిశాయి. కాని ఆ వార్తలలో అతిశ యోక్తి బాగా మేళవించింది. జనానీకం వోళ్ళలో పడిన వృత్తాంతా లానాటి కానాటికి గోరంతలు కొండంతలుగా మారిపోవడం సర్వ సాధారణంగా జరిగే విషయమే! రంగనాయకుని విషయంలో కూడా నరేగా అలాగే జరిగింది. అతడొక పెద్ద బందిపోటుల దండులోనించి తప్పించుకొని వచ్చి

=====

డాక్టరు : రామయ్య! ఈ ముందు కొంచెం చేదుగా ఉం టుంది; కళ్ళు మూసుకుని తాగ మను.

రామయ్య : (కళ్ళు మూసుకుని భార్యతో) ఇదుగో, ఈ ముందు తాగు.

క. రంగనావు.

=====

శ్రీరంగంలో తండాచుకొన్నా డవ్వారు కొందరు మరెకొంద రంతటి తాగుబోతు, జాదిరి, టుంటరి, వచ్చినెత్తురు తాగే ముహూపాసి వేరొకడు లేడని వారలా దూషించారు. ఇంకా కొందరు హేమ సుందరి అతని వేల పడిచిన మేనమామ కుమార్తె కాదన్నారు. ఎందరెందరో సంవత్సరం భవంతల లో దీపా లాల్చినేసిన గట్టి నెరజాణ అని నిందించి ఈసడించారు. శ్రీ రం గం లో వేశ్యం గన కిక పొద్దన్నమానము పలువిలుగాయకులతో ఎకనక్కాలే గాని మరి వేరే ఎనిపాలు లేవి లేవని అనప్పించుకొన్నారు. వారిలో మరికొందరు ప్రజు ద్దులు ధమ్మర్దాసు వచ్చడవానికడే ప్రధాన కారణ మన్నారు.

అనే అతిశయోక్తులు కొన్ని చిలవలతో పంప లతో మఠం బ్రహ్మచారుల ద్వారా రామానుజుని ప్రధాన శిష్యుల వరకు వెళ్లిపోయాయి. కాని అంతమాత్రంచేత వా రెవ్వరు అని ఆచార్యుని కెరి గించలేదు. అటువంటి ప్రసంగ లాయన కేమా త్రము రుచించినది వారి కంతకుమునుపే తెలిసి వచ్చింది. అందువేత అంతేమామ లెవ్వరు ఆచార్యుని ఎదటపడి ఆ విషయం ప్రస్తావించడానికే సాహ సింపలేదు. కాని ఏదో ప్రసంగ సందర్భంలో ఒక

బ్రహ్మచారి ముఖతః ఆ రహస్యాలు కొన్ని ఆచార్యుని వరకు వెళ్లిపట్టు వారికి తెలిసింది. ఆ విష యున్న ఆయన ఉపేక్షార్హుడై వారికెంతో ఆశ్చర్యం కలిగించింది! రామానుజయతి బ్రహ్మ చారి ద్వారా ఆ విషయాలను కొన్ని వివి బాగా పరధ్యానంగా ఏదో దీర్ఘలోచన ప్రారంభించాడు. అంతేగాని మరి ప్రతి సమాధానం చెప్పలేదు. ఆ మౌనముద్ర గమనించి ఆ బ్రహ్మచారి మరి నోరు మెదవలేక, తల పంచుకొని వేరొక పనిమీద వెళ్లిపోయాడు.

రామానుజుని ప్రధాన శిష్యులలో గోవిందయతి, కూరగ్రహాధిపతి, యజ్ఞమూర్తి, దాశరథి, అనంత సూరి ప్రముఖులు. వారందరు తర్క వ్యాకరణాది శాస్త్రాలలో, వేదాంత విద్యలో, చతుర్వేదాలలో విసు మిగిలిన విద్వాంసులు. వైదికకర్మ విష్ణి గరిష్ఠులు. మొట్టమొదటినుంచి రంగనాయకుని యెడల వారి కంతగా నదభిప్రాయం కలుగలేదు. అయితే అతనిపై ఆచార్యుని అపూర్వ వాత్సల్యదృష్టి గమనించి కొంత తలుస్త దృష్టితో తమకేమి పట్టు పట్టు మాట్లాడ కూరుకొన్నారు. అయితే ఇటీ వల అతనిని గూర్చి వస్తరించిన వింత వార్తలు కొన్ని వివి వారందరు ఆశ్చర్యావేశంతో నిశ్చిష్టులు అయినారు! రంగనాయకు డెవడో సామాన్య కృషీవలని కుమారుడు! తల్లిదండ్రుల నెదిరించి ఒక వెలయాల్సిన వెంటజెట్టుకుని వచ్చి శ్రీరంగంలో తండాచుకొన్నాడు. అతగాడి కెంతసేపు సాము గరిడిలమీదే దృష్టి! వేరొక గాడనే లేదు. దీక్షాకాన భక్తిప్రవత్తులున్నట్టు కనబడడంలేదు. పైగా తాగుబోతు. ఇంకా ఎన్నెన్ని దుష్కార్యా లాచరించాడో ఎవ్వరి కెరుక! అని అన్ని తలుచుకోగానే వా రందరికి అతని యెడల విసరీతమయిన ఏమాభావం కలిగింది! కాని ఆచార్యుని ఆర్ధాద్రరణ దృష్టివల్ల పైపైకి మాత్రం కొంత గౌరవ భావం వ్యక్తకరించక తప్పలేదు.

రామానుజ యతిశ్మరునితో బాగా పరిచయం కలిగిన ఆరవాత కూడా రంగనాయకుడు తన మద్య పాన ధోరణి విడిచిపెట్ట లేదు. ఆ దురభ్యాసం పూర్తిగా విడిచిపెట్టాలని అత డనేక వర్యాయాల గట్టిగా నిశ్చయించుకోకపోలేదు. కాని ఆ పట్టు దలవల్ల అది క్రమక్రమంగా బాగా బలవడు తున్న ట్టనిపించింది. అన్నటినుంచి మరి గత్యం తరంతలేక ఇక అతడా సంకల్పమే విరమించు కొన్నాడు. ఆపైన వాలుగయిదుసార్లు రసవంత మైకంతో అటు ఇటు తూగుతూ రామానుజ మఠంలో ప్రవేశించాడు. యజ్ఞమూర్తి మొదలయినవారా ధోరణి ఎసికట్టినా ఆచార్యుని యెడల గౌరవంవల్ల అంక్ష యుపే అది గమనించునట్టు నటించారు. రంగనాయకుని నడవడికగాని, శిష్యుల లోలోపల మొలకెత్తిన వివగంపుగాని రామానుజు వికి తెలియకపోలేదు. అయినా అనాటి కానాటికి ఆచార్యుని కతని యెడల ముక్కువ మరెంతగా ఎక్కువయింది. అంతేగాని రసవంతయినా క్షీణించ లేదు! మరి కొన్నాళ్ళ గడిచిన ఏమ్మట దానికొక గట్టి తార్కాణ కనబడింది.

సామాన్యంగా శ్రీరంగంకుని ఆలయానికి పోయే

సమయంలో దాకరే భుజంమీద చేయి అనించి అల్లనల్లన సాగిపోవడం యితీశ్వరుని కొక పరిపాటి. ఇటీవల అప్పుడుప్పుడు ఆ చేయి రంగనాయకుని భుజంమీదికి తిరిగింది. అనాటి కానాటి కది ఒక అలవాటుగా, పరిపాటిగా పరిణమించింది. అచార్యుని పరమాత్మీయ దృష్టి కది ఒక గొప్ప తార్కాణమని శిష్యులందరూ ఏకగ్రీవంగా నిశ్చయించుకొన్నారు. అప్పటినుంచి రోల్ పలరుచివినా, రుచించకపోయినా వారి కందరికీ రంగనాయకుని మరింత ఎక్కువగా గౌరవించక తప్పలేదు. ఆపైన మరికొన్నిళ్ళు గడిచినపమ్మట ఒక అత్యద్భుత సంఘటన జరిగింది.

రామానుజ దోనాటి ప్రాతఃకాలవేళ శిష్యులతోబాటు శ్రీరంగశాయి సంచర్యనం కొనసాగించే ముందుకు. పరిపాటి ప్రకారం రంగనాయకుడు డెంతో అడకునతో అచార్యుని సన్నిధిని విలుచున్నాడు. రామానుజ దాతని భుజంమీద ఆసుకుని నెమ్మది నెమ్మదిగా తన దేవాలయ ప్రస్థానం కొనసాగించాడు.

మార్గశీర్ష మాస ప్రాగంభంలోనే శ్రీరంగంలో కొంచెం హిమవర్షం ప్రారంభించింది. అనాటి కానాటి కది మరికొంత ఎక్కువయింది. అందువల్ల వీధుల కిరువైపుల గృహస్థుల ఇళ్ళ పెరళ్ళలో గోడల కానుకుని అల్లకొప్ప గుమ్మడి తీగల పూలు మాత్రమే అక్కడక్కడ పుష్పి పుష్పంగా గోచరించాయి. భనుర్మాసం నాలుగయిదు దినపాటి క్రితమే ప్రారంభమయింది. వీధులలో ఎటువైపు చూచినా రంగగురుగల రంగవల్లికతో! ప్రతి ప్రాగంభంలోను బాలికలు గుమ్మడిపూలతో గొట్టిళ్ళ పెట్టి వలయాకార పరిభ్రమణలతో, సునుసిగ్గులతో కెంపుల రాసులయిన చెక్కిళ్ళతో నవ్వుని మధుర స్వరాలతో గొట్టిపాట లారంభించారు. ప్రాతఃకాల సువర్ణ

విశాల నేత్రాలు

కాలి వీధిలో ప్రతి భవంతి మారులలోను వేలాడగ గట్టిన పరి వెన్నుల గుత్తులపై, మొగలిరేకుల తోరణంపై వడి దృశ్య దృశ్యంగా ప్రకాశించింది. ■ మనోహరకాంతి వర్షంలో శ్రీరంగ వగరం తన తేలిమించు దుప్పటిముసుగు కొంచెం తొలగించి, అల్లనల్లన మేలుకొంటున్నట్టు గోచరించింది. ఆకాశంలో 'పైడి కలశాలతో, శిఖరాలతో మాత్రమే ప్రత్యక్షమయిన శ్రీరంగనాథుని దేవాలయం, విచిత్రమయిన ఒక విశాల నాక పైడి వెలుగుల ముప్పిటిలో తేలుతున్నట్టు భాసిందింది! స్వామి ప్రాతఃకాల సేవామంగళ తూర్పు ఘోషలో వీధులలో గంగిరెద్దుల నవనరస్సున్న చిన్న చిన్న నవ్వాంబూల శ్రావ్య శ్రుతి క్రమక్రమంగా అంత ర్గీనమై అణగిపోతున్నట్టు మృదించింది.

క్రమక్రమంగా వారందరూ శ్రీరంగనాథ దేవాలయం సమీపించారు. పొద్దుటి లేర ఎండ పాడలో స్తంభాల ఆకారాలలో మలచిన అచ్చరం పెదపులపై చిరునవ్వు, వాస్తవ దరహానం వలె తరళించింది. దేవళంపై గల వన్నిద్ద రాక్షసుల మూర్తులా వెలుగులో అతి రోకమయిన ఆనంద తన్మయతతో ప్రజ్వలించాయి. పీరులనేకులు అప్పుడే ఆలయంలో ప్రవేశించి జయజయధ్వనాలతో శ్రీరంగాశాయికి జేజే లర్పిస్తున్నారు. గద్దాలయంలో అర్చకులందరూ ముక్తకంఠాలతో శ్రీ సూక్త పురుష సూక్తం పారాయణా లారంభించారు. గభీర ఘంటా ఘోష మాటికి మాటికి ఆలయంలో అంతట ఖంగు ఖంగుమని ప్రతిధ్వనించింది. అదే సమయంలో అచార్యుని అంతేవాసు లందరూ ఏకీభవించిన గళ స్వరాలతో ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధాల లున్నైస్వరాలతో పఠించారు. ఆ ప్రశాంత గంభీర

ధ్వని విగనానే రంగనాయకుని శరీరం జలదరించింది! అప్రయత్నంగా కమగొంకులమండి ఆనంద బాష్పధార ప్రవహించింది. అంతలోనే ప్రధానార్చకుడు స్వామి కెక్కిడట కర్పూర వీరాజనం సమర్పించాడు. అదే సమయంలో రామానుజ శిష్యుల ద్రావిడ వేదపారాయణ ఘోష పరమ గభీరమై తిరిగి దేవాలయావరణలో నలమూడుల మారు మ్రోగింది.

ఆ గాన తన్మయతో పులకించిన రంగనాయకుని ముఖతః అప్రయత్నంగా ద్రావిడ వేద పాఠురం వెలువడింది. అతడివలన మఠంలో ఒక అంతేవాని బ్రహ్మచారి ముఖతః కొన్ని పాశురాల భవ్య సీంచాడు. అతని గొంతులో అంతగా గాంభీర్యం లేదు. కాని మాధుర్యం భక్తిభావ బంధురమై మంద్రాలి మంద్రమై మారు మ్రోగింది. ఆచార్యుల దాశ్చర్య విస్మృత నేత్రాలలో అతని అరమోడుకన్నులవలె పరిశీలించాడు. రంగనాయకుడు తన పాశురగానం ముగించి ఆనందబాష్పాలతో తరళిస్తున్న ఆచార్యుని ప్రపుల్ల విశాల నేత్రాలపై పవరోకించాడు. ఆ సమయంలో అంతకుమును పాకనాడు ఆయన అగ్నిమాట, తటాలున అతని పృథ యాంతరాళంలో స్ఫురించింది. అంజలి ఘటించి రోలోపం తొణికిసలాడుతున్న డగ్గర్ల కతో వేడుకొన్నాడు:

'స్వామి ! తా మొకప్పుడు తమ నేత్రాలకన్న మిక్కిలి మనోజ్ఞ ములయిన సుదీర్ఘ విశాల విలోచనాల దర్శన భాగ్యం ప్రసాదించగలమని అన్నారు. కాని వా కప్పుడా వాగ్దానంలో గల అంతరార్థం బోధ పడలేదు ....'

ప్రగాఢ గడ్గ ఓకతో రంగనాయకుని మాట ఉడబడింది. రామానుజయతి విశ్రుల నేత్రాలలో అతని ముఖవైఖరి పరిశీలించి ఆర్ద్ర వాత్సల్యంతో భుజంపై రవంత ఆసుకొని అల్లనల్లన ప్రశ్నించాడు:

"అప్పుడు నాయనా ! నేనా వాగ్దానం మరిచిపోలేదు. అయితే నీ కిప్పుడటునంటి మహానియతిలోచనా రోకమారు పొక్కిల్లొరించుకోవలెనని ఉన్నదా ?' రంగనాయకుడా ప్రశ్న విని ఆనందావేశంతో విశ్రుల శిలావతిమవలె నిశ్శబ్దమయి అంతకంటే మహాభాగ్య మేమి లేదన్నట్టు దోసిలికట్టి అతి వినితుడై నిలుచున్నాడు.

మరు నిమేషంలోనే శ్రీరంగేశునివైపు తిరిగి ప్రగాఢ భక్తి ప్రపత్తులతో పరిపూర్ణాంజలి ఘటించిన రామానుజ యతీశ్వరుని ముఖతః వెలువడిన ద్రావిడ వేదపాశురాల వరంపర ప్రశాంత మధురమై ప్రతిధ్వనించింది. ఆ మనోజ్ఞ పారాయణ విరాసం విగనానే అంతేవాసులందరూ భక్తి తన్మయులై దోసిలికట్టి నిలుచున్నారు. వారి చెక్కిళ్ళ మీద ఆనంద బాష్పవళి నిరంతరమై ప్రవహించింది. దేవాలయంలో రామానుజ యతీశ్వరుని ద్రావిడ పాశుర పఠనం మిక్కిలి అరుదు! శ్రీరంగంలో అది ఆలకించిన అదృష్టవంతు లెంతోమంది లేరు. అందువేత అర్చకులెంతో భయభక్తులతో తిరిగి శ్రీ సూక్త పురుష సూక్త-లారంభించారు. కృష్ణ గర్భ ధూపమాలికలతోబాటు తిరిగి శ్రీరంగేశునికి

సమర్థత కర్పూర సీరాజనం సమర్పించారు. ఆ వెలుగులో రంగనాయకుడు డబ్బించిన మనర్ల నేత్రాలతో సమలంకృతమయిన స్వామిముఖం మరింతగా జొరవల్లమైన ప్రకాశించింది. అదే సమయంలో రామానుజయతి చెక్కిళ్ళపై ప్రసాదమైన కప్పిటిబిందువు లల్లన కొవగంటితో తుడుచుకొని రంగనాయకుని కనురెప్ప లొకీంతుక వృణించి శిరస్సుపై చేయిఉంచి అప్పన్నస్వరంతో ఆశీర్వాదనా లనుగ్రహించాడు. ప్రగఱ వాత్సల్యంతో 'నాయనా ! అదిగో అటువైపు చూడు !' అని శ్రీరంగనాథుని నేత్రయుగళి నిర్దేశించాడు. అంతే ! మరుక్షణంలోనే తళతళలాడుతుంటే రంగనాయకుని కట్టెడుట వేయి మెరుపుల సమూహం క్షణ కాలం నిశ్చలమయిన స్వరూపాలతో నిలిచిన ట్టొక విదమయిన అపూర్వసుభూతి కలిగింది ! ఇంద్రధనుస్సులవంటి బొమ్మముడులలో తేగు జాకృలవంటి కనుపాపలతో అతిథోక విశం మయిన రమణీయ విలోచన యుగళి గభీర కరుణార్ద్రమై తరళించింది ! అంతలోనే అతని శరీరం దట్టంగా అలముకొన్న పులకలతో గజ గజ చటేకింది. ఆపైన ఏమి జరిగినదో రంగనాయకుని కేమాత్రము అవగాహన కాలేదు. క్షణ కాలం వివరీత ముర్రావేశంతో వేలపై వారి పోయాడు. అంతలోనే తెలిసి తెచ్చుకొని రామానుజుని పాదయుగళి ప్రగఱ భక్తి తన్మయతతో కౌగలించుకొని అనందభాష్యధారలతో అభిషేకించాడు.

"స్వామీ ! ఈ మహాపాపిమీద తమకెంత దయ కలిగినది ! ఇంతటి జాలికీ నా కర్మత ఏమి ఉన్నది ! అహో ! స్వామి దివ్యనేత్రాల సందర్శన భాగ్యం కటాక్షించారుగాదా ! .... అయ్యో ! హేమసుందరి ఈ అద్భుత్వానికి నోచుకోలేదు గదా !"

రామానుజయతి ఎంతో ఆప్యాయతతో రంగనాయకుని శేషనెత్తి విశం హృదయస్థలి కడ్డుకొని గాటంగా కౌగలించుకొన్నాడు. హేమసుందరిని గూర్చి రంగనాయకుడన్న పలుకు లాలకించగానే ఆ యతి కటాక్షాలపై కవ్వన్న బాష్ప బండువు లొకటి రెండు తరళించాయి. అంజలి బంధంతోబాటు కనుదోయి తిరిగి అప్రయత్నంగా శ్రీరంగేశునివైపు తరలినది. ద్రావిడ పాశురాలతో బాటు గీర్వాణ ప్రస్తోత్ర లొకటే ప్రశాంత ధీరస్వరంతో రామానుజుని హృదయాంతరాళంలో నుండి వెలువడి గర్భాలయంలో అంతట ప్రతిధ్వనించాయి. తిరిగి అర్చకు లర్పించిన కర్పూర సీరాజన కాంతులతో శ్రీరంగనాథుని వదనం దేదీప్యమానంగా ప్రజ్వలించింది.

కాని ఆ పరమార్ద్రత సంఘటన పరమార్థం శిష్యులెవ్వరికీ బోధపడలేదు. వా రందరూ వేరు వేరుగా అచార్యుని కల్లంత దూరంలో నిలుచున్నారు. అందువల్ల వారి కన్నులకి రామానుజ రంగనాయకుల మధ్య నడిచిన ప్రసంగా లేవి విస్పష్టంగా వినిపించలేదు. ■ తరుణంలో అచార్యుడు శ్రీశైవ్య భక్తి ప్రవత్తులకు సంబంధించిన రహస్యాలేవో రంగనాయకుని కునదేశించి ఉండవచ్చునని అనుకొన్నారు. అందుచేతనే రంగనాయకుని కంటటి పారసశ్యం కలిగి ఉండవచ్చు

నని నిశ్చయించుకొన్నారు. అదేగాక కొంగ్రత్తగా అతడనాడు ద్రావిడ పాశురాలు పఠించాడు. ఆపైన అచార్యుని దివ్య ప్రబంధ పారాయణం గర్భాలయంలో నలువైపుల మంద్ర మహావారమై ప్రతిధ్వనించింది. అటువంటి పరిస్థితులలో ఎలాంటి వాస్తవ కలం కయిన ప్రగఱ భక్తి భావావేశంతో తన్మయత అవేశించవచ్చును. ఇంతకుపూర్వం మూఱ్ఱ భక్తులనేకులు రామానుజుని పాస్తిధ్యంలో పట్టరాని భక్తి తాత్పర్యంతో మైమరిచి మూర్ఛిల్లిన సందర్భాలన్నీ వా రనేక పర్యాయాలు సందర్శించారు. అందుచేత రంగనాయకుని అపూర్వసుభూతి రహస్యం వా రెవ్వరికీ రహతయినా బోధపడలేదు. అయితే అచార్యుని అనుగ్రహదృష్టి మరింత ఆర్ద్రమై అనా డతనిమీద ప్రసరించి ఉండవచ్చునని వా రనుకొన్నారు.

రంగనాయకుని మరి కొంతపటివరకు, హర్షావేశంతో శరీరం గాలితో తేలిపోతున్నట్లు స్ఫురించింది. శిరస్సుమీది చిరకాల దుర్బర భారం తటాలున తొలగిందేసిన ట్టొక విచిత్రమయిన అనుభూతి కలిగింది. అతని హృదయంలో అంతట నిశ్చల ప్రశాంతత అలముకొన్నది. శ్రీ రంగేశుని మనోజ్ఞమూర్తి, అఖండ కర్పూర సీరాజనము, గర్భాలయము, అన్నీ క్షణకాలంపాటు వింత కాంతిజ్వాలలతో విలీనమయి పోతున్నట్లు పొడకట్టింది. కల గంటున్నానా ? మేలుకొన్నానా ? అని రంగనాయకుడు రహతనే పాశ్చిధ్యవేశంతో విశేషమై డయినాడు ! కళ్ళ నులుముకొని తిరిగి మిక్కిలి జాగరూకతతో నలువైపుల పరిశీలించాడు. రామానుజయతి, దాశరథి, యజ్ఞమూర్తి అదిగా గల అంతే వాసులందరితోను గర్భాలయం తిరిగి సహజ స్వరూపంతో పాక్షాత్కరించింది.

దేవాలయార్చకులు వా రందరికీ క్రమక్రమంగా తీర్థ ప్రసాదా లందించారు. రంగనాయకుడు విస్మయించిన పిమ్మట శిష్యులతోను, అచార్యునితోను కలిసి తిరిగి మతంవైపు పోగొట్టాడు. మార్గమధ్యంలో అనాటి దివ్యసుభూతి స్మృతి వల్ల అతని కడుగుడుగునా వెన్నేనిపై పులక లావిత్యించాయి. మతంలో ప్రవేశించిన పిమ్మట రంగనాయకుడు తిరిగి అచార్యుని పాదయుగళిపై వారి సమస్కరించి పెంపు తీసుకుని తన భవంతికీ తరలిపోయాడు.

ఇంటిలో అడుగు పెట్టగానే హేమసుందరి అతనివైపు గమనించి ఎంతో ఆశ్చర్యపడి అడిగింది.

"ఇదేమిటిలా గున్నా రీవేళ ?"

"ఎలాగున్నాను ?"

రంగనాయకుడు కొంచెం తెల్లబోయి బొమ్మడి విరిచి ప్రశ్నించాడు.

'ఇప్పుడే నిద్రపోయి లేచినట్టున్నారు !' 'అలాగా!'

రంగనాయకు డాడు దేవళంలో సంఘటిల్లిన అత్యద్భుత వృత్తాంతం యధాతథంగా హేమ కెరిగించాడు. మొట్టమొదట అతని మాటమీద అమె కంతగా నమ్మక కలగలేదు ! కాని అతని ముఖంలో గోచరించిన విచిత్ర గాంభీర్యముద్ర గమనించి పిమ్మట ఆమె కీక నమ్మక తప్పలేదు. అయితే ఆ

బ్రహ్మసందం

అలపాటి లక్ష్మణరావు

నల్లని మేఘము
చల్లని గాలులు
విశాల నిగిని
విహరించంగా !

తళతళ మెరుపులు
దడదడ ఉరుములు
అకసమందున
అరుదెంచంగా !

జలజల వర్షము
గలగల కాల్యూలు
బజారులందున
ప్రవహించంగా !

పాప నేర్పుగా
పడవల కొన్నీ
కాగితంబుతో
గబగబ చేసే

ముదిమున కాల్యూలా
వదలి వేయగా
అన్నియు మునిగెను
అలుపే మిగిలెను !

అయినా పాపకు
అదే ఆనందం
పరమానందం !!
బ్రహ్మసందం !!!

సంఘటనతో గల పరమార్థం సమగ్రంగా అమె కవగతం కాలేదు. వాస్తవానికి రంగనాయకునికే అది సమగ్రంగా అవగాహన కాలేదు ! దివ్య విలోచనా లన్న పదానికి అమె స్వామి ప్రతిమామూర్తి వేత్రాలని మాత్రమే అర్థం చేసుకొన్నది ! అందుచేత ఆ విత్తాంతాని కంతగా ఆశ్చర్యపడలేదు ! కాని అనాటి మధ్యాహ్న భోజనం ముగించి ప్రగఱ సద్రతో మైమరిచిన రంగనాయకుని ప్రశాంత ముఖమైతిరి అమె కంతక ఆశ్చర్యం కలిగించింది !

—ఇంకా ఉంది.

అమ్మ నా
కల్జనా
స్వీకరిస్తోందే
నేను
అశ్వర్యవర్ధను!

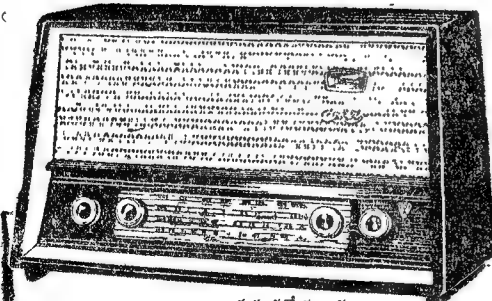
కల్జనా-డి

విటమిన్ తో ఉత్తేజకరమైన కార్నియమ్
గర్భిణి స్త్రీలకు, శిశువులను పెంచుతున్న తల్లిలకు,
ఎదుగుచున్న బాలలకు

GRS. TEL

చూచుటకు అందముగను
వినుటకు రమ్యముగను నుండు

ఆల్కామర్ రేడియో

మాడల్ నం. R 44 A.
ఏ.సి. 6 వాట్స్ 4 ట్యూన్స్
వెల రూ. 250/-
ఎక్స్టెన్షన్ డ్యూజీ
మరియు ఇతర
వస్తువుల మినహా

తయారీచేయవారు
సింగ్ రేడియో కంపెనీ, థెర్లి-8
మద్రాసు, మైసూరు, కేరళ & ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ములకు.
డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:
కృష్ణ (నేల్స్) ఏజెన్సీ,
48, మాంట్ రోడ్, మద్రాసు-6 పోస్ట్: 85168

సిటీ డిలర్లు: మెనరన్ ఎన్ జీవ్,
శాకు నెం. 17 & 18, కాంగ్రెస్ బిల్డింగ్, 111, మాంట్ రోడ్, మద్రాసు-6.

కొని ఎలాగోనోయి మంచంమీదపడి ఏడ్చాను. ఇది జీవితంలో నా అఖిరి ఓటమి! ఏడ్చినట్టి యింక ఓటమేక, ఓదార్చేవాళ్ళు తనివెత్తి తిలచుకుంటు పిచ్చిగా నవ్వుకున్నా!

అన్నయ్య విషయంలో నన్నింటికూ ఎవరూ అర్థంచేసుకోలేదు! యిదే నా బాధ! కనీసం ము వారన్నా అర్థంచేసుకుంటారని అశోకాను గాని త. సారికూడ పొరబడ్డా నని అర్థమయింది!

అ... పూర్వా నా కథలోకే ఎన్నున్నా! తర్వాత నేను మంచంమీదనుంచి నెమ్మదిగా లేచి జల్లదగ్గ రకు వెళ్ళి అన్నయ్య వ్రాసిన ఉత్తరం తీసికొ: మళ్ళీ యింకోసారి చదవడము మొదలుపెట్టా.

“చెల్లీ! నీవు, మీ ఆయన, కలసి ఎలాగంటా నా చెల్లీ! నాలుగు రోజులు ముందు రావాలి” నాకు నవ్వువచ్చింది. ఇప్పుడు నా పరిస్థితి అన్నయ్యకు తెలిస్తే ఎలాగుం టుంది? పిచ్చి అన్నాడే! అందరూ తనలాగే ఆహు యకంగా విష్కల్యంగా వుంటారని అనుకుం టాడు! నేను చెల్లీకి వెళ్ళకపోతే ఎంత బాధపడు తాడు. అబ్బ! యిక అలోచించలేకపోయా! అనలే అన్నయ్య మనస్సు చాలా సున్నితం!

అప్పుడు నేను హైద్రాబాదులో బి. ఎన్.సి చదువుతున్నాను. హాస్టల్లో వుండేదాన్ని! పైసలే ఇయర్లో నేను, తార స్నేహితుల మధ్యాం!

విజిటింగ్ నమయంలో హాస్టల్ అమ్మాయిలను: కలుసుకోడాన్ని వాళ్ళ బంధువులు వేస్తోందేవారు. నా కెవ్వరూ బంధువులు అక్కడ లేకపోవడంవల్ల నా కెవ్వరూ వచ్చేవారకాదు. అందర్నీ చూస్తూంటే: నాకిన్నించేది: “నాకూ ఒక అన్నవంటే, యిక్కడే చదువుకుంటూంటే, వాడు అప్పుడు నవ్వు చూడ దాన్ని వచ్చేవాడ”

ఈ మాట ఒకసారి తారతో అన్నాను. అది నవ్వ, “నీకు అన్న కావాలంటే యింతకాలం చెప్పలే దెందుకు? నరేలే! ఇప్పుడన్నా చెప్పేస్తా నేను చూచి పెడతాలే” అంది. ఏదో తమాషాకు అంది అనుకోని ఎప్పుడోకాదు యిప్పుడే కావాలి” అని అన్నాను.

“అయితే నడు, మా అన్నయ్య వచ్చేస్తానో అయింది” అంది.

వేరేవాళ్ళతో మాట్లాడానికి భయపడే నేను ఎలా వెళ్ళానో యేమో మొత్తానికి తారతో వెళ్ళాను. అప్పుడు చూచాను తార అన్నయ్యను. అంటే యిప్పుడు మా అన్న. తార మా ఇద్దర్నీ ఒకరి నొకరికి పరిచయం చేసింది. నేను మాట్లాడడానికి ముందు కొంచెం బిడియవత్తా. అన్నయ్య కలుపుగోలుతరంముంది నా బిడియం మాయమయింది! “ఇంత మంచి వాళ్ళుంటారా” అని నా కా రోజు చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది! ఒక్కరోజులోనే నాకు అన్నయ్య దొరి కాదు.

నా జీవితంలో అన్నయ్యను మొదటిసారిగా కలుసుకున్న ఆరోజు ఎప్పటికీ మర్చిపోలేను.

ఇక అప్పటినుండి బయటకు వెక్కడకువెళ్ళినా తార, నేను, అన్నయ్య—ముగ్గురం కలిసే వెళ్ళేవాళ్ళం.

అన్నయ్య అనెవాడు: “నాకిప్పుడు ఒక్క చెల్లి కాదు ఇద్దరు.” చెల్లీ అని పిలిపించుకోవడం నా కెంతో పంతోషంగా వుండేది.

ఈ విధంగా కొన్ని రోజులు గడిచిపోయాయి! ఒక రోజు మా రూమ్మేట్ సరోజ వచ్చి “యిదిగో సుమతీ! నీవు తార—వాళ్ళ అన్నతో తిరుగుతుంటే అందరూ ఏమనుకుంటున్నారో తెలుసా? కొంచెం జాగ్రత్తగా వుంటే మంచిది” అని అంది.

నాకు భలే కోపం వచ్చింది. “అందరూ ఏమన్నా అనుకోవీ తోకం అంటే నా కేం భయంలేదు. తిరిగి వాళ్ళకు లేని భయం నా కెందుకూ? అందరూ ఏదో అనుకుంటారని మా అన్నను నేను వదులుకోలేను. దయచేసి మళ్ళా ఇటువంటి మాటలు నా దగ్గర అవకు” ఇబ్బితంగా మొఖమీద చెప్పేశాను. అంతే! అప్పటినుండి సరోజ నాతో మాట్లాడటం మానేసింది.

ఈ సంగతి అన్నయ్యతో చెప్పే చాలా బాధ పడ్డాడు. అయ్యో! ఈ సంగతి ఎందుకు చెప్పినా అని విచారించాను. అన్నయ్య కొంచెం సేవయిన తర్వాత “అనవసరంగా లేనిపోని మాటలు అన్నించుకోడం ఎందుకు? ఇప్పటినుండి మనం ఎక్కువగా కలుసుకోవద్దు. ఏమంటావ్ చెల్లీ?” అనడంతో నిజం చెప్పిద్దా—నాకు కోపం ఏమీకూ రెండూ వచ్చాయి!

నేను “అదేంటన్నయ్యా! అలాంటావ్. వాళ్లేదో అన్నారని మనం కలుసుకోవడం మానేయాలా? నీది మరి యింత సుతి మెత్తని పూదయం అని తెలిస్తే అసలు నీలో ఈ సంగతి చెప్పకపోదునా” అన్నాను.

ఆ రోజు సినీమా ప్రోగ్రాము ఉండడంతో తక్కిన గొడవన్నీ మర్చిపోయి బయలుదేరదామనుకొనేటప్పటికి “అన్నట్లు చెప్పడం మర్చిపోయా. రేపునాకు తెమిస్త్రీ పరీక్ష వుంది. మీరిద్దరూ వెళ్ళండి” అంది తార.

అలాగయితే ఈ రోజుకి సినీమా మానేస్తామని అన్నామని మేమిద్దరం. “నేను రాత్రేకి పోయినందుకు మీరిద్దరూ మానేయడం యేం బాగులేదు. మీరు వెళ్ళి తీరవలసిందే” అని పట్టుబట్టింది తార.

సరేనని అన్నయ్య, నేను బయలుదేరాం. ఇంతకాలం ముగ్గురం కలిసి పోయేవాళ్ళుగాని ఈసారి అన్నయ్య, నేను—యిద్దరం వెళ్తున్నాం! నాకు అది తప్పగా కాని, భయంకాని తోవలేదు. లోకం గ్రుడ్డిది. మమ్మల్ని చూచి పెడర్థాలు తీస్తుంది! కాని దేవుడికి తెలుసు మా పూదయ వైర్యం! అదేవాల!

టిక్కెట్లు తీసుకొని లోపలికి వెళ్ళేటప్పటికి సరోజ, ఆమె స్నేహితురాళ్ళు కన్పించారు. మమ్మల్ని చూడగానే ఏదో చెప్పుకుంటూ నవ్వుకుంటున్నారు.

సినీమానుంచి వచ్చిన తర్వాత “మంచి సినీమా పోగొట్టుకున్నావ్ పాపం!” అని తారను ఉడికించా! ఆ మరుసటిరోజున డైనింగ్ రూమ్లో సరోజ ప్రక్కనవున్న అమ్మాయిలతో ఏదో రహస్యంగా చెప్తుంటే వాళ్ళు మధ్యమధ్య వాస్తేవు చూస్తూ న్నారు! వేసు గమనించకుండా వాస్తేవు చూడాలనే వాళ్ళ తాపత్రయం చూస్తుంటే నాకు నవ్వు వచ్చింది. వాళ్ళ మూర్ఖత్వానికి ఏమనలో నాకర్థం కాలేదు.

మనఃస్వల్ప మంచని ఎప్పటికీ ముందుగా గ్రహించ లేరనుకుంటా!

ఒకరోజు అన్నయ్య తాను వచ్చినట్లు తెలుపుతూ

హ్యూస్ కి కాగితంయిచ్చివంపాడు. తార వస్తూందేమో, యిద్దరం కలిసి పోదామనుకున్నాను. ఇంకా ఏం చేస్తున్నదా అని కాలేజీకి వెళ్ళి (హాస్టలు, కాలేజీ ఒక దగ్గరే వున్నాయి) చూస్తే ఇంకా కెమిస్ట్రీ ప్రాక్టీ కల్స్ చేస్తుంది. నన్ను చూచి బయటకు వచ్చింది. అన్నయ్య వచ్చాడు అని చెప్పాను. తనకు రావడానికి వీలులేదని, నన్ను వెళ్ళి మాట్లాడమని, వీలుఅయితే తర్వాత వచ్చి కలుసుకుంటానని చెప్పింది.

సరేనని చెప్పి వెళ్ళాను. అన్నయ్య యేదో జోక్ చెప్తుంటే ఒకటే నవ్వుతున్నాను. ఇంతలో ఎవరో తెలిసినవాళ్ళు వస్తున్నట్లు దూరంనుంచి కచ్చం చింది. ఎవరై వుంటారా? అని ఆలోచిస్తుండగానే ఆ వ్యక్తి దగ్గరకు వచ్చేటప్పటికి గుర్తుపట్టాను. అంతే. ఆశ్చర్యంతో అలాగే గుడ్డప్పగింది చూడటం మొదలుపెట్టాను.

=====

“నీకు కఠినాతి కఠిన శిక్ష విధిస్తున్నాను.” అన్నాడు న్యాయమూర్తి అతి గంభీరంగా.

న్యాయస్థానంలో జనం చెవులు నిక్కించి కఠినాతి కఠిన శిక్ష ఏమిటా? అని ఆలోచిస్తున్నాడు.

గట్టిగా ఊపిరి పీల్చుకొని న్యాయాధికారి ఇలా అన్నాడు.

“నిన్ను జైలుకి పంపి హాయిగా బ్రతిక నివ్వను. ఈ తుగాన విడుదల చేస్తున్నాను. పన్నుల భారం, నిరుద్యోగం, రాజకీయ కక్షలు, అణ్వస్త్రాల వల్ల వాటిల్లే ముప్పులతో సతమత నువుతూ ఉండు”

“సింహం” (విజయవాడ)

=====

రెండుని మిషిలు అలాగే గడిచిపోయి తర్వాత “అన్నయ్యా! బావ వచ్చాడు” అని చెప్పి లేవబోతూ ఉన్నా బావ మావైపు తీక్షణంగా పిసిరి చూచేటప్పటికి గుండె బేజారయింది. అలాగే తడబడుతూ వెళ్ళి, బావను విజిలర్స్ ఫ్లస్ట్రంకో పేరు వ్రాయమని చెప్పాను. తర్వాత అన్నయ్యదగ్గరకు తీసుకొని వచ్చాను.

“ఈయన ప్రభాకరస్వయ్య! ఇక్కడ కెమిస్ట్రీలో రిసెర్చి చేస్తున్నాడు.” ఇక “ఈయన మా బావ — రాజు. వైజాగిలో ఇంజనీరింగ్ చదువు తున్నాడు” ఇలా యిద్దర్నీ పరిచయం చేశాను.

అన్నయ్య ఎంతో సరదాగా చమపూగా బావతో మాట్లాడుతున్నాడు గాని బావమటుకు ఏదో ముళ్ళ మీద కూర్చున్నట్లు కన్పించాడు. మధ్యమధ్య నేను కూడ మాట్లాడుతున్నాను. ఇంతలోకి తార కూడ

వచ్చింది. మాబావను ఆమెకుకూడ పరిచయంచేశాను. కొంత సేవయినతరువాత తార తానేదో అర్వేంటిగా కొనాలని, అందుకు తోడుగా అన్నయ్యను తీసికొని వెళ్తున్నానని లేచింది.

“పాపం చాల కాలానికి—అదీ అకస్మాత్తుగా కలుసుకున్నారు గాబోలు బాగా మాట్లాడుకోండి. బెస్ట్ లవ్ లక్” అని నవ్వుతూ తార అన్నయ్యతో వెళ్ళిపోయింది. దాని కొంటే మాటలకు నాకు నవ్వు వచ్చింది గాని బావముఖం చూచేటప్పటికి నవ్వు మాయమయింది. ఇంతసరకూ అడుగుదామనుకొన్న విషయాలు యిక అడగకుండా వుండలేక పోయాను.

“ఏం బావా! యింత అకస్మాత్తుగా వచ్చావు. ఒక్క ఉత్తరమన్నా వ్రాయకపోయావా?” నే ననుకోని విధంగా మొఖం యింకా తీవ్రంగా మారింది. నే. నాశించని జవాబు కాదు — ప్రశ్న — “ఏం నే నకస్మాత్తుగా వచ్చినందుకు పట్టుబడ్డానని బాధగా వుందా?”

ఛీ! బావ ఎంత నీచంగా ఆలోచిస్తున్నాడు? ఇప్పుడర్థమయ్యింది. ఏదో అనుమానముండే అంత దూరంనుంచి వచ్చాడన్నమాట!

నేను ఇంక ఏమీచెప్పలేకపోయాను! అవును చెప్పినా లాభంవుండదు.

ఇక నేను అడగవలసిన అవసరం లేకపోయింది బావ చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. “నా స్నేహితుడు ఒకడు ఇక్కడ ఉన్నాడు. నాడు వ్రాసిన ఉత్తరం మొన్ననే అందింది. నీవు, ఆ ప్రభాకర్ కలిసి తిరగడం నాకు చూడబడి! స్నేహితుణ్ణిగాబట్టి నీ మేలు కోరి చెప్తున్నా. ఆ సంగతి ఏదో తేల్చుకో! అని నిజంగా ఈ సంగతి చదివేటప్పటికి నాకు మా ప్రాండ్లమీద కోపం వచ్చింది. ఏదో పొరబడి ఉండానని అనుకున్నాను. అయినా అనుమానమేమి ఉండకూడదని వెంటనే బయలుదేరి వచ్చాను. కాని, ఇంక ఏమీ అడగకుండానే బుుఖవైపోయింది.” ఇదన్నమాట సంగతి. నేను నోరెత్తకుండా అలాగే ఉన్నాను. నేను మౌనంగా ఉండడంతో ఇంకా కోపం రెచ్చిపోయి, “ఛీ! నీవు ఇలాంటి దానినని నేను ఎప్పుడూ పూహించనైనా పూహించలేదు. పోనీ, ఇప్పటికన్నా నీ రూపం బయట వడింది. ఇక నీకు, నాకు ఎటువంటి సంబంధంలేదు.”

ఒక్కసారి షేక్ తిన్నట్లయింది. నవ్వుదయమడనుకున్న బావనా ఇలా మాట్లాడుతున్నాడు. ముందు వెనుక లాలోచించకుండా ఎలా దూషిస్తున్నాడు. ఇక భరించలేకపోయాను! ఎంత సంకుచిత భావాలు లేకపోతే అంతదూరంనుంచి వరుగిత్తుకొని వచ్చాడు. ఇటువంటి భావాలున్నవాడిని చేసుకొనేకంటే పెండ్లి మానుకోవడమే నయమనుకున్నాను.

ఇక కోపంవల్ల లేక అనేకాను ‘బావా! నీకిటువంటి తలంపులుంటాయని నే నెప్పుడూ అనుకోలేదు. మన పెండ్లికాకముందే నిన్ను బాగా అర్థం చేసుకోదానికి నాకు మంచి అవకాశం ఇచ్చినందుకు నీ మేలు ఈ జన్మలో మర్చిపోలేను. ఇక వస్తా” అని హస్త లోక్తి చెప్పిపోయాను.

అలాగిది వచ్చేశానే గాని, నిజంగా వా పూదయం బ్రధర్లైపోతోంది.

ఇంతకాలం నేను నిర్మించుకున్న ఆ

పాదాలన్నీ నేటితో కుప్పగా కూలిపోయాడు! బావ యింజనీరింగ్ పూర్తిచేస్తాడు. తర్వాత... ఇలా ఆరోచిస్తూ ఇన్జిరోజులు గడిపాను. గాని ఈ రోజుతో జీవితం శూన్యంగా మారింది.

ఇలా ఆరోచిస్తూండగా తార వచ్చింది. నేను కుంచంమీదనుంచి లేచి యేమీ జరగనట్లు పుండ దానికి ప్రయత్నించాను. ఎందుకంటే ఈ సంగతి అమెకు చెప్పితే అన్నయ్యకు తప్పక చెప్పేస్తుంది. అనలే అన్నయ్యది సున్నిత హృదయం.

“ఏమే! బావ వచ్చినందుకు మొహం అంత చక్కగా వుండేం? అప్పుడే చచ్చి వెళ్ళిపోయాడనా యేమిటి కొంచెదీసి” అని అంది ఏచార రేఖలు కప్పిస్తున్న వా మొఖంచూచి

జలవంతంగా నవ్వుతెచ్చుకోడాన్ని ప్రయత్నం చేసి అప్పటికి ఎలాగో తప్పించుకోన్నాను.

కాలేజీ చివర టరన్స్‌లోకి వచ్చేశాము. గనుక వరీక్షలకు నవ్వులనుపుతున్నాం! అన్నయ్య అప్పు డప్పుడూ వచ్చేవాడు. కెమిస్ట్రీలో అర్థంకానివి చెప్పేవాడు.

ఏ బ్రవరి చివరి వారంలో హాస్టల్‌లో ఏర్పాటు చేశాము. ఆరోజు బంధువులను, మిత్రులను అహ్లా వించవచ్చును. నేను అన్నయ్యను అహ్లావించాను. ఆరోజు కన్నీటిపల్లి మర్రిపేయి యింతో సరదాగా గడిపాము. హాస్టల్‌లో ఎప్పుడూ రాత్రిలే జరుపు తారు. ఆరాత్రి విందు చాలా బాగా ఏర్పాటుచేశాము.

అన్నయ్య సరదాకి “ఏం! మీ డిప్లూరు ఎంత ఫండా అంగా వుంది. అనవసరంగా వచ్చాను. నమయం దండుగ! మా హాస్టల్‌లో ఎంత బ్రహ్మాండంగా చేస్తామో చూడండి” అని అంటూ రెండో ఐస్ క్రీమ్ కవ్ తీసుకొన్నాడు. అప్పుడు నేను “ఏం అన్నయ్యా! మే మేమీ బాగా చేయలేదంటూనే రెండో ఐస్ క్రీమ్ కొట్టేస్తున్నావ్ పాపం! మమ్మల్ని సంతోషపెట్టడాని కనుకుంటూ! థాంక్స్!” అనే అప్పటికి అన్నయ్య వజ్రకుండా ఉండలేకపోయాడు.

హాస్టల్ గదులన్నీ అన్నయ్యకు నేను, తార చూపించాము. మా గదిలో కాస్తేపు కూర్చున్నాడు. ఇక పదివర్గ అవడంతో వెళ్ళిపోయాడు.

వరీక్షలు మరీ దగ్గర పడటంతో అన్నయ్యను తరచుగా కలుసుకోడానికి వీలులేకపోయింది.

ఎలాగో వరీక్షలు అయ్యాయనిపించుకొన్నాం. ఇంటికి ప్రోత్సేముండు అన్నయ్యనోకసారి కలుసు కొన్నాను.

“ఏం చెల్లీ! వరీక్షలు బాగా వ్రాశావా?” అడిగాడు అన్నయ్య

“ఆ .... ఏదోలే. మాడోటివాళ్ళకు వుండనే వుందిగా జనతాక్లాసు. ఫర్వాలేదు” ఇద్దరం నవ్వు కున్నాం! అంతే. అదే నేను అభినిసారిగా అన్నయ్యను చూడడం! తన ఊళ్లో నాలుగు రోజులుండి పెద్దమ్మకూతురు పెండ్లి యింకా పదిహేను రోజు లుండగానే వాళ్ళ ఊరికి రమ్మని నాకు వుత్తరం వ్రాసింది. నేను అన్నయ్యకు మా పెద్దమ్మవాళ్ళ యింటి చిరునామా వ్రాసి, అక్కడికే వుత్తరాలు వ్రాయమని చెప్పి ప్రయాణమయ్యాను.

నెల తర్వాత యింటికి వచ్చేశాను. కొన్ని రోజులకు ఫలితం కూడా వచ్చేకొను. మరిరెండు

జీవితం

రోజులకు అన్నయ్య ‘కొంగ్రూస్‌లేషన్స్’ అంటూ ఉత్తరం వ్రాశాడు.

“ఆ ఉత్తరం ఎక్కడనుండి వచ్చింది?” అమ్మ ప్రశ్న.

‘అన్నయ్య వ్రాశాడు.’ అంటూ చూపాను. ఆ అన్నయ్యగురించి అడుగుతుందనీ, అప్పుడు సరదాగా అంతా చెబుదామని ఆశించాను. కాని అమ్మ మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయింది! నాకు చాలా బాధ అనిపించింది. కొంచెదీసి అమ్మకూడ అపార్థంచేసుకో వడంలేదుకదా! ఊహించడానికే బాధనిపించింది.

నే నమకున్నట్లే అమ్మ కొంచెం సేవయింతర్వాత వచ్చి, ‘నువవతీ! ఆ ప్రభాకర్‌కి ఉత్తరం వ్రాద్దామను కుంటున్నావేమిటి? అటునంటి పిచ్చివనులు చేయకు’ అన్నది.

విమర్శకు డడిగాడు రచయి

తను : ఏమయ్యా, నే నింత తిడుతూ నీవు సైకోమీద వ్యాసం వ్రాశానే! ఖాతర్ లేదా? అని.

రచయిత: “మీరూ నా పుస్తకం కొని చదివారా?” “లేదు” అన్నాడు విమర్శకుడు. “నా పుస్తకం కొని చదవడం దే నాకు ఆవ్యక్తి మీద ఖాతర్ వుండదు.

—విద్యారాణి.

ఇది నేను కొంత అనుభవమీద ఊహించుకొన్న విషయం కాబట్టి బావ వచ్చినప్పుడు పొందవంత బాధ కలగలేదు. మన మనస్సు లేత పవిత్రంగా వున్నా, ‘మనవాళ్ళే మనసు నమ్మకపోతే ఎంత బాధగా వుంటుంది! ఇక నేరే మనుష్యుల సంగతి చెప్పనక్కర లేదుకదా!’

బావ ఇంజనీరింగ్ పూర్తిచేశాడని తెలిసింది. కాని యిప్పుడు ఆ విషయాలతో నా కే సంబంధం లేదు. అదీగాక ఒకరోజు బావదగ్గరనుండి మా నాన్నకు వుత్తరము వచ్చింది. “మీ అమ్మాయికి నాకంటే ఎంతో అందగాడు, చదువుకున్నవాడు దొరుకుతాడు. నేను కోరేది కూడ అదే!” ఇది ఆ ఉత్తరంలోవున్న సారాంశము.

అమ్మా, నాన్నలకు నేనే సంగతులన్నీ ముందు ముందు చెప్పకుండడమే మేలనుకొని యేమీ చెప్ప లేదు. ఇప్పుడు వాళ్ళకు ఆ ఉత్తరంలో వున్న సంగ తులు అర్థంకాక తెల్లబోయారు. నేను ఏద్య మొదలుపెట్టా వనుకొని ఏన్ను అనునయించ బోయారు గాని, నేను విరాగినిలా అలాగే శూన్యంగా చూస్తూండటంతో మరీ తెల్లబోయారు.

వాళ్ళ సంబంధాలు వెదకటం మొదలుపెట్టారు. వా నిర్దోషిత్వాన్ని తెలియబరుస్తూ బావకు పుత్తరం వ్రాద్దామని ఎన్నోసార్లు అనుకొని అభిమానం అడ్డు రావడంతో మానేశాను.

“వాడు చెప్పేలి కాబోలు, తనకంటే మంచివాడు దొరుకుతాడని. వాడికంటే పదిరెట్లు ఎక్కు వయన వాడిని తెస్తాను. ఏనుసుకున్నాడో దొర్నా గ్యడు!” ఇవీ రోజూ నాన్న అనే మాటలు. యింకా గట్టి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడు.

వాకుమాత్రం పెళ్ళిచేసుకోవాని అనిబులేదు. జీవితంలో ఒకసారి ప్రేమించాను! పెద్ద దెబ్బ తిన్నాను! ఇక చాలు. అనుభవం సంపాదించా. మళ్ళీ యింకొక్కరి నమ్మలేను! ఎలాగో ధైర్యం పుంజుకొని అమ్మకు చెప్పాను “నన్ను ఇలా వదిలేయండి, నేనే డన్నా ప్రద్యోగం చేసుకొని బ్రతుకుతాను గాని పెళ్ళి చేసుకోను.” అమ్మ మా మొండితనం చూచి చీదరించు కొంది.

నాన్న ఈ సంగతి విని “నువవతీ! మన ఇంటి మర్నాడ నిలబెట్టడానికన్నా నీవు పెళ్ళిచేసుకొని తీరవలసిందే! ఒకవక్తన అంతా సిద్ధపవుతుంటే నీ విలువంటి పిచ్చివేషాలు వెయ్యకు” కసిరారు నాన్న!

నేను మౌనంగా విన్నాను. ఆ రాత్రి నేను యేదీనంత ఎప్పుడూ ఏడ్వలేదనుకుంటూ! ఇక పెళ్ళి పదిరోజులుండి! బావను పెళ్ళికొడుకుగా ఊహించుకొన్నాను. నా పిచ్చి ఊహలకు అంత బాధతోనూ వచ్చుకున్నాను. చచ్చిపోతే? అను కున్నాను. బ్రతికి సాధించలేనిది చచ్చి సాధిస్తానా? బ్రతకడానికి భయం, గాని చావడానికి ధైర్యంలేదు.

ఈ వార్త తెలియగానే చుట్టుప్రక్కల అమ్మ లక్కలందరూ మా యింటికి వచ్చి భోగిల్లా సేక రించడం మొదలుపెట్టారు.

ఈ సవనంచనుంచి దూరంగా పారిపోయి ఏ కొండ లోన్లో తలదాచుకుంటే బాగుంటుందనిపిస్తుంది! కాని యిదిమటుకు సాధ్యమవుతుందా!

నేను అన్నయ్య పెళ్ళికి వెళ్ళలేకపోయాను! మీరు ఆశ్చర్యపోరనుకుంటూ!

మరుసటిరోజు అన్నయ్యకు ఉత్తరం వ్రాశాను. వా బాధంతా వ్రాసేద్దామనుకొన్నాను గాని అన్నయ్య బాధపడతాడని యింతకాలం దాచిన విషయాలు ఇప్పుడు చెప్పటంలో అర్థంలేదు! “అయిన ఆర్జేంటుగా ఏదో ఊరికి వెళ్ళవలసివచ్చింది! అందు కని రాలేక పోతున్నాం! క్షమించన్నయ్యా!” యిలా క్లుప్తంగా వ్రాశాను. అన్నయ్యకు అబద్ధం వ్రాస్తు న్నందుకు బాధగా ఉన్నా గత్యంతరంలేక ఉత్తరం పోస్ట్ చేశాను.

ఇదంతా జరిగి యిప్పటికీ అయిదు సంవత్సరా లయింది. ఇంతసరమా అన్నయ్యను చూచే అదృ వ్యము కలుగలేదు. ఎప్పుడన్నా ఆ భాగ్యం కలుగు తుందనే అశతో కనిపిపెట్టు కున్నాను. ఎందుకంటే పెళ్ళికాగానే అన్నయ్య, వదిల విడేశాలకు వెళ్ళారు.

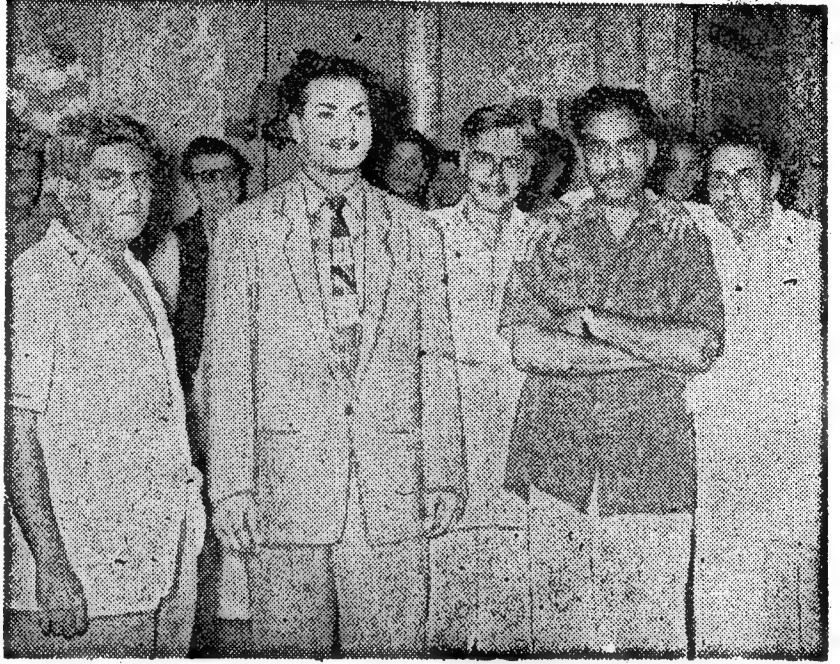

సు జా త్ర

13 వ పేజీ తరువాయి

అది నాగభూషణం వాటకం—'రక్త కన్నీరు.' ఈ వాటకంలో నటించి, ఊరూరా మజాత వంద పైచిలుకు ప్రదర్శనాల్లో పాల్గొన్నది ఈ వాటకంతో ఆమెకు మంచి అనుభవం కలిగింది. వందా షణులు చలకటమూ, ముఖ కవచాలు మార్చటమూ వంటివి బాగా అందర్దాయి.

అప్పుడా ప్రయత్నంలోనే మజాతకు 'అంబరీష్' చిత్రంలో ప్ర ప్రథమంగా అవకాశం కలిగింది. ఆ చిత్రంలో ఆమె ఒక చిన్న పుష్పప్రాత్రను ధరించింది. ఆ తర్వాత 'కన్నకొడుకు', 'వాగార్జున' చిత్రాల్లో నటించింది. 'వాగార్జున' జరుగుతూ ఉండగానే ఆమెకు చాలా మంచి అవకాశం కలిగింది. అది—'భీష్మ' చిత్రంలో పర్యవతి ప్రాత్ర దర్శక—నిర్మాత బి. పి. సుబ్బారావుగారు మజాతకు, ఒకటికి రెండుపిర్మానూడుసార్లు కూడా చెప్పి—ఆ ప్రాత్రను నటించేవారూ. మజాతను అందంగా మోపించటానికీ, ఆ అమ్మాయిని నటిగా రూపించటానికీ ఆయన అమితమైన శ్రద్ధ తీసుకున్నారు. అందుకే మజాత ఎప్పుడూ సుబ్బారావుగారికి కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుంటూనే ఉంటుంది.

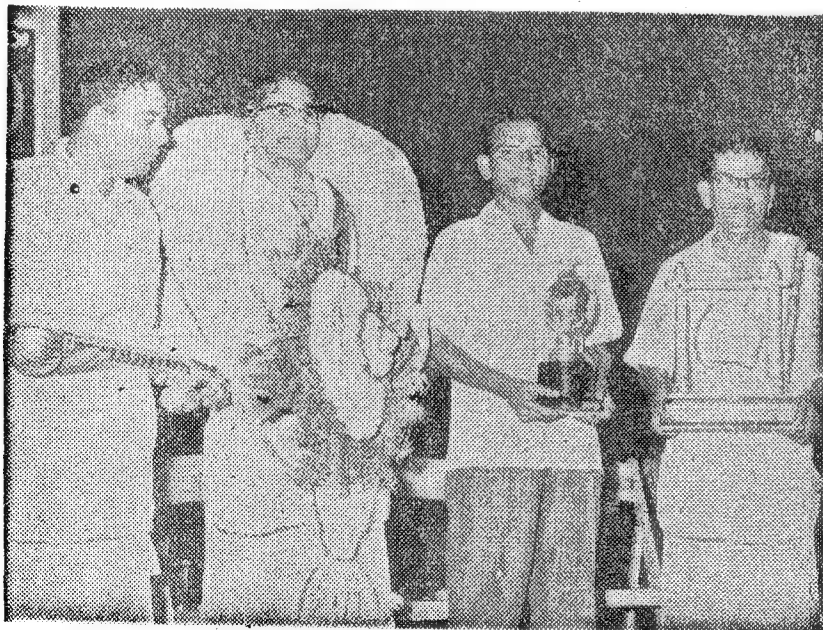
కుఘోదయనారి పెట్టు మీద బి. పి. సుబ్బారావు, ప్రతిభాస్రీ, పేజీటి, చిత్రకాయకుడు కాకాకావు, దర్శకుడు కాకీ చాగకర్ణి. ఫోటో: రూప.

విశిష్ట ప్రొడక్షన్స్ వారి 'మదన కామరాజు'లో అనూరాధ

చిన్నప్పుడు నాట్య ప్రదర్శనలో నుజాత.

బాబా మూవీస్ వారి 'మంచిమనసులు' రజతోత్సవంలో పాల్గొన్న శ్రీ డి. వి. యస్. శర్మ (శ్రీ ఫిలింస్) నిర్మాత శ్రీ మందరం, సభాధ్యక్షుడు శ్రీ నాగయ్య, శ్రీ టెనకీ.

సుజాత

'భిష్మ' చిత్రం విడుదలైన తర్వాత, నుజాత పేరు అందరికీ బాగా తెలిసింది. ఇటీవలే ఈ అమ్మాయి 'మదన కామరాజ్'తో కనకవల్లిగా నటించింది! వాల్టా వారి సాంఘిక చిత్రంలోనూ, 'సలిశక్తి' అనే కన్నడ చిత్రంలోనూ. మరో కన్నడ సాంఘిక చిత్రంలోనూ నుజాత ఇప్పుడు మంచి పాత్రలు ధరిస్తున్నది.

నుజాతకు తమిళం, హిందీ భాషలు—రెండూ రాయలమూ, చదవలమూ వచ్చును. చిలిపితనంగా ఉండే పాత్రలంటే తనకు మహా యిష్టం అన్నది నుజాత.

వైతికంలో కథలు చదవటం అంటే ఆమెకు ప్రాణం. ఇంట్లో ఉన్నప్పుడల్లా ఆమె వని—సతనమే! లేకపోతే చిన్న పిల్లల్లే వాళ్ళింట్లో ఉన్న బొచ్చు కుక్కతో కాలక్షేపం చేస్తుంది. నుజాత కారు వదుపుతుంది; స్పేకిలు తొక్కుతుంది; ఈర కొడు తుంది. బాడ్మింటన్ లాంటి ఆటలు బాగా ఆడుతుంది.

ఈ విద్య లవ్వంటిని ప్రదర్శించాలంటే—అవన్నీ చూపే అవకాశంగల పాత్ర లభిస్తేనేగాని, సాధ్యం కాదనీ, అటువంటి చలాకీ పాత్రను నటించాలనే తాను ఆశించిస్తున్నాననీ—అన్నది వర్తమాన తార నుజాత!

—సుకుమార్ ★

తెలుగు చిత్రవార్తలు

మంచిమనసులు-రజతోత్సవం

బాబా మూవీస్ వారి "మంచిమనసులు" చిత్రము రజతోత్సవము ఇటీవల మద్రాసు, విజయా గార్డెన్స్ లో వైభవంగా జరిగింది. ఆ నాటి నభకు ప్రఖ్యాత నటులు శ్రీ నాగయ్య అధ్యక్షత వహించారు. నభకు వలుపురు నిర్మాతలు, సాంకేతిక నిపుణులు, నటీనటులు వచ్చారు. నటీనటులను, సాంకేతిక నిపుణులను శ్రీ మందరం (నిర్మాత) పుష్ప మాలాలంకృతులను చేశారు.

ప్రముఖ చలనచిత్ర నిర్మాత, విజయా అధినేత శ్రీ నాగరెడ్డి ప్రసంగిస్తూ యీనాటి చిత్ర పరిశ్రమను విదుర్కొంటున్న సమస్యలనుగురించి వివరించి, చిత్రనిర్మాతలు, సాంకేతిక నిపుణులు, నటీనటులు ఒకరికొకరు అండగా నిలబడి చలన చిత్రపరిశ్రమను ముందుకు తీసుకుపోవాలని కోరారు. అలా అందరూ కలసిమెలసి పనిచేయటానికై శ్రీ మందరం నిర్మించిన చిత్రం 'మంచిమనసులు' కి నెలలో పూర్తయి, రి నెలలుగా అఖండవిజయం పొందిందిని వక్కాణించారు.

తరువాత ప్రముఖ దర్శకుడు శ్రీ పి. పుల్లయ్య చిత్రనిర్మాణంలో దర్శకుడు, సాంకేతిక నిపుణులు విదుర్కొనే సమస్యలనుగురించి వివరించారు.

నటుడు శ్రీ నాగభూషణం ప్రసంగిస్తూ, ఇలాంటి రజతోత్సవాధారంగా నిర్మాతలు, నటులు తమతమ చిత్రాల బాగులు బద్దించుకున్నట్లుగానే, పరజాయం పొందిన చిత్రాల నిర్మాతలు, నటీనటులు కూడా కమనీషన్ల తమ చిత్రాలనుగూర్చి బద్దించుకుంటే చిత్రాల తాగుబడతాయని కూదించారు. తరువాత

దర్శకుడు శ్రీ ఆరుద్ర సుబ్బారావు, ప్రముఖనటుడు శ్రీ ఎన్. టి. రామారావును పుష్పమాలాంకురులను గావిస్తూ, వారు అడిగినంతనే సహకరించినందులకు వారి ఉదార స్వభావాన్ని కొనియాడారు. శ్రీ చక్రవర్తి అయ్యంగార్ వందన సమర్పణతో సభ ముగిసింది. సభానంతరం బాబూ మూపీన్ వారు విజయా గార్లెన్సులో ఏడు ఏర్పాటు చేశారు.

“మహాభారతము”

మహాభారతము సమగ్ర కథతో విరివిజు బడిన ఈ మహాభారత పౌరాణికచిత్రాన్ని మాడ్డావికి నేయిక్కయినా చాలవేమో అన్నట్లుగా రూపొందింది. సమగ్ర ఫిలింవారు సమర్పించు ఈ చిత్రం ఆంధ్రలో అతి త్వరలో విడుదలవుతుంది.

ఇందులో—మహాపాల్ శ్రీ కృష్ణుడుగా, త్రిలోచూర్ అర్జునుడుగా, త్రిపాటి కర్ణుడుగా, కైలాస్ దుర్యోధనుడుగా, బాబూరావు పహిల్వాన్ భీముడుగా, జనిరునరావు ద్రౌపదిగా నటించారు. మూటలు—పాటలు: శ్రీ శ్రీ; సంగీతం: పామర్తి; నిర్మాత: తుమ్మల రామారావు; దర్శకుడు: రామచంద్ర తాపూర్.

“అనురాగం”

జనరంజని ఏకకర్తవారు సమర్పించు ఈ చిత్రం త్వరలో సెట్మిడి కెళ్లటానికి సర్వసన్నాహాలతో సిద్ధమవుతోంది. జమున, జగ్గయ్య, గుమ్మడి, రమణారెడ్డి, నటశ్రీ, మారంపల్లి అప్పారావు, ప్రముఖ తారాగణం అంతా నటించనున్న ఈ చిత్రం దర్శకుడు టి. యన్. రామారావు మూటలు:

పివికెట్టి; పాటలు: మమ్రాం, శ్రీ శ్రీ, ఆరుద్ర, కొనరాజు, శ్రీ కృష్ణ, వీటూరి ముప్పగువారు.

“చూడబోతే చుట్టాలే”

స్టూరీ ఫిలిం సమర్పించు ఈ చిత్రం నవంబరునెలలో విడుదలయ్యేందుకు సిద్ధమవుతోంది. జమున, కల్లాల్లకుమార్ ప్రధానపాత్రలు ధరించిన ఈ చిత్రానికి నిర్మాత: బి. వెంకటేశ్వరరావు; నిర్వహణ: టి. యన్. రామారావు.

శ్రీకృష్ణసాయి ఫిలింస్

గాంధారి గర్వభంగం, వీరజగ్గడు, మాయా మోహిని—మున్నగు చిత్రాలను ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విశాఖకి సమర్పించిన శ్రీ కృష్ణ సాయి ఫిలింవారు తమిళనాడులో ఈ దినోత్సవాలు జరుపుకున్న “వెంటర్ షిర్ ఆలయం” అను తమిళ చిత్రాన్ని తెలుగులోకి అనువదించటానికి సర్వసన్నాహాలు సాగుతున్నాయి.

“పేను కానుక”

కోడ ‘శ్రీ కృష్ణ పాండయ్యుద్ధం’ చిత్రాన్ని ఆంధ్ర ప్రదేశ్విశాఖకి అందించిన పెనుకొండ పతాక నిర్మాత శ్రీ రామర పెంచలూయ్యుడుగారు యిప్పుడు డి. పి. ఎన్. ఏకకర్త పతాకం క్రింద—శ్రీ కృష్ణ ప్రాసక్ “పేనుకానుక” కథను త్వరలో వెండితెర మీది కెక్కించటానికి సర్వసన్నాహాలు పడినదీగా పొగిస్తున్నారు. బహుశా ఈ చిత్రం డిసెంబరు, జనవరిలో సెట్మిడికెళ్లి ప్రయత్నంలో వున్నది.

హమేషా - తమోషా రచయితలకు విజ్ఞప్తి

ఈ శీర్షికకు పంపే రచయితలు కవరుపై సృష్టించిన ‘హమేషా - తమోషా’ అని రాయాలి. స్టాంపులు జతచేసి పంపరాదని మనవి. సంగ

కథ కాని కథల రచయితలకు

విజ్ఞప్తి

రచయితలీర్షీర్షికకు కేవలం ‘హాస్య సంఘటనల’నే పంపుతున్నారు. నిత్యజీవితంలో చిత్రవిచిత్రాలైన సంఘటనలన్నీ తటస్థిస్తూ ఉంటాయి. వాటిని గురించి కూడా వ్రాస్తే బాగుంటుందని రచయితలకు మనవిచేస్తున్నాము.

రచయితలకు విజ్ఞప్తి

రచయితలు తమ రచనలతోను, రేఖా చిత్రములతోను, తగినన్ని తపాలా బిళ్ళలు అంటించి, చిరునామా వ్రాసిన కవర్లు జతచేసి పంపగోరుతాము. అట్లా పంపితేనే నిరాకరించిన రచనలను మరి కొంత త్వరగా త్రిప్పి పంపటం సాధ్యమవుతుంది.

స్టూరీ ఫిలిం వారి “చూడబోతే చుట్టాలే” ఒక దృశ్యం.

కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచార్యగారి
 "మేల్ మాయల్ మందు"
 నల్లరంగు, ఎర్రరంగు పొడలు, దద్దులు, గడ్డి,
 మరియు చెడ్డనీరు వ్యాపించి నశించుచే విరుగుడు
 వినుగు పుట్టించు రహమూల మొదలగు
 దీర్ఘకాల చర్యరంగములకు ఉత్తమ నివారణ
 వికరములకు

సిద్ధ దాక్టర్ కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచారి & సన్సు
 5/22, మేల్ మాయల్, (P. O.) N. A. Dt.

జన్మివారి లివర్ క్యూర్

సిల్లల లివర్, స్లీప్ వ్యాధులకు

నెలవారి మకములు

స్థలము	తేదీ	కేసులు	అడ్రసు
నెల్లూరు	8	ఉ. 9 నుండి 12	అజంత హోటల్, బ్రంక్ రోడ్
సికిందరాబాద్	8	ఉ. 9 నుండి 12	రాజ్ మహల్ హోటల్, సోజిని బీరోడ్.
హైదరాబాద్	9	ఉ. 9 నుండి 12	మ్యూ రోజ్ మహల్ హోటల్, రెసిడెన్సీ రోడ్.
తెనాలి	12	ఉ. 9 నుండి 11	కన్యకాపరమేశ్వరి పరిం.
వీరం	13	సా. 3 నుండి 5	రాజ్ మహల్ లాడ్జి, రైల్వే స్టేషన్ దగ్గర
గుంటూరు	14	ఉ. 9 నుండి 12	డి మెడికల్ స్టోర్స్, కొత్తిపేట.
మచిలీపట్నం	16	ఉ. 10 నుండి 12	ఆనంద ఫార్మసీ, మెయిన్ రోడ్.
కాజులూరి	19	సా. 3 నుండి 5	ఈశ్వరనాథ్ & కంపెనీ, ఇన్స్ట్రక్టర్.
కాకినాడ	20	ఉ. 9 నుండి 11	వి. ఎల్. మూర్తి & సన్, మార్కెట్ రోడ్.
మదనపల్లి	28	ఉ. 9 నుండి 11	బృంహానన్ లాడ్జి.
చిత్తూరు	30	ఉ. 9 నుండి 11	ఓరియంటల్ లాడ్జి, హైరోడ్.
తిరుపతి	30	సా. 3 నుండి 5	డాక్టర్ ఆర్. గోపీ నాథ్, 28, గంగుల దామంజీపం వీధి. మెసర్స్ యునైటెడ్ మెడికల్ స్టోర్స్, ఎస్.టి.ఇ. 155, రైల్వే మార్కెట్.
అల్లపూరు	4	ఉ. 9 నుండి 11 సా. 3 నుండి 5	మెసర్స్. సిటీ కమిషన్, సా. 1.
జంషర్ పూరు	15	ఉ. 9 నుండి 11 సా. 3 నుండి 5	

జమ్మి వెంకట రమణయ్య & సన్సు,

17/283, హిందీ వీధి, గాంధీనగర్ పోస్టు, విజయవాడ-3.

బ్రాంచి: ఓరుగంటివారి వీధి, విజయనగరం.
 గమనిక: అన్ని రోజులలో ఎప్పటివలే మా క్లినికవద్ద సందర్శించవచ్చును.

రాజధాని కలుగు

11-వ పేజీరునాయి

వజ్ర వంగలి భూద్దామా, అకాశాన్నంలే
 ధరలు. అయితే ఎప్పుడైనా సరదాగా అరటివళ్ళు
 కొనుక్కోవచ్చుతే! అయినా రాబడి భోజనాలతో
 సరిపాక సతమతమవుతుంటే, వీటి ధ్యాస ఎవరికి
 పోతుంది. ఇక తిండి పదార్థాల్లో అన్నీ కలిపే!
 బియ్యంలో కలిపిపోయే రాళ్ళు!! పప్పుల్లో కన
 బడిని రాళ్ళు! నెయ్యి అనే మూల వాడుక భాష
 లోంచి తొలగించాల్సిందే! దాని పేరట రకరకాల
 కొప్పు పదార్థాల చేలామణి అవుతున్నాయి. గానగు
 నూనె అని పేరే గాని, ఒక్క ఆకారం మివచో
 యిస్తే, రుచి, వాసన అంటూ ఉండవుగదా!
 అయితే వికారం మాత్రం వస్తుంది. అవార పదా
 ర్థాల లక్షణాలు ఈ విధంగా ఉంటుంటే, పుష్టి
 కరమైన అవారం లభ్యం కావాలంటే ఎట్లా
 కుదురుతుంది! దీన్ని గురించి పెద్ద రేపర్స్
 అక్కర్లేదు. ఉన్నది ఉన్నట్టుగా లభ్యమయ్యేటట్లుగా
 చూస్తే చాలు. కత్తి అవార పదార్థాలు తిని
 రోగాలు తెచ్చుకుంటే నకిలీ మందులు తిని గవ్వ
 స్థానం చేసుకోవటమే!

ఈ కత్తిలకు నిరసనగా రీసంగా ఆక్షేపణ
 తెలియపరుస్తూ అఖిల-భారత బారీమణుల సంస్థ
 తాలూకు హైదరాబాదు కాలవారు పీ సభను
 ఏర్పాటు చేశారు. కత్తిలను ప్రోత్సహించే దుష్ట
 శక్తులను నిర్మూల్యంగా అణచివేయాలనీ అవశ్య
 కతను ప్రభుత్వంవారి దృష్టికి తేపటానికి
 ప్రయత్నం చేశారు. నిజమే! తిండి పదార్థాల్లో
 అనుకూలం కలుపుతున్న కత్తిల పర్యవసానంగా
 హైదరాబాద్ ను చెడు ఫలితాలు కలుగుతున్నట్లు వార్తా
 పత్రికల్లో చూస్తూనే ఉన్నాం. కొంతమందిని అను
 ప్రకటనలో చేర్చించటం, మరికొంతమందికి ఆ అవ
 సరం కూడా లేకపోవడం గమనిస్తూనే ఉన్నాం.
 ఇలాంటి దారుణమైన పరిస్థితిని అరికట్టడానికి
 ప్రభుత్వంవారు తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకోవటంలో
 జాప్యం చేయకూడదు.

ఈ గొడవలు ఇట్లా ఉంటూ ఉండగా, అసలు
 ఏ తిండి దొరక్క "పేవేమెంట్ల" మీద, బస్సు
 స్టాండుల్లోను, రైలు స్టేషన్లోను కొల్లలు కొల్ల
 లుగా 'ప్రజలు' అల్లాడిపోతున్నారు, అయ్యా, అమ్మా
 అనుకొంటూ. ఈ 'పల్లానికి' పుష్టికరమైన అవార
 సమస్య లేదు, కత్తిల అవలే లేవు. ఏదో ఒకటి
 ఇంత తింటానికి ఉంటే చాలు.

రోజురోజుకు ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. అవి
 పెరుగుతున్నకొద్దీ కొనుగోలు శక్తి క్షీణించి
 పోతోంది. ఇవాళ రూపాయికున్న విలువ నెల
 దాటేటప్పటికి లేకండా పోతుంది. రూపాయి కాగితం
 పరిమాణాలు అట్లాగే ఉంటున్నాయి, అదే రూపాయి
 అనుకుంటున్నాం. అయితే క్రమక్రమంగా మనకు
 తెలియకండానే దాని విలువ కుంగిపోతూనే ఉంది.
 ఈమధ్య పెద్దలంతా ఢిల్లీలో సమావేశమై, ఈ
 ధరల పెరుగుదలను ఆపేయ్యాలనుకున్నారుట!
 రోజుకో పన్ను పుష్టిస్తూ, ప్రజల్ని హింస చేసు

టూనే ఉన్నారు. ద్రవ్యోల్బణం ఉండనే ఉంది. ధరలు తగ్గమంటే ఎట్లా తగ్గుతాయి!

ఈ 'కత్తి' ప్రపంచానికి అతీతులై ఖద్ద అముర్యేదాన్ని అభ్యసించాలని, విద్యార్థులు కొంత మంది ఉద్యుక్తులయితే, వాళ్ళకు తగినంత ప్రోత్సాహం లభించకపోయే! రెండేళ్ళనుంచి ప్రభుత్వంవారితో తగాదాలే, పేదరీ! ఆయు ర్యేదాన్ని ఉద్ధరించాలని ఉపన్యాసాలు చెయ్యటంతో రోషం లేదు. మరి ఆ విద్యార్థులకు తగినంత అవ కాశం యిచ్చి, పరీక్షలు పాస్సయి వర్తినీకెట్లు తీసు కున్నవాడు, వాళ్ళకో స్టేటస్ అంటూ కల్పించక పోతే ఎట్లా! విద్యార్థుల ఆందోళన, తీవ్రరూపం దాల్చింది. అయితే పరీక్షల్లో పాస్సయిన వాళ్ళకు ఖద్ద ఆయుర్యదంలో ప్రావీణ్యత సంపాదించి నట్టు సర్టిఫికెట్లు ఇస్తామని ప్రభుత్వంవారు ప్రక టించారు. అయితే ఈ సర్టిఫికెట్లు విలువల విషయంలోనే పేదీ ఉంది. ఈ ఆందోళన ఇంకా మరింత తీవ్రరూపం దాల్చకమునుపే, సామరస్యంగా ఓ ఒప్పందానికి రావటం వాంఛనీయం.

ఇక్కడున్న సమస్యల చావవట్టు, ఉత్తర హిందూదేశం నుంచి కొంతమంది ప్రముఖులు సరి కొత్త సమస్యను తీసుకువచ్చారు. ఇంగ్లీషును దేశా న్నంది తరిమెయ్యాలిట. ఇంగ్లీషువాళ్ళ నయితే తరిమేశాం గాని, ఇంగ్లీషును తరిమెయ్యటం ఎట్లా! ఆ రోజుల్లో పరీక్షానికని మన దేశంలో అడుగు పెట్టారు. అప్పటి ప్రభువులు ఉదార స్వభావంతో తమనమని ఆహ్వానించారు. పరీక్షం పరీక్షం

అంటూనే పెద్ద వ్యాపారమే చేశారు చివరికి! చాలా ధేషుగ్గా ఉందిలే, ఇక మీరు మీదేశానికి తరలి వెళ్లిపోండి, మీరు చేసిన వ్యాపారం చాల్లే అన్నాం. మూటా ముల్లే పద్దుకుని వాళ్ళ దోపన వాళ్ళు వెళ్లిపోయారు. వాళ్ళు వెళ్లిపోతే యేం, వాళ్ళ చేసే భాషలు మన మెక్కడ మరచిపోయాం! ఇంగ్లీషు వాళ్ళ అధినతులై ఉన్న రోజుల్లో ప్రవేశపెట్టిన వాటితో మంచివాటిని మనం గ్రహించుకో లేదు. ఇంగ్లీషుభాష బానిసత్వానికి చిహ్నం మెట్లా అవుతుంది. భావదాస్యం అంటూ విన్నాం గాని, భాషాదాస్యం కొత్తమాటే! 'అంగ్లెజీ హుటాన్, తెలుగూ లావ్' అని అరిచినంతమాత్రాన ఇంగ్లీషు యొక్క ప్రాశస్త్యానికి ముప్పుమీ రాదు. దాని విలువేమీ తగ్గదు. అంతర్జాతీయ భాషైన ఇంగ్లీ షును అభ్యసించే కలిగే లాభాలేమిటో విస్మరించ రాదు. అయితే మన పాఠశాలల్లోనూ, కళాశాలల్లోనూ ఆ భాష ను వివిధంగా వేర్పించాలి? మాతృభాష అభివృద్ధికి అడ్డు తగులకుండా ఎంతవరకు పర్యటాలు కావాలి అనే విషయం ఆలోచించి, ఓ నిర్ణయంపై న విద్యా విధానాన్ని రూపొందించాలి. అంతేగాని ఇంగ్లీషును తీసెయ్యాలని ఉద్యమం లేవదీయటము చాలా అమ చితం. మన దేశాన్ని ఎదుర్కొంటున్న క్లిష్ట సమస్యలపట్ల ఈ ఉద్యమ కర్తలు తమ శక్తి సామ ర్థ్యాన్ని మరలిస్తే, తమకు తాముగానూ, దేశానికి ఎంతో సేవసేసవారవుతారు.

బిచ్చేనా వివరీతమే! అసలు ఇంగ్లీషే పద్దవి ఓవైపు ఆందోళన జరుగుతుంటే, అవసరంలేని చోట ఇంగ్లీషులోనే ప్రసంగించటం. మంగ్రహ అంధ్ర విజ్ఞాన కోశము, మూడవ సంపుటి అవి స్మరణోత్సవం జరిగింది. ఆ సంస్థ కరవున పది కులమ ఆహ్వానిస్తూ శ్రీ పి. వి. జి. రాజాగారు (ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యాకాళామాత్యులు) ఇంగ్లీషులో ఆహ్వానంగా ప్రసంగించారు. ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నంజీవరెడ్డిగారు అయితే సంపుటాన్ని ఆవిష్క రిస్తూ తెలుగులోనే ఉపన్యాసం చేశారు. ప్రతి దానికి ముఖ్యమంత్రి రావాలి అనే మనస్తత్వం మీద దాడిచేస్తూ "ఇలాంటి ఉత్సవాలు ఏ ప్రభుత్వ కవిగారివో, సాహిత్యాచార్యునో ఆహ్వానిస్తే బాగుం టుంది గాని, తమబోటివారిని ఆవిష్కరించ మనటం సమంజసంగా లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతి విషయంమీద మాట్లాడగలరని అనుకోవటం కూడా పొరపాటే" అన్నారు. దీంతో అసత్య మేముంది! విజమే! అయితే ఆ సభకు విచ్చేసిన అస్థానకవిగారి ఆశీస్సు పూర్తిగా వినకమునుపే నగంలోనే ముఖ్యమంత్రిగారు హతాత్తుగా సభ నుంచి లేచి వెళ్లిపోయారు. కారణం. కోపం వచ్చి కాదు. పక్కనే సర్దోజినీదేవి చోటలో అభిం భార తీయ గాంధర్వ మహా విద్యాలయ స్థాతకోత్సవంతో పొల్నవటానికి. ఇది సాహిత్యానికి సంబంధించినది కాదు. నంగీతానికి సంబంధించినది. ★

దీపావళి కథలు పోటీగా "అనుబంధం"

కథకు రెండవ బహుమతి పొందిన రచయిత శ్రీ కె. ఆర్. కె. మాహాన్ (మచిలీపట్నం) వీరు ప్రస్తుతం తపాలా కాఖలో ఉద్యోగం చేస్తున్నారు.

'రాజకీయాల్లో స్త్రీలపాత్ర' వ్యాస రచనాపోటీలో రెండవ బహుమతి పొందిన శ్రీమతి పవని నిర్మల ప్రభావతి వీరిగ్రామం మొగలిచెర్ల. భర్తతోపాటు గ్రామీణ సేవా కార్యకమాలలో పాల్గొనడం కుటుంబ నిర్వహణ, తీరిక సమయాల్లో సైకిలింగు వ్యాసాలూ, కథలు రాయడం చేస్తూంటారు. ఇద్దరు కుమారులు, ఒక కుమార్తె కలరు.

ప్రగతిప్రధాన ప్రజాస్వామ్యం

డా॥ ఎం. చెన్నారెడ్డి

(ప్రణాళికలు, పంచాయితీశాఖల మంత్రి ఆంధ్రప్రదేశ్)

త్రైవిధ్య చార్తర్ ప్రతిబేది ఒక అంగ్ల మేధావి ఇలా 1౮ శతాబ్దం మనకు ఇవ్వమైనది లేనప్పుడు ఉన్నదానికే ఇష్టపడాలని. ఈ అభిప్రాయం అన్ని సందర్భాల్లోనూ వర్తించదు. కొన్ని సూత్రాలతో ఈ విషయం సత్ఫలితాలనే ఇచ్చినా, మరికొన్నింటితో అభివృద్ధిని కుంటుపరచి, హానికరం కూడా కావచ్చు. మనదేశం విషయమే తీసికొందాం. 15 సంవత్సరాలకు పూర్వం మనం స్వతంత్రులంగాము. ఇష్టమున్నా లేకపోయినా శతాబ్దాలుగా పరదేశీ చీలనతో ఉన్నాం. ప్రజాస్వామ్య పరిమళం ప్రపంచంలో ప్రాకినకొద్దీ ప్రమాణం వాలనకొండ్ల అస్తతంత్ర దేశాలతో కూడ కలిసింది. మనదేశంలో కూడ దాన్ని శ్రుతిలాని ముండి బయటపడాలన్న భావానికి బలం చేకూరింది. అలాంటప్పుడు పై మాత్రానికే ప్రాధాన్యమిస్తే ఈనాడు మనం స్వాతంత్ర్యాన్ని అనుభవించేవాళ్లం గాదు.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చాకనేనా అంగ్ల మేధావి వాక్యం మనదేశంలో అంతగా వర్తించదేమో. అప్పుడు దేశం ఆర్థికంగాను, సాంస్కృతికంగాను ఎంతో మెరుగు పడివుంది. మానవునికి కావలసిన ప్రాథమిక అవసరాలు కూడా అందుబాటులోవున్నాయి. అంత మాత్రంచేత, ఉన్నదానితోనే తృప్తి పడాలన్న భావం జాతి ప్రగతికే అవరోధం కాగలదు. దేశంలోని వనరుల నన్నింటినీ ప్రణాళికాబద్ధంగా, ప్రాధాన్యత లనుబట్టి వినియోగపరుస్తూ, ప్రజల జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచాలనే దృష్టితో 1951 లో మన తొలి పంచవర్ష ప్రణాళికను ప్రారంభించాం. కార్యక్రమాలు అమలు జరుగుతున్నకొద్దీ అనుభవాన్ని గడించాం. చటవుక్తంలా ప్రజాస్వామ్యపు వేళ్ళ దేశం నలుమూలలా వ్యాపించాలన్నది మన కోర్కె. దేశంలో ప్రతి పౌరుడూ ఏదో ఒకవిధంగా అభివృద్ధిలో భాగస్వామి నుభవించే కల్పనను మనం వివిధ రంగాలలో పెట్టుకొన్న లక్ష్యాలను వేగంగా చేరగలం అనే నమ్మాన్ని కూడా గుర్తించాం.

1952 లో ప్రారంభమైన మన జాతీయ వికాస, సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఈ ఆశయంతోనే ప్రారంభమయ్యాయి. మన సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఎంతో ప్రోత్సాహాన్ని కల్పించి ప్రజలలో చైతన్యం కలుగజేశాయి. ఏ రాష్ట్రాని కా రాష్ట్రం స్వయంపోషకమై, తన సంస్కృతిని వెదజల్లి నుభవించు రాష్ట్రాల సమూహమైన దేశం అన్నివిధాల ముందుకుపోతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం తన ధర్మాన్ని ఎల్లప్పుడూ వెరవేరు స్మరించును. తన అవసరాలను, ఆశయాలను దేశపు సమగ్రదృష్టిలోనే అమలు జరుపుతుంది. సమాజాభివృద్ధిలో కూడ మనదే ముందడుగు. అధికార వికేంద్రీకరణ విధానాన్ని ఇతర రాష్ట్రాల కన్న ముందు అవసరంతో పెట్టుకొన్నాం. గత ప్రజా

శికలలో వ్యవసాయం, పశుపోషణ, సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమాలలోని మన విజయాలు అఖిల భారత ప్రశంసనే పొందాయి.

1959-60 నాటికి రాష్ట్రంలో 26.91 మిలియన్ల ఎకరాల భూమి సంబంధించి పంటలు పండితే, మరో 14.61 మిలియన్ల ఎకరాలు అడవులక్రింద ఉంది. అంటే రాష్ట్ర వైశాల్యంలో 39.8 శాతం సంబంధించి ఉంది, 21.7 శాతం అడవులక్రింద ఉండవలసివచ్చింది. రాష్ట్రంలోని పశుసంపద 1956 లో 29.51 మిలియన్ల నుండి 1961 నాటికి 32.64 మిలియన్లకు పెరిగింది. 10.6 శాతం ఈ 5 సంవత్సరాలలోనూ పెరిగింది. 1955-56 నుండి 1959-60 కాలంలో నగలు ఉత్పత్తి విలువ రాష్ట్రంలోని వివిధ ధాన్యాల ఉత్పత్తి దేశపు ఉత్పత్తిలో 9.9 శాతం ఉంది. ప్రణాళికా కాలంలో విద్యుదుత్పాదనకై రేటింగుకు పైగా పెరిగింది. 1955-56 కంటే 1960లో ఉత్పత్తియిన విద్యుచ్ఛక్తి 466 శాతం ఉంది. పొరుగు రాష్ట్రాలలో పోల్చుచూచినా కంటే వాటికి యంత్ర శక్తికి సంవత్సరంలో ఉత్పత్తియ్యే యూనిట్ల సంఖ్య మన రాష్ట్రంలోనే అధికంగా ఉంది.

మన రాష్ట్రంలో 1961-62లో విద్యుత్ వినియోగం 50 కు పెరిగింది. ఇక యుద్ధానంతర పథకాలలోని కంటే వాటికి యంత్ర శక్తి, ఖర్చు చూసినా, ఇతర రాష్ట్రాలలో కంటే మన రాష్ట్రంలో పెచ్చుగా లేదు. చివరకు ఒక మైలుకు విద్యుచ్ఛక్తి ధ్వజం కట్టే ఖర్చు చూసినా ముద్రానుకు, మన రాష్ట్రానికి తేడా పెద్దగా లేదు. ఈ నందర్బంతులో ఒక విషయం మాత్రం గమనించాలి. గ్రామీణ విద్యుత్తు సరఫరా కార్యక్రమాన్ని ముద్రానురాష్ట్రం మనకంటే ఎన్నో సంవత్సరాల ముందునుండి అమలు జరుపుతోంది.

సరికములకు వినియోగించబడిన విద్యుచ్ఛక్తి 1956 కంటే 1960 లో వాల్స రెట్లకు పైగా ఉంది. 1960-61 నాటికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయబడిన గ్రామాల సంఖ్య 700 నుండి 3206 కు పెరిగింది.

రవాణా రాకపోకల విషయంలో పేర్కొనదగ్గ అభివృద్ధి సాధించబడిందనే చెప్పాలి. 1956 లో ఉన్న రవాణా బండ్ల సంఖ్య 20,232 నుండి 1960 నాటికి 46,001 అయింది. పోస్టాఫీసుల సంఖ్య 6,083 నుండి 9,142 కు పెరిగింది. ఇదే కాలంలో రైలిపోను కమిషన్లు 9,630 నుండి 17,127 కు పెరిగాయి.

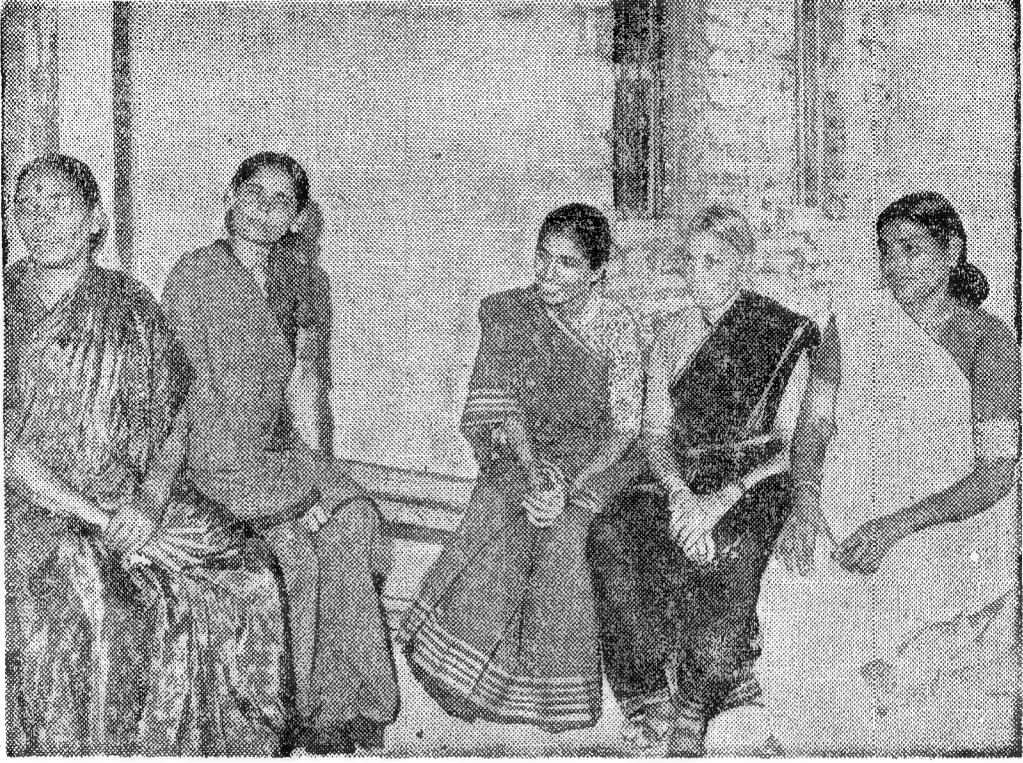
1956 లో రాష్ట్రంలో స్పృశ్యరీతిపట్లం క్రిందికివచ్చే సాంకేతిక సంస్థలు 2985 ఉన్నాయి 1959 అంతానికి ఏటా సంఖ్య 5,341 కు పెరిగింది.

ఏటిలో ఏటికే సాంకేతిక సంఖ్య 1.30 లక్షల నుండి 1.79 లక్షలకు పెరిగింది.

విద్యా, వైద్య రంగాలలో కృషి అగినంతగా జరిగింది. 1955-56 నుండి 1959-60 మధ్యకాలంలో ప్రాథమిక పాఠశాలలు 29,076 నుండి 32,500 కు, మాధ్యమిక పాఠశాలలు 329 నుండి 817 కు, హైస్కూల్ల సంఖ్య 733 నుండి 1,082 కు పెరిగింది. 1959-60 నాటికి రాష్ట్రంలో 264 ఎలద అనువృత్తులు 730 గ్రామీణ అనువృత్తులు, డిప్లొమాలు పని చేస్తున్నాయి. వీటిలోని పదకల సంఖ్య 19,411. వృత్తిరీతిపట్లం 1955-56 లో 923 నుండి 1959-60 నాటికి 1,500 కు పెరిగింది.

అన్నిటికన్న మన రాష్ట్రంలో పేర్కొనదగ్గది సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం. ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణ విధానం చట్టబద్ధంగా 1959 నవంబరులో ప్రవేశ పెట్టబడింది. వివిధ దశలలో ప్రజలకు సాటి నధ్యం కల్పించేటందుకు జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయితీ సమితులు, గ్రామ పంచాయితీలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. 1963 అక్టోబరు నాటికి రాష్ట్ర మంతా సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రిందికి తేలుతుంది. ఇంతేగాదు. మన ప్రజాస్వామ్యానికి మరింత బలం చేకూర్చేటందుకు రాష్ట్రంలో గ్రామ పథకాలు కూడ ఏర్పాటువుతాయి. గ్రామంలోని పయోజన ఓటర్లంతా గ్రామపథక సభ్యులుగా ఉండి, పంచాయితీ కార్యక్రమాలకు మార్గదర్శకులుగా ఉంటారు. లోక్ సభనుండి గ్రామపథకం సమన్వయం కల్పించబడి పరిపాలనలో ప్రజలు పాల్గొనేటందుకు అవకాశం కల్పించబడింది. రెండవ ప్రణాళిక ముగిసేనాటికి రాష్ట్రంలో మొత్తం 326 అభివృద్ధి కేంద్రాలు పని చేస్తున్నాయి. ఏటిలో 4 గిరిజన ప్రాంతాలలోని బహుశార్థ పాఠశాల, 5 సమాజాభివృద్ధి కేంద్రాలు, 82 రెండవదశ కేంద్రాలు, 192 మొదటిదశ కేంద్రాలు, 43 పురపాలక కేంద్రాలు ఉన్నాయి. ఇవి 73,570 చ. మై. విస్తీర్ణంలో 20,901 గ్రామాలలోని 206 లక్షల మంది ప్రజలకు వర్తిస్తున్నాయి. అంటే రెండవ ప్రణాళిక అంతానికి రాష్ట్రం మొత్తం వైశాల్యంలో 69.4 శాతం ఈ కార్యక్రమాల క్రిందికి తేలుతున్నాయి.

భారత రాజ్యాంగంలో నిర్వచించిన రీతిగా గ్రామాలను పటిష్టంచేసేటందుకు అన్ని చర్యలు తీసికొనబడుతున్నాయి. ఈనాడు అన్ని రాష్ట్రాలలోని పరిపాలనా విధానం దాదాపు ఒకే రీతికి తేలుతున్నది. ఇందువల్ల పరిపాలనలో సౌభ్యం చేకూరడమేగాక, జాతీయమై కృతకు ఎంతో దోహదం చేకూరుతున్నది. ముందడుగు వేసిన మన రాష్ట్ర ప్రజలు పంచాయితీ రాజ్య విధానాన్ని దీక్షింపజేయవలసి, ఇతర రాష్ట్రాలకు మార్గదర్శకులు కాగలరని ఆశిస్తాను. ★

పంచాయతీ రాజ్యం ద్వారా

- ★★ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం, వయోజనులకు వోటు చేసే హక్కు ప్రజాస్వామిక జీవన విధానం - ఇది ఒక త్రివేణి సంగమం. అదే పంచాయతీ రాజ్యం.
- ★★ సమాజ వికాసోద్యమం ద్వారా అర్థిక ప్రగతి సాధనకు వివిధ రంగాలలో కృషి జరుగుతున్నది. ఈ ఉద్యమానికి బలం చేకూర్చేది గ్రామ పంచాయతీయే.
- ★★ గ్రామ సీమలలో పరిశుభ్రత, ఆరోగ్యకరమైన జీవితం, అభివృద్ధి మన లక్ష్యాలు. అందుకు మన సాధనాలు పరిశ్రమ, స్వయం సహాయం, పరస్పర సహకారం.

సమాజ వికాసం

నమాచార, పౌరసంబంధశాఖ, ఆంధ్రప్రదేశ్

ప్రతివారం ఆంధ్ర దేశమంతటా లక్షలమంది ఆంధ్ర సచిత్ర
వారపత్రికను చదివి ఆనందిస్తూ ఉంటారు. మీ స్థానిక ఏ జైంటు
ద్వారా చందాదారులయితే మీ కాపీ మీకు వారం వారం
నిశ్చయంగా చేరగలదు.

“ఏవిటి! ఇంట్లో అమృతాంజనం లేదా?”

మరి యీ దిక్కుమాలిన
జలుబుకు నేనేం చేసేది?”

ఏమో ఎప్పుడు అవసరమొస్తుందే ఎప్పుడూ
అమృతాంజనం దగ్గర వుంచుకోవటం ఉత్తమం.
అమృతాంజనం యింట్లో వుండుంటే మీరు విషం
తగా వుండవచ్చు.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్
14/15 లక్ష్మీ చర్మిరోడ్డు, మద్రాసు-4
బొంబాయి-1, కలకత్తా-1, మ్యూంబై-1.

JWT-AM 1889

బు ర ఖా

8 వ పేజీ తిరువాని

వర్షం చప్పున అగిపోయింది. సంధ్య పుట్టిపోయింది
కొచ్చింది. ఆకాశంలోకి చూసింది. మేఘాలు కొల్ల
పోతున్నాయి, దట్టంగా, వర్షంగా భువిభవింది ఉన్నాయి!
వాటిమీద దూదిపింజరా వర్షపు నుబ్బు తుపకలు
వాయువేగానికి ఉరకలు, వరువులు పెడుతున్నాయి!
సంధ్య రోడ్డుమీద కొచ్చింది. రెండడుగులు వేసింది.
అంతలో 'జాంయ్' మన్న చప్పుడూ దాంతో పెద్ద
వాన జల్లా వచ్చిపడ్డది. ఆమె గబ—గబ అడుగులు
వేసుకుంటూ తిరిగి ఆ దుకాణంలోకి చేరుకుంది.
జల్లుపోయి కుండపోతగా వర్షిస్తున్నది. సంధ్యకు
ఆరాటం ఎక్కువైంది. వర్షం వదిలే నూచనలు లేవు.
అవతల స్కూలుకు పైవై పోతున్నది. అప్పటికే
ఆ నెలలో రెండు 'లేటు' మార్కులు! ఇది మూడోది!
అనలు తన కా టీచరు ఉద్యోగం అతుకుల బొంతగా
ఉన్నది. ఉన్నవార్షికో తనక్కతే మెట్రిక్ ఫాయి
లైన్ టీచరు. మున్నందు తన కే స్కూల్లోనూ
స్థానం ఉండదు. చివరకు ఓ, న, మా లు నేర్పడాని
క్కుడా తన చదువు పనికిరాదు. ప్రభుత్వంమంచి
వస్తున్న అంక్షపత్రాలు పత్రాయుధాల్లా కనిపిస్తు
న్నాయి! అలాంటప్పుడు నెలనెలా ఈ విధంగా లేట్లు
చేస్తుంటే ఎలా?

వర్షం లారంభించకముందే సంధ్య గొడుగు కొన్నది.
కొన్న వారంలోనే బ్రాంలో మర్చిపోయింది. మళ్ళీ
కొనుక్కోవడానికి లాపాకులేకపోతున్నది. ఇంటి ఖర్చు
ంతే చాలి జీతం ఒక తమ్ముడున్నాడంటే సీనిమా
పోల్లో గేటుకీసరు. నెలకు ఇరవై రూపాయల
కన్నా వాడు ఎక్కువ ఇవ్వలేకపోతున్నాడు. మరో
తమ్ముడింకా చిన్నవాడు. కార్పొరేషను బడితో ప్రయా
మరీ చదువుతున్నాడు. జీతం కట్టక్కరలేదు. మిగి
లింది తల్లి! అపార్థికోదులా ఆమె వాతరోగంతో
మంచం దిగలేని స్థితిలో ఉన్నది. తనకు వచ్చిన అరవై
రూపాయలు, తమ్ముడిచ్చిన ఇరవై, మొత్తం ఎన శై
రూపాయల్లో, కలకత్తా మహా నగరంలో నాల్గవ
తంకాయలకు కాలం గడవాలి! ఆ! ఈసంధ్యనే బిత్
బ్యాషను దొరికింది. దానిమీద ఇరవై వస్తుంది!

వర్షం తగ్గ లేదు. తగ్గే నూచనలూ లేవు. వస్తూ
పోతున్న బ్రాంబండ్లు పొగరేగిన ఆ వర్షంలో నవక
మనగ్గా కనిపిస్తున్నాయి! ఎలాగో వెళ్ళి ఒక బ్రాం
అందుకుంటే బావుట్ట అనుకుంది. కాని, ఆ వెళ్ళడ
మనేదే ఎలా? సాహసించినా లాభంలేదు. తడిసి
ముద్దయిపోవడంవల్ల వేరే గతిలేదు. కాగా, ఆ తడి
బట్టల్లో రోజంతా ఉంటే ఏం ముంచుకొస్తుందో?
అలా ఏదైనా ముంచుకొస్తే అవతల ఉద్యోగమూ
మునిగిపోతుంది! దాంతో జీవితం కూడా! “రాకూ
డమా? బ్రాం దాకా దిగబెట్టా!” అవునూ ఆమె
చెవిలో వద్దది.

ఆమె ఆలోచనలకు అంతరాయం కలిగింది. చటు
క్కున వెనుక్కు తిరిగి చూసింది. వాడే!.....ఆ వధ
వాయే!.....ఆవారా గాడు! ఆ టీ దుకాణం
వద్ద రాత్రి, వగలా చస్తూ ఉంటాడు. బీడిలు తిగి
కాలుస్తూ, కిక్కిలు నుముల్తూ, చుకలారు సీనిమా

తోని అవధ్యపు పాటలు పాడుతూ, మమ్మా పోతున్న అడవిల్లోని సతాయింతుకు తింటుంటాడు! తను చేసిన మరొక కార్యంకు మురిసిపోతుంటాడు! ఇదివరకే వీధి వీధి వేసేలు మేస్తూ, నలుయమూ, నల్లమూ చూసుకొని, ఆ అడవిల్లోకి యమయాతనలు కలిగిస్తుండేవాడు. ఒకసారి అలాటి వనిస్థితిలో ఒక పోలీసు సార్వేంటు ధృష్టిలో పడేసరికి దాపుతప్పి, కన్ను లోట్టబోయినట్లు దుమ్ములు విరగగొట్టించుకొని రెండు మాసాలు మంచం వేశాడు! అరవాత ఆ అలవాటు మానుకున్నాడు.

సర్వదా సేవిస్తున్న జర్నాల్ తాంబూలంవల్ల కొరకైపోయిన దంతాల్ని బయటపెట్టి, ఇకిలిస్తూ, “వాడగ్గర గొడుగుంది—పద!” అన్నాడు. సంధ్యకు ఒళ్ళు ముడుకుల్పింది. దవడ వాచిపోయేలా స్పీపురుతో ఒకటి తగిలిద్దామో అనుకుంది. కాని—వెంటనే ఆలోచించింది—“రొడ్డి వెధవ! ఎంతకైనా తెగిస్తాడు. ప్రతి రాత్రి తొమ్మిది, తొమ్మిదిన్నర ప్రాంతంలో, ఆ మనక దీపాల మధ్యనుంచి ఇంటికి పోతుండాలి! నగ పెట్టుకొని, క్షణాన ఏదైనా అపాయిత్యం తలపెట్టే?” అనుకున్నది. కోపాన్ని తమాయించుకొని, రూక్షంగా చూసి, “అవసరంలేదు” అన్నది. సిగ్నా, బిడియం లేని నవ్వుతో, “ఇమ్మూలికి పైం పోతున్నాది కావాలి.....పద!” అన్నాడు సుల్ఫీ. సంధ్యకు కోపం ససాళానికి అంటుకుపోయింది. సంధ్య బిగించి “నోరు మూసుకుంటావా, లేక పోలీసుల్ని పిలవమంటావా?” అన్నది. అది విని, వాడు, సిపి మాల్తో విలనులా ఎడమకన్ను వంకరచేసి, తోమ ఎగరచేసి, నవ్వుగా ఈలకొట్టుకుంటూ, గొడుగు వేసుకొని ఎల్లో పోయాడు. కాసిపట్లో వర్షంకూడా తగిలిపోయింది.

మూలనుంచి సంధ్య ఇంటికి చేరుకొనేసరికి సామంత్రం బద్దైంది. ఆవేశ ప్రధానపాథ్యాయిని తల వాచేలా చివాట్లు వేసింది—“ఏం సంధ్యా? ఇది మూలంఅనుకున్నావా, లేక అటకొట్ట నుకున్నావా? ఏమి గొడుగు లేకపోతే ఈ వర్షాకాలం నాలుగు నెలలూ మూలం మూసేయేయమనా ఏ ఉద్దేశం? ఇలా లేట్లు చేసుకున్నానువేదానికన్నా శాశ్వతంగా శలవు తీసుకోవడం మంచిది—” ఇంకా ఏమేమో అన్నది. తత్కార్యం ఆ రొడ్డి వెధవ కూతలు! సంధ్య నిస్సృతో పొర్లాడి పట్టు బాధ పడ్డది!

ఇంటికి వస్తుండగా, సరిగ్గా రోడ్డు మలుపు తిరిగి, ఆ టీ దుకాణం సమీపించేసరికి— హవామే ఉడతాజాయ్.....రాల్ దుపట్టా మల్ మల్ కా— పాట చరణం ఆమె చెవుల్లో పడ్డది! అదే స్వరం! వాడిదే! ఆ రొడ్డి వెధవదే!

సంధ్య అనుకోకుండా అటువేపు చూసింది. ఒక చేతిలో టీ కప్పు, ఇంకో చేతిలో కాల్పున్న బిడి! కుత్తితంగా నవ్వుతూ, ఎడమకన్ను వికారంగా మూసి, “హవామే.....ఉడతాజాయ్ —” అన్నాడు. ముమ్మరంగా నవ్వున్న కోపాన్ని, దుఃఖాన్ని బలవంతంగా మ్రొంగుకొని, తడిసి ముద్దయిపోయిన స్పీపుర్లు శోభిస్తుంటూ, గంభీర పడిన ఆమె ఇంటికి చేరుకున్నది. వార్షిక టగ్గర అమె పెద్ద తమ్ముడు—విజ

యందు తిమ్మయ్యేమకొని బయటకు పోవడానికి తయారవుతున్నాడు.

“విజయ!” గడవ దిగుతూ, విజయం నిల్పండిపోయి సంధ్యవేపు చూశాడు.

“మాట!” అన్న దామె.

“ఏమిట అక్కా?” (ప్రశ్నించాడు విజయం.

“ఆ టీ దుకాణంలోని ఆ బోరికి వెధవనుంచి ప్రాణాలు కడగట్టుకుపోతున్నాయో! తోవంట రావడం గండమై పోతున్నది. ఏదో బందోబస్తు చేస్తేనే కాని!”

“ఎవడు ?.... ఆమెను సంకోచా ?.... వాడో పక్కా గుండా వెధవ అక్కా!”

“ఐతే ఏ మైందిరా ?”

“పరే ! కూర్చోండి !.... కానీ వాడిసంగతి ఏమి తెలియదు. వాడొక్కడే అనుకుంటున్నావేమో ? అదంతా ఒక మూత. వాడు దానికి సర్దురు. ఈవాడు పెత్తన మంతా వాడిదే ! అందరకూ వాడంటే వాడే ! ఇక మనం ఉన్నామంటే—యీ వీధికి కొత్త !

రైలువట్టామీద వడుకున్న నేరానికి ఒక వ్యక్తిని అరెస్టు చేశారు. “ఎందుకు ఆత్మహత్య చేసుకుందా మనుకున్నావ్ ?” అడిగాడు మాజిస్ట్రేటు.

“లేదు బాబూ ! రైలు రెండు గంట లాలస్యంగా వస్తుందికదా! కాసేపు విశ్రాంతికోసం అలా పడుకున్నా”నన్నాడు అతగాడు.

చవకబారు అద్దెకొవల యిలాటి వీధుల్లోనే దొరుకుతాడు !.... ఏడన్నా, ఏటిముతా అన్నా పోలీసులకుకూడా పక్క జెదురు ! ఏ చిట్కోనో, సమయంమూసి, మొదలంటా వీపుతో బాకు దించేస్తే— ఎవడు దిక్కు ?”

“ఐతే—వీళ్ళాడే అటా, పిడే పాటా పొగల్పిందే అన్నమాట ? వీళ్ళను వాతమాల్నే చట్టమూ, చట్టు బండలా లేవలేవా ?”

“హా ! చట్టాల్ని చేతుల్లో పెట్టుకునే ఈ గుండా వెధవలు వెంటేగుతున్నారు !”

“కమిషనరుకు అర్జీ దాఖలు చేస్తే ?”

“అమ్మా ? ఆ అర్జీ మనమీదకే విరుక్తు పడుతుంది !.... తేవెపట్టు కదిపితే ఏ మవుతుందో తెలసా ? పేరుకు ఒకర్నో, యిద్దర్నో చట్టు కుంటారు ! ఇక్కిస్తారు ! కానీ మిగిలినవాళ్ళ ?.... ఊరుకుంటారా ? నడంలో దిగించిన బాకులు తీసి, పానరాళ్ళమీద తడుక్కోస్తారు ! అదమ మూసి గుండెల్లో దించేస్తారు ! మనకాటివాళ్ళం వీళ్ళమే చెయ్యలేం !.... కళ్ళా తెప్పలా మూసు

కొని ముక్కాదన్నట్టు డిరుకుంటూ కాంబ గడపిల్పిందే !” అని విజయం బయటకు పోయాడు.

“వీరికి దడ్డమ్య” అనుకుంటూ సంధ్య నిట్టూర్చి ఇంటికి వెళ్లిపోయింది. పాపం ! మనసులో వ్యధ మనసులో వెళ్ళగక్కుకోవడానికికూడా అమెకు తీరికలేదు. అరింటికల్లా పంటచేసి, విస్తృతమ్మడికి తల్లికి వడ్డించి, తరువాత వనిపొట్టు, పక్కబెట్టు కొని విడింటికల్లా ట్యూషను చెప్పడానికి వెళ్ళాలి ! ఇద్దరమ్మాయిలకు ఏడుగుంచి ఎనిమిదిన్నర వరకు ట్యూషను ఉన్నది. దాని మూలంగా వెంకట యిరన్న రూపాయలు ముడుతున్నది.

సంధ్య విడింటికల్లా బయలుదేరింది. ఆ వేళ ఆలస్యమై పోయింది. విసవిన నడుమకుంటూ పో పొగింది. రోడ్డుమలుపులో టీ దుకాణంలో మళ్ళీన్ను చూసింది. వాడు తనవేసి— రెప్పరక్తుండా చూస్తున్నాడు. దుకాణం సమీపించేసరికి “గోరీ.. గోరీ.. పాంకి శోరీ” అని ఒక చరణం వినిరాదు.

సంధ్య చలుకున్న నిల్పండిపోయింది. అమెకో శరీరమంతా వచ్చి కారం రాసుకున్నట్లుయింది !.... “ఈ వీధిలో నవ్వుత తెలిసినవాడెవడూ లేదా ? అంతా యిదే రకమా ? ఈ పాడు కొంపలమధ్య, ఈ టిన్ను పెడ్ల వరిసరాల్లో— ఈ గతుకు రోడ్లవక్క ‘శిష్టచారం’—నవ్వుత— అనే నదాల ఇగిలిపోయాయా ? లేక— ఈ చెత్తా, చెదారం, మన్ను మళానలో అవి కూరుకు పోయాయా ?.... కాక— ఈ మురికి, కంపు కాంవల్లో కొట్టుకు పోయాయా ? ఇదేనా ఏమిటి కలకత్తా మహానగరం ? అనియా బండంలో ఎక్కువ జనాభాఉన్న మహాపట్టాల్లో రెండోది ఇదేనా ? ‘భవనం నగరం’—అన్న పునపెన్ న పేరు దీనికేనా ప్రదానం చేశారు ?.... వెధవకు— చెప్పతీసి, చెదమదా వాయిచేస్తే— మర్నాటికి బుద్ధివచ్చి ఉల్లు ! కాని— తమ్ముడన్నట్లు.... ఐనా— గొం గట్ట తింటూ వెంట్రుకలున్నాయని అనవ్వ వడ్డం దేనికి ? ఉన్నంత కాలం ఇదే రాకపోక లకు తోవా తెన్నాన్ను !.... ట్యూషన్నుంచి తిరిగి వచ్చేసరికి రాత్రిపడిపోతుంటుంది ! ఏ టై ములోగాని వెనకమారున వచ్చి .... వెధవది — ప్రాణంపోతే పోయింది.... కాని— మరేదైనా అపాయిత్యం—

సంధ్య గజగజలాడిపోయింది ! తలవంచుకొని చర—వరా వెళ్లిపోయింది !

ఏళ్ళల్ని చదివిస్తున్నదన్నమాటేగాని— సంధ్య ధృష్టి అక్కడలేదు. రాత్రిపురుషాకాడ్డి అమె మనసు దోలాందోలమై పోతున్నది. ఆ రోడ్డు.... మలుపులో టీ దుకాణం.... బెంటిమిది ఆ గుండా మళ్ళీను... వాడి మాటలూ, పాటలూ, చేష్టలూ, అమె ఎడల భయంకరంగా తాండవిస్తున్నయే !

ఎనిమిదిన్నరయినా కాలేదు. ఇంకా పదిమూ సేలు బాకే ఉన్నాయ్ ! అమె లేచి నిల్పింది. వరండా రోకి తొగి చూసింది. హరణ్యుడుబాబు పోక్తోలో నిల్చాని కారెక్కడానికి నిద్దపడుతున్నాడు. అమె మెట్టు దిగి విన—విన నడుస్తూ తదరుగుత

ఇంటిల్లిపాదికీ ఆనందం చేకూర్చే
ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక
తప్పక చదవండి :

27 నెలలవరకు తాజా పాడివలెనే
వుంచును

గాలి చొరనీయక

నిండుగా నొక్కి నింపి

ప్యాకింగుచేసిన టిన్సులు

1/8 పానులనుండి 20 పానులవరకు లభించును.

మై కాఫీ కంపెనీ, మద్రాసు-7

ప్రతినిడులు లేని ప్రాంతములందు

యేజెంట్లు కావలెను.

EP-MCH

ఋ ర ఖా

నేనెదో బేదో హిరణ్మయబాబు "చెళ్తున్నా
రేమిటి మిన్ నంద్య?" అని ప్రశ్నించాడు.

"అం!.... ఇవ్వాలే నేను..." నేలవంగా నవ్వు
జవాబిస్తుండేలాగా

"నేనూ మీ రోడ్డుపై పే రావల్సిఉంది. అభ్యం
తరం లేకపోతే కారులో కూచోండి. దిగివిడుస్తా"

నంద్య నంశయంతో "కాని—మీకు శ్రమ"
అని ఊరుకున్నది.

"అలాగేగూ... చండి!" అని తలుపు తెరచాడు.

నంద్య వెనక సీట్లో కూచుంది. హిరణ్మయబాబు
కారు నడుపుతున్నాడు. బదు నిముషాల్లోంది. ఎవరూ
మాటాడలేదు. తరువాత నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరచుస్తూ
"అమ్మాయిలలా చదువుతున్నారా?" అని హిర
ణ్మయబాబు ప్రశ్నించాడు.

"బాగానే చదువుతున్నాను" మెల్లిగా జవా
బిచ్చింది నంద్య.

"ఈ విదాది ప్యసవుతారా?"

"ఓ.... అవశ్యంగా!"

"అదేమిట?... అటల్లో చూపిన శ్రద్ధాపను
పురో చూపించరు. మీరు చెప్పిన ఆ గంటకాలం
విదయితే ఉన్నరో అంతే! ఆ విదలో ఏం చెప్పిరో?
అం.... బుద్ధి పుడితే అప్పుటప్పటా యింటిదగ్గర
ఓ గంట వట్టుదలగా చదువుతారు."

"నిమాయంగా తెలివైనవాళ్ళ అలాగే చెప్పిరూ
చెప్పింది శ్రద్ధగా విని ఆ తరువాత గంట చది
వితే తాళు..."

కారు ఆ వీధి రోడ్డుకు వచ్చింది.

"ఇక్కడ నిలవండి! మా వీధి— యిరుకు నండు
కారు పోదు" అన్నది నంద్య.

"ఏంత దూరం నడవాలి?" హిరణ్మయబాబు
ప్రశ్నించాడు కారు ఆపుతూ—

"అక్కే! దగ్గరే!" కారు దిగుతూ నంద్య
జవాబిచ్చింది.

"అలాగైతే నేనూ వస్తాను వదండి. ఒకపారి మీ
ఇల్లు చూడనివ్వండి. ఎప్పుడైతే అవసరమైస్తే
వెదుక్కోవాలి అవసరం ఉండదు" నంద్య
ఉట్టిపడేలా హిరణ్మయ బాబున్నాడు.

"మా ఇల్లు చూస్తారా? మీలాంటివాళ్ళు
రావల్సిన చోటు కాదని—" అన్నది నంద్య తలంచు
కొని భిన్న స్వరంతో.

"ఏం?... నేను మనిషిని కామా?...మీలాటి
వాళ్ళందులో ఉండొచ్చుగాని, వాలంటివాళ్ళే దాన్ని
చూస్తే తప్పా? వరచాలేదు. వదండి!"

నంద్య జవాబిచ్చలేదు. ఇద్దరూ కలిసి నడు
స్తున్నారు. టీ దుకాణం దగ్గరకు వచ్చారు.

హిరణ్మయబాబు అజానుబాహు మనిషి! దానికి
తగిన అలివెన్నెర శరీరం! గుండ్రంగా, కండరాలతో
నిండిన వెడల్పుయిన ముఖం! పెద్ద పులిలా ఉంటాడు!
బాట్లతో నడుస్తూంటే భూమి దద్దరిల్లిపోతూం
టుంది!

ఆ ఇద్దరూ పక్కపక్కగా నడుస్తూ టీ దుకాణం
ఎడట కొచ్చారు. సుఖేష్ బెంటిమీద కూచోని వీడి
దమ్ము లాగుతున్నాడు. అటువేపు భువంకరలో

మంచి సంధ్య చూసింది. సుఖేష్ బీజీ పోలేని రెప్ప బాల్చకుండా పీళ్ళ వేపు చూస్తున్నాడు. వాని వోటి మంచి ఒక మాటగాని, పాటగాని, శాలగాని, ఇకి లింపుగాని బాలేదు! హిరణ్యయదాబాబు బూట్లు ధ్వని నిశ్శబ్ద నిశిధంతో రాజనంగా వినిపిస్తూ, కొత్త బాగావరదాన్ని కల్పిస్తున్నది!

సుఖేష్ పరికితవానికి సంధ్య రోజోపం వచ్చుకున్నది. 'వెదవీ!.....తనకన్నా మించిపోయిన బాళ్ళను చూస్తే పిల్లికూక అయిపోతాడన్నమాట!.....లేవట్టుయితే పులి!.....హా!" అనుకున్నది.

సంధ్య ఇల్లు నడిపించింది. ఆమె వరదాలోకి తెల్పింది. హిరణ్యయదాబాబు బాకిట్లో ఉండిపోయాడు. "ఇంట్లోకి రారా?" సంధ్య ప్రశ్నించింది.

"ఇప్పుడుకాదు. ఇంకోసారి!.....ఇల్లు చూశాను బా?"

"కాం శ్రమ కలిగించాను. క్షమించండి"

"శ్రమా? బావుందిలేండి? మీరు పైబాదా తింటుంటే!.....వరో ప్లా"

"మున్నే"

"మున్నే"

వడడుగులు వేసి హిరణ్యయదాబాబు వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. సంధ్య అలా నిలబడి అతని పోకడ గమనిస్తూ ఉన్నది. అతనదేలా నవ్వి ముందుకు పోగి పోయాడు. సంధ్య అది చూడలేదు. ఇంట్లోకి వెళ్తూ, "మంచి వనే ఐంది. కూచోదానికి చోట లేదు. ఒక గది. అటు అమ్మ మంచం! ఇటు పానూమ్! పెరటి వరదాలో నంట పాత్రలా, పాండ్లూ, బొగ్గులా, చెత్తా చెదారం కాగా—కప్పు టి సిల్విస్టరానికి పాలా, వంచదారా లేవు!" అనుకున్నది.

మల్లాడు సంధ్య మూలుకు బయలుదేరింది. టి దుకాణం బిగ్గర కొచ్చేసరికి సుఖేష్ ఆమెకు విని పించేలా ఎవరితోనో అంటున్నాడు—"ఇప్పుడా, రేపూ బాడిగార్లులా, ప్లీమకుకార్లు, వెల్టూ వల్టూలా!... కేష్! కేష్!" అని, బన్ కీ రిడియా—బన్ బన్ తోబారే అని పొడ వారంభించాడు.

ఆ మాటల్ని, పాటల్ని తనకు కాదన్నట్టు విని పించుకోకుండా సంధ్య గజగజ అడుగులు వేసు తుంటూ పోయింది.

* * *

లేడు రోజుం తరవాత మళ్ళీ వర్షంపడ్డది. సంధ్య ట్యూబువల్లో ఉన్నది. బయట వర్షం దారా పాతంగా మరుస్తున్నది. తగ్గి సూచనలు లేవు. గంట తొమ్మిది దాటింది. ఆమె కంగారు పడు తున్నది.

హిరణ్యయదాబా బాళ్ళ ఇంట్లో లేదు. వెళ్లి లింకికి లిదర్పురంవెళ్లింది. వర్షా టంకింపల్ల కామోను ఇంకా చేరుకోలేదు. హిరణ్యయదాబా ద్రాయింగ్ రూములో పోఫోలో కూచోని ఏదో లావుపాటి పుస్తకాన్ని చదువుతున్నాడు. ఆ ద్రాయింగురూముకూ, ట్యూబును వెలుతున్న గదికి మధ్యఉన్న ద్వారం కర్లెను గాలికి అప్పట్నుటా కదులుతున్నది. దాని పండుమంచి హిరణ్యయదాబా పిదాలకున్నవల్ల రబ్బరు ప్లీస్టర్నూ, బాటికి మీదుగాఉన్న తెల్లని చిగుతు పైజమా కని పిస్తున్నవి. ఆ దృశ్యాన్ని సంధ్య గమనిస్తూ, కిటికీ నుంచి బయటకు తొంగిచూస్తూ, వర్షం ఎప్పుడొకానొకానొకా అని ముందుగా తేల్చుకున్నది.

వరదా కదిలింది! హిరణ్యయదాబా గదిలోకి వచ్చాడు. "తొమ్మిదై పోయింది మిన్ సంధ్య! ఎలా వెళ్ల రింటికి?" ప్రశ్నించాడు.

"అదే ఆరోచిస్తున్నాను—" అన్నది సంధ్య.

కిటికీనుంచి ఆకాశంవేపు చూస్తూ "మీసూలు దట్టంగా ఉన్నాయ్, ఇంతలో వర్షం తగ్గి బట్టు లేదు" అన్నాడు.

"బాబు! బా వరదాలోకి రెండడుగులు వేస్తే ట్రాం దొరుకుతుంది" అని సంధ్య లేచింది.

"ఎందుకూ?.....కార్య దిగివదుస్త" అన్నాడు హిరణ్యయదాబా.

"ఉపా!.....రోజా మీకు శ్రమ కలిగించడం" అన్నది సంధ్య.

"శ్రమ తేమున్నది? మీరేమా మా పిల్లం ట్యూబువల్లో చిక్కునడిచేయారు. మిమ్మల్ని మీ ఇంటికి చేర్చడం—వా కర్తవ్యం!..... ఇప్పుడే పస్టా నంటూ అతను ద్రాయింగ్ రూములో చొరబడ్డాడు. ఎందువల్లనో హిరణ్యయదాబా చూపుతున్న అస్వీయత సంధ్యకు ఇష్టంలేదు. ద్వివిధమైన నునునుతో ఆమె స్థితిస్థూల నిల్పండిపోయింది!

కాని, అంతలో ఆమె మనోచిత్తో ఆ రోజే సుఖేష్ పొచ్చాల్సిందిగా.....లా! త్రెపాట!..... గాథోడ

వమయ్యా! నువ్వు పెద్ద కథలురాసి "నవలలనేస్తున్నావ్"

అని దబాయించాడు ఒక 'క్రిటిక్' ఒక 'రైటర్'ని.

నువ్వు లేనుగులో విమర్శకుడ

వై నవల్లే "నవలం"లే నెనుగులో

పెద్ద కథ అని అర్థంగా నన్నాడు

రచయిత.

(సమాచారాణి

కారం!.....పైగా వర్షం! నిర్మానవస్తువు ఏదీ!..... టి దుకాణం దాటుకూండగా.....ఆ గుండా వెధవ..... వెడల కూరుకు పడ్డ.....? ఆమె గజగజలాడి పోయింది!

హిరణ్యయదాబా తయారై వచ్చాడు. పెద్ద వర్షపు—కోటు భుజంమీద వేసుకున్నాడు. గడ్డ బూట్లు తొడుక్కున్నాడు! వోట్లో లావుపాటి 'పానా' చుట్టు వెలుగుతున్నది!

"వదండి!" అన్నా డతను.

వరదా కంటిఉన్న మెల్ల నమీవంతో పోర్టికో దిగువ కారు ఉన్నది. ఇద్దరూ వెళ్లి కారులో కూచున్నారు. వర్షాన్ని చీల్చుకుంటూ తారు—రోడ్డుమీద 'సర్' మనే శబ్దం చెమ్మ కారు పోతున్నది. సంధ్య వెనక పేట్లో, అన్న మనస్సుగా రోడ్డువేపు చూస్తున్నది. ఆ ఇద్దరిలో ఎవరూ మాటాడలేదు.

రోడ్డు మలుపు దగ్గర కారు ఆపాడు, హిరణ్యయదాబా. చుట్టుకున్న తలుపుతీసి, సంధ్య బయటకువచ్చి "ఈంపింగుండి! మున్నే" అన్నది.

"అరే? ఒక్కరూ.....ఈ చికట్లో—వర్షంతో పిళ్ళేదు. నే వచ్చి దిగివదుస్త" అన్నాడు హిరణ్యయదాబా.

"ఎక్కువ దూరం లేదు కదండీ.....భయం లేదు" అన్నది సంధ్య.

హిరణ్యయదాబా కారునుంచి బయటకొచ్చి "భ... భ! అదేలా అవుతుంది?" అని, "అరే? గొడుగు మర్చిపోయాను. వర్షపు—కోటు ఒకటే ఉన్నది" అన్నాడు.

"ఏమైంది రెండీ.....మీరు కోటు వేసుకోండి! నే నిలా వస్తాను" అన్నది సంధ్య

"బాగు బాగు! మీరు తడుస్తారా? కోటు మీదే మేసుకోండి నాకాట్టే బాడలేదు—" అంటూ కోటు వదిలించాడు.

"నన్నీ తీసుకోమంటారా?" గత్యంతరంలేని వ్యరంతో సంధ్య అన్నది కోటు అందుకుంటూ.

"అరే!" దృఢస్వరంతో, హిరణ్యయదాబాన్నాడు. కారులో చిన్న బల్బు వెలుగుతున్నది. ఆ వెల్పు రులో హిరణ్యయదాబా కండ్లు ఎర్రగా జ్వలించి పోతున్నాయ్!

బారంగాఉన్న కోటును సంధ్య భుజాలమీదుగా వేసుకొని శరీరం కప్పుకున్నది. ఆ కోటునుంచి పానా చుట్టు పొగకంపూ, కూటికూరా బొడరు వాసనా, శుష్కింగ్—ఇన్—పారిన పెంటు గుబారంపూ ఆమెను వికారపు మత్తులో ముంచుతున్నవి.

ఇద్దరూ వరుస్తున్నాట. రోడ్డు చివర దీపం కాంతి వల్లపు వెడకారో నిల్చిన పిళ్ళ మీద వది, 'జిగ్'—జిగ్' మనిపిస్తున్నది. పెద్ద పెద్ద చిను కులు ఆనీళ్ళతోపడి ప్రచలిత పరుస్తున్నవి! సంధ్య చలు క్కున నిల్పండిపోయింది హిరణ్యయదాబావేపు చూసి. అతని తం పూర్తిగా తడిసిపోయింది! వెంట్రుకల దివరమంచి పిళ్ళ జారి ముఖమంతా కమ్మకున్నవి. తన అవభృతకు రోజోన సిగ్గుపడి, వెమ్మడిగా "మీరూ తడిసిపోతున్నారు. ఇలా కోటు రోపలకు రండి!..... కోటు పెద్దది. ఇద్దర్నీ ఆపేయగలడు—" అన్నది.

"థాంక్స్!" అంటూ హిరణ్యయదాబా సంధ్య శక్కుగా వచ్చి కోటు సర్దుకున్నాడు.

బాలుగడుగులు వేసేసరికి సంధ్యకు తచ్చినంత వచ్చింది! హిరణ్యయదాబా బరువైన శరీరం ఆమెను రాసుకుపోతున్నది! ఒక వక్క సిగ్గు, ఇంకోవక్క ఇంకుతో ఆమె కుంచుకుపోసింది! ఎందుకో గుండె దడ దడ మున్నది! ఒక్క ఉదులుతో ఆ కోటునుంచి బయటపడి వరుగు పరుగున పారిపోదామా అనుకున్నది. కాని—మరో వర్షంతలా ఆ కోటు తనను అణగ దొక్కివేస్తున్నట్టు అనుభవించి కదలలేకపోయింది. ఇల్లు నమీవంతో ఉన్నప్పటికీ—ఎన్నో యోజనాల దూరం వడవారి కామోను అనుకుంటున్నది!

టి దుకాణం ఎప్పుడు దాటిపోయిందో సంధ్యతో తెలియలేదు. ఆమెలో వైతన్యం ఉంటేగా తెలియ దానికి?.....ఉన్నట్టుండి ఆమె తృప్తిపడ్డది! భయం కరమైన కొండ చిలువ తన వడమును చుట్టుకొని లిగిస్తున్నట్టు ఆమె అనుభవించింది! గజగజలాడు తున్న చేదని ఆ చుట్టుమీద వేసింది! చర్ర మాంసా స్తువుల్తో కూడి బలిష్ఠంగాఉన్న హిరణ్యయదాబా చేయి ఆమెకు దొరికింది!

"ఆ.....ఇదేమిటి?.....ఎందుం....కీలా..... వట్టు కొంటున్నారా?" కంపిత కంఠంతో సంధ్య ప్రశ్నించింది.

వరం తోడుక వడుతున్నది. అంతటా తీయగా ఉన్నది! దిగ్భంభం అరేడు బారే బారేలో ఉన్నది.

1-11-62

యవనములకు

కాయ్యోస్పం :

జి. ఎల్. కారాయగ (బొంబాయి)

పరిశ్చ విధానాలు : ఒకవిమర్శ

నేటి పరిశ్చ విధానంలో చాలా పోలికలున్నాయి. కాట్టలో మూర్తు తవ్వకుండా అవసరమని ఎంతోమంది విద్వాంసులు, రాజకీయవేత్తలు చెబుతున్నారు. ప్రస్తుత పరిశ్చ విధానాన్ని పరిశీలించి చూస్తే, విద్వార్థులయొక్కలాగి, విద్వార్థిని అయిత్కొని తెలివితేటలను, విజ్ఞానమును చూడేవిగా భావించుటలేదు.

మన ప్రస్తుత విద్వార్థానమంతా పరిశ్చంతో పోలిపోయింది. విద్వార్థుల తెలివితేటలను, విజ్ఞానమును కొంతగా పరిశ్చ రేఖలంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఒక విద్వార్థి మొదటి తరగతిలో ఉత్తీర్ణుడైన, అతనిని ఎంతో ప్రజ్ఞావంతునిగా లెక్కకట్టేస్తున్నారు. మరియొక తెలివిన విద్వార్థి ఏ కారణం చేతనైనా, పరిశ్చ తప్పిడనుకోండి అనేది అవసరమైనా అనుకున్నా మున్నాడు. విద్వార్థులతో అనలు ఎవరు తెలిసేవాడు, ఎవరుకాదు యువప్రవృత్తు వేటి పరిశ్చ విధానాలు నరికిన సమాధానం చెప్పలేకుండా ఉన్నాయి. ప్రస్తుత విద్వార్థులు అంతా పరిశ్చలో ఉత్తీర్ణులవడం ఎలాగయి వంశపురం మొదటినుంచి అంతా విస్తరించింది. కాట్టలో అప్పుడున్నా వాలో ఇలాగ అంటూ ఉండే వాడు: "ఎలాగో సలాగ ప్లాను అనిపించుకుంటే చాలా, ఎలా ప్లాను అయ్యుండా ఎవరికీ కావాలి!" పరిశ్చలు ప్లానులేననిపించి, అనేకమంది అనేక ముఖ్యవర్తకులను ఉపయోగించుకుంటున్నారని. తదుపరి అనేక విజ్ఞానముకొరతని అందరూ మరచిపోయి పోయింది. మొదటి పరిశ్చలో ఉత్తీర్ణులగుట

విజ్ఞానము తలచుకున్నాడు.

కాట్టలో మొదటి పరిశ్చ విధానం పంగలి చేస్తున్నారని అనలు విద్య నేర్పు కొనడంలోనే తప్పు ఉంది. అది పరిచేస్తే పరిశ్చ విధానంలో భూర్తు అవంతలు చాలా తక్కువ. ఈ మూర్తుకి విద్య వేదించే తరగతులలోను, వేదించే ఉపాధ్యాయులమీదను, వారు విద్వార్థులతో వేరే విధించి, విద్య వేదించే వర్తకులమీదను ఆధారపడి ఉన్నది. ఒక్కొక్కదే పరిశ్చులను, ఒక్కొక్క విధంగా విద్య వేదించుకుంటుంది. ఒక వేళ విద్య విధానానికి మరియొక వేళ విద్వార్థానికి వేరే ఉండవచ్చు. కానీ, ఒకవేళ విద్వార్థాన్ని మరియొక వేళ 'కాట్ట' కొట్టడం జరుగుతున్నాడు. మూడోవేళ ఒక్కొక్క వేళ విద్యయింది ప్రతివారికి విభిన్నముగా పోయింది. ఈ మొదటి విద్య అమెరికాలో ఉన్నది. ఆ విద్య అ వేళ వేరవుతుంది అంటున్నా ఉండవచ్చుమనగా, మన వేళ వచ్చి అంటు పరిచుకుంటుంది కావించుకొనడం రాష్ట్రముగా పరిచిస్తుంది. దీనిని దీనివేయమని చెందేట్లుకొని విద్వార్థులంతా పోయి మన వేళ.

ప్రస్తుత విద్వార్థులంతా ఒక అంశమంతా ముఖ్యమైనది, తరచు పరిశ్చలో ఇచ్చే పాఠం మును మూలము చేతువుతున్నారు. పరిశ్చలములను వికాసము ముఖ్యమైనది మూలము పోయింది. పరిశ్చలో వర్తకం వెంటనే కాటిని అక్కడ వీధియడం జరుగుతోంది. కలకాలంలో మన ఒక విద్య చెప్పిందే సుకుమారము చెప్పడం జరుగుతోంది. గ్రూపు వర్తకములను గురించి చెప్పిన అక్కడలేదు. ఒక అధ్యయనం వాట్లు వినుకోని మూలము వచ్చింది. అయితే పరిశ్చను ప్రారంభించినది అయితూ, పరిశ్చ అయ్యేవరకు ఆ వాట్లునే తెలుసుకుంటారు. ఇలాగ వచ్చే విద్వార్థానం గురించి వేరే ప్రతిపాదన?

కొన్ని ప్రతిపాదనలు, మూడోవేళ వదలకుండా పరిశ్చలంతా ఒక్కొక్కటిగా ప్రాయమని అవుతుంది. అలాగే వేరే ఒక్కొక్కటిగా వినుకుంటుంటుంది, అలాగే పరిశ్చలంతా అందుకుని ప్రతివారము దిద్ది విన్న పరిశ్చలంపై, కాట్టలో వచ్చిన మూర్తులు, అలాగే పరిశ్చలో వచ్చిన మూర్తులు, ఉపాధ్యాయులు ఇచ్చిన మూర్తులను అట్టి విద్వార్థి యొక్క అర్థత విద్య యించినట్లు తోచుకుంటుంది. కొంతమంది మన విద్వార్థానాలు వాగానే ఉన్నాయికానీ, విద్య యొక్క ప్లాను వదిలివేయడంలేదు. ఈ విద్య ప్లాను వదిలివేయటం గురించి అనేకమంది పోర్టుమెంటు వర్తకులు విమర్శించారు. విమర్శలకు సమాధానమున్నా, కేంద్ర విద్యమంత్రి కి క్రిమాలి "ఈ విద్యపాఠాలు వదిలివేయటం మన దేశంలోనే కాదు ఇది ప్రతిదేశములోను చెందవలసినది యుద్ధానంతరము వదిలివేయింది. మన విద్యవిద్యాయముల కోసామనగా అట్లుకాదు, కేంద్రపాలన ఉత్తమ విద్యవిద్యాయంలో విద్యపాఠాలు ఇదివరకుకంటే తగ్గినది విజ్ఞానానికంటే"ని చెప్పాడు.

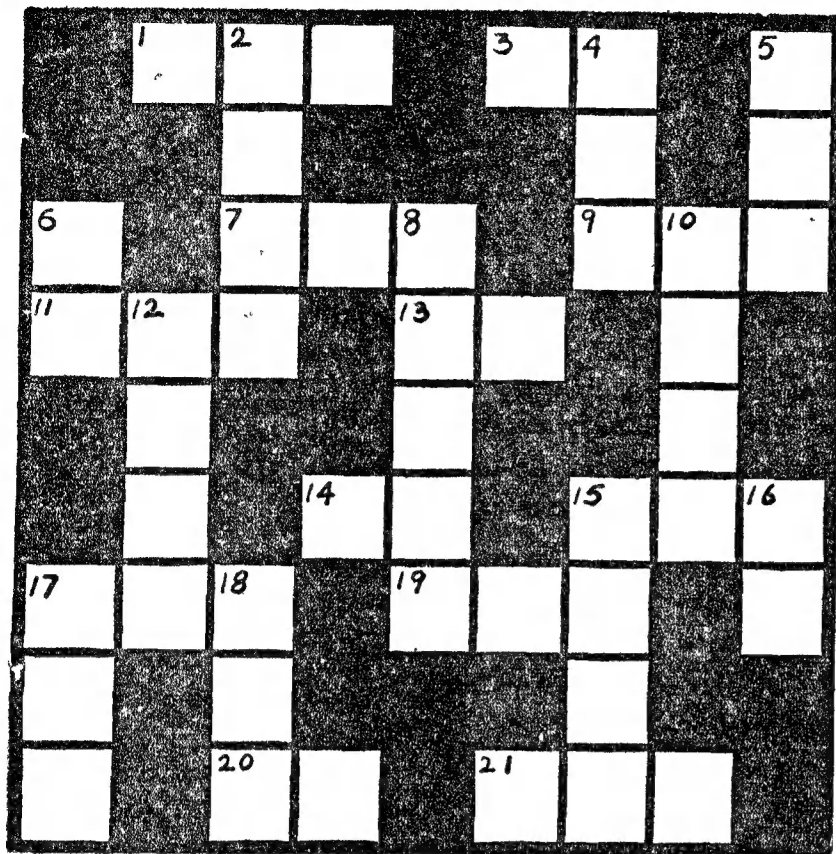
నేటి పరిశ్చ విధానం పరిశ్చ విధానంలోనే, నేటి విద్యపాఠాలు వదిలివేయించింది. పరిశ్చ వేది విద్యనమునకు, తెలివితేటలకు ప్రతినిధిముగా ఉండేటట్లు వేయాలిగానీ, మూడోవేళ ఉందిక వేయవంతా మూడు గంటలలో వాట్లము తెలియకొని ప్రాయమనిపిస్తుందామనగా, అందుచేతనే వాట్ల మంది విద్యార్థులు, వారికి ప్రవేశించినట్లుక విద్య గ్రంథాలను చదివి, తనకలలో "గ్రేడ్లు", "మోడల్ సేవర్లు" వదిలి పరిశ్చలో ఉత్తీర్ణులగుచున్నారు. దీనివల్ల అనలు పాఠ్యగ్రంథము వదిలివే విజ్ఞాన విద్యార్థులు తవ్వకున్నారు.

విద్య వేదించుట, నేర్పుకొనుట, పరిశ్చలు-ఈ మూడు వేరువేరుగా ఉండకూడదు. వేరేవేరే వాట్లను విద్యయింది అనిపిస్తుంది.

జి. వి. రావు (రెగిస్టర్) *

కొత్త నుడికట్టు-12

అడ్డం :

1. మా వంటిరు అగ్గితే విమగు వదువులాడు !
2. ఎదురుమాడటం తిరగబడింది.
3. పిర్వరి.
4. అధరం చిందరవందర.
5. ఊరు.
6. కరుణ పృథ్వయము మధ్యలోనే ఉంటుంది.
7. చంద్రుడు.
8. ఏకలిపురుషుడు ముందర మారితే రాజు కాగలడు ?
9. —కథ, అంటారూ.
10. బంబ్లర్ !
11. 18 నిలువు ఇదే.
12. కథా—, అంటారు. (సరకు అనుకోవచ్చునా ?)

నిలువు :

1. వందల చిందర వందర.
2. అ ! వెళ్ళు, మంచిదికాదు.
3. వనము.
4. బాణము.
5. చివర 'గ' వచ్చేట్లు అవరోహణ చెయ్యండి!
6. దీనికి కొన్ని సమయంలో గోముఖము ఉండ వచ్చు.

12. రాక్షసుడు.
13. ఒక గొప్ప మత స్థాపకుడు.
14. అబద్ధం !
15. గద్దకూ ?
16. చింతనందు రుచి.

11-వ కొత్త నుడికట్టుకు జవాబులు.

అడ్డం

1. కడవ, 2. కప్పము, 3. తురు మ్మలు, 4. వసుధ, 5. అవి, 6. నావ, 7. మరది, 8. ఆరి, 9. ఆన, 10. కాముడు, 11. తల వరి, 12. ముఖము, 13. నఖము.

నిలువు

1. వగరు, 2. కవులు, 3. వివ రము, 4. కథకలి, 5. తులువ, 6. అది, 7. నానుడులు, 8. మన, 9. ఆవిరి, 10. ఆకారము, 11. తల్పము, 12. వరన.

శ్రీబాలాంజనేయ ప్రశ్న

సంతానము, శోగములు, గ్రహబాధలు, వివాహం, పారిపోయిన పశువులు, మనుష్యులయొక్క ఆమాకీ, దొంగిరింగిన సామ్యు, వీడిపోయిన భార్య మీరు కోరిన 5 ప్రశ్నలకు పెంట నేవాసి పంపగలను. రూ 2 ఎం.డి. చేయండి. నెలలవారీగా 12 నెలలకు 1 సంవత్సరం జాతకము రూ 2. పూర్తి చేరు, జాబువాసిని పైము తెలిపిన చాలును.

హనుమాన్ జ్యోతిషాలయము, 10వ రై ను, అరండల్ పేట, గుంటూరు-2.

కా ర త సాం ద ర్య ర హ న్య ము క్రొ త్త పేషనులను అనుసరించుట

మోడల్ నం. 2. ఉచిత కేటలాగులు: వి. వి. థ్రస్ Mfg. కో., రాజమండ్రి

SWASTIK

పాదాలలో ఆనెలు

పాదాలలో ఆనెలు, కండలు పెరిగి, వ్రేళ్ళ పొడుగుపోయి పాదము నేలపై బిట్ట లేక రాళ్ళు తగిలిన (త్రుల్లి వడ) వారు పై పూతగా వాడిన వ్రేళ్ళతోనూ మాయంచేయ గల సంతేవి. వెల పొట్టు ఖర్చులతో రు. 4-25 వ. స్త్రీ. కొక్కోకము చిత్రపటములు గలది. రు. 1-50 చాంపత్వ రహస్యములు ... రు. 3-00 తెలుగు హిందీ స్వయంశిక్ష రు. 4-50 బొమ్మ ఖర్చులు ప్రశ్నోకము.

ప్రథ అండ్ కో. 3, మలయ పెరుమాళ్ వీధి, మద్రాసు-1.

హిందీ సులభంగా ఎలా నేర్చుకోవడం

2 హిందీ స్వయంశిక్ష

అరిక నమయ్యల అమలయ్యున కులు హిందీ భాషాముగా మాట్లాడను, చదువను, వ్రాయును అత్యల్ప కాలంలో నేర్చుకొనుటకు వీలుగా అతిసులభమైన పద్ధతితో, తేలికైన భాషలో వివరించబడినది. వెల రు. 4-50 పొట్టు ఖర్చులు 0-85. వి. వి. జగన్నాథ్ కంపెనీ, 3, మునియప్ప మొదలిపేడి, మద్రాసు-1.

వనితలకు మనవి

వనితావాణికి సంపే ఉత్తరాలు క్లుప్తంగా ఉండాలి. వీలై సంతవరకూ చిత్రాలలో సగం 'కాలం' మించకుండా ఉంటే బాగుంటుంది. వ్రాసినవారి పేరు వగైరా తెలుగులోనే వ్రాయాలి. ఇంగ్లీషులో ఉండకూడదు.

H.M. V. వారి

“షెర్సా”

నాణ్యమైన 4 Speed
“రికార్డు ప్లేయర్”

AC మరియు బ్యాటరీలతో లభించును.
ధర. AC రూ. 215/-; బ్యాటరీ రూ. 185
(ఎక్స్ ట్రా, స్థానిక పన్నులు అధికం)
మానద్ర L. P. & E. P. యిండియన్
యింటర్నేషనల్ గ్రామోఫోను రికార్డులు
లభించును.

మాధవ & కో.
పార్కురోడ్ - విజయవాడ. 1

హరివంశము

14-వ శేష తరవాది

పార్వతీతోపాటే అరాధించదలచుకొనివాను. నా ఈ ఆరాధనమును వట్టి పోజేటువా! మహాకాళి! మహాకాళిదేవమనకొనివాదో, అప్పుటి ఆయన జ్యోతిర్లింగము, దేదీప్యమానముగ వెల్లి పోయినది. అది నగము, తీక్షణమును, నగము వండు వెన్నెలయుగ మున్నది. తండ్రి! మహాకాళి! ఇది యేమి యను కొన్నది రాజాధిదేవి. మిత్రులందఱు, నామాక్షియు మహాకాళు నారాధించిరి. మిత్రులందఱు శివునియందు కన్నతల్లి అందిక యన్నవో మక్కువ. ఆమె ఆమెనృమనకుతోనే ప్రార్థించినది. ప్రార్థించుచు తనతోసవచ్చుకొన్నది. తల్లి అది యేమే యున్నది.

నామాక్షి అన్నది:—“ఏమీ లేదంటే అత్తగారు ఏమి కోరినవరకు లభించునది అందిక మీ పిల్లక, చెప్పినట్లున్నది. విజముగా చెప్పినది. కాదో, మా అన్న ఇచ్చటికి వచ్చుట ఎట్లు సంభవము”

“అవును. అనంభవము” అన్న మాటలు వారికి వివన్నెనవి.

ముగ్గురును ఆ మాటలు వచ్చిన దిక్కే చూచిరి.

మహారాజు జయప్రేనుడప్పుట నిలబడి వారికి కప్పించినాడు. మహారాజే విచిత్రమైన పిగ్గుతో తలవంచుకొన్నది.

“సేయి! మహాకాళి ఇప్పియేండ్ల మా కాపుతములో, నా ఎదుట నేడు యాదవుల యాడుబడుచు, నన్ను కూచి, పిగ్గునడుచున్నదయ్యా! కానిమ్ము! కానిమ్ము!” అని మహారాజు గల్లన వచ్చినాడు.

వరమశివుడును వారి దాంపత్యమునుచూచి సంతోషించినాడేమో, తలనుండి ఒక తమ్మిపువ్వును రాల్చినాడు.

అర్చకుడు దానిని రాజునకు అందియగా నాయన దానిని రాజాధిదేవి తలతో నలంకరించినాడు.

“మహారాజులకు ఇది దేవాలయమని గూడ లేదు. పసిపిల్లలయిపోవుచున్నారు”

“సేన! రాజాధి! నేను వరమశివునిముందుకాక, మరి యెచ్చటనే పిల్లవాడను. మాకు ఆయన తండ్రి కదా!” అని తారి మరల మహారాజు ఇట్లు నిదాడు.

“వనియుండివచ్చినాను. దేవిగారు చిత్రగించవలయును.”

“పిల్లలున్నా రని గూడ మహారాజునకు లేదు.”

“పిల్లలును చిత్రగింతురు మహాకాళి సేలవు దయచేయవలయు. అటుపోయి ఇటు వత్తుము.”

నామాక్షి నగలబడి వచ్చినది.

“మహారాజా! మీరు, నాకు వచ్చినారు” అన్నది.

“సేన! పిల్లా! అచార్య సుదాములకన్నను వచ్చి తదా!”

నామాక్షి పిగ్గుల బరణియై పోయినది. ★

కోమల శరీరమునకు మెరుగు...

మనోరమ్యమైన సువాసన...

పంకజ్

సాండల్ టాయ్లెట్ సోప్

డంకా - సాండల్ తన మనోరమ్యమైన సువాసనతో మిమ్మరిని ఉల్లాసపరిచి మీ కోమల శరీరమునకు మెరుగునిచ్చుచున్నది.

పంకజ్ సోప్స్ & ఆయిల్ మిల్స్, కొచ్చి.

కాఫీ-రుచిలో దానికదే సాటి

బ్రూక్ బాండ్ ఫేమిలీ బ్రాండ్ ప్యూర్ కాఫీ